

2	נדה טו -טז
5	נדה ט
6	רשב"א ט"ז
7	תורת הבית
8	בעלי הנפש
10	נדה יב
11	ר"ן על הרי"ף
13	רמב"ם איסו"ב פ"ח
14	רמב"ם איסו"ב פ"ד
15	רמב"ן
17	בדק הבית
19	אור זרוע
20	ערוך השולחן
21	טור
28	הגהות חת"ס
29	שולחן ערוך
35	כרתי ופלתי
36	תהילה לדוד
37	סוגה בשושנים ס"ג
39	פרדס רימונים
41	שולחן ערוך קפ"ט ס"ד
43	חוות דעת קפ"ט
44	סוגה בשושנים ס"ד
47	חוות דעת סי' קפ"ד
49	מנחת פיתים
50	אבני נזר
51	חזון אי"ש
52	שו"ת שבט הלוי
54	שיעורי שבט הלוי

דיני בדיקת הוסתות

מתני' דף טו. כל הנשים עד דף טז: ואין ספק, תוד"ה אפי', גמרא נדה דף טז. בעו מיניה מרב נחמן וסתות דאורייתא עד מתני'.

חזקת הוסתות הוא דאורייתא או דרבנן עי' בסוגיא דמבואר ג' נפק"מ האם חזקת הוסתות הוא דאורייתא או דרבנן, א. האם יש חזקת טהרה כשעבר שעת וסתה, כמבואר במחלוקת רבב"ח ור' הונא. ב. אם לא בדקה בשעת וסתה ואח"כ בדקה ומצאה טהורה אי אמרינן דודאי אורח בזמנו בא ונפל לארץ ונאבד והשתא טמאה או דסמכינן על הבדיקה. ג. בעבר שעת וסתה ובדקה ומצאה טמאה האם מטמאים הטהרות משעת וסתה או מכאן ולהבא, ובתוס' ד"ה ורב נחמן מבואר דהלכתא כמ"ד דוסתות דרבנן.

חובת הבדיקה למ"ד וסתות דרבנן - נחלקו הראשונים אם עבר וסתה ולא בדקה ולא הרגישה האם מותרת בלא בדיקה או דאסורה עד שתבדוק:

דעת הרשב"א – עי' רשב"א דף טז. (ד"ה רבי יהושע), ובתורת הבית (ב"ז ש"ג ט"ו): דאסורה עד שתבדוק, וכן כתב המגיד משנה (איסור"ב פ"ח הי"ג) בשם הרמב"ן בהלכותיו (פ"ה הי"א), וכן כתבו התוספות (נדה ט"ז. ד"ה ורב נחמן).

דעת הרי"ף והרמב"ם – עי' רמב"ם (איסור"ב פ"ד ה"ט) ובמגיד משנה ובכסף משנה שם, ועי"ע ערוך השולחן (סמ"ז – נ"א), ועי' רמב"ן נדה דף טו. ד"ה אבל תמהני, וכ"כ הר"ן (שבועות דף ה. בדפי הרי"ף) בשם הרי"ף והרמב"ם דמותרת בלא בדיקה, וכ"כ באור זרוע (סי' שנ"ה)

להלכה השו"ע בסי' קפ"ד ס"ט סתם כהרמב"ם דאם עבר וסתה ולא בדקה מותרת ללא בדיקה אמנם בסי' קפ"ט ס"ב פסק כהרשב"א.

האם לדעה א' בסעיף ט' מותר גם בשינה – עי' סעיף י"א שהשמיט דעת הרמב"ם שמותר בשינה, ועי' ביאור הגר"א אות כ"ה, ועי' כרתי (סק"י), ובתהילה לדוד.

ישינה באין לה וסת קבוע – עי' סוגה בשושנים (ג' כ"ז), ופרדס רימונים (קפ"ד ש"ח ל').

קושית הפרישה - אשה שאין לה וסת קבוע דייק הב"י סוף סימן קפ"ד מדברי הרשב"א דאינה צריכה בדיקה בשעת וסתה, והקשה הפרישה (ס"ק י"ח) על עצם דין זה דאשה שאין לה וסת קבוע אינה צריכה בדיקה בשעת וסתה שהרי מבואר בסימן קפ"ו (ס"ב) דאשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק קודם ולאחר תשמיש, ומצאנו כמה דרכים בפוסקים בישוב קושיא זו, עי' ב' תירוצים בפרישה, ועי' ב"ח (קונטרס אחרון ד"ה עוד הקשה מהר"ך) ט"ז (ס"ק י"ג ובסי' קפ"ט ה'), נקודות הכסף (קפ"ט סק"א), ועי' חוות דעת (קפ"ד י"ב) סדרי טהרה (ס"ק י"ג), חת"ס (י"ח) סוגה בשושנים (סי' ד' ס"ק ג').

כמה בדיקות צריך ביום הוסת – עי' חוות דעת (סק"ט) דאשה שאין לה שעה קבועה לראות תוך העונה צריכה שתשים מוך דחוק במשך כל אותה עונה, אמנם בחזון איש (סימן פ' סק"כ) כ' דיש לדמות זה לחיוב בדיקה של זב וזבה דלא חייבה תורה אלא ראייה בתחלה וראיה בסוף, ולמעשה לאחר שהרבה להקשות על דברי החוות דעת הכריע החזון איש (סימן פ' ס"ק כ"ב) להלכה דסגי אפילו בבדיקה אחת, ועי' ובשיעורי שבט הלוי (סעיף ט' סק").

נאבד העד - עי' חוות דעת סק"א, פתחי תשובה סק"ח, ערוך השולחן ל"ט, מנחת פיתים (קפ"ד ט'), חזו"א (יור"ד סי' פ' ס"ק כ"ב), אבני נזר (יור"ד ר"ל), שו"ת שבט הלוי (ח"ד צ"ט).

רחיצה או בריכה בימי פרישה - עי' פרישה (י"ח ד"ה גם), בן איש חי (שנה ב' פר' צו אות ה) חוט שני (ס"ק י"ז אות י"א), מקלחת בעמידה שבט הלוי (ט"ז ס"ק י"ג ד"ה ולדבריו, סיכום אות י'), בוסת שאינה קבוע עי' משמרת הטהרה (פרק ו' סעי' כ"ה, סוף הע' נ"ג).

עבר וסתה ולא בדקה אם מותרת לרחוץ - לדעת רוב הראשונים דס"ל דאם עבר וסתה ולא בדקה צריכה לבדוק יש לעיין אם בדיקה זו באה לברר למפרע משעת הוסת או דילמא מבררת את השעה של עכשיו, ונ"מ אם מותרת לרחוץ בתוך אותו מקום אחר עונת וסתה לפני הבדיקה, עי' פרישה ס"ק י"ח כתב דבדיקה זו מבררת למפרע את שעת הוסת וכן נראה דנקט החת"ס בהגהותיו (ט"ו) ויל"ע עד כמה ימים מברר עי' לשון התורת הבית הקצר ובמחצית סק"ג], אבל מדברי החו"ד סק"י משמע דאין הבדיקה מבררת למפרע את שעת הוסת אלא השעה של עכשיו.

מסורת הש"ס

עם הוספות

(א) [לעיל דף ט. וס"ג],
(ב) [לקמן סד:], (ג) [לעיל
ט.], לקמן לטו. (ד) [לקמן
עא. סוטה כ.], (ה) [לקמן
כז: מא: סו. עא.],
(ו) [לעיל דף ד. ז'] (ז) [פ'
מזורע ס' פט:], (ח) [דף
יב.].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חוששת
וכו' טהרות דמוסתה
ואילך:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אֵלֶּמָא כּוּ
אִי אֵי וְסוּת דְּרַבְּנָן
רַבִּי, עַי יְבִיל כּוּ ע"א
מד"ה הָא וְכוּ דְּרוּסוּכוּן
מְסוּגוּי דְּהַכָּה וְהִיטָּ
לְשׁוֹנָא תַּחֲרָא דְּרַב כּוּ
וְסוּת דְּרַבְּנָן וְאִפ"ה ס"ל
דְּנִמְלָא עֲמָה מְחַשְׁתָּ
לְסוּתָהּ וְא"כ הָא הִסְקוּ
לְנִלְתָּ הִלְשׁוּנָא קַמָּא ס"ל
דְּהָא הִי וְסוּת דְּרַבְּנָן לֹא
מְסַמְחִין מְפֻרֵּשׁ לְגוֹשׁ
קוּשְׁתָּהּ וְהִכָּה פְּלִיגִי אֵת דְּ
יִשְׁמַי וְכוּ דְּל"ל לְחִירוֹת
פְּלִיגִי זָאֵל וְסוּתוֹ דְּרַבְּנָן
אֵס מְחַלְתָּנָא לְנִימִי:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א] תוֹס' ד"ה ורב
נחמן בר יצחק וכו'
ובפרק יש בכור י"ג
ע' מעדמי י"ט כפ"ק סי'
ג' ד"ה וק"ל הלכתא
וכו' : ב' ד"ה ורב
אומרים צריכה וכו'
בהג' בדיקה ככ'
תשמיש אב' ע"ה
רשב"ם. כ"ל :
ג] בא"ד בהג' אב' ע"ה
קיימא וכו'. כ"ל :

ליקוטי רש"י

[גדפס בסוף המסכת]

תגהות וציונים

[illegible]

מיפלגי. ורשב"ג לטעמי
שניהם לאחר תשמיש או
ואין צריך לראותם עד
תבדוק ואנן בדיקה דל
חשק שלמה על תוספ

כל היד פרק שני נדה

נא מעיקרא לאו נפל הוא:
תמות דאורייתא או דרבנן.
תה לאורייתא היא דאם לא
לאתה טעורה לאורת צומנו
כמין נפל והא לידע א
ה"ק ובא כהן והציץ ב
אם רוח הפילה ואת"
זכר אם וסבה ואיבע

וברדלס מצויים שם ודאי גררוהו בעו מיניה^א
 מרב נחמן וסתות דאורייתא או דרבנן אמר
 להו מדאמר הונא חברין משמיה דרב אשה
 שיש לה וסת והגיע שעת וסתה ולא בדקה
 ולבסוף ראתה *חוששת לוסתה וחוששת
 לראייתה אלמא^ב וסתות דאורייתא איכא
 דאמרי הכי קא"ל טעמא דראתה הא לא ראתה
 אין חוששין אלמא וסתות דרבנן איתמר אשה
 שיש לה וסת והגיע שעת וסתה ולא בדקה
 ולבסוף בדקה אמר רב^ג בדקה ומצאת ממאה
 ממאה טהורה טהורה ושמואל אמר אפילו
 בדקה ומצאת טהורה נמי ממאה מפני^ד שאורח
 בזמנו בא לימא בוסתות קמפילגי דמ"ס
 דאורייתא ומ"ס דרבנן אמר ר' זורא דכ"ע
 וסתות דאורייתא כאן שבדקה עצמה כשיעור
 וסת כאן שלא בדקה עצמה כשיעור וסת ר"ג
 בר יצחק אמר בוסתות גופיהו קמפילגי דמ"ס
 וסתות דאורייתא ומר סבר וסתות דרבנן אמר
 רב ששת כתנאי ר' אליעזר אומר ממאה נדה
 ורבי יהושע אומר תבדק והני תנאי כי הני
 תנאי דתניא רבי מאיר אומר ממאה נדה
 וחכ"א תבדק אמר אביי אף אנן נמי תנינא
 דתנן^ה ר"מ אומר *אם היתה במחבא והגיע
 שעת וסתה ולא בדקה טהורה^ו שחרדה
 מסלקת את הדמים טעמא דאיכא חרדה הא
 ליכא חרדה ממאה אלמא וסתות דאורייתא
 לימא הני תנאי בהא נמי פליגי דתניא
 *הרואה דם מחמת מכה אפילו בתוך ימי
 נדתה טהורה דברי רשב"ג רבי אומר אם יש
 לה וסת חוששת לוסתה מאי לאו בהא
 קמפילגי דמר סבר וסתות דאורייתא ומר
 סבר וסתות דרבנן אמר רבינא לא דכ"ע
 *וסתות דרבנן והכא^ז במקור מקומו ממא
 קמפילגי רשב"ג סבר אשה טהורה ודם ממא
 דקאתי דרך מקור ואמר ליה רבי אי חיישת
 לוסת אשה נמי ממאה ואי לא חיישת לוסת
 מקור מקומו טהור הוא: **מתני'** בית שמאי
 אומרים צריכה ב' עדים על כל תשמיש
 ותשמיש או תשמש לאור הנר בית הלל
 אומרים ידיה בשני עדים כל הלילה:

אמר טהורה משום נדה שוב
וזהו על כל חשמים אחד
: או תשמש לאור הנר.
יה בשני עדים בל הליכה.
מש אחרון ואע"ג דמשמשת
שמי צין לציח הלל לא
לא לחומר טהרות:

[illegible]

והבארות המים הגיהו באופן דומה:

וְחֹשֶׁשֶׁת לְרֵאשִׁיתָהּ
דְּרוֹסָא דְלִשְׁתָּא
מִוֹדָה דְּמִטְמָא' לְמִפְרָע' וְעו
לְמַיְינִינָה: **אַלְמָא** וְחִתּוּ

אמר רב (טו.) אמר רב הונא לא

שני אלה שלא הגיע שעת קסחה כר' אלמא דוסמות דאורייתא וי"ל דהכא קאמר משמיה דרב וליה לא ס"ל ואליבא דרב איכא לדבוק ב' כליות איזי נמי לעיל אחי' כלישנא קמא דהכא: **ורב נחמן** בר יצחק אמר בוסתות גופייהו פליגי. נראה דהכא דוסמות דרבנן דהא רב נחמן בר יצחק דהוא בתראה אית לה דלרב וסמות דרבנן או וצ"י יש צבור (מנחות דף מט): פסיק כרב באיסורי ועוד דקיימא לן כר' יהושע דבסמון גבי רבי אליעזר ובתכמים לגבי ר' מאיר ושע"ג דתקן צפ' גנות כוחים (לקמן דף נט). ורש"י דהיתה במחצא הגיע שעת קסחה ולא דקיה טמאה מ"מ נראה דהכא הוי וסמות דרבנן כדפרישית ועוד דאיכא דמוקי לה בפרק גנות כוחים (שם) כרבי מאיר וכן פסק בשאלות דרב אחאי' ור"ח הילכן אשה שיש לה וסת ולא דקיה בשעת וסתא וחס"י דקיה ומלאה טעורה טעורה לצעלה ומיהו נראה למחלה צריכה לדקדק בשעת קסחה:

ומר **כבר** וסתות דרבנן. נראה
 1770קא פארגאסט זיך דאס וואס
 מן המכה ואפי"ה אם עומת וסת הוא אם
 סתות דלוריתים חיישינן שמה אם מן
 המקור בא הדם אבל אם אינה מרגשת
 יציאת דם מן המכה טמאה לכו"ע אם
 הוא זמן וסתה דלי לאו הכי וכו' לעולם
 לא מהא נדה והלא קודם מכה היה
 לה וסת: **מקור** מקומו טמא
 כפיצ"ג. ורשב"ג לטעמיה דריש
 חינוקת (לקמן דף סא.) ואע"ג דטומאת
 צית הסתרים היא ובפרק דם הגדה
 (לקמן נה:) אמר רמי דדם צבי רביעית
 והבא קאמר טמא אע"ג דליבא רביעית
 כדאמרין צפ"י יואל דופן (לקמן דף מא:)
 מקור שהזיע כב' טיפי מרגליות טמאה
 שמה אכלא הל"מ. הוא מדע שהמקור
 טמא והבא טמאה: **ב"ש** אומרין
 צריכה ב' עדים על ב"ה תשמיש. פרס"י

ר וזה"ל דיה צב עדים כל הלילה אחד
 ר השמים אחרון * וקשה דלפני השמים
 * ויחיד למשפט וזו תשמש לאור הנה או צורה
 להקל כזה"ל והפליט השמים אצל הנה או צורה
 לזה"ל בדקה בכל השמים אצל לפיכך בו רש"י
 והפליט ירי א"ש תשמש לאור הנה יס שזדקה
 מיד השמש וסמך א"ל היתה סע טיפה מרדל הנה
 רזה אפי"ס ער עד ר"ל והפליט ירי קיימה ספיר
 ירי אדם שער העד"ו אצל לעולם קיימה א"ל
 שחור רזה דלשגא בחור הפה רזה משמע א"ל
 ששזדקו אחריי ואם היתה צדקה
 וזמר צ"ש שמא תחפנה שכתב וזרע צדיקה
 וצ"ש נקט לשגא אחרייה שמא תחפנה
 ולא תזכירי צדיקה אחת השמים ראשון
 ועוד

דברי חכמים – הלכה פסוקית: "אדם רשע יבדק ויבדקוהו" (משלי כ"ד, כ"ב). כלומר, אדם רשע יבדקוהו. כלומר, אדם רשע יבדקוהו. כלומר, אדם רשע יבדקוהו.

פז.

עין משפט
גר מצודה

ד. א ב מיי פ"ג מהל'
משכב ומושב הל' ה
פ"ח אקורי ביאה
הל' יג ועי' במ"מ וטוש"ע
י"ד ק"ה קפד סעיף ט:
ה. ג טוש"ע שם סעיף ח:
ו. ד מיי פ"ח מהלכות
אקורי ביאה הל' י סג
אין ק"א טוש"ע י"ד ק"ה
קפד סעיף ה וסעיף ו
ובהגה"ה:

מַהֲלֹכוֹת מַשְׁכֵּב וּמוֹשָׁב
הַלֵּכָה ט':
ח. ו' מִי" פ"ד מַהֲלֹכוֹת
אִסְרוּרֵי צִיָּאָה הֵל' י'
גִּמְגָם שֶׁם מוֹשָׁע י"ד ק'
קָפוּ סְעִיף צ' צִהְגָה"ה':

תוספי הרא"ש

[illegible]

יכל אשה שיש לה וסת

לעיל דשלא בשעת וסתה

למנינה איירי הכא :

[illegible]

נדה טו

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
תלמוד בבלי <עוז והדר> - מ נדה תלמוד בבלי עמוד מס : 42 הודפס ע"י אוצר החכמה

לבעל הדין לחלוק דבשיש לה וסת היא אבל קושטא דמתניתין ודאי אפילו בשאין לה וסת קא מיירי.

דף ט"ז ע"א. איכא דאמרי טעמא דראתה הא לא ראתה לא וסתות דרבנן. ואף על גב דרב הונא גופיה הוא דאמר לעיל וסתות דאורייתא, לא קשיא הא ידידה הא דרביה.

רבי יהושע אומר תבדוק. כלומר דאף על גב דוסתות דרבנן מכל מקום הרי היא טמאה עד שתבדוק ותמצא טהור, ואיכא למידק דאם כן היכי דייק אביי ממתניתין דהיתה במחבא דוסתות דאורייתא דילמא לעולם דרבנן וטעמא דאיכא חרדה הא ליכא חרדה טמאה עד שתבדוק, ותירצו בתוספות דארישא דמתניתין סמיך דקתני הגיע שעת וסתה ולא בדקה טמאה דאלמא וסתות דאורייתא ורישא נמי רבי מאיר היא כדאוקימנא לה בשילהי בנות כותיים (ל"ט א'), ואף על גב דהכא ולעיל בפרק קמא (ט' א') דייקנן לה מדוקיא דטעמא דאיכא חרדה ולא פשיטנא לה ממתניתין גופה דקתני הגיע שעת וסתה ולא בדקה טמאה, לא קשיא דטובא איכא דכוותה בתלמודא דמצי לאיתויי רישא או סיפא דמתניתין בהדיא ודייק לה מדיוקא, בשילהי רבי ישמעאל בעבודה זרה גבי המטהר יינו של נכרי (ס"א ב'), ובסנהדרין פרק קמא (כ"ה ב') גבי קלקלתן תקנתן, ודכוותיהו טובא.

מתניתין בית שמאי אומרים צריכה שני עדים על כל תשמיש ותשמיש. פירש רש"י ז"ל שני עדים הללו שניהם לה אחד לפני תשמיש ואחד לאחר תשמיש מדקתני צריכה ולא קתני צריכים, וכן לכל תשמיש ותשמיש מנחתן עד למחר ורואה בהן אם ראתה אם לאו ובאיזו מן הביאות ראתה כדי לדעת כמה חטאות הוא חייב, ובית הלל אומרים דיה שני עדים כל הלילה, כלומר ובעד שלפני תשמיש ראשון בודקת בו פעם ראשונה ובסוף כל התשמישין בודקת בעד השני נמצא לבית הלל דיה שני עדים ושתי בדיקות כל הלילה, ואינו מחוור דאם כן מאי טעמא שייריה לשלישי דהוא עד ידידה דלאחר תשמיש, ועוד למה לה עד לפני תשמיש שני והלא בדיקה שלאחר תשמיש ראשון עולה לה לבדיקה שלפני תשמיש שני, אלא שני עדים אחד לו ואחד לה קאמר, ועד שלה בודקת בו לפני תשמיש ראשון ולאחר תשמיש, ושלו בודק בו לאחר תשמיש, וכן בתשמיש שני בודקין שניהם לאחר תשמיש, ועד שלפני תשמיש ראשון בודקת בו לאור הנר קודם

עליה ביום עונה דאפילו בבא מן הדרך אנו חוששי' כריש לקיש ולא אשכחן מאן דפליג עליה.

ומפרשים ראיתי משמו של רש"י ז"ל דהא דרב הונא קאי אדריש לקיש ולומר דריש לקיש דאמר והוא שבא ומצאה בתוך ימי עונתה אפילו במי שיש לה וסת קאי ולומר שאילו לא ראתה בשעת וסתה חוששת היא לעונה ונמצא שהוא חושש לוסתה ולעונה שלאחר וסתה והוא שלא ראתה בשעת וסתה ומשכחת לה במי שוסתה מובלע בתוך זמן עונה הא במרוחק מזמן עונה אין מקום לחששא זו, ומכל מקום ברואה בשעת וסתה, בין בוסת מרוחק בין בוסת מקורב אינו חושש לעונה כלל כיון דקביע לה זמן, ולהאי פירושא נמי אף מי שיש לה וסת ולא ראתה בשעת וסתה בעלה מוזהר עליה לפרוש ממנה ביום העונה וזו חומרא גדולה.

הא דאמר רב הונא לא שנו אלא שאין לה וסת אבל יש לה וסת אסורה לשמש ואקשינן כלפי לייא ואמרין אלא אי איתמר הכי איתמר לא שנו אלא שלא הגיע עת וסתה אבל הגיע עת וסתה אסורה. קשיא לי אמאי מפכינן לה למימריה דרב הונא לגמרי הא לא הוה לן למימר אלא הכי אלא אי איתמר הכי איתמר לא שנו אלא שיש לה וסת אבל אין לה וסת אסורה לשמש דהא לא הוה קשיא לן בגוה אלא דאיפכא מסתברא ומאי דהוה קשיא לן הוה לן לתרוצי, ויש לומר משום דכל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן קתני דמשמע בין יש לה וסת בין אין לה וסת, והא דאמרין איפכא מסתברא לאו למימרא דדינא הכי אלא הכי קאמר דרב הונא דמפליג ביניהו אי איכא לאפלוגי איפכא מסתברא, אלא ודאי זו וזו מותרות, אלא אי איתמר הכי איתמר.

וזו ראייה גדולה שאפילו אשה שאין לה וסת אינה צריכה בדיקה כלל שלא כדברי הרמב"ם ז"ל שכתב כל הנשים שיש להן וסת בחזקת טהרה לבעליהן, ואף על גב דאקשינן לעיל (י"א ב') מהא מתניתין לשמואל דאמר גבי מתניתין דבשעה שהיא עוברת לשמש את הבית לא שנו אלא לטהרות אבל לבעלה אינה צריכה בדיקה, ואקשינן מאי קא משמע לן מתניתין היא כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן ופרקינן אי ממתניתין הוה אמינא הני מילי באשה שיש לה וסת אבל אין לה וסת בעיא בדיקה, לאו למימרא דמתניתין דהכא דוקא בשיש לה וסת אלא לתרוצה לדשמואל ולמשכח לה צריכותא הוא דקאמרין, כלומר שאילולי הא דשמואל היה אפשר

פסקא י"ט

דין לא בדקה בשעת וסתה אם מותרת בבדיקה או בלא בדקה

טוש"ע סי' קפ"ד סעיף ט', סי' קפ"ט סעיף ד'

ועתה יש [לי] לבאר אשה שיש לה וסת והגיע עת וסתה ולא בדקה בשעת וסתה ולא הרגישה אם ראתה אם לאו, וכן מי שאין לה וסת והגיע עת עונתה ולא בדקה ולא הרגישה¹⁰⁷, אם היא מותרת אחר מיכן¹⁰⁸ בבדיקה או אפילו בלא בדקה. גרסינן בפרק כל היד (טז, א) איתמר יש לה וסת והגיע עת וסתה ולא ראתה ולבסוף בדקה אמר רב אם בדקה ומצאה טמא טמא טהור טהור ושמאל אמר אפילו בדקה ומצאה טהור טמא¹⁰⁹ מפני שאורח בזמנו בא. ואוקי רב נחמן בר יצחק פלוגתייהו בוסתות דאורייתא או דרבנן, דשמאל סבר וסתות דאורייתא והרי זו כאילו ראתה בשעת וסתה הקבוע לה וצריכה ספירה וטבילה, ורב סבר וסתות דרבנן, וכיון שבדקה עצמה עכשיו ומצאה טהור, אף אני אומר שהאורח בזמנו לא בא, והרי זו טהורה מיד. אמר רב ששת כתנאי ר' אליעזר אומר טמאה נדה ור' יהושע אומר תבדק. וקיימא לן כמאן דאמר וסתות דרבנן, דהא רב ושמאל ואיסורי הלכה כרב באיסורי, וכן ר' אליעזר ור'

יהושע הלכה כר' יהושע. ורבא נמי משמע דאית ליה הכין, מדקאמר גבי פלוגתא דרשב"ג ורבי בהרואה דם מחמת מכה (שם), דכולי עלמא וסתות דרבנן ובמקור מקומו טמא קא מיפלגי. וכיון שכן, אף אשה שיש לה וסת והגיע עת וסתה ולא בדקה תבדק ואם מצאה טהור טהור. ומיהו אסורה עד שתבדוק (ומצאה) [ותמצא] טהור, שאני חושש שמא בא האורח אע"פ שלא הרגישה. והיינו דקאמר רב בדקה ומצאה טהור וסתה ורבי יהושע אומר תבדק, אלמא לכולהו בבדיקה¹¹⁰ מיהא בעיא. והא דקאמר רב מצאה טמא טמא, דמשמע לכאורה דטהורה עד שתמצא טמא, לא¹¹¹ היא, דמצאה טמא כדי נקטיה, ואגב דאמר מצאה טהור נקט נמי מצאה טמא. והוא הדין למי שאין לה וסת והגיע עת (וסתה) [עונה] בינונית שהוא יום שלשים לראייתה הרי זו אסורה עד שתבדק, ואם בדקה ומצאה טהור טהורה. יש לה וסת שאינו קבוע והוא לה בפחות מעונה בינונית, כגון שראתה לעשרים וחמשה וכיוצא בזה, אף על פי שלא בדקה כיון שלא הרגישה בדם הרי זו טהורה בלא בדקה כלל.

ציונים והערות: 107 ולא הרגישה אם היא מותרת אח"כ בבדיקה כו'. משמע דבהרגישה בודאי לא מהני בדקה ומצאה טהור, דתלינן שראתה ונאבד, וכתה"ד בשו"ע סי' ק"צ ס"א (בית מאיר בשו"ת צלעות הבית סי' י"ג) 108 אם מותרת אחר מיכן כו'. ודין אשה שיש לה וסת שעדיין לא הגיע וסתה, או אין לה וסת, אם צריכה בבדיקה, עי' שער ב' פסקא ז' 109 ושמאל אמר כו' טמא. ממה שהעמיד לעיל מח' רב ושמאל בלא הרגישה, מוכח דלשמאל טמאה גם בלא הרגישה וליכא למתלי בהרגשת ער, ומשום חזקת דם שבא בהרגשה ובודאי ארגשה ולא אדעתה (כי"מ שם - ועי' במשמרת ש"ד פ"ו ובמש"כ שם)

תורת הבית הקצר

פסקא י"ט

מי שיש לה וסת קבוע והגיע עת וסתה ולא בדקה בשעת וסתה אסורה עד שתבדק. בדקה עצמה אפילו לאחר כמה ימים, אם מצאה טהור טהורה, שהוסתות מדבריהם כמו שאמרנו. והוא הדין למי שאין לה וסת והגיע יום שלשים לראייתה שהיא עונה בינונית ולא בדקה ביום העונה הרי זו אסורה עד שתבדק, ואם בדקה לאחר העונה ומצאה טהור טהורה. יש לה וסת שאינו קבוע והוא לה בפחות מעונה בינונית, כגון שראתה לעשרים וחמשה וכיוצא בזה, אעפ"י שלא בדקה כיון שלא הרגישה בדם הרי זו טהורה בלא בדקה (כלל).

שער תיקון הוסתות

ציוני הלכה

ה"א. ש"ד ס"י קפד ס"ק ה
חייב אדם לפקוד את אשתו
ס"י קפד סעי' י
ד"בנן ובמקום מצוה לא גזור
ט"ז ס"י קפד ס"ק יד
ה"ב. ס"י קפד סעי' ע (י"א)
ורמ"ה שם, ס"י קפט סעי' ד

מסורת הראב"ד

(ח) מה נאסר ביום הוסת מבואר
בשער הפרישה ס"ב הל' א
(ג) וכ"כ בשער הפרישה ג' ס"ב
הל' א במה' הקודמות
וע' טעם וגדר חייב זה בשער
הקדושה עמ' קעד ועמ' קפא
ה"ב. בענין ליל טבילה ע' לקמן
הל' י סוף הערה כא
(ג) ע' פ' לת"כ ויקרא דבורא
דחובה פרשה א ה"ו

ראיתי לפרש תחלה חושי הוסתות לוסת הקבוע ולשאינו קבוע (סימן
א), ואחר נפרש הזמן הראוי לקביעת הוסת ואת שאינו ראוי (סימן ב), ואחר
נפרש ענין הוסת באיזה דרך הוא נקבע (סימן ג).

סימן א

א ותחלה נאמר כי חשש הוסתות דרבנן^(ב) הוא. דפלוגתא דרב ושמואל היא
דאיתמר (גדה טז) הגיע שעת וסתה ולא בדקה ולא ראתה אמר רב בדקה ומצאה
טמא טמא טהור טהור קסבר וסתות דרבנן ושמואל אמר אפילו בדקה ומצאה
טהור טמא קסבר וסתות דאורייתא, וקיימא לן כרב באיסורי. ועוד דמוקמינן (שם)
לפלוגתייהו כתנאי דתניא הגיע שעת וסתה ולא בדקה ולא ראתה ר' מאיר
אומר טמאה נדה וחכמים אומרים תבדק, שמואל קאי כר' מאיר ורב קאי כרבנן.
ועוד מדבעיא מיניה רבא מרב נחמן (שם) וסתות דאורייתא או דרבנן ובלישנא
בתרא פשט ליה^(ג) וסתות דרבנן, אלמא הכי הלכתא. ועוד מדאמרינן ביבמות (סב)
חייב אדם לפקוד את אשתו בשעה שיוצא לדרך^(ד) ומוקמינן לה אפילו בשעת
וסתה^(ה), שמע מינה וסתות דרבנן ובמקום מצוה לא גזור, דאי דאורייתא היכי
שרינן ליה (א), ועוד דקא מחייבינן ליה נמי, אלא ש"מ דרבנן היא. והכין פסק
רב אחא (פ' מצורע ריש שאלתא פט) וכן פסק בעל ההלכות. ואע"ג דתניא (גדה טז) והזרתם את
בני ישראל מטומאתם^(ו) אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהן סמוך לוסתן
וכמה עונה. והיא אסמכתא בעלמא היא.

ב מיהו אע"ג דחששא דרבנן היא, אמרו רבנן (טז) שאם הגיע יום וסתה ולא
בדקה ולא ראתה תבדק לאחר מכן ואם מצאה טהור טהורה ואם מצאה טמא

השגות הר"ז"ה

בספרים אפילו סמוך לוסתה אע"ג דאמר רבא חייב אדם
לפרוש מאשתו סמוך לוסתה עונה. הגהה היא שהגהה משמו
של הרב ר' יצחק בן מרן לוי ז"ל, וליתא כל עיקר, ולא נמלאת
בספר ישן מעולם. ואין לי צוה להאריך הלא היא כחובה על
ספר הישר (ס"ב כה. ובהוצאת "שנות ס" טו).

(א) בשער תקון הוסתות מה שכתב הרב היוצא לדרך
פוקד אשתו ואפילו סמוך לוסתה בדגרסינן ביבמות,
וקא פריש לה צביאה ממס, ליתא. ואין פקידה זו אלא
פקידת שלום ונטילת רשות בלעד ואפילו באשתו נדה. והכי
גרסינן לה ציבמות בספרים ישנים מדוקדקים. ועונה שאמרו
לא לעונה הוסת אלא לעונה יליאתו לדרך. ומה שהגיהו

לנפש תדרשנו

הבית ד': דנוסת רבנו בגמ' אינה כנוסת הספרים "אלא סמוך
לוסת" אלא "אלא לשעת הוסת", ומוכה דמותר אפ' בשעת הוסת
ממש. (מיהו ע' השגת הר"ז"ה הכא דכתב דרבנו גרס "סמוך לוסת",
ואולי לא דק הר"ז"ה או שנוסחא אחרת היתה לו).

א. ובלישנא בתרא פשט ליה. כשיטת הר"ף והר"ץ גיאות
דלעולם הלכה כאיכא דאמרי, ע' רא"ש פ"ק ע"ז ס"י ג ופלפולא
חריפתא שם ס"ק ש. (הערת הר"ר א.מ. הירשוביץ)
א*. ומוקמינן לה אפ' בשעת וסתה. כתב הרשב"א (במשמרת

ציוני הלכה

ה"ג.סי קפד סעי' ב.
ה"ד.סי קפד סעי' ד

מסורת הראב"ד

(ג) עי' שער הספירה והבדיקה
סי' ג הל' יא והע' יז
(ד) ולענין זמן הבדיקה
לבתחילה, עי' שער הספירה
והבדיקה סי' ג הל' ג
ולענין מהות הבדיקה עיי' ש
הל' א
(ה) לעיל הל' א

טמאה. ומדאמרינן תבדק שמעינן מינה שהיא בחזקת טומאה ואסורה לשמש עד שתבדק^(א). דהא דאמרינן (נדה סג) שאינה אסורה אלא אותה עונה בלבד, הני מילי כשבדקה ביום וסתה ומצאה טהור, אי נמי לא אתינן למעוטי אלא עונות שלפני הוסת דאע"ג דצריך לפרוש ממנה סמוך לוסתה דוקא אותה עונה בלבד אבל שאר עונות שלפני אותה עונה לא, אבל לאחר הוסת אפילו כמה עונות אסורה עד שתבדק^(ב).

מיהו לאותה עונה לא סגיאל לה בבדיקה מידי, דכולי יום הוסת כשעת הוסת דמי, דקיימא לן כרבי יהודה דאמר (נדה סג) כל היום שלה. ומאי כל היום, עונת היום^(א). והני מילי כשהיא רגילה לראות ביום (ב) או אפילו עם הנץ החמה מיד. אבל אם רגילה לראות בלילה ואפילו קודם הנץ החמה מיד אינה חוששת אלא בלילה, ואם בדקה ולא ראתה מותרת לשמש ביום.

והיכא דרגילה למיחזי בהנץ החמה גופיה אי נמי דלא קים לה במילתא שפיר ולא ידעה אי קודם הנץ החמה אי לאחר הנץ החמה, איכא מאן דאמר

שינויי מהדורות

כ"ר וכ"י, וכן הוצא ברא"ש וצ"י. וסיים דבריו (בנוסחא לעיני ה"ז"ה דהשגותיו החדשות וכ"ל) מיהו לההוא [גונא] מיהת איבעי לה למיחש. והכי מסתבר.
(ג) א"ח"כ (כ"י, כ"י, וכ"י) הוסיף בלשון לדין ה"ל. כי היכי דלא ליתי לידי איסור נדה. (ושניה קלת את סדר הדברים כמו שהוצא בפנים. ע' הערה ט.)

1. כתב רבנו שלוש מהדורות כגון זה:

(א) בתחילה כתב (ד' מהדורא קמא שהיתה לעיני ה"ז"ה) ודאי נקטינן להו לחומרא ואסורה כל הלילה וכל היום (ג). ע"כ סוף ההלכה.

(ב) א"ח"כ במקום "ודאי" כתב: איכא מאן דאמר דנקטינן וכו'. כמו שהוצא בפנים. (השגות ר"ה חדשות וכ"ל,

השגות הר"ה

הלילה^{ה"ל} שלם אלמא כל שלה להחיר הוא. ותו לא מירי.
(ג) עוד כתב רבנו והיכא דרגילה למיחזי בהנץ החמה או לאחר הנץ החמה, ודאי נקטינן לחומרא ואסורה כל הלילה וכל היום. נראה לי בזה טעות סופר^{ה"ל}, ובעיני כך היא הנעת הדברים ולא ידעינן אי קודם הנץ החמה או לאחר נץ החמה. מ"מ קשיא לי, אם יש ספק בדבר אין זו רגילה לראות בהנץ החמה ואין לנו קביעות וסת מספק אלא בדבר ברור, ואם היא רגילה בהנץ החמה אין בזה שום ספק ובדיוע שהוא יום, ואמאי נקטינן לחומרא. ולא מלינו חומר זה בדברי רבותינו להיות אסורה כל הלילה וכל היום אלא

(ב) עוד כתב רבנו וקיימא לן בר' יהודה דאמר כל היום שלה, ומאי כל היום, עונת היום. והני מילי בשרגילה לראות ביום. נראה מדברי רבנו שהוא מפרש כל היום שלה לאיסור וברגילה למחזי בתחלת יממא, וכן כל הלילה שלה לאיסור וברגילה למחזי בסוף לילה. ואנן איפכא מפרשינן לה^{ה"ל}, ומאי כל היום שלה להחיר מכלל שהיא אסורה כלילה וברגילה למחזי בסוף לילה, וכן הלילה שלה להחיר מכלל שהיא אסורה ביום וברגילה למיחזי בתחלת יממא. ראייה לדברינו מדתנן בפרק תינוקות (סד) ראתה ועודה צבית אביה בית שמאי אומרים נותנין לה זעילת מלוא ובית הלל אומרים כל

לנפש תדרשנו

ב. למיחזי בהנץ החמה גופיה אי נמי וכו'. כן היא הנוסחא בכל הנוסחאות שלפנינו (ודברי המגיה בדפוס וורשא הם פליאה). ובאור האופן הראשון של הספק נראה משום דאי אפשר לצמצם אם ראתה היא לפני הנץ או לאחריו.
ב*. נראה לי בזה טעות סופר. לפי כל הנוסחאות שתח"י, ה"ס בנוסחא שהיתה לעיני ה"ז"ה היא שדולג הקטע "אי נמי דלא קים לה במילתא שפיר ולא ידעה אי קודם הנץ החמה" (דלוג מחמת הדומות "נץ החמה"), וכן הוחלף "או" במקום "אי"

א. * * * ואנן איפכא מפרשינן לה. וכן פרש"י שם, מיהו בפי' המשניות לרמב"ם מבואר כפירוש הראב"ד. ואפשר דאיכא נ"מ לענין ראייה הנמשכת מהלילה עד לאחר נץ החמה, דלפי פי' ה"ז"ה 'כל היום שלה' – מותר' מוכח דאין איסור לאחר נץ החמה וכן דעתו לקמן ס"ק ו' וס"ק יא. מיהו לפי פי' רבנו אין הכרח לכך ודעתו לאסור בזה לקמן הל' ה. (וע' כו"פ סי' קפד ס"ק ז דכתב בדרך אחרת.)

א. * * * אומרים כל הלילה שלה וכו'. אולם בספרים שלנו אין נוסחת המשנה כן אלא: "כל הלילה כולה".

א מיי' פ"ה מהלכות איסורי ביאה הלכה יע:
ב *מיי' שם פ"ה הלכה יע ופי"א הלכה ח
טושי"ע יו"ד סימן קנז
קטני' א טושי"ע אהע"ו
סימן סג סעיף א:
ג ד מיי' שם פי"א הלכה ט
ט סמג לאוין קיא
טושי"ע יו"ד סימן קנז
סעיף ח:
ה מיי' שם פ"ד הלכה ט
סמג שם טושי"ע יו"ד
סימן קפד סעיף ח:

יב

רבינו

בוגרת נותנין לה ילידה ראשון. ומו לא אפילו לציט הלל לפי שהבוגרת נתמעטו בחוליה הלכך ודאי צלילה אחת כלו כולם: אבל ראתה. כיון דשכיחי זה דס^(ט) טפי (מנערה)^(ט) אין נותנין לה אלא בעילת מזוה:

[שם סה:] **הלכתא** ^{טו}**בועל** ^{טו}**בעילת מצוה ופורש.**

בעילת מצוה ופורש.

צין שהגיע זמנה צין שלא הגיע זמנה: רבותינו חזרו ונמנו. ואע"ג דשורת הדין הוי כממני' החמירו עליה בחומרא זו: כי הוו רבי יוחנן וריש לקיש בתינוקת. **צפרק צמרא דנדה ששמו מינוקת:** תע"א. **שועל:** מבי ברבא. מן הסרישה שאינו מוניח משם אלא אנך רגליו^(ט) הכא נמי לא ילפינן מפרקין דמתני' **מידי אלא כדזמניו שחזרו ונמנו שיהא צועל בעילת מזוה ופורש:** ערק. צרח כלומר פירש ממנה מציאה ראשונה ואילך.

ומסתברא שאע"פ שצעל הגמרא סידר מימרא דרז ושמואל צפסקא דראתה ועודה צצית אציה הה"י דאפילו צתינוקת שלא הגיע זמנה לראות אינו צועל אלא בעילת מזוה צלגד וראהי לדבר מדאומיז רז חסדא עליהו צגמרא מדתניא מעשה ונתן לה רצי ארצעה לילות מתוך י"צ חדש וההיא ודאי צלא ראתה דאי ראתה אין לה אלא כל הלילה אלמא דרז ושמואל לא אמרו למילתייהו דוקא צתינוקת שהגיע זמנה לראות וראתה ואע"פ שצעל הגמרא סידרה צחק פיסקא ^{אף ב}א לא ה"ה צלא ראתה וכיון שכן ה"ה נמי צתינוקת שלא הגיע זמנה

לראות ולא ראתה והיינו דאמרין דר' יוחנן וריש לקיש לא הוו מסקי מהאי פירקא אלא צועל בעילת מזוה ופורש^(א) וכן מוכיח הירושלמי אשר הביא הרב אלפסי דאמר שמואל כל ההיא הלכתא דרישא דפרקא אחרינא דנדה להלכה אצל לא למעשה.

ואין דעת הרמז"ם כן שכתב צפרק [ה' מהלכות] איסורי ביאה (ה"ט) גצי נשאת כשהיא נערה וראתה דס צצית אציה שאין לו לצא עליה אלא צעילה ראשונה ופורש וצלא ראתה כתב הדיינים (שם ה"י יט"ה) כמו שכתוב צמסנה וצגמרא אלמא ס"ל דרצותינו לא חזרו ונמנו אלא אהגיע זמנה לראות וראתה^(א). והראב"ד ז"ל השיג עליו אמר אצרהס צצית שמאי הוא זה ע"כ. ולא מן השם הוא זה אלא דכתיבצנא.

ודאמרינן צועל בעילת מזוה ופורש אע"פ שלא מאז דס קא אמרינן דכיון שרז נשים יס להם בחולים חוששין שמא ראתה טפת דס כתרל ונאזד או שחפתו שכתב זרע ולא תלינן צמילתא דלא שכיחא ולומר דצעל צהטיה ולא^(א) נצעלה קודם לכן דכיון דבחוקת בחולה היטה אין מוציאין אותה מחזקתה* וכן דעת הגאונים ז"ל. וכתב הראב"ד ז"ל (צעלי הנפש שער הפרישה עמ' כה) דפורש דקאמרין לא שיהא פורש לאלתר אלא ממתין עד שימות האבר ופורש וכדאמרין צפ' ידיעות הטומאה (צעלי יח.) צמשמש עם הטוהרה ואמרה לו נטמאתי ^(ט) כדי שלא יהא יציאתו הנאה לו כציאתו אצל לנעוך צפרניו צקרקע כדאמרין התם לא צריך שהי המירו לו לגמור ציאתו כדאיחא צגמי' דאי לא לצו נוקפו ופורש. ולא מסתצרא שאס אמרו כן צנדה דאורייתא אין ללמוד ממנה לדס בחולים שהוא טהור אלא ודאי יכול לפרוש ממנה קודם שימות האבר דכל זה צכלל ציאה היא ואס אי אחא אומר כן אף הוא לצו נוקפו ופורש וכן כתב (הר"א) ^(ט)הר"י הלין:

[שם טו.] **תבעוה** לינשא וכו'. למשוס דמחמדא ומחמת

הלכות נדה פרק שני שבועות

[נדח יב, - טו - סה: - טו.]

חמוד יס לחוש שמא ראתה דס ואפילו צדקה ולא מנאה מתוך שהוא דס מועט ציומר חוששין שמא נאזד וגרסינן עלה צגמרא רצינא איעסק ליה לצריה צי רצ חציצא אמר להו ליוס פלוני נכתוב כתוצה איעכב צענה יומי ^(ט)צתך] ההוא יומא א"ל

מ"ט עבד מר הכי א"ל לא סבר לה מר להא דרצא דאמר רצא מצעוה לינשא ונתפייסה צריכה שמשב צענה ימיס נקיים א"ל אימר דאמר רצא צגדולה דשכיחי צה דמיס צקטנה מי אמר א"ל צפירוש אמר רצא לא שגא גדולה ולא שגא קטנה גדולה מאי טעמא משוס דמחמדא קטנה נמי מחמדא^(ט).

והני צענה ימיס נקיים איכא מאן דאמר (הרא"ה) צצד"ה ש"ו צ"ה ד"ה גרסי') שצריכה הפסק טהרה וצדיקה צימי ספירה כאשה הרואה דס. אצל הראב"ד (צעלי הנפש שער הספירה עמ' פו) והרמב"ן ז"ל (הל' נדה פ"ג אות יצ) כתבו דאינה צריכה הפסק טהרה משוס דרואה מחמת חמוד מועטת היא וצודאי שהפסיקה צטהרה ומיהו כיון דנקיים צעינן צריכה דדיקה צתחלתן וצסופן^(ט) והכי מוכח ההוא עוצא דרצינא דאיעסק לצריה צי רצ חציצא ואיעכב צענה יומא וצודאי דכיון שלא היטה היא סצורה דמשוס ההיא ^(ט)איעכב לא הפסיקה צטהרה ואפ"ה לא אשכחן ליה לרצינא דאצרכה צענה ימיס אחריס אלא צדקה צסופן ואע"פ שלא הפסיקה צטהרה סגי ואין זה ראיה דאפשר דשצעה אחרני אצרכה אלא תלמודא לא חש לפרושי.

ושבעה ימיס הללו מונין אותן^(א) משעה שהיא סומכת דעתה ומכניה עצמה לחופה אע"פ שלא נתקדשה עדיין והכי משמע ציצמות צפ' החולץ (א:) דאמרין התם רצ כי אקלע לנירדשיר אמר מאן הויא ליומא ורצ נחמן כי **אקלע** לשכנציצ אמר מאן הויא ליומא ואקשין והא אמר רצא מצעוה לינשא ונתפייסה צריכה ליסצ צענה נקיים ופרקינן שאני רצנן דאדועי מודעי להו אלמא משעה שהיא סומכת שחנשא נותנת דעתה ומחמדה:

[שם יב.] **ת"ר** החמרים והפועלים וכו'. צסוף פרקא קמא

דנדה ומוקמינן לה התם צשיס לה וסת משוס דס"ל דצעסוקין צטהרות היא ומגו דצעי ^(א)צדיקה לטהרות צעיא] נמי צדיקה לצעלה ואפ"ה ^(א)הכלא] שריא צלא צדיקה דאמרין התם דכיון שצצעה אין לך צדיקה גדולה מזו כלומר דסתם הצא מן הדרך דרכו לפייס ולראות ולכי מרלה קמה ומצע רמיא אנפשא ואי הויא חויא ^(א)מרגשא] וכי אמרינן דצעיא צדיקה ציושצ וסוהה עמה שאינו צריך רצוי כ"כ הלכך אצרכוה צדיקה דילמא השתא חויא מגו דצעיא צדיקה לטהרות וישינה אע"ג דליכא למימר רמיא אנפשה הא אמרינן התם דיש^(א) לה וסת ^(א)הלכך] ערה דחויא לאיעסוקי צטהרות צעינן צדיקה אפילו לצעלה אצל ישינה דלא חויא אפילו רגילה לעסוק צטהרות לא צעי צדיקה ומש"ה לא מצינו לאוקמא צאין לה וסת משוס דאמרין התם דאין לה וסת צין ערה צין ישינה צעיא צדיקה וצישינה ליכא מצענה ופיוס דליהוי כצדיקה:

[שם טו.] **וגרסינן** צפרק כל היד עלה דמתני' דחנן ב"א הנשים בחזקת טהרה הן **לבעליהן** והבאין מן הדרך נשותיהן **להם** בחזקת טהרה. **אמר** ריש לקיש **והוא שבא ומצאה תוך ימי עונתה.** ופרש"י ז"ל **דהיינו מוך שלשים יום לנאיא אצל לאמה זמן עונתה צעיא צדיקה הואיל וסתם**

הנהרות וציננים מהלכות ושאר מפרשים

(א) גי' ד"ת, וכ"ה בכת"י:
(ב) גיב' בה (בי"ח):
(ג) פירוש מהו לחלות ראייתה בה בחולה ביאה ראשונה בדם המכה אם יש לה מכה מהו לבעול בעילה שנייה דהוי נמי בכלל בעילת מצוה דאמר רבא הרוצה שיהיו בניו זכרים יבעול וישנה (מהר"ם א"ש) [גיב' אינו צריך לדח. (מא"י):] גם זה צ"ע כיון דאין אשה מתעברת מביאה ראשונה א"כ השנייה תהיה ביאה הראשונה לענין היריון (ש"י):
(ד) צ"ל אורי (בי"ח):
(ה) לא כצ"ל (בי"ח):
(ו) גיב' כלומר בחמה היאך יעלה על הרעת להקל שיבעול בעילה שניה שהרי אין מורין להקל לחלות בדם המכה כ"ש בדם בחולים אלא אינו בועל אלא בעילה אחת היא בעילת מצוה ופורש וזה על פי סברת הרשב"א שכתב ה"רין למעלה עיין שם בדמ"ש (בי"ח):
(ז) צ"ל דמים (ד"ח) [וכ"ה בכת"י]:
(ח) צ"ל מלא ראתה (בי"ח):
(ט) בעירך (עקב כרב ה"ב) פ"י כדמא שדה חרושה שאין השועל מוצא בה לא ודעים ולא עשבים (ד"ח):
(י) גיב' לא דוקי (בי"ח):
(יא) משמע מכל מילי דתינוקות (מהר"ם):
(יב) גיב' אישתמיטתיה למר מאי דכתב הרמב"ם בפ"א מאיסורי ביאה ה"ח שכתב בפירושו דבזמן הזה נהגו להחמיר אף בתינוקת אפילו לא הגיע זמנה לראות והיינו כו' ינאי ור' יוחנן דבירושלמי שלא רצו להקל למעשה ומה שכתב הרמב"ם בפ"ה זהו דין גמור על פי תלמודא דידן לפי שטתו דהך סידרא בהך פיסקא דוקא הוא. ורב חסדא קא מותיב הכא דמאתר דחזינן דמקיל רבי בלא ראתה כ"כ טובא דנותנין לה ארבע לילות מתוך י"ב חדש א"כ אין סברא להחמיר בראתה כל כך שבוכל בעילת מצוה ופורש ופרקי אינהו דעביד כרבותינו אצי"פ שהוא נגד הסברא ונגד המשנה וק"ל. שוב מצאתי שגם הר"י קארו ז"ל האריך על זה ב"י"ד בס"י קצ"ג וכתב הג"י דמחמדא:
(יח) בס"י קצב העתיק הב"י דברי ה"רין בתחלתו או בסופן (ש"י) [נא"ה:] וכ"ה בכת"י י"ס ובחידישו. ולקמן בחידישו טס. (ד"ה אמר רב) פסק אפי' בבזה גמורה שא"צ בדיקה אלא או בתחלתן או בסופן. וכן משמע ממ"ש כאן בסופן לא אשכחן וכו' אלא בדיקה בסופן:]
(יט) גיב' דרבא (בי"ח):
(כ) כ"ה בדפ"ר:
וכ"ה הב"ח ובדפ"ר אה"י אותו:
(כא) גי' ד"ת, וכ"ה בכת"י:
(כב) גי' מהר"ם:
(כג) גי' ד"ת, וכ"ה בכת"י י"ס:
(כד) התם דבישי לה וסת צפקינן דחויא (ד"ח):
(כה) גי' מהר"ם:

(א) גיב' לו (ביח')
[וכי' בכת"י: (ב) ד"ת
ופי"ש מ"ז: (ג) כ"ה
הד"ת והפי"ש וכו']
בכת"י, וכע"ז במהר"ם:
(ד) מבואר בנדה (דף ט:)
אמר ריש לקיש משום רבי
יהודה נשיאה עונה
ביוגית שלשים יום כו'
ע"ש (ג): והכי איתא
שם דף ט' ריש ע"ב, ומ"ש
שכן נמצא במס' נדה
ירושלמית ר"ל כמו
שפירש"י דתוך עונתה
היינו תוך שלשים יום שכן
איתא בירושלמי להדיא
פ"ב הלכה ג' ולאפוקי
מפי' היר"ף ורמב"ם דתוך
ימי עונתה היינו עונת
הוסת נשיא משום
בפסקא שאחריה (בסמוך
בד"ה הרב אלפסי) (פ"ש):
(ה) גי' ד"ת: (ו) נוסף
בדפוס, וכן הוא בחי'
הר"ן: (ז) גי' מהר"ם:
(ח) ג"א דאורייתא (ד"ת):
(ט) גי' ד"ת: (י) וחושש
משום עונה שאחר הוסת
וכפי' הרמב"ן ז"ל (שם)
(מהר"ם): (יא) כן הוא
בכת"י וכו' (י) נוסף
בדפוס, וכן הוא בחי'
(יב) גי' מהר"ם:
(יג) בדפוס ובכת"י המב'
הגי' ופירוש דאיהו הכי
אוקמוה וכו', והד"ת
מוחקק, וכן ליתא בכת"י
י"ס: (יד) גי' ד"ת,
ובדפוס גי' לא פליגי
את"ק וידהו אתי דאמר,
וע"ז כתב הבי"ח, וידהו
אלא במאי דאמריו כצ"ל:
(טו) שפ"ס לא מיתורא
שלא לחוש כצ"ל, בד"ק
ליתא לחיוב "אלא שור'
קולא יתירא" (ביח'):
(טז) עיי' ברין כתובות
פ"ב סי' רב (ד"ה לא עבד)
דבהחזקה נדה אפי'
נתנה אמתלא אינה נאמנת:

נשים חזין צפוף עונה (א) וצפוף פ"ק נדה אמרין (נדה)
[דעונת] ציננות שלשים יום ואמרו שכן נמצא במסכת נדה
ירושלמי (פ"ג ה"ד): **אמר רב הונא ל"ש אלא הגיע עת**
וסתה אבל הגיע עת וסתה אסורה וסתות דאורייתא רבה בר
בר חנה אמר אפילו הגיע עת
וסתה מותרת וסתות דרבנן.
ופרש"י ז"ל דרב הונא קאי אלא
ומאלה מוך ימי עונתה: וקאמר
ד"א שאנו. דמי מאלה מוך עונתה
מוסתה: אלא כש"א הגיע עת
וסתה. מוך אומס ימים שהיה
צדק: אבל הגיע עת וסתה. קודם
צואו מן הדך לא לאורח צומנו כל
לה כעמאלה: ורבה בר בר חנה
אמר מותרת וסתות דרבנן. והס
מראה מיהו היכא דענלה לא היה
צעיר ולא ידעי אי צדקה אי לא
[ל]א מחזקין לה כעמאלה ע"כ.
ולפי פירושו אפילו צאשה שיש לה
וסת צריך לחוש לעונתה.
ול"א נהירא שכל מי שיש לה וסת
דמיה מסולקין עד זמן וסתה
ולמה נחוש לעונה שקודם הוסת
לפיכך נראה דמ"ד והוא שצא
ומאלה מוך ימי עונתה קאי צאשה
שאין לה וסת שחושש בה לעונתה

דמתני' סתמא תנן כל הנשים ומשמע צין יש להן וסת צין אין
להן ורב הונא דלמר לא שאלו אלא שלא הגיע עת וסתה קאי
אצאשה שיש לה וסת שחושש לה לוסתה ולא לעונתה כלל ורבה בר
בר חנה פליג ואמר [אפילו] יש לה וסת אינו חושש לוסתה
דוסתות דרבנן.

וביהו כתב הרמב"ן ז"ל (שם ד"ה והוא) [לרבה בר בר חנה]
דחוששת לעונה שאחר הוסת שא"ל לומר "שלא תראה
לעולם ומיהו אם הגיע עונתה ולא הגיע וסתה אינה אסורה
דאפילו למ"ד וסתות דרבנן" מסולקת דמים היא עד הוסת
ואע"פ שהגיע עונתה ציננות שאין העונה קוצעת לה זמן
ראיה אלא הוסת מדע שהרי אמרו (נדה ג.) דיה שעתה צוסתות
ולא אמרו כן צעונות. ומשמע דהלכתא כרבה בר בר חנה דהא
מסקינן התם צפ' כל היד דוסתות דרבנן.

וא"ת והמניח התם דאפילו למאן דלמר וסתות דרבנן צריכה
צדיקה (שם טו.) דמניח רבי מאיר אומר טמאה נדה
וחכ"א תדק כלומר אשה שהגיע שעת וסתה ולא צדקה
וכיון דצדיק צדיקה משמע דעמאלה מחזקין לה עד
שמצדק וכיון שכן היכי אמר רבה בר בר חנה דאפילו הגיע
עת וסתה מותרת והא אמרינן התם דצדיק צדיקה י"ל צצא
מן הדך הקילו דכיון דאיכא תציעה אין לך צדיקה גדולה
מו"א ומנהיג לחששא דוסתות כדמנהיג לצדיקה דטהרות
כדאיכא צפוף פ' קמא נדה (יג.) וכמו שכתבתי דתוריייהו
הן דרבנן:

[שם טו:] **וגרסינן** תו התם א"ר יוחנן אשה שיש לה וסת
בע"ה מושב ימי וסתה ובא ע"ה.

כלומר שאם [שהה] **צדק שצעה ימים אחר וסתה שעכשיו יכולה**
לעטר אפילו הגיע זמן וסתה ציננות אמרינן דענלה ואין צריך
לשאל לה משום דספק ספיקא היא ספק רחמה ספק לא
רחמה ואת"ל רחמה אימא טבלה. והא דרבי יוחנן אפשר דלא
פליגא אדרבה בר בר חנה אלא ר' יוחנן מיירי צצוה צעיר
דליכא תציעה ומש"ה צעי מחשז א"ר דהא דר' יוחנן צצא מן
הדך נמי היא (וה"ה) [וה"ה] שלפעמים תולה להקל
שרחמה צערת וסתה ולא צעונה שאחר הוסת כגון שזמן וסתה
רחוק דאפשר שטעלה לאחר מכן וזמן עונתה קרוב עד שאי
אפשר שטעלה ציננות ואמר שטעלה מחשז ימי וסתה כלומר
שחולה להקל שראתה צוסתה וטעלה לאחר מכן ולא רחמה
צעונתה דמאי דחלי רבה בר בר חנה צעונה שאחר הוסת היינו
לקולא וכל היכא דאיכא קולא לחלות צוסת תולין.

אבל הראב"ד ז"ל כתב (מונא דרמב"ן שם) **דהא דרבה פליגא אדר'**
יוחנן דלרבי יוחנן אע"ג דוסתות דרבנן צעי חשז ימים
לענלה ואפילו לצא מן הדך הוסת יוצא מחזקת טומאה
עד שמצדק וכדאמרינן לקמן (שם טו.) תצדק ופסק הלכה כר'
יוחנן ונמצא שחושש לוסת צעיר לה
וסת וחושש נמי לעונה צצאין לה
וסת אצל לחוש לשניהם כחמת אין
לנו.

והרב אלפסי ז"ל כתב זו ששנינו
צפוף פרקין (שם יג.)
החמירם והפעלים נשיהם להם
צחזקת טהרה ולא חלק צין הגיעו
ימי עונתה ושעת וסתה ללא הגיעו
ואף הרמב"ם ז"ל כתב צפ"ד
מהלכות איסורי ביאה (ה"ט)
שצאשה שיש לה וסת שהלך צעלה
למדינה אחרת והניחה טהורה
כשיצא אין צריך לשאל לה אפילו
מאלה ישנה מותר לצא עליה שלא
צעונת וסתה ואינו חושש שמה נדה
היא. נראה מדציון שא"ל לחוש
אלא לעונת הוסת עצמה ולא לאחר
מכאן כלל.

וגראה שם ז"ל מפרשים דתוך
ימי עונתה דקאמרינן היינו
עונת הוסת ולאפוקי יום העונה
עצמו שלא תאמר דצצא מן הדך
הקילו שלא לחוש אף לעונת הוסת

עצמה קמ"ל דצעין שישחז שלא חתא עומדת ועכשיו צחזק
עונת הוסת וסצורים הם ז"ל דר' יוחנן דלמר מחשז קסבר
וסתות דאורייתא ופליג אדרבה בר בר חנה ואין קי"ל כרבה
דהא סוגיא (שם) סלקא דוסתות דרבנן ודאמרינן לקמן תצדק
צצוה צעיר עסקינן אצל צצא מן הדך לא דכיון דצצעה אין
לך צדיקה גדולה מזו וכמו שכתבתי למעלה (ד"ה ת"ר החמירין)
ותמהני דמניח ערה אצל ישנה מאי איכא למימר דהא צישנה
ליכא תציעה ולא מניח אחרת דאפילו צישנה איכא [תציעה]
דאי הכי הך צרייתא דהחמירין הוה מצי לאוקמא התם צפוף
פ"ק נדה (יג.) אפילו צצאין לה וסת אלא ודאי ליכא ומש"ה
אוקמוה דוקא צעיר לה וסת כמו שכתבתי למעלה (שם) וכיון
שכן קשיא ישנה.

צפיכך נ"ל דאיהו ז"ל סצרי דחכמים ור' יהושע דאמרי תצדק
לאפלוגי את"ק דידהו [הוא דתמן] דלמר כל שלא
צדקה צערת וסתה טמאה נדה משום דוסתות דאורייתא ואמרי
ליה לא אלא תצדק כלומר שאין לך חומר אחר צוסתות אלא
שצריכה צדיקה צערת הוסת והוא חומר של דבריהם אצל כל
שעבר הוסת למה תהא צריכה לצדק והרי כל אשה שיש לה
וסת שלא צערת וסתה מסולקת דמים היא דמשום הכי אמרו
דיה שעתה ולמה נחוש שיהו דמים מצוים בה שלא צערת
הוסת מפני שלא צדקה צערת הוסת אלא התם ודאי כי אמרינן
תצדק צערת הוסת אמרו וכדכתבינא.

ואע"ג דאמרינן התם (טו.) אימתר אשה שיש לה וסת והגיע
שעת וסתה ולא צדקה אמר רב צדקה ומאלה טמא
טמא טהור טהור כלומר משום דוסתות הם דרבנן לאו למימרא
שצריכה לצדק אחר הוסת אלא משום דשמואל צעי למימר
אפילו צדקה ומאלה טהור טמא נקט רב מאלה טהור טהור
ולא שתהא צריכה לצדק אחר הוסת וצוה עלו דברי רב אלפס
והרמב"ם ז"ל יפה אלא שזו קולא יתירא (טו) שלא לחוש לא
לוסת ולא לעונה כלל אפילו לימים הרבה ואפילו צישנה:

הוחזקה נדה בשכנותיה. **שהימה לונתם צגדי דמות:** ואם
נתנה אמתלא דרבירה. שאמרה לו מה שאמרת
שהייתי טמאה מפני שקשה עלי התשמיש ועכשיו איני חוששת (טו):
רבנן ויהודה בנדרה. צפ' צנה אשה: **תניא** אין בין זב
צובדא. שניהם היא בתוספתא (צפ"ק מגילה ד"ז): **שהוב**
טעון ביאת מים חיים. דכתיב (ויקרא טו, יג) ורחץ בצרו חיים
חיים וטהר. אצל צצנה לא כתיב אלא וספרה לה שצעת ימים
ואחר טהור (שם טו, כח) כלומר צצצלת מים. וצנין אצל לכל

א מ"י פ"ד מהלכות
איסורי ביאה הלכה ט:
ב *מ"י שם פ"א הלכה
כב סמג לאין קיא
טו"ש אהע"ז סימן קטו
סעיף צ וטו"ש יו"ד סימן
קפה סעיף צ:
ג ד מ"י שם פ"ד הלכה י
טו"ש ע יו"ד סימן
קפה סעיף ג:
ה *מ"י שם פ"א הלכה
יט סמג שם טו"ש ע
יו"ד סימן קפה סעיף ט:
ו *מ"י שם פ"ד הלכה ג
ו פ"א הלכה טו סמג שם
טו"ש ע יו"ד סימן קפה
סעיף א וסימן קלו
סעיף ה:
ז ח מ"י פ"א מהלכות
מקואות הלכה ה
סמג עשין רמח טו"ש ע
יו"ד סימן קלו סעיף א:

13

מִשְׁנֵה תוֹרָה <מֵהַדוֹרָה חֲדָשָׁה> - ה' (קְדוּשָׁה) מֹשֶׁה בֶּן מִיָּמֹן (רַמְבַּ"ם) עֲמוּד מֵס': 14 הוֹדָפָס ע"י אוֹצֵר הַחֲכָמִים

דבריו מחוורים שאם העד נמצא ואין עליו כלום נראה ודאי שדם יבש על ירכה היה ואין לטמא אותה נדה, ואם דוקא כשנמצא אף על העד למה לי מציאת הירך וכי מפני שהוטח ממנו דם נקל, ויש להעמידה כשאבד עדה, וי"ל לעולם כשנמצא אף על העד וכשלא נמצא על הירך כלום פשיטא בעד הוה שאלמלא על הירך הוה לא נתקנת לגמרי ממנה, אלא אפילו נמצא על הירך נמי טמאה נדה כיון שנמצא אף בעד, ולדברי הכל אף בזה צריכה כגריס ועוד, שאלמלא כן חוששין שמא דם מאכולת הוא, שאפילו בקנחת של שיעור וסת ואחר כך שהדבר קרוב ואפילו לחטאת ואשם הקשו למעלה וליחוש דילמא מאכולת הוא, ומיהו כיון דאיכא שיעורא דנפקא ליה מחשש מאכולת טמאה נדה ואפילו לר' חייא, ואם היה משוך טמא בכל שהוא דלא גרע מהניחתו תחת הכר (וכן) [וכדאמרינן] בפרק הרוואה כתם (נ"ז ב') אליבא דהלכתא, וזה דעת הראב"ד ז"ל, ולפי גרסת ר"ח ז"ל י"ל (כמו) [כגון] שנמצא על העד ולא על הירך כלום שאם מאכולת נרצפה שם בתחלה על הירך נמי היה נמצא, ומשהוטח העד על הירך מקום דחוק הוא אצל מאכולת אלא מקנחת היה דם ונבלע בעד ולפיכך לא הוטח ממנו על הירך כלום, וכן נראה מלישנא דגמ' דקא מקשה ר' חייא בסמוך אף אתה עשיתו כתם, אלמא אין לך שצריכה שיעור כתם וטמאה נדה אלא זו לדברי רבי.

בדקה בעד שאינו בדוק לה. פי' בתוספות כגון שהזמינה פקולין או צמר נקי ולבנים אלא שלא חזרה וראתה בהן סמוך לבדיקתה אם יש עליהם טיפי דמים מן מאכולת או משאר דברים, הא בכגד שאינו בדוק כלל לא אמר רבי טמאה נדה, אטו לקחה בגד מן האשפה וקנחה בו מי מטמא רבי נדה, (ואי) [ואני] אומר כיון שהצריכה כגריס ועוד הרי דינו כסדין וחלוק וכל שלא היה בדוק כלל אפילו לרבי טהורה לגמרי אפילו לקחתו מן השוק סתם טהורה לבעלה, והראב"ד ז"ל סובר דבעד אפילו אינו בדוק כלל טמאה דלא דמי לחלוק דכיון שבדקה בו ממש רגלים לדבר דרוב דמים מצויין בה*).

ע"ב. הא דתנן כדי שתרד מן המטה ותדיח את פניה. לישנא מעליא הוא ומאי פניה שלמטה ומאי הדחה בדיקה, כלומר כדי שתרד מן המטה ותבדוק והכי מוכחא שמעתא, והיינו דאקשינן מדתניא כדי שתושיט ידה תחת הכר או לתחת הכסת ותטול עד ותבדוק בו דאלמא שיעור אשם תלוי אינו אלא שתקח העד ותבדוק, דקס"ד סתמא כשאין עד בידה אלא תחת הכר או תחת הכסת.

ופריק רב חסדא דה"ק איזו אחר זמן וכו'. פי' רש"י ז"ל דחסורי מחסרא והכי קתני, ול"ג אלא רב חסדא פרושי מפרש לה למתניתין [ד]הכי תנן נמצא על שלה לאחר זמן טמאים

מן הספק ופטורין מן הקרבן ולא פי' שיעור אחר זמן מה הוה, והדר תני איזו אחר של שיעור זה שאינן טמאין מן הספק כדי שתרד מן המטה ותבדוק, שזהו אחר כך שמטמאה מעת לעת ואינה מטמאה את בועלה, והאי דפריש תנא האי שיעורא לא ללמד על דין עצמו שהרי כל מעת לעת כך הוא נדון בין לרבנן בין לר' עקיבא, אלא כך אמר אם ירדה מן המטה ובדקה אין בועלה טמא שזהו אחר זמן, הא כל זמן שלא שהתה כשיעור הזה אלא בדקה עצמה על המטה טמאין מספק בא זה ולמד על זה, אבל לדברי רש"י ז"ל שאומר חסורי מחסרא והכי קתני בהדיא איזו אחר זמן כדי שתושיט ידה ותטול עד ותבדוק לא הוה תו למיתני כדי שתרד מן המטה, ואפשר לתרץ לו שבא לפרש שלא תעלה על דעת שבדיקה ראשונה שלאחר זמן ראשונה כשירדה מן המטה היא לפיכך פירש שתיהן ואמר שאלו ירדה אחר אחר הוא, וכ"ש לדברינו דמחזור טפי לומר שפי' אחר אחר ללמד על אחר הזמן הראשון ושלא ליתן בו מקום לטעות.

וברייתא נמי דייקא כדידן, דתניא איזו אחר זמן דבר זה שאל ר' אלעזר ב"ר צדוק לפני חכמים באושא שמא כר"ע אתם אומרים שמטמאה את בועלה מעת לעת, פי' ולפיכך אין אתם חוששין לפרש אחר זמן שהרי כל מעת לעת נמי כך הוא דינן, ואע"פ שהיו צריכין לפרש לדבריו דר' אלעזר בר צדוק משום אשם תלוי יודע היה בהם דבעו חתיכה משתי חתיכות ולא תמה עליהם בזה אלא אם כדברי ר"ע שהוא יחיד הם אומרים, אמרו לו לא שמענו לפיכך אין אנו מפרשין אבל לא כדברי היחיד אנו אומרים, ואמר להם כך פרשו חכמים ביבנה לא שהתה כדי שתרד מן המטה ותדיח פניה תוך זמן זה כלומר כל ששהתה ובדקה ולא שהתה שיעור שתרד מן המטה ותבדוק אלא על המטה בדקה אע"פ שהושיטה ידה לעד תוך זמן זה, אבל ירדה מן המטה ובדקה או שהתה כשיעור הזה לעולם טהור ואע"פ שער בידה, ש"מ שבכל מקום שפירש אחר לא פירש באחר זמן דבר אחר אלא כל שלא שהתה כשיעור אחר, וכן דרך משנתנו ללשון שפירשנו.

ואקשינן לרב אשי אמאי קא מטהרי רבנן בברייתא ביורדת מן המטה ובודקת הא במתני' מטמו כשיעור הזה, וכ"ת דאין עד בידה, הו"ל לפרושי שהרי אין משמעות הלשון זה אלא כל ששהתה כדי שתרד לעולם טהור ואפילו עד בידה וכדקתני מתניתין נמי כדי שתרד ומוקמת לה בעד [בידה], דהיכי אפשר דהכא והכא חד שיעורא קתני והכא טהור והכא טמא, הו"ל לפרושי במתני' עד בידה ובברייתא אין עד בידה, אלא ש"מ כרב חסדא ותרזיהו שיעור לטהור, וזהו דרך פי' רש"י ז"ל בשמועה כולה, ויש לשונות אחרים ואין בהם ממש.

דף ט"ו ע"א. והוא שבא ומצאה בתוך ימי עונתה. פירש"י ז"ל שלשים יום לראיה ואמרו שכך נמצא במסכת נדה ירושלמי, ואמר רב הונא לא שנו דכי מצאה תוך ימי עונתה לא בעיא בדיקה אלא שלא הגיע עת וסתה אבל הגיע

(* א"ה, ע"י מ"ש הראב"ד בשער הכתמים וטעמא דמלתא דלא דמי עד לחלוק כו', וחלוק שאינו בדוק פי' שם הראב"ד דהיינו שלקחתו מן השוק.

קודם ביאתו מן הדרך אסורה וסתות דאורייתא הלכך אסורה עד שתאמר לו בדקתי בשעת הוסת עצמו וטהורה אני, ורבה בר בר חנה אמר אפילו הגיע עת וסתה מותרת וסתות דרבנן, שהם הצריכוה לבדוק בימי וסתה שמא תראה ומיהו היכא דבעלה לא היה בעיר ולא ידעין אי בדקה אי לא בדקה לא מחזקין לה בטומאה, ואע"ג דאמרין לקמן תבדוק ומשמע דאסורה עד שתבדוק וכיון דכי לא בדקה מחזקין לה בטומאה עד שתבדוק כי לא ידעין ודאי בההיא חזקה נמי קיימא עד שתאמר בדקתי וטהורה אני, איכא למימר הכא בבא מן הדרך הקלו דכיון דאיכא תביעה אין לך בדיקה גדולה מזו ומהניא לחששא דוסתות כדמהניא לבדיקה דטהרות בפירקין קמא (י"ב א') דתרווייהו דרבנן, א"נ כיון דלא ידעין תולין שמא בדקה ומצאה טהור או שלא ראתה והיתה טהורה משו"ה מותרת, והא דאמר ר' יוחנן בעלה מחשב ימי וסתה ובא עליה תפתר בשוהה בעיר ולשהות עמה בין עירה בין ישינה ואע"פ שאינה אומרת לו כלום ולא הוא תובעה, כנ"ל לפי פ' רש"י ז"ל והוא נכון, אלא בזו שפ' ימי עונה לאשה שיש לה וסת אינו מחזור, שכיון שלא הגיע עת וסתה היאך נחוש לעונה והלא כל שיש לה וסת קבוע דמיה מסולקין ממנה עד זמן וסתה, אלא דרב הונא אמתני' קאי ולדידיה יש לה וסת חושש לוסתה ולא לעונה אין לה וסת חושש לעונה, ולרבה בר בר חנה אפילו יש לה וסת אינו חושש לוסתה כדאמרן, ומיהו חושש לעונה אחר הוסת כלומר שאם עבר עליה עת וסתה כיון שאין אנו חוששין לוסת נחוש לעונה, אבל ודאי הגיעו ימי עונה ולא הגיע עת הוסת אינה אסורה דאפילו למ"ד וסתות דרבנן מסולקת דמים היא אפילו מעונות עד הוסת, תדע שהרי אמרו דיה שעתה בוסתות ולא אמרו כן בעונות.

נמצא עכשיו לדברינו כל אשה שאין לה וסת בעלה חושש לימי עונתה ושיש לה וסת חושש לימי עונה שאחר הוסת ואפילו בבא מן הדרך, וככולן מחשב ימיה ובא עליה דהא מ"מ תרי ספיקי נינהו ואע"פ שאינו בעיר נמי טובלת היא בעצמה רוב פעמים הילכך מותרת, ומסתברא נמי שאם היה הוסת רחוק שאפשר שטבלה והעונה קרובה תולין להקל שמא בשעת הוסת ראתה וטבלה ושוב אין לה עונה עכשיו, דכולהו ספיקי נינהו ולקולא, ולא החמירו בעונה יותר מן הוסת מפני שהיא חמורה אלא מפני שאי אפשר לנו לומר שאשה זו לא תראה לעולם לפיכך תולין בעונות וחוששין להן אבל אם בא לתלות נמי בוסת תולין, זהו מה שנ"ל, והראב"ד ז"ל כתב דהא דרבה פליגא אדר' יוחנן דלר' יוחנן אע"ג דוסתות דרבנן בעינן חשוב ימים לטבילה ואפילו לבא מן הדרך שאין הוסת יוצא מחזקת טומאה עד שתבדוק כדלקמן, ופסק הלכה כרבי יוחנן וזו דרך טובה להחמיר לענין מעשה, ונמצא חושש לוסת וחושש לעונות כשאין לה וסת אבל לחוש לשניהם כאחת אין לנו. אבל תמהני על רבינו הגדול ז"ל שכתב זו ששנינו חמריו ופועליו וכו' נשיהו להו בחזקת טהרה ולא חלק בין

הגיעו ימי עונה ועת הוסת לשלא הגיעו, והר"ם תלמידו ז"ל כתב הלך בעלה למדינה אחרת והניחה טהורה כשיבא אינו צריך לשאול ואפילו מצאה ישינה הרי זה מותר לבא עליה שלא בעונת וסתה ואינו חושש שמא נדה היא, אף הוא לא הפריש בכלום, ונראה שהם ז"ל מפרשים תוך ימי עונתה היינו עונת וסתה לאפוקי יום עונה עצמו דלא, שלא תעלה על דעתך שבבא מן הדרך לא חששו אף לעונת הוסת או שיתלו להקל לומר שמא עקרתו וקמ"ל דבעי מיחשב דלא בעונת וסת קיימא האידנא, והם עוד סבורין דר' יוחנן דאמר מחשב קסבר וסתות דאורייתא והלכתא כרבא דאמר מותרת דסוגיין וסתות דרבנן, ומסתייעי מאינשי דביתיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע דפ"ק (י"ב ב') דכי אתו מבי רב לבתר וסת ועונה אתו ולא מחשבי ולא בדקי בין עירות בין ישינות, והא דתניא ר' יהושע אומר תבדוק, תפתר לטהרות, וזו קולא גדולה טוב לפני האלהים ימלט ממנה.

ע"ב. הא דאמר רבי אושעיא וכו'. במסכת ע"ז שמעתיה ושם פירשתי.

דף ט"ז ע"א. הא דתניא הרואה דם מחמת המכה אפילו בתוך ימי נדותה טהורה. טעמא דמילתא דאע"ג דאמרין תבדוק הכא כיון דלא אפשר לה למיבדק טהורה ואין דנין אפשר משאי אפשר דוסתות דרבנן וכדאפשר תקנו, וכן זו שאמרו אף אנן נמי תנינא לר"מ דוסתות דאורייתא מדקתני שחרדה מסלקת את הדמים טעמא דאיכא חרדה הא ליכא חרדה טמאה אלמא וסתות דאורייתא ולא אמרין כי איכא חרדה טהורה כי ליכא חרדה תבדוק, היינו טעמא משום דלמ"ד וסתות דרבנן אע"ג דליכא חרדה טהורה לגמרי כיון שלא הי' אפשר לה לבדוק בשעת הוסת לא הטריחו עליה לבדוק אחר כן כלל, ובתוספות מפרשים דדייק לה מלישנא דקתני מסלקת את הדמים משמע דמים הבאים בזמנן, ואינו נכון, (לא) [ועוד] אמרו דסיפא נקט דקתני לה בדר"מ וארישא סמך, דקתני הגיע שעת וסתה ולא בדקה טמאה ועלה אמר ר' מאיר שאם היתה במחבא טהורה הא לא היתה במחבא מודה דטמאה.

מתני' ב"ש אומרים צריכה שני עדים על כל תשמיש ותשמיש. פ' רש"י ז"ל אחד לפני תשמיש ואחד לאחר תשמיש ולמחר בודק בשניהם ולא עכשיו כמו שכתבתי בפ"ק (י"ב א') לדעת הרב ז"ל, ולשון צריכה נראה כן מדלא קתני צריכים, ומיהו יכולה היא לבדוק באותו שלפני תשמיש זה לפני תשמיש אחר חוץ מן הצנועות ששנינו למעלה, אבל עד שלאחר כל תשמיש ותשמיש צריך לבן וכיון שזה צריך לכל הנשים קתני נמי שלפני תשמיש כדרך הצנועות, ואינו מחזור, ועוד ק"ל אמאי לא תנא צריכים שלשה עדים וליחשוב נמי אחד שלו, אבל נראה שכל מקום ששנינו שני עדים אחד לו ואחד לה הם.

משמרת הבית

פסקא ד'

עוד שם צאשה שאין לה וסת, המחצר כחז שחוששת לעונה ציונית והיינו משלשים וכו'. אמר הכותב, המחצר משם רש"י ו"ל אמרה, שכן פירש, אמר ריש לקיש משם ר' יהודה נשיאה והוא שצא ומצאה תוך ימי עונתה תוך ימי עונתה שלשים יום לראייתה אצל לאחר ימי העונה צעיל צדיקה הואיל וסתם נשים חזין לסוף עונה, ע"כ. וכן כתב הרמב"ן ז"ל זה לשונו, ומלא אותה בתוך ימי עונתה, כמה היא עונה שלשים יום מתחלת ראייה לתחלת ראייה אחרת שרוב הנשים כך הן רואות משלשים לשלשים, כמה דברים אמורים צאשה שאין לה וסת אצל צאשה שיש לה וסת לימים הרי זה מחסר ימי וסתה, עד כאן. והדין עמה, דהא מתניתין בחזקת טהרה לצעליהן צין ציט לה וסת צין שאין לה וסת היא שניה, ועלה קאמר ריש לקיש וצאין לה וסת מאי תוך עונתה.

זה לשונו. הל' נדה פרק ה' הל' ה', ותייע בחי' הרמב"ן (מרה"ב) שלשים. כן הוא גם בהל' נדה להרמב"ן שלפניו, ובדפוס "משלשים"

ברק הבית

דמדה רב יהודה להיהא דרבה בר ירמיה אמרין דהא דרב יהודה דאיתמר אמתניתין איתמר מכלל דרבה בר ירמיה, והשתא דאמרין דרב יהודה לא מודה לרבה בר ירמיה דאמרה שמואל לשמעיה, אמרין דהיה דרב יהודה דאיתמר אמתניתין מכלל דהא דפסק שמואל כר"ם צן אנטיגנוס, והכי ניחא, דפסק הלכה אמר שמואל, ופירשוה דמתניתין רב יהודה משמיה דשמואל, ולא דאמרה שמואל, אלא רב יהודה הוא דאמרה מדעיה לפוס מאי דגמיר מיניה דשמואל דפסק כרבי חנינא, ושמיע ליה מיניה דהדיא

ופירשוה. אצ"ל ופירשוה

פירושא. אצ"ל פירשה

דדוקא בעסקה בטירות, דמכלל דהאי פירושא למתניתין דלעיל צס שמואל, ולעולם צין מעיקרא צין השתא לעולם אית לן דרב יהודה דאיתמר אמתניתין מכלל דאחריתי אחרת, ולעולם לצעלה לא צעי צדיקה. והכי סוגין דהדיא צכל דוכתא דכל לצעלה לא צעיל צדיקה, ולא עוד אלא דאסורא נמי, כרבי זירא מרה דשמעיה משמיה דשמואל

דלא צעיל צדיקה, ואיהו צעא מיניה מרב יהודה אס תצדוק למדת חסידות, ואמר ליה דלא, שלא תתגנה על צעלה, ולהדיא נמי כי אמר לה שמואל פרכין עלה מאי קמשמע לן, אלמא מילתא פשיטא הוא, ואלו דברים צרורים צלא שום פקפוק. וסתם מתניתין נמי כל הנשים בחזקת טהרה לצעליהן צין יש להם וסת צין אין לה וסת, דאע"ג דחזין לה, למימרא דהא דשמואל אנטיגנוס, אצל סתם מתניתין ודאי הכי היא. ושלשה דינין בדבר, יש לה וסת קצוב, ויש לה וסת שאינו קצוב, ואין לה וסת. יש לה וסת [קצוב], פשוט הוא שאינה צריכה צדיקה כלל, וחוששת לוסתה ואסורה כל יום וסתה בשלוש היום לאחר זמן וסתה מן התורה, מקצת היום לפני זמן וסתה, למאן דאמר וסתות דאורייתא אסורה מן התורה, למאן דאמר וסתות דרבנן אסורה מדרבנן. עבר זמן זה ולא ראתה שידעת כן צצריא, הרי היא מותרת ואפילו למאן דאמר וסתות דאורייתא, ולמאן דאמר וסתות דרבנן צצצדקה אחר זמן זה ומצאה טהור הרי היא טהורה, ואינה צריכה צדיקה כלל מכאן ואילך לכולי עלמא עד שיגיע זמן וסתה אחר. וכן הדין לוסת שאינו קצוב, ואי זהו וסת שאינו קצוב כגון ששנתה וסתה ולא הוקצב, דינה שחשוש לו כדאמרין דהדיא צגמרא חוששת לזה ולזה עד שחשקו הראשון והוקצב השני, ודינו ממש ליומו כוסת קצוב.

תשלום היום כיון מן התורה כו'. וכדיאר לעיל פסקא ב'

ששנתה וסתה כו'. משמע דאין חוששת בתחילה לוסת שאין קצוב, וכן משמע לעיל (פ"ב ד"ה ומכל), ותי' ענה"ב מקור לשונו זו מהר"ה.

בגמרא. עי' במשנה דף סג, ב ובסוגיות הגמי' שעליה

מדברי המחבר שכתב. תה"ב שער ג' פסקא י"ז

מראה הבית

פסקא ד'

ואי קשיא לך והא אמרה רב יהודה משמיה דשמואל חדא זימנא גבי מתני' דפעמים צריכה להיות בודקת כדאיתא לעיל. כבר תירץ רש"י דרב יהודה לא אתא לאשמועינן מידי בעסקה בטירות ולא אתא למיפסק בה מידי, אלא משום דמתניתין הוה שמעינן בין עסקה בין שאינה עסקה אתא רב יהודה ואשמועינן פירושא דמתני' דשאינה עסקה לא בעיא בדיקה, והכא אשמועינן דהלכה כר' חנינא בן אנטיגנוס וכאותה משנה דעסקה בטירות בעיא בדיקה. ור"ח ז"ל פירש אי בעסקה בטירות הא אמרה שמואל חדא זימנא, כלומר מדקאמר רב יהודה אמר שמואל לעיל מגו דבעיא בדיקה לטהרות בעיא נמי בדיקה לבעלה. ואינו מחזור בעינו, דא"כ כי קא מקשה ואזיל ואי בשאינה עסקה בטירות הא אמר כל לבעלה לא בעיא בדיקה דאמר ר' זירא וכו', מאי טעמא שבקיה לדרב יהודה אמר שמואל ומהדר לאקשווי מדר' זירא, ליקשי נמי בהא מדרב יהודה אמר שמואל דאמר בהדיא אבל אינה עסקה בטירות לא בעיא בדיקה. אלא פירושו של רש"י ז"ל נראה עיקר.

ר' חנינא בן אנטיגנוס אמר משמשת בשני עדים והן הן תקוניה והן הן עוותיה. פירוש כל זמן שהוא רוצה לשמש משמש בשני עדים אחד לפני תשמיש ואחד לאחר תשמיש, וזהו תקוניה, כלומר תיקונה ותיקון הבעל אם תמצא טהור שאין צריכין להביא קרבן, ואם מצאה טמא יהו חייבין בקרבן, ואם לאחר שעור וסת טמאין מספק, ואלו הן עוותיה, ועוותיה ותקוניה דיינו לחייב או לפטור מן הקרבן או מן הטומאה, וכדתנן לקמן בפרק כל היד, לתקן את הבית. ואקשינן אי בעסקה בטירות הא אמרה שמואל חדא זימנא, דהיינו הא דר' זירא דאמר משמיה דשמואל דשאלן לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק ואוקימנא בעסקה בטירות, ואי בשאינה עסקה בטירות קשיא דר' זירא דאמר כל לבעלה לא בעיא בדיקה. ומשני מאן דמתני הא לא מתני הא, כלומר לעולם בעסקה בטירות, ודקא קשיא לך תרתי למה לי, מאן דמתני הא לא מתני הא, ולעולם כל לבעלה אינה צריכה בדיקה.

משמרת הבית

ברך הבית

בחזקת טהרה (טו, ה) דאמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה והוא שצא ומנאח במוך ימי עונתה. ואינו, דהא אנו סתמא קאמרין דכל לבעלה לא צעיר צדיקה לעולם צאשה שאין לה וסת, ומה טעם לחששא זו אחר שאין לה וסת כלל, ומה מקום צוה לשלשים יום.

אלא ענין אחר היא שמועה זו והריני מפרשה, אמר ריש לקיש והוא שצא ומנאח במוך ימי עונתה, איש לה וסת קאי, דמתניתין צין צאין לה צין ציש לה וסת, וריש

לקיש קאי איש לה וסת, וקאמר דכי אמרין בחזקת טהרה דוקא צשהגיע במוך ימי עונתה אי זו עונה שמהא לה או משלשים יום או עשרים או אי זמן שיש לה שהגיע במוך אותו זמן, וכגון שהלך מכאן אחר שטהרה וזמר במוך ימי עונתה אי זו זמן שידועה לה, ולאפוקי צשחזר צסוף עונה ואפילו קודם וסתה, לומר שהיא אסורה היום ואפילו עונה לפני וסתה אסורה לאותו יום, צין צוסת קצוע צין צוסת שאינו קצוע דחוששת לו ונוהגת צו צוסת קצוע, ומסתכלא צאותה עונה אפילו לפני וסתה ואפילו למאן דאמר וסתות דרצנן ואפילו לצא מן הדרך, אעפ"י שהמירו ליוצא לדרך, לא המירו לצא, שהיא משתוקקת ליוצא יותר. ואמר רב הונא לא שאלו אלא שלא הגיע עת וסתה אצל הגיע עת וסתה קודם שצא וצא אחר כן אסורה לו לעולם עד שידע צודאי שספרה וטבלה, דוסתות דאורייתא ומחזקין לה דודאי חזאי ולא סגי' למשרייה צספיקא ואפילו נשתהא ציותר אלא צידיעה ודאית. רבה בר בר חנה אמר אפילו הגיע עת וסתה מותרת, פירוש צנשתהא כדי ספירת צצעה, מאי טעמא וסתות דרצנן מספק דילמא חזאי ואם איתא דחזאי אימר ספרה וטבלה דאורחא דנשי הכי, ואמאי כאידך דרבי יוחנן דאמר אשה שיש לה וסת צעלה מחשצ ימי וסתה וצא עליה, וסצר דוסתות דרצנן, וכיון דאשתהי כדי ספירה וטבלה שריא, ולכולי עלמא הניחה טמאה הרי היא בחזקתה עד שידע צודאי שהיא טהורה. ציארתי דינין אלו, ומקנתן שלא כדצרי המחצר.

והא דקאמר דריש לקיש איש לה וסת קאי, מנא ליה הא לאקולי כהא הואיל ואפשר דאכולהו נשים קאי סתמא דמתניתין. וטעמא רבה איכא כדקאמר רש"י ז"ל, הואיל וסתם נשים רואות מלי' יום לשלשים. מדע לך עוד, מדאמרין צלישנא קמא דרצ הונא לא שנו אלא צאשה שאין לה וסת אצל יש לה וסת אסורה לשמש. ואף על גב דאקשין עליה אדרבה איכפא מסתברא, מכל מקום אי לאו דאיכפא מסתברא שפיר הוה אפשר למימר לה הכין, ואלו אמר צין אין לה וסת צין יש

לה וסת הוה ניחא ולא הוה לן קושיא עליה. ומכל מקום מה שהקשה מדאמרין הסם כל לבעלה לא צעיר צדיקה לעולם צאשה שאין לה וסת, טעם הוא צידו, דעל כרחין כל הנשים (מושצין צצן) [מושצות הן] לעונת הוסת צין יש לה וסת קצוע צין אין לה וסת קצוע, וכיון שכן אף אנו נאמר דכיון דסתם נשים חזין לשלשים חוששת כמו שמושצות שאר נשים לעונת הוסת צין קצוע צין שאינו קצוע.

כל הנשים כו' בין אין לה וסת קצוע. עי' ברה"ב (נ"ה וכן הדין) דבאין לה וסת כלל אין חוששת אפי' לשאין קצוע, ואין חוששת אלא בהייל וסת קצוע ושינתה ועי' עמ"ב.

מראה הבית

דשמואל סבר אף מי שאין לה וסת אינה צריכה בדיקה כלל לבעלה, ור' חנינא בן אנטיגנוס סבר שמשמשת שלשה פעמים בשני עדים לאחר תשמיש אחד לו ואחד לה עד שתהא מוחזקת שלשה פעמים שלא תראה מחמת תשמיש, והן הן עונתיה אם תראה שלשה פעמים מחמת תשמיש אסורה לשמש לעולם ותצא, אבל אם לא ראתה הן הן תקוניה, דמכיון שהוחזקה שלשה פעמים שאינה רואה בשעת תשמיש הן תיקוניה דשוב אינה צריכה לשמש בעדים. עשאה רבינו ז"ל לזו כהדיא דתניא בריש פרק תינוקות הרואה דם מחמת תשמיש משמשת פעם ראשונה ושניה ושלשית מכאן ואילך לא תשמש אלא תתגרש ותנשא לאחר.

ולדבריו הא דאקשין הכא במאי אי בעסוקה בטהרות הא אמרה שמואל חדא זימנא דאמר שמואל אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק, אלמא בבדיקה מיהא מותרת לשמש כר' חנינא ולא חיישינן דילמא מקלקלה ליה כר' מאיר, ואי בשאינה עסוקה בטהרות ואפילו הכי קאמר דצריכה שני עדים, הא אמר כל לבעלה אינה צריכה בדיקה כלל, דאמר ר' זירא אמר רבה בר ירמיה וכו' ואוקימנא בעסוקה בטהרות, ומדלא אוקמה לבעלה ובשלשה פעמים ראשונים ש"מ דכל לבעלה אינה צריכה בדיקה כלל, ומפרקין לעולם בשאינה עסוקה בטהרות, ואמוראי נינהו ואליבא דשמואל, ר' זירא לית ליה הא דרב יהודה ורב יהודה לית ליה הא דר' זירא, ואידך דרב יהודה דלעיל אתא לאשמועינן דאחר שהוחזקה שוב אינה צריכה בדיקה, וכן פירשה כאן הרמב"ן ג"ר לדעת הרב אלפסי ז"ל, ובלשון אחר פירשה בספר המלחמות, וזה נראה לי יפה.

(חידושי הרשב"א נדה יב, ב)

ובהא נמי דאמרין מאן דמתני הא לא מתני הא, משמע שרי"ז ז"ל מפרש לה אשאינה עסוקה בטהרות, ומאן דמתני הא דשמואל דפסק כר' חנינא בן אנטיגנוס לא מתני הא דר' זירא דאמר כל לבעלה לא בעיא בדיקה, ומאן דמתני הא דר' זירא דאמר כל לבעלה אינה צריכה בדיקה לית ליה הא דר' חנינא, שהוא ז"ל כתב, ואסיקנא מאן דמתני הא לא מתני הא וקי"ל כי הא דאמר להו הלכתא כר' חנינא בן אנטיגנוס, דאלמא משמע דפלגינא אהא דר' זירא, וכן נראה מדברי הרמב"ם ז"ל, וכן פר"ת ז"ל בהדיא. ולישנא דגמרא ודאי לכאורה הכי משמע דאקושיא דסליק מינה קא מהדר מאן דמתני הא לא מתני הא, כלומר לבעלה, ודקשיא לך דר' זירא מאן דמתני הא לא מתני הא. אלא דקשיא טובא, דהא רב יהודה גופיה הוא דאמר לעיל משמיה דשמואל דכל לבעלה לא בעיא בדיקה, וכי תימא היא גופה נמי אמוראי נינהו ואליבא דרב יהודה, מ"מ לא הוה שתיק גמרא מלאקשווי ולפרוקי אמוראי נינהו, דהדיא דרב יהודה ודאי אף בשאין לה וסת קאמר, דאי בשיש לה וסת, מתניתין דכל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן היא כדאיתא לעיל. ועוד דהא בעא מיניה ר' זירא מרב יהודה אשה מהו שתבדוק לבעלה, ואהדר ליה לא תבדוק, ואם איתא דבשאין לה וסת צריכה בדיקה, לא הוה מהדר ליה סתם לא תבדוק, אלא הוה ליה לפרושי בהדיא אין לה וסת צריכה בדיקה יש לה וסת לא תבדוק, וכל שכן דהוה ליה לפרושי בהדיא לר' זירא דאית ליה כל לבעלה מדינא אינה צריכה בדיקה, כנ"ל.

והרב אלפסי ז"ל נראה שפירש גם הוא כדברי ר"ח ז"ל בזה דמאן דמתני הא דרב יהודה אמר שמואל פליג אדר' זירא, ומ"מ לא להצריכה בדיקה לעולם קאמר, אלא שר' זירא משמיה

50

ה'תש"ב

7) 3. 5.

צמה • פרשי' וכן פ' ריש דרשב"ז הוא דבעי חזקה בתלתא זימני • והא דקתני
פא ר' אומר נאמנת אשה לומר מבה יש לי במסדר שמעתי יוצא דם דוּבא

מה ונ"ל דלכך השמים זה שהולך לשיטתו בספרו הגדול דזה שאמרו בין ערה בין ישנה זהו מדין נדה אבל בלא"ה אסור לבא כשהיא ישנה עד שיעורר אותה וכמ"ש בא"ח סי' ר"מ ולא ס"ל מה שתרצו התוס' שם דמ"ירא בנים ולא נים תיר ודא תיר ע"ש וכיון שכן ממילא דלא הוצרך לכאור דין זה דאין חילוק בין היה בביתו לבא מן הדרך דעיקר רבנותא בבא מן הדרך הוא לענין ישנה שלא ידע מה נעשה בה ועכ"ז מותר אבל בנעורה אין שום רבנותא כמובן שהרי ביכולתה להגיד לו ועיקר הדבר משמיענו שא"צ לשאול אצלה וא"כ כיון שהיא נעורה אין חילוק כמ"ש וזה שהשמים קמנה נ"ל משום דתפס בזה פיר"ח ור"ת שבתוס' שם דאין הכוונה על ילדה אלא על יולדת ע"ש וזה א"צ לבאר דכל עיקר דין זה לא מ"ירא אלא כשהניחה מהורה אבל כשהניחה מטאה בכל ענין אסור לו לבא עליה בלא שאלה אף אם עברו הימים שהיה ביכולתה למכול [וכ"כ סכ"ס וסקר וס"ע כתבו דין זה צ"רס קס"ה ע"ט]:

מן ופשיט' הוא דזה שכתב והגיע שעת וסתה אסור וכו' אין הכוונה על שעת וסתה ממש דבזה לא מהני שאלה שהרי אפילו סמוך לוסתה אסור אלא ה"פ שעבר שעת וסתה והיא ערה ושיכבת אצלו או בא אליה והייתי אומר מדינה אומרת לו כלום מסתמא בדקה ונמצאת מהורה אלא אין סומכין על זה ומחוייב לישאול ממנה אם מהורה היא והיא משיבה מהורה אני ומסתמא בדקה א"ע ונראה דטוב יותר שישאל ממנה אם מהורה היא כשהוהקת בשכבה אצלו והיא ערה אבל בישנה פשיטא שאסור כשלא עברו הימים שיכולה להמחר דהא עיקר ההיתר הוא דבוסת שאינו קבוע סומכין על מה שלא הרגישה וא"צ בדיקה וכשהיא ישנה מנא ידע שלא הרגישה [וכ"כ ספר"ר סק"ל] וכ"ש בלא הגיע זמן וסתה או בסתם אשה קידם ל' יום שא"צ שים שאלה בין ערה בין ישנה ולכן כתבו והגיע זמן וסתה [עט"ך סק"ל]:

מן ודע שהרמב"ם בפ"ר דין מ' כתב וז"ל כל הנשים שיש להן וסת בחוקת מהרה לבעליהן עד שתאמר לו מטאה אני או עד שתחזק נדה בשכנותיה הלך בעלה למדינה אחרת והניחה מהורה כשיבא א"צ לשאול לה אפילו מצאה ישנה ה"ז מותר לבא עליה שלא בעונת וסתה ואינו חושש שמא נדה היא ואם הניחה נדה אסורה לו עד שתאמר לו מהורה אני עכ"ל ולא כתב מה שאמרו בגמ' דאם עברו ימים

שיכולתה למכול ולהמחר א"צ שאלה כשהניחה מהורה אף כשהגיע וסתה כבר והוא לא התיר רק כשבא שלא בעונת וסתה כלומר כשעדיין לא הגיע זמן וסתה והמגיד משנה פי' דכוונתו דרך שלא בעונת וסתה מותרת בין קודם הוסת ובין לאחר הוסת אפילו לא עברו עדיין הימים שיכולה להמחר וכמאן דס"ל כן בגמ' שם משום דקיי"ל וסתות דרבנן וכבר תמה עליו הכ"מ שם דאיך אפשר לומר כן והא קיי"ל דאסור סמוך לוסתה אפילו אי וסתות דרבנן וכ"ש בשעת וסתה וא"כ איך אפשר להתיר בלא שאלה אחר זמן הוסת כשהיא ישנה ונימא דילמא באמת הרגישה והוא ז"ל פי' דבאמת כוונה הרמב"ם כן הוא דווקא כשעברו הימים שיכולתה להמחר ע"ש ופירושו יותר תמוה דא"כ ה"ל לפרש כמו שפירשו בגמ' החידוש הזה ועוד שהרי כתב מפורש שלא בעונת וסתה ומשמע להדיא רק שלא בשעת הוסת או קודם או גם אח"כ בדברי המ"מ אבל לא אחר ימים רבים שתהא ביכולתה למכול דווקא ודבריו צ"ע:

מה ולענ"ד נראה ברור דאדרבא הרמב"ם מחמיר בזה דאם רק הגיע זמן וסתה אסור בלא שאלה אפילו כשיכולתה להמחר והוא מפרש דבזה יש מחלוקת בגמ' ופסק בהמחמיר דז"ל הש"ס שם אמר ר"ל משום ר"י נשיאה והוא שבא ומצאה בתוך ימי עונתה וכו' ואח"כ לקמן איתא שם א"ר שמואל משמיה דר' יוחנן אשה שיש לה וסת בעלה מחשב ימי וסתה ובא עליה דוודאי טבלה וא"צ לשאולה [רע"י] וס"ל דר"י פליג על ר"ל דר"ל אומר דווקא כשבא ומצאה בתוך ימי עונתה כלומר כשלא הגיע עדיין שעת וסתה אבל בהגיע זמן וסתה אסור בכל ענין ואע"ג דקיי"ל כר"י לגבי ר"ל מ"מ הכא כיון דלאו דידה אומר ר"ל אלא משמיה דר' יהודה נשיאה אין הלכה כר' יוחנן:

מן ועוד נ"ל מעם אחר בדברי הרמב"ם והוא העיקר גם לדינא דהנה בגמ' אמרו במעמו של ר"י שאמרינן דוודאי טבלה משום ס"ס שמא לא ראתה ואת"ל ראתה שמא טבלה ע"ש והקשו הגדולים הא קיי"ל בס"ס דכל היכא דאיכא לברורי מבררין וא"כ למה לא יברר ע"פ שאלת פיה [מג"י ר"ס קס"ה] ויש מי שתירץ מ"מ חזקה שהניחה בחוקת מהורה [סס] וא"א לומר כן דבהגיע שעת וסתה נתבטלה חזקת מהרתה ואדרבא היא בחזקת איסור כמ"ש בסעיף ז' ויש מי שתירץ משום דהוה ספק דרבנן ובס"ס אולינן לקולא [כר"פ] וגם זה אינו ברור דכיון דהחשש שמא ראתה בשעת וסתה והוי כספק דאורייתא [פ"ר סק"ל] ויש מי שתירץ דבאמת רבינו הרמ"א פסק בס"י ק"י בס"ס דא"צ לברר ע"ש בסעי' מ' ואף למי שחולק בזה כמ"ש בס"י ק"י סוף סעי' צ"א ע"ש מ"מ קשיש פירחא בתבירור ודאף

הדפסה ברולוצית מסד - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

ערוך השלח - ה (יו"ד ב) אפשטיין, יחיאל מיכל בן אהרן יצחק הכוי עמוד מס : 22 הודפס ע"י אוצר החכמה

אסור בלא שאלה ותמיהני על רבותינו שלא העירו דבר בזה וצ"ע :

נב עוד כתב רבינו הב"י בסעי' י"ב היה לה וסת לימים ולוסח מוסתות הגוף כגון קפיצה וכיוצא בה כיון שוסתה הלוי במעשה אימור לא קפצה ולא ראתה אבל חוששת לעונה בינונית שהיא ל' יום עכ"ל ואין כוונתו לכל מין וסת מוסתות הגוף כמו פיהוק ועימוש וכיוצא בזה דוודאי בכה"ג חוששת רק לזמן הוסת ולא לעונה בינונית דכן יתבאר בס' קפ"ט [ס"ך סקל"ג] אלא כוונתו ג"כ לוסת התלוי במעשה כגון אכלה שום וראתה פלפלין וראתה דאימור לא אכלה ולא ראתה [מ"י וכר"פ וס"ט] וכן אפילו בוסתות הגוף שלא ע"י מעשה אם אין הוסת קבוע ליום פלוני כמו בר"ח תפקק ותראה ויש כמה ר"ח שלא פיהקה ולא ראתה וכן כמה ימים שלא בר"ח שפיהקה ולא ראתה אלא וסתה הוא באופן זה שבכל עת שתפקק בר"ח תראה דוודאי בוסת בזה אינה צריכה לחוש לר"ח שהרי כמה ר"ח שלא פיהקה ולא ראתה ולכן צריכה לחוש לעונה בינונית [ח"ד סקט"ו] ובכל אלו א"צ שישאלנה אפילו לא שהתה שיעור שתספור ותמבול [ס"ך סקל"ג] ואפילו היא ערה דכ"כ הרשב"א במה"ב ע"ש ולא דמי למ"ש בסעי' מ"ו דבערה צריך לשאול אפילו בוסת שאינו קבוע דכאן התלוי גם בוסת הגוף עדיף מפי דשמא לא קפצה כלל וא"צ לחוש רק לעונה בינונית שהוא ל' יום ואז אסור לו לבא עליה אחר העונה בינונית עד שישאלנה [עש"ך סקל"ד שכתב לו שסתה שיעור שיכולה לספור ולמבול עכ"ל וזהו הכל לדעת הסור והס"ע ולא לדעת הרמב"ם שכתבו בסעי' מ"ט] :

וודאי דא"צ לברר והבא איכא מירחא להקיצה [ס"ט] ואינו מוכן לקרא זה בשם מירחא ועוד דהא משמע דא"צ לשאול כלל אפילו כשהיא ערה :

ג אמנם אני שואל שאלה אחרת שהרי אנו רואים מעשים בכל יום בכל תפוצות ישראל כשהבעל בדרך אין האשה הולכת למבילה ואיך אומר הש"ס דשמא מבילה הא אנו סהדי שאין הנשים נוהגות כן ולדברי הסור והש"ע נוכרח לומר דכשמצפת על ביאתו מובלת גם קודם שבא מן הדרך ואפשר שגם עתה המנהג כן אבל הרמב"ם מפרש דר' יוחנן לא אמר דין זה רק בזמנם כשעסקו במהרות ואז היו מובלות גם שלא בפני הבעל משום מהרות וכן למאן דס"ל מבילה בזמנה מצוה יש לנהוג כן אבל בזמננו דליכא מהרות ואנו קיי"ל דמבילה בזמנה לאו מצוה פשיטא שגם ר"י מודה שאסור בלא שאלה :

נא וראיה ברורה לזה מירושלמי פ"ב נדה [ס"ד] דאיתא שם ג"כ דין זה דר' יוחנן דמחשב ימי וסתת ע"ש ואומר על זה הירושלמי א"ר חנינא ואת אומרת שאסור לאשה לשחות בטומאתה עכ"ל כלומר דאע"ג דאין בעלה בביתו צריכה למבול כשהוטהרה וזהו וודאי או מפני מהרות או מפני שמבילה בזמנה מצוה ולכן יפה עשה הרמב"ם שהשמיט דין זה דבזמננו אינה מובלת וא"צ למבול כשאינו בעיר וברור הוא בס"ד שכן המרדכי פ"ב דשבועות [ס' תשמ"ג] מביא זה הירושלמי ומפרש לה משום דמבילה בזמנה מצוה ע"ש וכ"כ הסור ריש ס' קצ"ז ע"ש שוממילא דלדידן

סימן קפה נאמנות בנדה ואם אמרה טמאה אני ונממאה בשעת מעשה מה יעשה .
ובו ל"ג סעיפים .

אוצר החכמה

הרשב"א שם ולפ"ז י"ל דכל דינים שצמי' קכ"ז ולפינן מזה ואע"ג דבר"פ סתם רצה למרינן דטעם דכידו סוף דווקא בשלו ולא בשל אחרים ע"ש ואיך נאמנת על הבעל אך הבעל כנוסה דאשתו כנוסה וממילא גם לסופך ועוד כיון דהטעם תלוי בזה הוי בשלו ע"ש ודו"ק] :

ב ולפ"ז היה נראה דאשה אם זינתה אף כשהיתה פנויה ובוודאי היתה נדה לפי שנותיה ופשיטא שלא מבילה וא"כ היא חשודה על איסור נדה וקיי"ל דהחשוד על הדבר שוב אינו נאמן בזה כמ"ש בס' קי"ט וא"כ פנויה זו כשתנשא לבעל איך נאמנת על מהרת נדותה ואם תאמר שבאמת אינה נאמנת הרי מעשים בכל יום שהן נוהגות בכל נשי ישראל שבעליהן מאמינים להן ולא נמצא דין זה בשום מקום שנשים כאלה צריכות עדים על מהרתן וצ"ל הטעם דכיון שכולות

א התורה האמינה לכל אשה ישראלית על נדותה ועל מהרתה וכך דרשו חז"ל בכתובות [עב.] מניין לנדה שסופרת לעצמה שנאמר וספרה לה לה לעצמה כלומר שאינה צריכה עדים בזה וזהו לפי הדינים שנתבארו בס' קכ"ז בעניין נאמנות באיסורים דדבר שאין בו לא חוקת איסור ולא חוקת היתר כגון חתיכה ספק של חלב ספק של שומן נאמן עד אחד ודבר דאתחזק איסורא נאמן כמה שבידו ע"ש וה"נ כן הוא דאע"ג דהיא טמאה מ"מ לא מקרי אתחזק איסורא כיון דדרך הדמים להפסק ואחר שבעה ימי נדה תמהר והוי כחתיכה ספק חלב ספק שומן ואע"ג דבלא מקוה היא תמיד באיסורה והוי אתחזק איסורא אך זהו בידה למבול [וזו כוונת הס"ס ריש גיטין ד"ס עד אחד וכיוצא בהסרס"ל שם וכן מפורש בחי']

אוצר החכמה

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
ערוך השלחן - ה (יו"ד ב) אפשטיין, יחיאל מיכל בן אהרן יצחק הלוי עמוד מס : 23 הודפס ע"י אוצר החכמה

יִתְבָּר עוֹד בְּסִימָן קפ"ט: **כְּתָב הַרְשָׁנָא** (מִוה"א שס יב): שְׁדַעַת [כ] הַרְזוּ"ה שֶׁלֹּא אָמְרוּ בַּמַּעֲוֶזֶת שֶׁהִיא בְּחֻקָּת מִסּוּלָקָת דְּמִיָּא אֵלֶּא כְּשַׁעֲבְרוּ עֲלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְלֹא רָאִתָּה וְהוּא ז"ל חָלַק עֲלֶיהָ וְאָמַר דְּלֹא קִי"ל כְּרִבִּי יוֹסִי (מִדָּה ז): דְּאָמַר הִכִּי אֵלֶּא כְּתוּבָא קִמָּא דְּאָמַר בְּכָל מַעֲוֶזֶת דִּיה [שְׁעֵתָה] וְעוֹד אֲכַתּוּב זֶה בְּזִרְכּוּהָ בְּסִימָן קפ"ט בְּסִימְתָּא דְּשִׁמְיָא

(נח: ד"ה עוצרה):

ח האשה שהיתה נחבאת במחבוא מפני פחד והגיע וסתה חוששת לו אפילו לא היה לה וסת קבוע עבר היום ולא בדקה מותרת שחרדה מפלגת הדמים. זה לשון הרמב"ן בהלכותיו (פ"ה הכ"ט),

וטעמו משום לאמרינן צדק פרק צוות כותים (לט.) מן כח] [בדק הברית
האשה שהיתה במחבוא [עד כאן] הגיע שעת וסמה ולא צדקה טהורה
שחרדה מסלקת את הדמים וכחז הרא"ש צפרק קמא דנדה (סו"ט א) לכולי
עלמא וסמות דרצנן ולא קיימא לן כמתניתין דהיתה במחבוא ואף על גב דקמאי
רישא הגיע עת וסמה ולא צדקה טמאה הא אמרינן צפרק צוות כותים דכולה
רבי מאיר היא ע"כ כלומר דצפרק צוות כותים מפרש רב (יהודה) [מסדר]
דכולה רבי מאיר היא וה"ק אם לא היתה במחבוא והגיע שעת וסמה ולא
צדקה טמאה שרבי מאיר אומר אם היתה במחבוא והגיע שעת וסמה ולא
צדקה טהורה שחרדה מסלקת את הדמים: והרשב"א בתורת הדין (סס
יב) הביא הא דאיתא צפ"ק דנדה צעא מיניה ההוא סבא מרבי יוחנן הגיע
עת וסמה דימי עיטורה מהו אליבא דמאן דאמר וסמות דאורייתא מאי צעאי
דדיקה או דילמא כיון דדמיה מסולקים לא צעאי דדיקה אמר ליה מנימיה
רבי מאיר אומר אם היתה במחבוא וכו' טעמא דאיכא חרדה הא ליכא חרדה
והגיע וסמה ולא צדקה טמאה אלמא וסמות דאורייתא וכיון דאיכא חרדה
דמיה מסולקים ולא צעאי דדיקה הכא נמי דמיה מסולקים ולא צעאי דדיקה
וכחז על זה אלמא ס"ל לרבי יוחנן דמעוברת מסולקת דמים ואפילו הגיע
עת וסמה אינה חוששת לו ואפילו לכתחלה אינה צריכה דדיקה והא דחנן
נמי היתה במחבוא והגיע עת וסמה ולא צדקה הוא הדין דאפילו לכתחלה
לא צעאי דדיקה דהא טעמא דמסולקת דמים היא ע"כ: והשתא מ"ש
רבינו עבר היום וז"ל בדקה מותרת וכו'. פשוט הוא דאפילו רבי מאיר
דסבר וסמות דאורייתא מטהר צה וכל שכן לדידן דקיי"ל וסמות דרצנן אכל
מה שאמר דכשהגיע שעת וסמה חוששת לו משמע ודאי דפליגא אדהרשב"א

מספרים ודמיה מסתלקים ואין חורים עד כ"ד חורש ואין הדבר חלי
 בייקת הולד: ומ"ש רבינו עוד דמעוברת ומניקה אין צריך
 לפרוש סמוך ליתבה. מפורש לשם דבצרי הרא"ש והקשה גם יוסף כיון
 דמדן היתה במחבוא פשטיין למעוברת דלא בעיא נדיקה כיון דדמיה מסולקים
 אם כן מאחר שכתב רבינו דמעוברת אין

וארבעה חדשים משנולד הולד (יז) אפילו מת הולד (יח) אין צריך לפרוש סמוך לוסתה וכן לאחר הוסת מותרת אף על פי שלא בדקה: ח האשה שהיתה נחבאת במחבא מפני פחד (יט) והגיע וסתה חוששת לו (כ) אפילו לא היה לה וסת קבוע. עבר היום

על עמך **לחם** לפניך נראה לך
צורו דהרא"ש לא היה גורם כיון דבהך
צביא דסבא הגיע עת וסמא צמי עיבורה ולא דקה מהו כגירסת הספרים
שצדינו אלא היה גורם הגיע עת וסמא צמי עיבורה מהו והכי מצואר בפסקי
הרא"ש וקמיצביא ליה כלכחלה דלמא לא צביא דדיקה כיון דדמיה מסולקין
ופשט ליה רבי יוחנן דכיון דמסולקת מדמים מקילין לגבה דאפילו לכחלה
לא צביא דדיקה כי היכי דמקילין צהיתה במחצות דטהורה היכא דלא דקה
ואע"ג דצהיתה במחצות לא אשכחן דאקילו לגבה אלא דיעבד היכא דהגיע
וסמא ולא דקה כדמתן להדיא בפרק בנות כוחס (דף ל"ט.) מ"מ שמעת
מינה מיהא דיש לנו להקל במסולקת מדמים ולמדיתן מינה דבמעוברת ומניקה
דמסולקת מדמים לגמרי דאף לכחלה לא צביא דדיקה ואין צריך לפרש
ממנה בסמוך לוסמא וכך מצואר עוד בשלון הרא"ש שכתב מהכא משמע
דבמעוברת אין צריך לפרש סמוך לוסמא דאפילו בשעת וסמא אמרין הכא
דלא צביא דדיקה וכו' אבל צהיתה במחצות דאינה מסולקת מדמים כמו
מעוברת ומניקה אין להקל בה אלא דיעבד ולא כלכחלה: **ג** הרשב"א
היתה גירסתו כגירסת הרא"ש ולכן פסק במעוברת דאפילו לכחלה אינה
חוששת לו אלא דס"ל דצהיתה במחצות נמי אפילו לכחלה אינה חוששת ולא
צביא דדיקה כיון דמסולקת דמים היא וכדיון מעוברת ומניקה דלא כהרא"ש
וכמו שהביא צמ יוסף לשון הרשב"א במורת הבית וכן פסק בשלון ערוך (ס"ח)
דאף במחצות אינה חוששת לו. ולפענ"ד נראה דיש להחמיר בדעת הרא"ש
ורבינו המפורשים לאיסור ודייקי לשון משנתינו צהיתה במחצות והגיע שעת
וסמא ולא דקה טהורה אבל לכחלה חוששת ואריכה דדיקה וכן כתב הרב
צהגות שלון ערוך וכן עיקר:

וְסִבְרָה דְּמִתְיָתִין דִּיעֵבֵד דּוּקָא הִיא כְּדִמְשַׁמַּע מִפְשָׁטָא אֲבָל לִכְתַּחְלָה אִין חִילוּק בִּין הִיטָה בְּמַחְצוֹת לֵאלּא הִיטָה וְכִי הִיטָה דְּכָל שְׂאָר נָשִׁים חוֹשָׁשׁוֹת לִסְתָּא אֲרָא עַל פִּי שְׂאִינִי קֻבֵּעַ וּכְמִצּוֹר בְּסִימָן קַפִּיט (ו.א.) הוּא הִדִּין לְהִיטָה בְּמַחְצוֹת: **אב** קָשָׁה דְּכִיּוֹן דְּמִדִּין הִיטָה בְּמַחְצוֹת פִּשְׁטִינִן לְמַעֲוֹרַת לֵאלּא זַעֲיָא דְּזִיקָה בִּיּוֹן דְּדִמְיָה מְסוּלָקִים, מֵאַחַר שְׂכַח רִבְיָו דְּמַעֲוֹרַת אִין צִרִיךְ לִפְרוֹשׁ מִמֶּנָּה סְמוּךְ לִסְתָּא וְאִפְּלִי לִכְתַּחְלָה מִשְׁמַע, הִכִּי הוּא לִיָּה לִפְסוֹק דְּהִיטָה בְּמַחְצוֹת לִכְתַּחְלָה נָמִי אִין צִרִיךְ לִפְרוֹשׁ סְמוּךְ לִסְתָּא. וְאִל דְּרִבְיָו סוֹבֵר דֹּאעִיג דְּלִמְרִינִן זֶה בִּיּוֹן דְּדִמְיָה מְסוּלָקִים לֹא זַעֲיָא דְּזִיקָה הִיטָה לִמְרָא דְּדִיעֵבֵד לֹא מִחוּקִין לֵה זַמְמָא אֲבָל אִין הִכִּי נָמִי לִכְתַּחְלָה זַעֲיָא דְּזִיקָה זַעֲמָה וְסִתָּה וְסִתָּה דִּהָא לֹא זַעֲיָא הִהוּא כִּסָּא מִרְבִּי יוֹסֵפִין אֲלֵא דִּיעֵבֵד כְּדִמְשַׁמַּע מִדְּבַעֲי לֵה אִפִּיסְקָא דְּקִטְנִי דְּמַעֲוֹרַת וּכְזִרְוִתָּה דִּיין שַׁעֲן וְעוֹד מְדֻלָּמֵר הִגִּיעַ וְסִתָּה זִימִי עֵיזְבֹרָה וְלֹא בְּדָקָה מִהוּ וְלֹא אֲמַר הִגִּיעַ וְסִתָּה זִימִי עֵיזְבֹרָה חוֹשָׁשׁתָּ לִסְתָּא אִין אִינָה

פרישה

(טו) **אפילו** **מת** **הודר**. דאין זה תלוי צניקת הולד אלא מתוך צער ליה אצריה מתפרקין ודמה מסתלק ואינו חוזר עד כ"ד חודש לא שנא ממ לא שנא חי. רש"י: (טז) **אין צריך לפרוש סמוך לוסתה וכו'**. אין להקשות מאי שנא מהימיה נחצלת דמושעת לנחמלה, דהכא סתם נשים אין להן דם ונחצלת ספק הוא עיין בצ"מ יוסף (וגראה דלא מיירי שקצעה וסמ שלש פעמים צמי עיטרה או צמי מניקה אלא שמושעת לוסתה הראשון לכן אין צריך לפרוש ולקמן סוף סימן קפ"ט (נח): יתבאר דאם קצעה וסמ דעכ"פ מושעת כדין וסמ שאינו קצוע עיין שם. עד כאן המגיה): (יז) **והגיע ווסתה חוששת לו**. ר"ל לנחמלה לו. עונת הוסת: (יח) **אפילו לא היה לה ווסת קבוע עבר היום ולא ברירה וכו'**. משמע דמה שמצב עבר היום ולא דקדק וכו' מיירי נמי באין לה ווסת קבוע ועל זה כתב אצל כל אשה דעלמא שגעיג וספתא אסורה

וְכוֹי וְסוּף הַיָּמִין כַּחַב בָּשֶׁם הַרְשָׁבִ"א דְּלֹא יֵשׁ לֵה וְסֵת שְׁלֹא קִבְּעוּ עֵדִינן שְׁלֹא
 וְשִׁעֲמִים טוֹרָה בָּלֹא בְּדִיקָה וְלֹכֵן צָרִיךְ לוֹמַר דְּמָה שְׁכַחַת הִכָּא עֲבַר הַיּוֹם וְלֹא
 בְּדִקָּה וְכוֹי לֹא קָאִי אִמָּה שְׁכַחַת לִפְנֵי זֶה אֲפִילוּ לֹא הִיָּה לֵה וְסֵת קִבְּעוּ וּכְן
 וְכִי מִ"שׁ כֵּן אֲבָל כָּל אֲשֶׁה דַּעֲלָמָא וְכוֹי מִיִּירִי דּוּקָא בִּישׁ לֵה
 וְסֵת קִבְּעוּ: **אב"י** יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת דְּסוּף סִימָן זֶה כַּחַב רַבִּינוּ בָּשֶׁם הַרְשָׁבִ"א בְּלִי
 מִתְּחִלָּתוֹק דְּבִצָּן לֵה וְסֵת קִבְּעוּ אִינָה צָרִיכָה בְּדִיקָה וְכִימָן קִפְ"ו מִסִּיק בָּשֶׁם
 הַרְשָׁבִ"א דְּלֹא שְׁאֵין לֵה וְסֵת אֲסוּרָה לִשְׁמַע עַד שְׁתַּדְּבִיק קוֹדֵם חֲשִׁמִּים וְלֹאֲחֵר
 כָּל פַּעַם וְפַעַם שְׁתַּרְחֵל לִשְׁמַע **ד**. וְלִכְאוּרָה הִיָּה נִרְחָל לַעֲנִיד
 הַרְשָׁבִ"א לֹא קָאֲמַר דְּטוֹרָה בָּלֹא בְּדִיקָה אֲלֵא לַעֲנִין שְׁאֵין עֲבַל צָרִיךְ לְשׁוּלָה
 וְאִמָּיִן מִסְתַּמָּה בְּדִקָּה אֲבָל הִיא עֲלֵמָה וְדֹאִי צָרִיכָה בְּדִיקָה וְכֵן מִשְׁמַע קֹת
 שְׁאֵין "וְכַחַב עוֹד" וְכוֹי דְּכַחַב רַבִּינוּ דְּמִשְׁמַע דְּלִדְלַעֲלִיל לַעֲנִין שְׁאֵלֵה בְּעֵלֵה הִיא

הגהות והערות

ד"ה ה"ב) והד"ה פירושו אף לכתחלה והראב"ד פירש דוקא דיעבד, וכן לפנינו בבבלי הנפש (שעה"ו לו/א; לז, עין לשונו בב"י סוף סי' קפט סוד"ה והרמב"ן) ובהשגות הר"יה (ריש שער הספירה והבדיקה השגה ב שפירש גמרא דהגיע וסתה בימי עיבורה ולא בעיא בדיקה אפילו לכתחלה) מוכח לכאורה שהגיוסא הנכונה בכתורות הבית שלפנינו, ועיין הערה כד: כן **ולפנינו** ברא"ש העתיק בגיוסאנו: כן] זה לשון המשנה, הגיע שעת וסתה ולא בדיקה הרי זו טמאה ר' מאיר אומר אם היתה במחבוא והגיע שעת וסתה ולא בדיקה הרי זו טהורה דמסיק שחזרה ממסלת את הרמים: כט] **כוננה**, "ממה שכתב", ופירושו דמסיק מוכח מראש:

(כ) **בדפוס** קניגסברג הגיה כאן "הר"א" במקום הר"ח, וכן הוא בתורת הבית שלפנינו מוכח לשונו בכ"י סי' קפט (נח: ד"ה עוברת), אלא שהב"י העתיק גם שם הר"ח במקום הר"א. ולפנינו בתורת הבית מבוואר אדרבה שאין כן דעת הר"ח, ומשמע שם דלכולי עלמא לענין דיעבד חשיבא מסולקת דמים מיד אלא שדעת התוספות והר"ח דמדיד שהוכר עוברת אינה חוששת ולא בעיא בריקה אפילו לכתחלה ודעת הר"א לכתחלה בעיא בריקה עד שיעבור עליה ג' עונות שאז אפילו לכתחלה לא בעי בריקה, ובחידושי הרשב"א (ט. ד"ה ה"ג) הביא פירגאנא וזו על אדאתא שם הגיע וסתה בימי עיבורה לא בעיא בריקה שהתוספות (פניין תוספות הר"ש) שם

מפתח סדרי מהרה

(ד) ס"ט ריון פסקתו"ו

חוששת ומדאדור ליה ר' יוחנן תניחיה משמע דזהוהא גוונא דבעי בלחוד הוא דמיתניא ולא יתיר דל"כ הוה ליה למימר מאי חיבתי לך דדיעבד הא אפילו לכתחלה תניחיה דשרי אלא ודאי משמע ליה דדיעבד דוקא מיתניא והכי משמע מדברי רש"י שכתב הכא נמי במעוברת הואיל ודמיה מסולקין טהורה ומשמעות דבריו דדיעבד קאמר ש"ס לא כן כך הוה ליה למימר הכא ח"כ חוששת: ואם תאמר א"כ

היאך פסק רבינו דמעוברת לכתחלה נמי אין צריך לפרוש ממנה סמוך לוסתה דהא לא פשט רבי יוחנן מעוברת אלא מדין היתה במחצות ומאחר דהיתה במחצות סובר רבינו דדוקא דדיעבד הוא דמטהרין לה ולא לכתחלה ממילא נשמע למעוברת דדיעבד דוקא מטהרין לה ולא לכתחלה י"ל דעד כאן לא איבעיא לן האי בעיא ופשיטא דדיעבד טהורה אלא אליבא דמאן דאמר וסתות דאורייתא אכל למאן דאמר וסתות דרבנן לכתחלה נמי אינה חוששת ומסבירא ידעין לה ולא איצטריך למיבעי זה אלא דקשה דאם כן היתה במחצות כיון דדמיה מסולקים נימא דלמאן דאמר וסתות דרבנן לכתחלה נמי אינה חוששת כי היכי דאמרין במעוברת דהא התלמוד משוה להו אהדי (ה) ושם י"ל דאף על גב דתלמודא משוה להו אהדי להמירן לכתחלה למ"ד וסתות דרבנן, דמעוברת דחזין דכל המעוברות דמיהן מסולקין אמרינן דלמאן דאמר וסתות דרבנן לכתחלה נמי אינה חוששת אכל היתה במחצות דלא בריר לן כולי האי דתהא מסולקת דמיה דהא חזין כמה נשי אע"ג דהווי במחצות לא ישנו את תפקידם לא אמרינן זה אינה חוששת אפילו לכתחלה ומסמין דנימא זה

דיחא דעבר יוס וסתה ולא דקה שמונת:

(א) ודוקא הני אב"ב ב"א אשה דעלמא שהגיע וסתה אסורה עד שתבדוק. כך כתב הרשב"א בתורת הבית (ארוך ב"ב סוף ש"ג טו: וק"ר טו.) ולמד כן מדאמרין בפרק כל היד (טו.) גבי אשה שיש לה וסת והגיע עת וסתה ולא דקה ולא ראיה רבי אליעזר אומר טמאה נדה רבי יהושע אומר תדק והני תנאי כי הני תנאי רבי מאיר אומר טמאה נדה וסתים אומרים תדק וידוע דהלכה כרבי יהושע לגבי רבי אליעזר וכתבמים לגבי רבי מאיר וכן כתב הרב המגיד בפרק ח' (א"ס"ב ה"ג) בשם הרמב"ן (בהלכותיו פ"ה ה"א) וכן כתבו המוספות בפרק כל היד (טו.) ד"ה ורז נחמן) גבי פלוגתא דרב ושמואל באשה שיש לה וסת והגיע שעת וסתה ולא דקה ולבסוף דקה ומלאה טהורה נראה דהלכה דוסתות דרבנן וכן פסק רב אחאי (שאלות מזורע סוף סי' פט) ורבינו חננאל הילכך אשה שיש לה וסת ולא דקה נשעת וסתה ואחר כך דקה ומלאה טהורה נראה דלעלה ומיהו נראה לכתחלה לריכה לבדוק נשעת וסתה ע"כ וכתבו הגהות מיימוניות כן בשם בפרק ח' מהלכות אסורי ביאה (א"ת ה) וכו"כ הראב"ד בספר בעלי הנפש (ריש שעה"ז כו"ח/א/ל) אכל הר"ן כתב בפרק ב' דשבוט (ה. ד"ה וגרסי) אהא דתניא (יב.) החמרים והפועלים וכו' נשיהם להם בחוקת טהרה דלדעת הרי"ף (ס' ד:) והרמב"ם (א"ס"ב פ"ד ה"ט) ו"ל נהי דנשעת וסתה בעיא דדיקה מ"מ אם עבר הוסת ולא דקה ולא הרגשה טהורה בלא דיקה ורבינו סתם דבריו נדעת המוספות והרשב"א ו"ל שאסורה עד שתבדוק: ומיהו כתב הרשב"א בתורת הבית הארוך (ב"ב ש"ג ד:) דהני מילי שיש לה וסת קבוע אכל אם היה לה וסת שאינו קבוע אף על פי שלא דקה נשעת וסתה ולינה לריכה דדיקה דכל שלא הרגשה בדם נשעת וסתה אע"פ שלא דקה הרי היא בחוקת טהורה כיון שאין לה וסת קבוע שאין אסור עונה זו אלא מדרבנן ע"כ וכתבו רבינו בסוף סימן זה וכן כתב הרב המגיד בפרק ח' (ה"ג) בשם הרמב"ן ו"ל (פ"ה ה"ט):

פרישה

וק"ל: גם יש לתקן דמה שכתב בסיומן קפ"ו דלר"ך דדיקה היינו מחששא שמה עמה ראיה או תראה כיון שאין לה וסת קבוע ומה שכתב בסיומן זה דלינה לריכה דדיקה ר"ל לחוש שמה ראיה כבר נשעה שהיתה רגילה לראות וכתבתי גוונא בוסת קבוע לא יראה מחוקת טומאה עד שדקה ענמה או נשעת וסת ומלאה ענמה טהורה. ואע"ג דגם בוסת קבוע אף אם לא דקה ענמה מיד אחר הוסת רק דקה נפשה לאחר זמן מוכח בצ"ח יוסף שטהורה היא למפרע וא"כ כיון שאריכה לבדוק אשה שאין לה וסת משום המחששא של ענה ממילא נודע שטהורה גם למפרע אפילו נהיה לה וסת קבוע ועברה וא"כ מאי שנא בין וסת קבוע לאינו קבוע י"ל דשנא ושנא יש והוא דאף דמוכח מהבית יוסף דאפילו שיש לה וסת קבוע סגי לה בדדיקה דלאחר זמן היינו דוקא שלא נשתנה ענינה אכל קנחה פניה של מטה ציני ציני ולא כוונה לראות בלחות פנים אם היה דם בדבר שקנחה בו או שרמנה ציני ציני פניה של מטה ודאי לא סגי לה בדדיקה של אחר כך לנאח בו מחשש אורח צמנו בא ואסורה לעלה מחשש שמה משא"כ בוסת שאינו קבוע אינה לריכה דדיקה משום העבר אלא משום שמה עמה תראה דקני בדדיקה לעולם וק"ל: אלא שצריך עיון מה שכתב רבינו בסיומן קפ"ט (טו.) זה לשוני פיהקה בראש חודש וראתה וסתה ופיהקה בתוך ימי החודש חוששת לאותו הפיהוק ואסורה לשמש עד שתבדוק דמשמע דאפילו צאין לה וסת קבוע מ"מ אסורה לשמש מחמת חשש אומה עונה עד שתבדוק (באמת בתורת הבית בשער ג' (בג"ד יב:) לא כתב עד שתבדוק עיי"ש ורבינו שכתבו חפס לשון הרא"ש שכתב כן והרא"ש לטעמיה דסבירא ליה דאסור לשמש בלי דדיקה) כתבתי שם (פרישה א"ת סה) לחלק דשאני התם דהחששא בזה ע"י מעשה דפיהוק דיש לחוש טפי אי נמי שאני התם דלא חששה אלא לשעתה וכו' עיי' שם: והיותו נראה דלא קשיא מידי דזה פשיטא דאליבא דכולי ענמא אף צאין לה וסת מ"מ נשעת אומה העונה אסורה לשמש ולריכה דדיקה לכתחלה נעת העונה אלא שנאם לא דקה נעת העונה

מפתח חוות דעת

(ה) ח"ד ביאורים ט"ח

ע"ה) דדוקא צדקה ענמה מיד לאחר וסמה תוך שיעור וסמה ומנא טהורה טהורה אצל אס לא צדקה תוך הזמן הזה אף על פי שלאחר שיעור וסמה צדקה ענמה ומנא טהורה טהורה דחוקה אורח צדקה אצל עכ"ל ומצינו דית יוסף אלא שדמיו מהלכה לפי שכל הפוסקים סבירא להו דאפילו

אחרת זמן הרבה כיון שצדקה ומנא טהורה וסמה ואני אומר דלחיי לחוש להחמיר לענין מעשה דכן פסק בספר התרומה (סי' ג) [ל] וכן היא מסקנת המרדכי וכן הוצאו דבריהם בהגהות שער דורא להלכות נדה (סי' ז ד"ה אמר ר' יוחנן) בשם סמ"ק:

[קונטרס אחרון] ודוקא הני אב"ב כ"ה

אשה דעלמא שהגיעה וסמה אסורה עד שתבדוק וכו'. פירוש דוקא שיש לה וסמ קבוע אי נמי אין לה וסמ קבוע והגיע יוס' ל' לראייתה אצל יס' לה וסמ אלא שלא קבעו ג' פעמים וכגון שראתה מכ"ה לכו"ה אפילו לא צדקה הרי זו טהורה בלא צדקה כמו שכתב רבינו בסוף הסמ"ק על שם הרשב"א וכמו שכתבתי בחיבורי אצל מהר"ר ולק' כ"ך כתב כגון פירושים שאין אמת לא] דנמותר הית מצוה דכפרישית: עוד הקשה מהר"ך ממה שכתב רבינו בסמ"ק פ"ו דלשה שאין לה וסמ דאסורה לשמש עד שמצדוק וכח על קושיא זו ב' מירוצים ומכל מירוצ' הוציא דין חדש שלפנינו אינו אמת והדבר פשוט שאין כאן מקום לקושיא דהתם קאמר באין לה וסמ כלל שאין לה זמן קבוע לראייתה הלכך צריך לצדקה בסמוך לתשמיש לפניו ולאחריו אצל כאן איירי ביש לה וסמ שראתה מכ"ה לכו"ה אלא שלא קבעו ולא צדקה בשעת וסמה וטהורה היא בלא צדקה ולדברי הכל צו אין צריכה לצדוק בשעת תשמיש בין וסמ לוסמ אף על פי שלא קבעו: עוד הקשה ממה שכתב רבינו בסמ"ק פ"ט פיהקה צ"ח וראתה וסמה ופיהקה בתוך ימי המדוש חוששת לאותו הפיהוק ואסורה לשמש עד שמצדוק דאלמא דבאין לה וסמ קבוע נמי אסורה לשמש עד שמצדוק והאריך בדברים וגם כאן אין מקום לשום קושיא דפשיטא הוא דלכתחלה צריך לפרוש לבן בשעה שהגיע הוסמ אפילו לא קבעו וכו' שנתבאר בסעיפתא דשמיא בחיבורי עיין שם [עוד כאן]:

י ופרישה וכו'. נראה דכיון דקרא אסמכתא בעלמא הוא ואין צריך לפרוש אלא מדרבנן לא הוהירו אלא בתשמיש דחיישין שמה ע"י תשמיש תראה בתוך אותה עונה שהרי רגילה היא לראות בעונה זו ואתא ליד אסור כרת אצל מותר בשאר כל קריצות ואפילו חיצוק ונישוק וכל שכן מציגת הכוס וכיוצא בו ולא חיישין שמה יוצא עליה כיון דציאה גופא אינה אלא דרבנן ועוד דאין יצאו חוקפו לצוא עליה באינו יוצא לדרך ודלא כמו שכתב תרומת הדשן דלא שרי אלא מציגת הכוס וכיוצא בו אצל לא חיצוק ונישוק דמכתב רבינו אצל מותר בשאר כל קריצות דבר אלמא דבא לרבות אף חיצוק ונישוק ולא אסר דרכי משה

(ד) ובהגהות שער דורא בהלכות נדה (אות ז סוד"ה אמר ר' יוחנן) פסק בשם [ג] סמ"ק כדעת המרדכי [ד] ופסק דוסת דשינוי הגוף כגון פיהוק או עישוש [ו] דינו כוסת דימים עכ"ל:

פרישה

(כ) אם בדקה אחר כך. פירוש אפילו אחר כמה זמן. בית יוסף:

דרישה

[ו] (אינו אלא לתשמיש וכו'). וכתב בתרומת הרשן דגם חיבוק ונישוק אסור ולא התירו אלא כעין מציגת הכוס וכיוצא בזה וכו' חולק על זה מדלא אסרו אלא בתשמיש עיין שם. עד כאן המגיה):

חדושי הגהות

[ה] קאמר רב מנא טהורה טהורה: [ו] מב"ב מקום לדברי וצ"ל חיישין כ"ל: [ז] דינו כוסת דימים עכ"ל כן צ"ל (אורח מישור) [לפניו מחוקן עפ"י כהנ"ן]:

הגהות והערות

[א] בהגהות שער דורא הביא כן בשם ספר התרומה, אמנם לפנינו בספר התרומה ליתא, ואולי למד כן ממה שכתב (בסי' ג) לענין פרישה דאסור מן התורה, ואם כן ס"ל כמאן דאמר וסתות דאורייתא, ומבואר בגמרא (טז). דלמאן דאמר וסתות דאורייתא אינה טהורה אלא אם בדקה תוך שיעור וסמ. אמנם עיין חתם סופר (בחידושיו לסימן זה) שכתב לחלק בדעת ספר התרומה דלענין פרישה אסור מן התורה ולענין בדיקה ס"ל דוסתות דרבנן, וכן פסקו הרא"ה והנודע ביהודה ומורי הגאון ר' נתן אדלר, עיין שם ובפתחי תשובה סק"ג, וע"ע בחי' הר"ן בשו"ע ספ"ב (יח). בד"ה ה"ג דיש"י ובערוך השלחן אות א—ג: [לא] ל"באור"ה כוונתו לדברי הפרישה באות יח, אלא דצ"ע שהרי גם הוא מסיק ממש דבדרי הכותב אחר שהוכיח כן מהרשב"א: [לב] ל"באור"ה משמע מדבריו שהבין שקושיית הפרישה היא לענין אי אסורה לשמש בשעת הוסת, אמנם מהמשך דברי הפרישה וכן ממה שציין שם למה שכתב בסימן קפט (הוא באות סה) לכאורה לא משמע כן אלא שהקושיא היא לענין אם משעבר הוסת ולא בדקה אסורה עד שתבדוק עיי"ש, וכן הקשה הב"ח עצמו בסימן קפט סעיף לב עיי"ש: [לג] ל"פנינו בסמ"ק ליתא, ואולי דייקו מהא שחישב למצוה רפ"ז מצות פרישה סמוך לוסתה מה' דהוהותם, ומשמע שדרשה גמורה היא ואסורה מדאורייתא, והיינו כמאן דאמר וסתות דאורייתא ולדידיה אינו מועיל בדיקה אלא תוך שיעור וסמ כמבואר בגמרא

ובתב עוד הרשב"א (שם) צמה דברים אמורים צוסת שאינו קבוע והוא לה צפחות מעונה צינוית אצל עונה צינוית שהיא לשלשים יום הרי היא לה צוסת קבוע שאף על פי שלא הרגישה צום אסורה עד שמצדוק ומנא טהורה עכ"ל וכן מצוה דצברי רבינו צראש סימן זה וצראש סימן קפ"ט: ומיהו אם בדקה אחר כך ומצאה

טהורה טהורה אע"ג דחוקה אורח בזמנו בא ל"א מחזיקין לה ודאי טמאה ה"כך אם בדקה ומצאה טהורה טהורה. כנר כתבתי בסמוך דנפלוגמא דתנאי דאפילו צמילתא משמע דהלכה כמאן דמטער וגרסינן מו צפרק כל היד (שם) איתמר אשה

שיש לה וסמ והגיע שעת וסמה ולא צדקה ולצסוף צדקה אמר רב צדקה ומנא טמאה טמאה [מנא] טהורה טהורה וסמול אמר אפילו צדקה ומנא טהורה טמאה מפני שאורח צמנו צא ואוקי רב נחמן צר יצחק פלוגמיהו צוסתות דרב צצר וסמות דרבנן וסמול צצר וסמות דאורייתא וידוע דהלכה כרב צאסורי (נדה ד:.) וכן פסקו המוספות (שם טו. ד"ה ורב נחמן) וכן פסק הרשב"א צמורת הית (שם, וצסוף ש"ג צארוך טו: וצק"ר טו.) וכן פסק הרמב"ם צפרק ח' (אסור"ה ה' יג"ד) וכתב הרב המגיד צפרק ד' (ה"ט) שכן הסכימו כל המפרשים דוסתות דרבנן וכ"כ המרדכי צריש צצועות (סי' משלה א:.) ואע"פ שכתב צסם רא"ס (ורא"ס סי' קצב וירא"ס השלם סי' כו) פירש רבי וירא דהיכא דצדקה ענמה שיעור וסמ סמוך לוסתה פירוש מיד צהא [ה] קאמר רב טהורה טהורה אצל אס איתרה אחר הוסמ אפילו [מנא] טהורה טמאה דוסתות דאורייתא פירוש סמכו עליהם כאלו הם דאורייתא דאורח צמנו צא ואע"ג דהיכא אמוראי דפליגי אדברי וירא ואמרי דרב דאמר טהורה טהורה אע"פ שלא צדקה ענמה כשיעור וסמ סמוך לוסתה [ו] לרבי וירא לא חיישין עכ"ל אין נראה כן מדברי כל הפוסקים אלא דאפילו איתרה כמה זמן אחר הוסמ כיון שצדקה ומנא טהורה טהורה וכן העלה הרא"ש צריש נדה (סי' א) וז"ל הלכך קיי"ל דוסתות דרבנן ואס לא צדקה ענמה צצועות וסמה ואחר כך צדקה ענמה ומנא טהורה טהורה (ד) עד כאן:

ב(ב) ופרישה שפורש סמוך לוסתה אינו אלא לתשמיש אב"ב מותר בשאר כ" קריבות דברים. כ"כ הרשב"א צמ"ה (ארוך צ"ו ש"צ ד: וצק"ר ריש ש"ג ט.) וכתב שכן דעת רש"י [ה] וה"ר אברהם ז"ל (צעה"י שעה"פ כ"ז/כ"ט) ויש מי שהורה שהיא אסורה בכל הקריצות כנדה ולא יראה לי כן עכ"ל. ואין לומר לו דרבינו חס שקוצר שהיוצא לדרך אינו פוקד את אשתו בעונה הסמוכה לוסתה אלא צדברי ריטוי ולא בתשמיש וכמו שכתב רבינו צסמוך צסמו, למי שאינו יוצא לדרך אסור כל קריצת דאס לא כן מאי איכא בין יוצא לדרך לאינו יוצא לדרך [ז], דלעולם לכו"ל ענמה שרי ויוצא לדרך אינצטריכא ליה לאצמועינן דחייב לפקוד את אשתו. והרב המגיד צפרק

אלא תשמיש לחודיה וכן כתב בית יוסף ופסק כן בשלחן ערוך (ס"ג) מיהו נראה שהמחמיר צ"ל מצא עליו זרקה:

יא **היוצא** צריך לפקוד אשתו וכו'. נפרק הנא על יצמתו (דף פ"ג): **ומ"ש** ויש אומרים דאפילו בתשמיש חייב לפקדה.

טעמו לכיון דאסור תשמיש אינו אלא מדבריהם במקום מזה ודאי לא גזרו דאין לפרש דלא שרי אלא בשאר קריבות דאם כן פשיטא דשרי אפילו צאינו יוצא לדרך ורבינו חס פירש שאסור לפקדה בתשמיש ואיננו צריך לאשמועינן צינא לדרך דאע"ג דנדרו חוקפו לצוא עליה כשיצא לדרך אפילו הכי צריך לפקדה בדברי ריב"ז ולא חיישין שמה צינא עליה ועוד

יש לומר דצאינו יוצא לדרך מותר בשאר כל קריבות דבר אבל אינו חייב צינא צינא לדרך חייב לפקדה וכן נראה ממה שכתב בית יוסף:

יב **הבא** מן הדרך וכו'. כלומר לא מצינא היכא דלימיה צמחא דלא רמיא אנפשה ולא דקה אלא אפילו לימיה צמחא דרמיא אנפשה ודקה נמי אסור לצוא עליה עד שיטאלנה אס דקה אס לאו לכיון שהגיעה שעת וסמה אורח צומנו צא ואסורה עד שחזקו ואס שהם שלשים יום אפילו אין לה וסת קצוה מ"מ סוף שלשים חשוד כשעת וסמה ואסורה עד שחזקו והיינו טעמא דכיון שלא היה כדי שמוכל לטבול אין כאן אלא ספק אחד שמה רחמה שמה לא רחמה ואף על גב דקיי"ל דוסמות דרבנן והיו ליה ספק דרבנן אפילו הכי תלינן דרחמה דאורח צומנו צא והלכך אסורה עד שיטאלנה אבל אס שהם [שיעור] שמוכל לטבול כיון דוסמות דרבנן לא מחזיקין לה צודאי רחמה אלא ספק וכיון דליכא הכא ספק ספיקא דילמא לא רחמה

צסוף פרק הנא על יצמתו (יבמות פ"ו ס"י י) וכ"כ בספר התרומה (ס"ג) ומדברי סמ"ג (לאין קול לו): נראה שדעתו להמיר אפילו תשמיש צינא לדרך ומכל מקום כתב צסוף דברייהם והמחמיר מצא עליו זרקה. ודע דנחא דלמרינן חייב אדם לפקוד את אשתו בשעה שהיא יוצא לדרך מסיים בגמרא והי

מילי לנדר הרשות אבל לנדר מצוה מיטריד פירוש מיטריד בפקדה ויבטל מן המצוה (ה) ולא כתבוהו הרשב"א ורבינו פה מפני שאין זה ענין להלכות נדה (ו): **יא(א)** **הבא** מן הדרך וכן השוהה עם אשתו בעיר והגיע עת וסתה אסור לבוא עליה עד שישאאנה וכו'. בפרק כל היד (טו). מנן כל הנשים צחוקת טהרה לצעליהם הנאים מן הדרך נשיהם להם צחוקת טהרה וצמחא (שם) למה לי למימני הנאים מן הדרך סלקא דעתך אמינא הני מילי היכא דלימיה צמחא דרמיא אנפשה ודקה אלא היכא דלימיה צמחא דלא רמיא אנפשה לא קמ"ל אמר ריש לקיש והוא שצא ומנאה בתוך ימי עונתה ופירש רש"י בתוך ימי עונתה שלשים יום לראייה אבל לאחר שלשים יום צעיר דיקה הואיל וסתם נשים חזין לקוף עונה, אמר רב הונא לא שנו אלא שלא הגיע שעת וסתה אלא הגיע שעת וסתה אסור וסתה דאורייתא ופירש הרשב"א בתורת הציט (ארוך צ"ו סוף ש"ג טו). כלומר (שאע"פ) [אע"פ] שהמתין עד כדי שמוכל לספור ולטבול לכיון דוסמות דאורייתא הרי זה כאלו ודאי רחמה וכל שהניחה צחוקת טומאה הרי היא צחוקת טומאה עד

דרכי משה

(ה) וכן פסק בהגהות שערי דורא (ס"ק ז) דלדבר מצוה אין צריך לפקדה: (ו) וצריכין למימר דאף דהא דחייב לפקדה ג"כ אינו ענין להלכות נדה דהא אף בלא יציאה לדרך שרי לדעת רבינו תם דפירש דמיירי בדברי ריב"ז וא"כ לא אתא לאשמועינן אלא דחייב לפקוד אשתו וזה ג"כ אינו שייך להלכות נדה מ"מ כתבו כאן משום

פרישה

(כא) **בשאר כל קריבות**. שאין כאן אלא חשש של זכריהם: (כב) **דאפילו בתשמיש חייב לפקדה**. דוסמות דרבנן וצמחא מצוה לא גזרו: (כג) **אלא בדברי ריב"ז**. והוא הדין צלא יוצא לדרך גם כן מותר כמו שכתב לפני זה אלא שזה חייב בית יוסף, ואין להקשות לפי זה למה ליה לרבינו תם מ"מ לכתוב ולא חיישין שמה צינא עליה הא צלא יוצא לדרך

דרישה

[ז] **היוצא צריך וכו'**. בגמרא הני מילי ביוצא לדבר הרשות אבל לדבר מצוה לא דמיטריד בפקדה ויבטל מן המצוה ורבינו לא כתב זה שאין זה ענין להלכות נדה. ב"י. והא דכתב דין זה דחייב לפקוד את אשתו דאיידי בדברי ריב"ז לרבינו תם ומותר אפילו בלא יוצא לדרך (ואם כן לא אתא לאשמועינן אלא דחייב לפקוד אשתו וזה גם כן אינו שייך להלכות נדה. עד כאן המגיה) מכל מקום כתב משום היש אומרים דסבירא להו דמותר אפילו בתשמיש. דרכי משה:

חדושי הגהות

[ח] **מקצת נעלי הוראה שאינה**: [ט] צ"ל המוצא תפילין:

הגהות והערות

באמת כבר כתב רבינו תם בעצמו בספר הישר (חידושים ס"י מה) דאין כאן צריכותא להתיר אלא הצריכותא היא לחייב פקדה, דלא נימא דלא שייך לחייב פקדה אלא כשומותיו לו בתשמיש קמ"ל איך קרא דשייך לחייב פקדה גם כשאפשר רק בשאר מיני קריבות, ועל דרך זה צריך לפרש גם דחיית הב"י. ויש להעיר דמשמע מהב"י דגם לרבינו תם גרסינן בגמרא סמוך לוסתה וכן משמע במדרכי שבועות ס"י חטלג, ובאמת מבואר בחוס' ובספר הישר דר"ת גרס לא נצרכה אלא לאשתו נדה (ולפי זה מה שחייב לפקדה היינו בריצוי דברים בעלמא ולא בקריבות ממש וכ"כ הר"ה בהשגותיו לבעלי הנפש ריש שער תקון הוסתות ועיין היטב בלחם ושמלה סק"י). ועיין תוספות ישינש שם: [ח] **דהא** סמוך לוסתה דרבנן, כך ביאר כונתו בדרכי משה הארוך אות ט', דלא כמו שהיה אפשר לפרש דר"ל דשאר פרישות אינם אלא מדבריהם (כשיטת הרמב"ם עצמו שחולק בזה על הרמב"ם בספר המצוות ל"ח שגב, וע"כ בחידושי חת"ם שבועות דף י"ח ע"ב ב"ה תנו), ולפי זה יש לזון להפוסקים דפרישה סמוך לוסתה דאורייתא (עיין הערה ל) אם אפשר להתיר שאר קריבות. ועיין בתרומת הדשן ס"י רנ ובשו"ת רדב"ז ח"א ס"י קסג שדנו בדברי הגהות מיימוני: [ט] **בן** הוא בדפוס קושטא, ובהגהות מיימוני הרגיל איתא ראב"ן (ובהוצא פרנקל חתקנו גם שם ראב"ד) וכן הזכיר שם שגם דעת ספר התרומה והמצות (סמ"ג) כן. ובראב"ן שלפנינו מבואר רק דהיוצא לדרך התירו לו אפילו תשמיש, ועיין בהערה לה: [מ] **בעירובין** איתא רק הדרשה שאשה משתוקקת לבעלה בשעה שיוצא לדרך ומוזה למרו ביבמות שצריך לפקדה עיין תוספות יבמות דף סב ע"ב ד"ה חייב: * **בלומר** להטור אליבא דר"ת, אבל ר"ת עצמו לא כתב לשון זה, ועיין הערה לו:

שחמור לו טהורה אני, רצה בר זר חנה אמר אפילו הגיע עת וסתה מותרת וסתות דרצנן וכתב הרשב"א דוקא בשעה עד כדי שמוכל לספור ולטבול והא דרצה בר זר חנה דרבי יוחנן רביה היא דאמר רב [י] שמואל בר אבא אמר רבי אבא אמר ר' אסי אמר רבי יוחנן (שם ע"ג) אשה שיש לה וסת בעלה מחשב ימי וסתה וצא עליה וטעמא כיון דוסתות דרצנן לא אמרינן ודאי ראיה אלא אימור לא ראיה ואם תמנא לומר ראיה אימור טבילה, ואנן קיי"ל וסתות דרצנן ולא שנה אשה דעלמא ולא שנה נערה שנושה לטבול צלח חציעתה בעל [יא] וכדאמר ליה רב שמואל לרבי אבא אמר רבי יוחנן (שם) אפילו ילדה דבזיוא למיטבול ופירש רש"י ילדה נערה שנושה לטבול אמר ליה אטו ודאי ראיה מי אמר רבי יוחנן אימור דאמר רבי יוחנן ספק

ראיה ספק לא ראיה ואם תמנא לומר ראיה שמה טבילה וכיון שכן אף צילדה אומרים כן דספק ספיקא הוא אלא אם לא שנה כדי שמוכל לספור ולטבול אסורה ואף על גב דוסתות דרצנן אימור ראיה כיון דרוז פעמים אורח בזמנו צא ואילו ראיה ודאי לא טבילה שהרי אין שהות לספור ולטבול הלכך אסירה עכ"ל וכתב הרב המגיד בפרק ד' (ה"ט) שכן דעת הרמב"ן ז"ל (בהלכות פ"ה הל' ה'ה): **והשתא מ"ש רבינו שאם הגיע שעת וסתה אסור לו לבוא עליה עד שישאלנה**, כלומר וצ"ל שנה אחר הוסת שיעור שמוכל לטבול. כבר נתבאר דאף על גב דקיי"ל וסתות דרצנן אסור משום דרוז פעמים אורח בזמנו צא: **ומ"ש ואם שנה ה' יום חשוב בשעת וסתה וכו'**, כלומר אם אין לה וסת מושגת יום ל' לראייתה ולמד כן מדאמר ריש לקיש והוא שצא ומלאה חוך ימי עונתה וכדפירש רש"י והסכימו לדבריו הראש"ד והרשב"א והר"ן ז"ל כמו שיבאר בסיומן קפ"ט (ג"ש הס' ב"י ד"ה כ'): **ומ"ש במה דברים אמורים בשב"א שנה אחר הוסת שיעור שמוכל לטבול אב"א שנה אחר הוסת שיעור שמוכל לטבול**, היינו מיתרם דרצה בר זר חנה ודרבי יוחנן: **ומ"ש בין אם היא ערה או ישנה**, ברייתא נסוק פרק קמא דנדה (יב) וכתבו התוספות (ד"ה בין) דהיינו לומר דליכא איסור נדות אצל אסור לצוא על הישנה כדאמרינן בנדרים מב: **ומ"ש בין קבוצה בין גדולה**, היינו מאי דאמרינן דאמר רבי יוחנן אפילו ילדה וכדפירש רש"י.

ודע דנהיה דאמר רבי יוחנן אפילו ילדה דבזיוא למיטבול כתבו התוספות שרצנו חננאל ורצנו חס מפרשים דהיינו קאמר רבי יוחנן אפילו היטה מעוברת וילדה שהיא יראה לטבול מפני הצינה והאדר ליה ודאי ראיה מי אמר הילכך ילדה אפילו לא היטה יראה לטבול אסורה וכן פסק הרשב"א בשער ב' (ארוך ב"י ז'ה,י) ופשוט הוא דכיון דילדה הרי היא ודאי טמאה (ז):

יב ומ"ש רבינו ואפי"ו ב"א שנה שצריך לשאול כתב הרשב"א (תוה"ק ב"י ש"ג יד): דוקא שיש לה וסת ולימים לא יחוד אב"א יש לה וסת לימים ולקפיוצות כיון שהוסת תלוי במעשה אימור לא קבוצה ולא ראיה. נמרת הית הארוך (ב"י ש"ג טו) כתב דטעמו משום דאפילו למאן דאמר וסתות דאורייתא אמרינן הכי כל שכן למאן דאמר וסתות דגרסינן בפרק כל היד אמירתא דרב הונא דבסמוך רב אשי ממני הכי [אמר] רב הונא (אמר) לא שנו אלא שאין לה וסת לימים ויש לה וסת לימים ולקפיוצות מד' דכיון דנמעשה תליא מילתא אימא לא קפלה ולא חזאי אצל יש לה וסת לימים אסור לשמש קסבר וסתות דאורייתא רצה [בר זר חנה] אמר אפילו יש לה וסת לימים מותרת קסבר וסתות דרצנן ופירש רש"י לא שנו הא דמתן בחזקת טהרה דמשמע אפילו הגיע שעת וסתה אלא צ"ל לה וסת לימים לחודיהו צלח קפלה אלא לקפיה ולימים: **ובתב"ב** עוד הרשב"א על זה ומ"מ מסתברא לי שהוא חושש לעונה ציונית דכיון דוסתה תלוי במעשה ואימור לא קפלה ולא ראיה מחמת קפיה אס כן אני חושש שמה צא האורח ציונית מעצמו ומחשב ימי עונתה ציונית וצא עליה מה' כלומר לאחר שישנה אחר עונה ציונית שיעור כדי שמוכל לטבול וצוה חמור וסת התלוי במעשה מוסת הימים דוסת אפילו הוסת מרוחק מעונה ציונית כגון שהיא למודה לראות מל"ה לל"ה וכיוצא בזה ואע"ג דהגיע זמן עונה ציונית מותר דהא קצוה לה וסת ואילו וסתות דאורייתא האורח הלא מעצמו צא ציונית ולפי הסברא הזאת כל שיש לה

דרכי משה

(ז) **ובתב"ב** [בית יוסף] מיהו אם היתה ודאי טמאה אסור לבא עליה עד שידע בודאי שטבילה עכ"ל וכן מבואר לקמן סימן קפ"ה ובמרדכי הלכות נדה דף (של"א) (ב ע"ג ס"י תשמב) מג' ובמיימוני פרק ד' דאיסורי ביאה (ה"ט):

פרישה

טהרה, ונמנאל למה לי למיתני הנזין מן הדרכ סלקא דעתא אמנאל הני מילי היכא דלימיה צמתא דרמיא אנפשה ודקה אצל היכא דלימיה צמתא דלא רמיא אנפשה לא קמ"ל. ורצנו דמתחיל באיסור צלח שהה כשיעור שיכולה לטבול משום הכי היפך לשון המשנה והתחיל צלח מן הדרכ דכך לא זו אף זו וק"ל: **(ואם שנה שלשים יום חשוב וכו')**, כלומר אם אין לה וסת חושש שלשים יום לראייתה: **בא עליה ואין צריך וכו'**, דמתמנא טבילה אס ראיה. עד כאן המניה: **(כה) בין אם היא ערה או ישנה וכו'**, כתבו התוספות היינו לומר שאין צה איסור נדות אצל אסור לצוא על הישנה כדאמרינן בנדרים (א' נמי) הכא לא לגמרי ישנה קאמר אלא אינה ערה כל כך שעתה להשיב אס טהורה היא אס לאו עד כאן לשון תוספות דף י"ב ע"א. עד כאן המניה: **(כו) בין קבוצה בין גדולה**, נמנאל מפרש נותא דקטנה שאין דרכה לטבול אס לא שצלה תצעה מפני הנושת:

חדושי הגהות

[י] **בגמרא** אימא רב שמואל משמיה דרבי יוחנן וגירסת הרא"ש רב שמואל בר אבא אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן: [יא] **ובדאמר** ליה רב שמואל בר יצחק לרבי אבא אמר רבי יוחנן:

הגהות והערות

[מא] **עיי' שם בב"ח ס"ג**: [מב] **בן** הוא בתוספות, ואולם לפנינו בנדרים ליתא אלא הוא במסכת כלה, כן כתבו הר"פ ברלין והר"ב רנשבורג בהגהות על התוספות שם, אולם בשו"ע הרב (ס"ק מא) כתב דשינה דאין לך אונס גדול מזה, ואונסה נזכר איסורה בנדרים דף כ ע"א: [מג] **ב"מ** שבמרדכי מבואר שכן הוא דעת הבבלי ודלא כהירושלמי עיי"ש: [מד] **בן** הוא לפנינו במערה, אבל בתורת הבית העתיק "ויש לה וסת לקפיוצות", עיי' סימן קפט (דף נה. ד"ה יש שקובעת) שכן היה גירסת הרשב"א והר"ז: [מה] **מבא** עד תיבת "לטבול" ליתא בתורת הבית שלפנינו, וכנראה הוא הוספת הב"י:

ומ"ש וכתב עוד וכו'. כבר נתבאר בסמוך אלל מה שכתב רצנו ודוקא
הני וכו': **כתב** צ"ח יוסף בשם הראב"ד דוקא דגופה כגון מפקת אינה
אסורה אלא עת וסמה בלד צ"ח שיש לה יוס קצוע לאותן הסימנים צ"ח שאין
לה אלל לפני וסמה מותרת וכו' עכ"ל ומימה מן הלל בפרק האשה שהיא
עושה זריכה כתב הראב"ד (פ"ט סי' א'
פה) על שם הראב"ד מן דכשיש לה
יוס קצוע לפיהוקין כשיגיע יוס הפיהוק
זריכה לפרוש מצעלה כל העונה כדין
וסת [הימנים] לחודיהו וכן פסק רצנו
בסימן קפ"ט (טו:) ואין חולק על זה
כמבואר בבית יוסף בסימן קפ"ט שכל
המחזרים מסכימים לזה עיין שם:

לשאול כתב הרשב"א דוקא שיש לה וסת לימים
לחוד אבל אם יש לה וסת לימים ולקפצות כיון
שהוסת תלוי במעשה אימור לא קפצה ולא ראתה:
מ"ב) וכתב עוד יש לה וסת שלא קבעתו עדיין שלש
פעמים (כז) [ח] והוא פחות מעונה בינונית כגון
שראתה מעשרים וחמשה וכיוצא בזה אף על פי שלא
בדקה כיון שלא הרגישה בדם טהורה בלא בדיקה:

וסת לימים ולקפצות אס עונות הוסת מרוחקות מעונות צינוניות הרי זו
אסורה ציוס שלשים כמי שאין לה וסת כלל שחוששת לעונה צינונית כמו
שכתבנו למעלה וכן אס וסת הקפצות מוצלע במוך ימי העונה ולא קפצה
ולא ראתה הרי זו חוששת ליוס העונה עכ"ל וכבר כתב רצנו דיינים אלו בשמו
בסימן קפ"ט (טו:) וכן נראה שהוא דעת
הרמב"ן ששרי כתבו הגהות מיימוניות
בפרק ד' (אומ"ה) בשמו (עיין בהלכותיו פ"ה
ה"י) שאל היה לה וסת הגוף ואין לה
וסת מן יוס קצוע הרי היא טהורה עד
העונה כמי שאין לה וסת ע"כ ומשמע
דה"ק אס היה לה וסת הגוף כגון
קפצתה וכיוצא בה אע"פ שהוא ציוס ידוע
הואיל ואין לה וסת יוס קצוע שלא יהא
עמו וסת הגוף כלל הרי היא טהורה עד

העונה הצינונית שהיא שלשים יוס וכדברי הרשב"א ואף על פי שהרשב"א לא כתב כן אלל גבי קפצתה והרמב"ן כתב כן גבי וסת הגוף וכל אחד מוסמות
הגוף בכלל נראה דהרשב"א קפצתה דנקט לאו דוקא אלל חד מוסמות הגוף נקט והוא הדין לאיזה משאר וסתות הגוף:

מ"ב) וכתב עוד יש לה וסת שלא קבעתו עדיין שלש פעמים והוא פחות מעונה בינונית וכו'. בסוף שער ג' (ארוך טו: וקצר טו:) וטעמו
לומר שאף על פי שכתב שאל יוס לה וסת והגיע שעת וסמה אסורה עד שמצדוק היינו דוקא צ"ח לה וסת קצוע אלל אס יס לה וסת שאינו
קצוע והוא לפחות משלשים יוס אינה זריכה בדיקה ציוס הוסת הזה ומייה ציוס שלשים אסורה עד שמצדוק דכל שלא נקבע לה וסת אחר הרי יוס שלשים
כוסת קצוע כמו שנתבאר לדעתו ז"ל (מג. ד"ה וכתב עוד) ומשמע לי דהוא הדין אס היה לה וסת שאינו קצוע והוא ליותר מעונה צינונית שזריכה בדיקה
יוס שלשים ואינה זריכה בדיקה ציוס אותו וסת מאחר שלא הוקצע עדיין ולא כתב והוא פחות מעונה צינונית אלל לומר שלא היה רגילה לראות ציוס
שלשים וחד ממרי זמני נקט דפחות משלשים ויותר משלשים שיש הם א"י אורחא דמילתא נקט שאין רגילות להיות רואה ליותר משלשים. ודע דאע"ג
דמטער בלא בדיקה כוסת שאינו קצוע מ"מ חוששת לו וזריכה לפרוש כל אותה עונה וכמבואר בדברי רצנו בסימן קפ"ט (טו:) (ה):

י"א) ודבר מ"ב) כתב בפרק ד' (אסו"י ה"ט) כל הנשים שיש להן וסת בחזקת טהרה לצעליהן עד שתאמר לו טמאה אני או עד שחזוק נדה בשכנותיה
הלך צעלה למדינה אחרת והניחה טהורה כשיצא אין צריך לשאול לה אפילו מלאה ישנה הרי זה מותר לבוא עליה שלא צעונה וסמה ואינו חושש
שמה נדה היא ואס הניחה נדה אסורה לו עד שתאמר לו טהורה אני וכתב הרב המגיד שהוא ז"ל מפרש דמתניתין דכל הבאים מן הדרך נשיהם להם
בחזקת טהרה וכו' שיש לה וסת בדוקא והוא סבר דהא דאמר ריש לקיש והוא שצא ומלאה במוך ימי עונתה מאי עונתה וסתה מט' כלומר שאל נא
ציוס וסתה אסור שמה תראה בשעת תשמיש אלל אס עבר עונת הוסת אפילו לא עברו אחריו ימים שכולל לספור בהם הרי היא בחזקת טהרה ואין חוששין
שמה ראתה בשעת הוסת וכדרכה בר (רז הונא ורבה דאמרי) [בר חנה דאמר] אפילו הגיע עונת וסתה מותרת וסתות דרבנן נ' ורבי יוחנן דאמר מחשב
ימי וסתה פירוש אס עברו ימי ספירה ושמוכל לטבול סבירה ליה וסתות דאורייתא ולא קיי"ל כוותיה וזה נראה דעת ההלכות (ר"ף שיעות ד:) שכתבו
הא דחניא בפ"ק (יב) החמרים והפועלים והבאים מצית האלל ומצית המשתה נשיהם להם בחזקת טהרה צמה דברים אמורים בשהניחה בחזקת טהרה אלל
הניחה בחזקת טומאה לעולם היא בטומאה עד שתאמר טהורה אני ע"כ ולא חילקו צ"ח עברה עונת הוסת ללא עברה עכ"ל וכן כתב הר"ן בפרק ד'
דשיעיות (ה. ד"ה וגרסי) שהוא דעת הר"ף והרמב"ם ז"ל וכתב בסוף דבריו שזו קולא ימירה היא שלא לחוש לא לוסת ולא לעונה כלל:

ב"ג) כתב הראב"ד בספר בעלי הנפש (שעה"י ל.ט.ל.) הא דאמרין כל אותה עונה אסורה דוקא בוסמות דיומי אלל וסתות דגופא כגון מפקת ומעטפת
חוששת [בפי כרסא] וכל אותה השנויים במשנתנו פרק האשה שהיא עושה זריכה (סג.) אינה אסורה אלל עם וסתה נא] בלד צ"ח שיש לה יוס קצוע
לאותן הסימנים צ"ח שאין לה אלל לפני וסתה מותרת ואס בדקה בשעת וסתה ולא ראתה מותרת לאחר הוסת ראה לדבר מדקמני עלה במתניתין (סג:) רבי
יוסי אומר אף ימים ושעות וסתות משמע הכי קאמר כי היכי דוסמות דגופה לא מיתסר אלל לשעתה [הכי נמי וסתות דיומי לא מתסר אלל לשעתה]
ולמאן [קאמר] לאו לרבי יהודה בר פלוגמיה אללמא בוסמות דגופה לא פליג רבי יהודה ודוקא בשהיא רגילה לראות כל הראייה במוך הוסת אלל אס
רגילה לראות ממנה אחר הוסת אסורה מן הוסת ואילן כל היום וזריכה בדיקה אחר הוסת כדי לטער הוסת וכדי להמירה לצעלה אחר אותה עונה
אלל קודם הוסת מיהת מותרת בלא בדיקה עכ"ל:

דרכי משה

(ח) וכן נתבאר לעיל ריש סימן זה:

פרישה

(כז) והוא פחות מעונה בינונית (עונה צינונית היא שלשים יוס. עד כאן
המגיה) כגון שראתה מ"ה וכו'. כתב צ"ח יוסף ומייה ציוס
שלשים אסורה עד שמצדוק דכל שלא נקבע לה וסת אחר הרי יוס שלשים
כוסת קצוע ומשמע לי דהוא הדין אס היה לה וסת שאינו קצוע והוא
יותר מעונה צינונית שזריכה בדיקה ציוס שלשים ואינה זריכה בדיקה ציוס
אותו וסת מאחר שלא הוקצע עדיין ולא כתב והוא פחות מעונה בינונית

דרישה

דנחבאת וס"ל דאפילו לכתחלה מותרת וכמו שכתב ב"י שם מיהו לעיל בריש
הסימן דכתב בשם הרשב"א זה לשונו במה דברים אמורים בגדולה אבל
בקטנה אין צריך לפרוש [סמור] לוסתה כל זמן שלא קבעתו שלש פעמים
משמע דבגדולה בכהאי גוונא חוששת וק"ל וכן לפני אותו הרשב"א כתב זה
לשונו בין שקבעה וסת בשלש פעמים או בפעם אחת:

הגהות והערות

מז. ועיין בסדרי טהרה שם ס"ק ל, ועיין עוד לקמן סימן קפט הערות קה, קיא:
מט] **במגיד** משנה איתא כאן "דריש לקיש אהא לאשמועינן דלא תימא דכיון
דוסתות דרבנן בבא מן הדרך הקלו שאפילו ביום וסתה תהיה מותרת אלא אם
בא וכו'" עכ"ל: ג] **במגיד** משנה נוסף כאן "ולא מצריך שיעור לספירה":
נא] **בן** הגירסא בדפוס וכן בבעלי הנפש, ובדפוס ויניציא של"ד (וכן בדפוסים
האחרונים) הגירסא "אלא עת וסתה" (וכן העתיק הב"ח):

[ח] והוא פחות מעונה בינונית כגון שראתה מ"ה וכו'. כתב בית
יוסף זה לשונו ודע דאע"ג דמטער בלא בדיקה בוסת שאינו קצוע מ"מ
חוששת לו וזריכה לפרוש כל אותה עונה כמבואר בדברי רבינו בסימן קפ"ט
עכ"ל וקשה הלא גם בסימן זה כתב לעיל בסמוך דאפילו בנחבאת חוששת
לו ומייה בזה י"ל דהרשב"א כתב כן בית יוסף הכא והרשב"א חולק אחששא

מן **ברמב"ן** לפנינו ליתא תיבת "וסת" אלא "ואין לה יוס קצוע", ונראה לכאורה
שלשון זה נוטה יותר להבנת השי"ך (ס"ק לב) ברמב"ן, אף דבהש"ך עצמו מוכח
דגוס כהגהות מיימוני והב"י: מז] **עיין** סימן קפט בט"ז ס"ק לט ובנקודות
הכסף שם ובחזות דעת שם ס"ק לד שיישבו קושיא זו: מח] **א** נמצא בראב"ד:
וברא"ש היה אפשר לומר שמה שכתב בסוף דבריו "כל זה דקדק הראב"ד" לא קאי
על דין זה, אלא על מה שהזכיר אחר דין זה, כ"כ בתורת השלמים סי' קפט ס"ק

שחראה וגמלא שבעת היציאה תהיה נדה ולא נחוש אז להשתוקקותה כמ"ס האחרונים דלהשתוקקת שבעת נדה לא חיישין למאי דגרסינן סמוך לוסתה בש"ס ע"י סדרי טהרה ודוחק לומר דמ"מ נחוש שמא תעבור עונת הוסת ולא תראה ולא תהיה נדה בשעת יציאה ושתתוקק לו והוא לא יכול אז לשמש משום שקשה לו ומשום התיירו לו לשמש עכשיו בעונת הוסת דזהו דוחק דלמה נתיר איסורא בקל והלא קרוב לראי שחראה בעונת הוסת. ולהא"ז דס"ל דלריך לפרוש כ"ד שעות א"ש דמייירי דעונת הוסת ביום יציאה וקמ"ל דיכול לפקדה בלילה שלפניו אף ע"ג דבעלמא אסור בכה"ג אבל למאן דל"א ס"ל כה"ז קשה ואולי משום כן השמיט הרמב"ם [דריב"ל] דחייב לפקוד בשעה שיולא לדרך משום ק"י הג"ל וס"ל דריב"ל ס"ל כמ"ד בש"ס נדה ס"ג ע"ב דס"ל עונה אחריית. אמנם אכן קי"ל אותה עונה ליתא לדריב"ל וק"ל: (י"ז) [ב"מ] המחמיר שלא לפקדה כו' ע"י ש"ך שהקשה דברי לבוש אהדרי והנה הלבוש כ' שם

דבמקום מלוא לא החמירו בעונה הסמוכה לוסתה. וקשה הא עונה הסמוכה לוסתה אסורה בתשמיש משום דמחמת חימוד תראה כמ"ס כבר לעיל כמה פעמים וע"י מ"ס הוס' ט"ז ע"ב ד"ה לא יבעול כו' ודף מ"ה ע"א ד"ה האידם נדה הוא כו' ע"ש וא"כ הא יום יציאה לדרך הוא יום ההשתוקקת בלילה והחימוד הוא יותר רב ואיך נתיר בו התשמיש סמוך לוסתה. ע"כ היה נראה לע"ד כיון דעיקר ההשתוקקת הוא ביום יציאה ממנו ואז אינו משמש משום שקשה לו ומיירי הכל מלילה שלפניו ואז הוא עונת הוסת או משום חומרת הא"ז וכמ"ס בש"ק שלפני זה וכיון דאז ליכא עיקר ההשתוקקת אז מלוא לבעול דבמקום מלוא לא גזרו כמ"ס לבוש משא"כ כשלא שמש בלילה שלפני יציאה ועומד עתה ביום יציאה ממנו ואיזה לא חייש להליכות רפואה וכמ"ס מג"א סימן ר"מ. א"ס הוא עונת הוסת או המחמיר שלא לשמש תבא עליו ברכה כיון שהשתוקקת הוא רב איכא למיחש ספי לרס מחמת חימוד ובה י"ס לקיים דברי הלבוש. מ"מ העיקר שלא לפקדה אלא בדברי ריטוי וכרוב הפוסקים וכמו שכבר רמזתי לעיל. ודברי כנסת יחזקאל בענין זה לא שרירין וכבר כ' עליו מרנא זל"ל בתשובה וכעת מלאתי גם כן בסדרי טהרה עיין שם:

(יח) **וכבר** נתבאר דכל מיני קורבא ואהבה שרי כו' ז"ל הטור ופרישה שפורש סמוך לוסתה אינו אלא מתשמיש אבל מותר בשאר כל קריבות דבר ע"ש ומדדק להאריך ופרישה שפורש סמוך לוסתה משמע דהא דהזכיר לפני זה באם עברה שעת וסתה ולא בדקה אסורה עד שתבדוק אותה פרישה היא מכל מיני קריבות ומשמא נראה לפמ"ס לעיל בעונה הסמוך לוסתה סבירא לחלק בין תשמיש לשאר קריבות משום דבתשמיש א"ס תרגיש א"ל לפרוש מיד משא"כ בשארי קריבות ע"י לעיל מ"ס סק"ד וא"ס כן תינתן סמוך לוסתה דהחשש שמא תראה י"ס לחלק בכ"ל. משא"כ בעברה שעת וסת בלא בדיקה שריכה לבדוק משום שמא תראה כבר בשעת וסת וזהו ח"ו לחלק בין תשמיש לשארי קריבות ואסורה בכלם. ובה מיושב קו' הפרישה שהביא ה"י סק"ג ודלא כסדרי טהרה ע"י וק"ל:

ס"י קפ"ה ס"א (א) **האשה** שהוא וכו' ומאחר שפירש ימים שאפשר לה לחטט ולעבול נאמנת ע"י טוס' רפ"ק דגטין דטעם דע"א נאמן משום דלא מיקרי אחזק איסורא דימי הספירה ממילא עוברים והסבילה בידה היא לעבול לכשיגיע. הזמן פ"ה במהרה"א

י"ס לומר כיון דלא מרגשת טהורה היא כדעת הסוברים כן בלא"ה לקמן ס"ט בעבר שעת וסת ולא בדקה מיהת. והר"ה מיימי דעות הסוברים כן לכתחלה כל לבעולה סגי בדלא ארגשה. א"ס כן במעוברת חוכל לסמוך ע"ז לכתחלה משא"כ ביהמה במחבא אפשר דאפי' המקילין מחמירי' הכא לכתחלה מיהת דא"ל לה לסמוך במה שלא תרגיש דאפשר מחמת חרדה נסתלקו חושי הרגשותיה ויפה כיון:

סעיף ט' (טו) שאר נשים וכו' מותרת בלא בדיקה זהו דעת הר"ף והרמב"ם ועיין מה שדחק בפי' הש"ס ט"ז ע"א דאמרינן תבדק. ולפע"ד הא הסבירא נותנת דאין הבדיקה מועלת אלא זמן מה אחר שעת הוסת אבל כשעברו ימים מה תועיל הבדיקה ואי נימא כיון דוסתות דרבנן נסמוך במה שלא הרגשה אז א"ס כן אפי' בדיקה לא תלעך דלא שייך לומר הואיל ואיכא לבדורי מזכירין מה דאפשר ז"א דכיון שכבר עברו ימים משעת הוסת אינו נכנס בגדר הבירור כלל דא"ס ראתה או כבר נאבד והלך לו במי רגלים וכדומה. ואין להתעקש דמ"מ תבדוק דילמא עתה תראה דא"ס כן אין לדבר סוף בכל רגע נאמר כן אלא ע"כ דיש זמן וגבול עד מתי נחוש לה שתבדור על ידי בדיקה. והדין נותן שנאמר כן כל אותה העונה שמדרך לרס לזבזב כל אותה העונה כדמשמע מלשון תוספות ס"ח ע"ב ד"ה אמרו ליה כו' וע"ש בחי' גפ"ת שלנו. ומשמע שם אפי' לר' יוסי דס"ל לענין וסתות שעות וסתות מ"מ לענין זיבת הדם מודה דנמשך כל אותה העונה והא"ס קאמר ר' יהושע הדק:

והנה לפ"ז לאיזה לורך הזכיר כלל הך בדיקה הא דא"ס שכחה לבדוק ברגע הוסת דכל היד המרבה לבדוק אח"כ משובתת וע"כ לא נאמרה אלא לענין איסור תשמיש ועסק הטהרות בלי בדיקה וא"ס כן קשה הא באותה העונה בלא"ה אסורה לשמש משום עונה הסמוכה לוסתה ולמחר וליומא אחרי מותרת בלא בדיקה כיון דא"ל לבדוק וא"ס כן לאיזה לורך הזכיר רבי בדיקה כלל וז"ל לעולם לאותה העונה וס"ל כר' יוסי דשעות וסתות ומותרת לשמש בעונה הסמוכה לוסתה. וא"כ אכן דקיי"ל כר' יהודה דאסורה לשמש בעונה הסמוכה לוסתה אינה לריכה להך בדיקה:

סעיף י' (טז) הרוצה ללאת לדרך כו' הסכמת הלבוש וטענת רמ"א דהיינו בלילה שלפני יציאה דביום יציאה קשה לו לשמש ולדבריהם יובן בש"ס דיבמות ס"ב דקאמר הך דחייב לפקוד וקאמר לא נלכה אלא סמוך לוסתה וכמה אמר רבא עונה ולפי הפשוט קשה הא לא הזכיר דלריך לפרוש דע"ז הוה שייך וכמה זמן פרישה עונה אבל הכא היתירא קאמר דאפי' סמוך לוסתה מותר לפקוד א"ס כן לא שייך וכמה עונה. והשתא י"ל דהך דסמוך לוסתה לא אחי לפרושי כאן כלל וסמוך ענמו דהוא מפורש במקומו חדע דהא לא מיימי כלל הך דוהזרתם דמחויב לפרוש אלא ע"כ סמוך ליה אסוגיא בדוכתא והא דשאל כמה פי' כמה זמן לפני היציאה חל חייב הפקידה כיון דסמוך ליציאה ממש קשה לו התשמיש [אמר] רבא עונה לפני היציאה. וז"ל דאפי' דעיקר ההשתוקקות הוא בלי ספק בשעת יציאה ממש מ"מ כיון שפקדה בעונה הסמוכה מלפני היציאה תו לא משתוקקת בשעת יציאה. אלא דיש להקשות לפי זה ממ"כ אי עונת הוסת הוא בלילה שלפני יום היציאה א"ס כן אחרי נחיר לו לשמש הא עכשיו לית כאן השתוקקת רק [מחר] בשעת היציאה וכיון דהשתא הוא שעת עונה קרוב לודאי

יא. כרזי יוחנן שם [מה] סוף דף י' [ראש נדה פ"א סימן ד'; רש"י, תורת הבית בית א שער ג יב, א]; יא. משנה שם ז, ב; יא. **ט. טור עמוד יב; רבינו ירוחם נמי כו ח"צ רכ, ג; רש"י שם:

יב. כרייתא שם דף ט' ע"א וכרנן: יב. גמרא שם ט, א: יג. דעת הרש"א צמורת הבית [שם יב, ג] מציעא דההוא סגא מרבי יוחנן וכו' שם ט, א; [א]: יד. ר"ן צפרק ב' דשבועות [ה, א סוף ד"ה יגרסינן] לדעת הר"ף [שם ד, ג] והרמב"ם [אסורי ביאה ד, ט]:

טו. טור [עמוד יד] וכן כתבו המוסקפות שם דף י"ז [ט"ז *ט"ז] [ה' א] [בד"ה ורצ נחמן, וכן הוכיח הרש"א צמורת הבית [האריך שם טו, ב ויבאר שם טו, א] מסוגיא דההא ודאב"ד [בעלי הנפש שם הלכה ג] והגהות מיימוני [אסורי ביאה ח א ח] ועוד פוסקים [מגיד משנה אסורי ביאה ח, יג שם הרמב"ן הלכות נדה פ"ה הלכה י:]

ציונים דרמ"א עם ציונים מהש"ך

(*) סעיף לג:

(1) טור [עמוד יד]:

(ח) כן משמע בב"י [עמוד יג ד"ה אגל]:

יז משהובר עוברת בו'. צסימן קפ"ט [סעיף לג] יתבאר כמה זמן שיעור הכרת עובר: יח ב"ד חדשים. עיין צאהע"ז סימן י"ג סעיף י"א אי חדש העיבור עולה למנין [1]. יט אין צריך לפרוש בו'. מנאמי בהגהת מהרש"ל לטור וז"ל, ונראה לי דמיירי

ה שלא קבעה וסת ארבע פעמים [1]

צימי עיבורה או צימי מניקתה אלא שחוששת לוסתה הראשונה, ודו"ק, עכ"ל. וכן כתב בהגהת דרישה [פרשה] סעיף ט"ז, [1] ועיין לקמן סימן קפ"ט סעיף ל"ג: ב סמוך בו'. כתב הפרישה [דרישה אות ד] משמע דוקא סמוך, אבל בזמן וסתה עצמו צריך לפרוש, וכן לעיל ס"ק י"צ גבי קטנה, ומיהו אין זה דיוק גמור בו'. וכן נראה ממה שכתבו המחבר והעטרת זהב [לגוס סעיף 1] ואפילו בתוך וסתה מותר בלא צדיקה, וכן משמע מדברי הרא"ש [מה ש"א סימן ד] ושאר פוסקים: בא אב"ל לכתחלה בו'. ולא דמי למעוברת ומניקה דצמון דאפילו לכתחלה אין צריכה צדיקה, דמעוברת ומניקה חזין

דדמיהן מסולקים, אבל היתה צמחצא לא צריך לן כולי האי דתהא מסולקת דמים, דהא חזין כמה נשים אע"ג דהוו צמחצא לא שינו את תפקידם, צ"י [עמוד יד ד"ה ואם תאמר] והאחרונים: בב שאר נשים. דעלמא שאין מעוברת ומניקה או צמחצא:

(י) משהובר עוברת. עיין סימן קפ"ט [סעיף לג] שיעור הוכר עוברת. והטעם שאז אין דמים מזין צאה, וכן צימי מניקתה אפילו מת הולד, דמתוך לער חצלי לידה אצריה מתפרקין ודמיה מתלקים ואין חזרין עד כ"ד חדש, ועיין בסעיף שאחר זה:

(יא) אינה חוששת לו'. כן כתב

צ"י [עמוד יג ד"ה והרש"א] שם הרש"א [תורת הבית בית א שער ג יב, ב] דאפילו לכתחלה אינה חוששת, והוא זו כמו מעוברת דסעיף ז'. אלא שהטור כתב צו שחוששת לוסת אלא שאם עבר היום בו' וכמו שכתב רמ"א אחר כך שם יש אומרים, והקשה צ"י [עמוד יד ד"ה ואם תאמר] על הטור דהא צמחצא [ט, א] יליף רבי יוחנן דין מעוברת מדין היתה צמחצא דאינה צריכה צדיקה והיאך נחלק ציניהם, והאריך בפלפול זה. ומו"ז ז"ל [צ"ח עמוד יג ד"ה אגל] כתב דהיה להטור והרא"ש גירסא אחרת צמחצא. [1] וצ"ח עמוד יג ד"ה אגל כתב דהיה להטור והרא"ש גירסא אחרת צמחצא. דגבי סלוק דמים משום פחד אינה למימש שמה צאותה שעה שחוקק לבעלה

יאל הפחד מלצה, וכיון שהיא שעת וסתה אפשר שאז תטמא כי אורח צומנו צא, ולא אמרו זה שחרדה מסלקת הדמים אלא אם היתה כל שעת הוסת צמחצא ולא הפסיקה ממנה, והוא דבר ברור אם היתה צמחצא שעת הוסת ויאלה מן הפחד בתוך אותו זמן הוסת, דלא היא כשאר נשים דחזר טבעה למקומה הראשון, ועל כן לא תשמש עד אחר שעברה כל שעת הוסת, מה שאין כן צמחצא שכתב היא מסולקת דמים ואין חשש לאסור אותה אפילו בשעת הוסת. ונמצא שאין דמיון מעוברת להיתה צמחצא אלא אחר גמר החרדה דהיינו אחר שיעור הוסת שהיא סלוק דמים צודא, והיינו כל אחת לפי דרכה, צו אחר עבור החרדה וצו אפילו חתך, ועל כן פשט צמחצא דמיהא צמחצא כל זמן הוסת, שאחר כך אינה צריכה צדיקה. וזה נכון וצדק. ותמיהה על המפרשים שלא הרגישו דבר זה, כי סבירא נכונה היא וראוי לקצוע כן הלכה:

יאל הפחד מלצה, וכיון שהיא שעת וסתה אפשר שאז תטמא כי אורח צומנו צא, ולא אמרו זה שחרדה מסלקת הדמים אלא אם היתה כל שעת הוסת צמחצא ולא הפסיקה ממנה, והוא דבר ברור אם היתה צמחצא שעת הוסת ויאלה מן הפחד בתוך אותו זמן הוסת, דלא היא כשאר נשים דחזר טבעה למקומה הראשון, ועל כן לא תשמש עד אחר שעברה כל שעת הוסת, מה שאין כן צמחצא שכתב היא מסולקת דמים ואין חשש לאסור אותה אפילו בשעת הוסת. ונמצא שאין דמיון מעוברת להיתה צמחצא אלא אחר גמר החרדה דהיינו אחר שיעור הוסת שהיא סלוק דמים צודא, והיינו כל אחת לפי דרכה, צו אחר עבור החרדה וצו אפילו חתך, ועל כן פשט צמחצא דמיהא צמחצא כל זמן הוסת, שאחר כך אינה צריכה צדיקה. וזה נכון וצדק. ותמיהה על המפרשים שלא הרגישו דבר זה, כי סבירא נכונה היא וראוי לקצוע כן הלכה:

יאל הפחד מלצה, וכיון שהיא שעת וסתה אפשר שאז תטמא כי אורח צומנו צא, ולא אמרו זה שחרדה מסלקת הדמים אלא אם היתה כל שעת הוסת צמחצא ולא הפסיקה ממנה, והוא דבר ברור אם היתה צמחצא שעת הוסת ויאלה מן הפחד בתוך אותו זמן הוסת, דלא היא כשאר נשים דחזר טבעה למקומה הראשון, ועל כן לא תשמש עד אחר שעברה כל שעת הוסת, מה שאין כן צמחצא שכתב היא מסולקת דמים ואין חשש לאסור אותה אפילו בשעת הוסת. ונמצא שאין דמיון מעוברת להיתה צמחצא אלא אחר גמר החרדה דהיינו אחר שיעור הוסת שהיא סלוק דמים צודא, והיינו כל אחת לפי דרכה, צו אחר עבור החרדה וצו אפילו חתך, ועל כן פשט צמחצא דמיהא צמחצא כל זמן הוסת, שאחר כך אינה צריכה צדיקה. וזה נכון וצדק. ותמיהה על המפרשים שלא הרגישו דבר זה, כי סבירא נכונה היא וראוי לקצוע כן הלכה:

יאל הפחד מלצה, וכיון שהיא שעת וסתה אפשר שאז תטמא כי אורח צומנו צא, ולא אמרו זה שחרדה מסלקת הדמים אלא אם היתה כל שעת הוסת צמחצא ולא הפסיקה ממנה, והוא דבר ברור אם היתה צמחצא שעת הוסת ויאלה מן הפחד בתוך אותו זמן הוסת, דלא היא כשאר נשים דחזר טבעה למקומה הראשון, ועל כן לא תשמש עד אחר שעברה כל שעת הוסת, מה שאין כן צמחצא שכתב היא מסולקת דמים ואין חשש לאסור אותה אפילו בשעת הוסת. ונמצא שאין דמיון מעוברת להיתה צמחצא אלא אחר גמר החרדה דהיינו אחר שיעור הוסת שהיא סלוק דמים צודא, והיינו כל אחת לפי דרכה, צו אחר עבור החרדה וצו אפילו חתך, ועל כן פשט צמחצא דמיהא צמחצא כל זמן הוסת, שאחר כך אינה צריכה צדיקה. וזה נכון וצדק. ותמיהה על המפרשים שלא הרגישו דבר זה, כי סבירא נכונה היא וראוי לקצוע כן הלכה:

הגהות רעק"א

נפעם אחת חוששת: (ח) [ש"ע פ"ח] אינה חוששת לו'. עיין מגן אברהם (א"ח סימן ג' ס"ק י"ז):

פתרי תשובה

בסעיף ב' צריך שיהיה מוך דחוק שם כל הב' או א' ימים דכשעת וסתה דמיון, וצריך ללמד זה תוך ביתו, חזות דעת [ביאורים ס"ק ט; חידושים ס"ק כג]: (יח) הרגישא. ואם בדקה עצמה ונאבד העד אסורה, דשוב ליכא ראיא מהא דלא הרגישא דסברה הרגשת עד הוא, וכל שכן אם השליכה או פשעה באבירת העד דאסורה, חזות דעת [ביאורים ס"ק יא; חידושים ס"ק כד]. ולפי זה הוא הדין אם בשעת וסתה השליכה לא מיעקר ס"ק יא, דאם באמצע השלש פעמים לא הרגישא, דאימור ארגשה וסברה הרגשת מי רגלים הוא, דמהאי טעמא כתבתי לעיל יוש סימן קפ"ג [ס"ק א] דאם ראתה אחר הטלת מי רגלים אף בלא הרגשה הוא דאורייתא, וצ"ע. ופשט דכל זה אפילו אם בדקה עצמה אחר הוסת ומצאה טהורה גם כן טמאה, כיון דחיישנן דבשעת וסתה ראתה על העד או נפל לארץ ולא ארגשה, דסברה הרגשת עד או מי רגלים הוא. עוד כתב החזות דעת [ביאורים ס"ק י; חידושים ס"ק כח], אם עבר ג' פעמים יום וסתה ולא בדקה ולא הרגישא לא מיעקר וסתה, וכן אם באמצע השלש פעמים לא בדקה ולא הרגישא ביום הוסת מצטרף הראיות שאחר כך שראתה ביום הוסת לג' פעמים לקביעת וסת ע"ש. ונראה קצת דדוקא וסת קבוע לא מיעקר בכהאי גוונא, בין שהיה קבוע בתחלה בין שנעשה קבוע על ידי צירוף הראיות שאחר כך, וכמו שכתב החזות דעת [ביאורים שם] דאמרינן מכא חזקה דוסתות שראתה אפילו בלא הרגשה, אבל וסת שאינו קבוע דמיעקר בפעם אחת אפשר דנעקר גם בכהאי גוונא, וצ"ע:

אוצר מפרשים

דאין (צ"ל) [ר"ל] שצריך לפרוש כל הג' ימים, אלא יום ראשון שרגילה להקדים קודם הוסת שהיה לה מכבד, וליינו נמי תחלת הראיה לבד, ע"ש ודו"ק. ועיין בספר סדרי טהרה [ס"ק א] שכתב דאם כן צריך המורה לחקור בעברה עונה ראשונה ולא ראתה, אם ראתה בימי וסתה ימים רצופים או לא, כדי שנדע אם צריך לפרוש גם בשאר ימי משך הוסת דשמה לאו רצופים ראתה, וסוגיא דעלמא לאו הכי הוא, ע"ש דמאריך ומפלפל הרבה בזה: (ענין ציונים) ח [ש"ך ס"ק יא] ש"א קבעה וסת בו'. ועיין בסימן קפ"ט בט"ז ס"ק מ"ח: (דברי מרבה)

ז [ש"ע סעיף ח] וביון שעברה עונה וכו'. עיין ט"ז [ס"ק ט] וש"ך [ס"ק טז] שמחלקים מסעיף ה'. ומה שכתב רמ"א סעיף ב' באשה שמשנית וסתה וכו', צריך לומר דשם איירי בפוסקת ולא היה הכל ראה אחת, לכן צריך לחשוש יום הוסת וגם בו' א' ימים מקודם, כיון שהיא רואה פעם אחת ליום אחד קודם הוסת ולפעמים בו' ימים א' ולא בקביעות, וצריך לחשוש לכולם. אבל בשופעת ב' או ג' ימים ראתה אחת, או אין צריך אלא התחלת הוסת לבד, כיון דהני ראיא מרובה הוי תוספת דמים, וכיון דעיקר בטל התוספת, כמו שכתב הט"ז או כמו שכתב הש"ך כאן. ולפי מה שכתב הש"ך סימן קפ"ט ס"ק ל"ט אתי שפיר בלאו הכי,

טו*. טור עמוד יח
צסס הרשצ"א צמורח
הצית הארוך שס ד, ב;
מגיד משנה איסורי
ציהא ת, יג צסס
הרמב"ן הלכות נדה
פ"ה הלכה יח:
טו*. רשצ"א שס:
טז. יצמות דף ס"ב
[ע"צ] וצעירוצין דף ק'
ע"צ:
טז*. יצמות שס:

ציונים לרמ"א עם ציונים מהש"ך

ט*) דרכי משה אות ז:
(*) סעיף ד:
יח) טור [עמוד טז] בשם
יש אומרים וכו' [עמוד
טז ד"ה וי"ש] שם אומרים
בשם רש"י [יצמות סג, ז
ד"ה וה"מ] וראב"ד [נעלי
הנפש שער הפרישה סימן ז
הלכה א] [כא] ורשב"א
[תורת הנחת הארוך צית ז
שער ז ד, ב; הקדג שם שער
ג ת, א] ורבינו ירוחם
[מנצי כו ח"א כז, ג]:
יג) ב"י [שס ד"ה ומ"ש
צסס] בשם סמ"ג [לאוין
קא לז, טור והפוסקים
בשם רבינו תם] ספר הישר,
חדשים סימן מה]:
יז) המגיד משנה פרק ד'
דאיסורי ביאה [הלכה יג]
ובהגהות שער דורא
[הלכות נדה ס"ק ז עט, א
ד"ה אמר] [וש"ס] [יצמות
סג, ג] מביאה הב"י [שס]:
יז) גימורקי יוסף פרק
הבא על יבמתו [יצמות
יע, ז ד"ה שיאל וד"ה
כמה]:

נקודות הבספ

בן פירוש אפילו אם יא
בדקה בו, ויש מחממין
צוה, כמו שכתבתי בש"ך
ס"ק כ"ג, ע"ש:

הגהות והערות

[יז] כן הגירסא בדפוס',
ובס"א הגירסא זמן מה';
[יח] לפנינו צספר התרומה
ובסמ"ק ליתא:
[יט] לפנינו בש"ך ליתא,
ואולי צ"ל 'והט"ו', והוא
נכס"ד י:
[כ] עיין בתשובה מאהבה שס
דשיעורו קאי רק אדין
דחולשת הגוף המונע צבאר
היעז שס:
[כא] נדפס רק צתלק
ממזדורות ספר קאפס,
הנפש, וכן צמהדורת קאפס
עמוד כז:

יד שפתי כהן

כג עד שתבדוק. כתב צ"י [עמוד טו ד"ה ומיהו] ממשמעות
הפוסקים דאפילו אחרת זמן כמה [י] אחר הוסת כיון שצדקה ומנאלה
טהורה, טהורה. והצ"ח [עמוד טו ד"ה ראשון] פסק ד"ש להחמיר
כמסקנת המרדכי [שצעות רמו משלה] צסס ר"א ממין ירדאס השלס
סימן כז] וכספר התרומה [י]

וכהגהות שער דורא [הלכות נדה
סימן ז עט, א סוף ד"ה אמר ר' יוחנן]
צסס סמ"ק דדוקא צדקה ענמה
מיד לאחר וסתה תוך שיעור וסת,
אצל לא צדקה תוך הזמן אע"פ
שלאחר כך צדקה ענמה ומנאלה
טהורה, טמאה, דחוקה אורח
צזמנו צא ונפל לארץ, ע"כ [הצ"ח].
ולקמן סימן ק"ז סעיף נ"א נמצאר
איזה שיעור וסת, ע"ש: כד וכן
הוא לקמן סימן קפ"ט. סעיף
ד', וע"ש: כה ומב"ל בוקום
בו'. וצאו"ח סימן (רמ"ו סט"ו)
[רמ סעיף טו] כתבו הטור
[עמוד תכא] והמחבר מדברי

הרמב"ם [דעות ד, יט] דלא יבעול לא ציוס יציאל לדרך או ציהא מן
הדרך, שקשה לו. ועיין צלוצש שס [סעיף טו] ובתשובת הרצ [שז"ח
הרמ"א] קל"צ סימן ז'. ועיין צפרישה צאהע"ו סימן כ"ה סעיף י'
וצצ"ח שס סעיף ג' [עמוד רכס ד"ה ולא]: כו המחמיר בו'. סמוך
לוסתה. וצעטרת זהב [לוצש סעיף י] כתב גס כן כדברי הרצ, וצאו"ח
סימן (רמ"ו) [רמ] סעיף ט"ו כתב דלילה קודם שיאל לדרך מנזה
לבעול אפילו סמוך לוסתה כמו שכתוב ציו"ד סימן קפ"ד, ע"כ.
ודצרו סותרים זה את זה, והעיקר כדברי הרצ כאן: כז דב"ל מיני

קורבה. אפילו חיבוק ונשוק, ואע"ג דכתבתי לעיל ס"ק ו' צסס הצ"ח דהמחמיר צחצוק ונשוק תצא עליו צרכה, נראה דהכא אין להחמיר
כלל, כיון דיש אומרים דאפילו בתשמיש חיבוצ ומנזה איכא: כח תוך עונה אחת. דהיינו יוס או לילה כדאיתא בש"ס [יצמות סג, ג]
ונימוקי יוסף שס [יע, ז ד"ה שיאל וד"ה וכמה], והיינו י"צ שעות כדלעיל ס"ק ז', ודו"ק: כט צריך להמתין. מיהו אם הולך לדבר מנזה
אין צריך להמתין כדאיתא צנימוקי יוסף שס, וכן כתב העטרת זהב [לוצש סעיף י] ופשוט הוא. ואף לדבר הרשות אם הולך לצורך גדול נראה
דאין צריך להמתין, משום דהנימוקי יוסף מפרש כן הש"ס דסוף פרק הבא על יצמתו, ואין פירושו ממור, גס כל הפוסקים לא פירשו כן:

ערך ל"חם למהריק"ש

סוף ספ"ה ב ועיין סימן קפ"ט דין ד': סוף ספ"ה י [לפקוד]. ואפילו בתשמיש מרובה (דילמא מטריד): שם [אפילו]. ויאל לדבר מנזה אין צריך. (דילמא מטריד), עיין
טור אור"ח סימן ר"מ [עמוד תכא]:

ביאור הגר"א

[כא] או שהוא בו'. דעונתה באין לה וסת כוסת, כמו שאמרו שם [א] אמר
ירש לקיש משום רבי יהודה נשיאה בו', ועיין רש"י שם ד"ה בתוך כו' וכמו
שאמרו שם ט' ב': [כב] [נציף י הגה] ואפילו בו'. רש"י שם [יבמות סב, ב] ד"ה
והני מילי כו' ושאר פוסקים. ותוספות שם ד"ה חייב חולקין, וכן הראש"ש שם
[פ"י סימן יז]. [והפוסקים חולקים על תוספות וכתבו כיון דוסתות דרבנן כהאי

גליון מהרש"א

[יב] [ש"ש ספ"ה י] הרוצה לצאת לדרך. הרמב"ם פק ד' מאיסורי ציהא הלכה
י"צ השמיט זה, וממה הרצ המגיד מונע צצ"י [עמוד טז ד"ה הילא] ולאלוה
דהראצ"ד צספר צעלי הנפש [שער תקון הוסתות סימן א הלכה א] מונע צצ"י [שס
ד"ה ומ"ש שיש] נמן טעס דוסתות דרבנן [נפלות] [נפאת ישראל ס"ק יב] וחסות דעת
לרמב"ם מאי דמקשה פסחים ע"צ ז' על מאי דמשי סמוך לוסתה, אי הכי
אפילו יצמתו נמי, על כן סובר דסתמא דש"ס לא סניאל ליה לדין זה. אצל הא

אוצר מפרשים

ט (ש"ש ספ"ה י) הרוצה לצאת לדרך צריך לפקוד אשתו אפילו סמוך לוסתה.
בתשובות כנסת יחזקאל [סימן לג] רוצה להקל היכא דאירע טבילתה סמוך לוסת
מותרת בתשמיש, דליל טבילה הוי גס כן מצוה כמו יוצא לדרך. וכל האחרונים
חולקים עליו בספר סדרי טהרה [ס"ק יד] ופלותי [נפאת ישראל ס"ק יב] וחסות דעת
[ביאורים ס"ק יג]. וכן נראה לענ"ד ראייה ברורה לדבריהם ז"ל דאסור סמוך לוסת
כליל טבילה, דהא הראב"ד בספר בעלי הנפש [שער תקן הוסתות סימן א הלכה י] הקשה
אהא דאמרנין בש"ס דנדה ס"ו [ע"א] בההיא דאיתא לקמיה דרבי יוחנן דכל אימת
דהוי סלקת מטבילת מצוה הות קחודא דמא, אמר לה שמא דימת צריך פולתה בן
לכי והבעלי לו על גבה הנהר, והקשה הראב"ד ז"ל דהא כלילה זו תראה וצריך
לפרוש סמוך לוסת, ומוה הוכיח הראב"ד בספר בעלי הנפש דהיכא דקובעת וסת
לשעה אין צריך לפרוש סמוך לוסת, וכן הרמב"ן [שם ד"ה הא דא"י יוחנן] ור"ן [שם
ד"ה לפי והבעלי] בחידושיהם הקשו זו, ותירצו דהוי ליה כוסת של קפיצות דאין צריך
לחוש כל זמן שלא קפצה. והרי הראב"ד גופא סובר דיוצא לדרך חייבת בתשמיש
אפילו סמוך לוסת, וכן דעת רוב הפוסקים. ואי נימא דליל טבילה דינו כיוצא לדרך,
אם כן מאי קשיא להו להראשונים ז"ל, דהלא שם ליל טבילה הוה וכדקאמר הש"ס
וכל אימת דהות סלקא מטבילת מצוה, ורבי יוחנן צוה לה להבעל על גב הנהר,
וכיון דהוי ליל טבילה מותר בסמוך לוסת. ומוה מבואר דעת הראשונים ז"ל דליל

יורה דעה קפד הלכות נדה

(יב) עד שתבדוק. ב' פירוש אפילו אם לא צדקה אלא עד זמן
הרצה, ולא אמרינן שמא נפל לארץ צומן הוסת: (יג) אם יש
לה וסת בו'. אצל אם יש לה וסת שעדיין לא קצעתו שלס פעמים
והוא פחות מעונה צינונית, כגון שראתה מכ"ה לכ"ה וכיוצא צוה,
אע"פ שלא צדקה כיון שלא
הרגישה צדס טהורה צלא צדיקה,
עכ"ל הטור סוף סימן זה. והקשה
צפרישה [אות יח] דהא איתא
צסימן קפ"ו [סעיף ג] אשה שאין
לה וסת אסורה לשמש צלא
צדיקה, ומתוך כך האריך מאד
צתירוים. ולי נראה דלא קשה
מיד, דודאי אשה שאין לה וסת
אלא רגילה צבר צראיות הרצה צלי
שעור שוה כלל, צכל פעס היא
צחוקת רואה עד שתצדוק, אצל
הכל מיירי שיש לה וסת כדרך
שאר נשים אלא ששינתה לראות
מכ"ה לכ"ה פעס אחת, והיא
צריכה לחוש כשיגיע (עד) [עוד]

יוס כ"ה כדאיתא סימן קפ"ט [סעיף יד], צוה אמרינן כיון שלא
הרגישה צאותו יוס שהיא חוששת ועבר צאותו יוס ולא צדקה אחר
כך טהורה, דהא לא מוחזקת שלס פעמים צראיה צאותו זמן, ודי
צוה שחוששת לכתמלה. וזה פשוט: (יד) ואפילו בתשמיש
שרי. כיון דוסתות דרבנן צמקוס מנזה לא גזור: (טו) בדברי
רצוי וכו'. אע"ג דגס צאין יואל לדרך שרי צדצרי רצוי כדלעיל
סעיף ז', מכל מקום ציואל לדרך חייב צכך:

קורבה. אפילו חיבוק ונשוק, ואע"ג דכתבתי לעיל ס"ק ו' צסס הצ"ח דהמחמיר צחצוק ונשוק תצא עליו צרכה, נראה דהכא אין להחמיר
כלל, כיון דיש אומרים דאפילו בתשמיש חיבוצ ומנזה איכא: כח תוך עונה אחת. דהיינו יוס או לילה כדאיתא בש"ס [יצמות סג, ג]
ונימוקי יוסף שס [יע, ז ד"ה שיאל וד"ה וכמה], והיינו י"צ שעות כדלעיל ס"ק ז', ודו"ק: כט צריך להמתין. מיהו אם הולך לדבר מנזה
אין צריך להמתין כדאיתא צנימוקי יוסף שס, וכן כתב העטרת זהב [לוצש סעיף י] ופשוט הוא. ואף לדבר הרשות אם הולך לצורך גדול נראה
דאין צריך להמתין, משום דהנימוקי יוסף מפרש כן הש"ס דסוף פרק הבא על יצמתו, ואין פירושו ממור, גס כל הפוסקים לא פירשו כן:

ערך ל"חם למהריק"ש

סוף ספ"ה ב ועיין סימן קפ"ט דין ד': סוף ספ"ה י [לפקוד]. ואפילו בתשמיש מרובה (דילמא מטריד): שם [אפילו]. ויאל לדבר מנזה אין צריך. (דילמא מטריד), עיין
טור אור"ח סימן ר"מ [עמוד תכא]:

ביאור הגר"א

[כא] או שהוא בו'. דעונתה באין לה וסת כוסת, כמו שאמרו שם [א] אמר
ירש לקיש משום רבי יהודה נשיאה בו', ועיין רש"י שם ד"ה בתוך כו' וכמו
שאמרו שם ט' ב': [כב] [נציף י הגה] ואפילו בו'. רש"י שם [יבמות סב, ב] ד"ה
והני מילי כו' ושאר פוסקים. ותוספות שם ד"ה חייב חולקין, וכן הראש"ש שם
[פ"י סימן יז]. [והפוסקים חולקים על תוספות וכתבו כיון דוסתות דרבנן כהאי

גונא אקומה אדין תורה, ופסוק והזרת ויקרא טו, לא אסמכתא בעלמא היא].
וכתב הסמ"ג [לאוין קאי לו, ב] והמחמיר תבוא עליו ברכה: [כג] ואם הויך
בו. גמרא שם: [כד] ויש אומרים בו'. לגירסת ספרים לאשתו נדה שהביאו
תוספות ד"ה הניל והרא"ש. והקשה תוספות דהא ודאי בתשמיש אי אפשר,
ומתוך נמוקי יוסף [יבמות יט, ב ד"ה שיאל וד"ה וכמה] דמיייר כהאי גונא:

ניסא למה שכתבו התוספות נדה דף ט"ו סוף ע"א [ד"ה אפילו דצבי יוחנן סבר
וסתות דרבנן, אצל הרמב"ם הא סבר לפי מה שכתב הצ"י קרוב לטוף סימן זה
[עמוד יח ד"ה והרמב"ם] דמפרש דצבי יוחנן סניאל ליה וסתות דלורימאל, אם
כן צפססים על רצבי יוחנן מקשה שפיר: [יג] [שם] אפילו סמוך לוסתה.
וצהגיע ליל טבילה סמוך לוסתה גס כן צריך לפקדה. משצות כנסת יחזקאל
סימן (י) [לג]:

טבילה אין דינו כיוצא לדרך ואסור בתשמיש, כן נראה לי ברור. ותמנהני על כל
האחרונים שלא הרגישו בראיה זו:
י (שש) הרוצה לצאת לדרך וכו'. עיין בתשובות כנסת יחזקאל סימן ל"ג דרוצה
להקל כליל הטבילה אפילו תוך עונה הסמוך לוסתה, ומדמי לה ליוצא לדרך.
ובספר סדרי טהרה [ס"ק יד] ובחוות דעת [ביאורים ס"ק יג] חלקו עליו, דלא מצינו
שום מעלה כליל טבילה ושאר מצות עונה שנתנו חכמים, ע"ש שהאריכו בזה
שלא להקל כלל:
יא (תצא שם) מקום המחמיר וכו'. כתב הש"ך [ס"ק כה]. ובוא"ח סימן ר"מ
כתב הטור דלא יבעול לא ביום יציאה לדרך או ביאה מן הדרך שקשה לו. ולי
נראה לתרץ, שכתב מחותני בעל המחבר עטרת זקנים [שם ס"ק ב] בשם מהרש"ל
[בתהנות הטור אה"ע סימן כה ד"ה ביום] כשהולך ברגליו בדרך או קשה לו ולא ישמש,
וכאן איירי כשהוא יושב בקרון או רוכב ואז חייב לפקוד: (בית ד"ח יהודה, יא)
יב (שש) דב"ל מיני קורבה בו'. ואפילו בחבוק ונשוק דמחמיר לעיל הב"ח, וכאן אין
להחמיר כלל. [ש"ך ס"ק כז]. והו לפי סברת הב"ח, אבל לפי סברת ט"ו לעיל ס"ק
ג' דמן הדין אסור, נראה לי לאסור אף כאן, רק בריצוי דברים מחויבים לעשות.
ובפרט דקיימא אן צומנינו כל הדרכים הוי דרך מצוה ואין צריך לפקוד אותה,
כמו שכתב המור"ם, שאסור בחבוק ונשוק, כן נראה לי: (בית ד"ח יהודה, יב)

מחצית השקל

(כ"ק נג) **עד כו'**, **איחרה זמן כו'**, כגון שוסתה היום ולא בדקה עצמה **עד למחר**: **תוך שיעור כו'**, ר"ל, ומצאה טהורה או טהורה. אבל לא וכן: **איזה שיעור וסת**, דהיינו כדי שתטול עד מתחת הכר או מתחת הכסת ותקנת עצמה בתורין ובסדקין: (כ"ק בה) **ומכ"ל כו'**, ובא"ח סימן ר"מ **מניח ט"ו, כצ"ל**: **שקשה לו כו'**, והכא אמרין דצריך לפקוד לאשתו ביום יציאה לדרך, ואפילו רמ"א לא כתב דהמחמיר שלא לפקדה אלא בדברי רצוי תבא עליו ברכה אלא בסמוך לוסתה וכל באינו סמוך לוסתה מודה דצריך לפקדה בתשמיש. ועל זה כתב ועיין בלבוש שם ובתשובת הרב כו'. ר"ל, שתירצו דלא אמרין שקשה לו אלא ביום יציאה לדרך עצמו, אבל בלילה שלפניו אינו קשה לו, והכא דאמרין דצריך לפקוד אשתו כשרוצה לצאת לדרך היינו בלילה שלפניו: **עיינין בפרישה כו'**, שחירץ דלא אמרין שקשה לו אלא ביוצא ברגליו לדרך שצריך כת יותר, והכא מיירי ברוכב או בהולך על עגלה, אינו קשה לו. והמגן אברהם שם ס"ק כ"ט תירץ, דהרמב"ם קאמר מדרך הרפואה, ובגמרא ניבמות סב, בן אמרין מצד הדין. כלומר, מצד הדין צריך לפקוד לאשתו ביום יציאה לדרך אפילו בתשמיש, מיהו כיון שקשה לו לא יבעול אלא צריך לפייסה בדברי רצוי עד שתמתול לו, דאם יכול לפייסה עד שתמתול לו שפיר דמי. ובספר (אורחות חיים) [אליה רבה] (ס"ק נג) כתב בשם תורת חיים [נבא מצינא קו, א ד"ה שלא] דהרמב"ם הכי קאמר, דהש"ס לא קאמר דצריך לפקוד את אשתו ביום צאתו לדרך ואפילו בתשמיש אלא בזמניהם שהיו גבורי כח, אבל בימים של הרמב"ם שכבר ירדה חולשה לעולם, וכל שכן בזמנינו, לא יבעול ביום יציאה לדרך מפני שקשה לו, ע"ש: (כ"ק נו) **המחמיר כו'**, **ובעטרת זהב כתב כו' ובא"ח ר"מ סימן ר"מ סעיף ט"ו כו', כצ"ל**: **דב"ל"ה כו'**, דהעטרת זהב הוא הלבוש (שחולק) [שחילקן] בין יום יציאה לדרך ללילה שלפניו, כמו שכתב לפני זה: **סותרים זה את זה כו'**, דכתב שם מצוה לבעול אפילו סמוך לוסתה, וכאן הוא עצמו כתב דהמתמיר שלא לפקדה רק בדברי רצוי תבא עליו ברכה כמו שכתב הרב: (כ"ק נט) **צריך כו'**, **כדאיחא בנימוקי יוסף שם כו'**, ר"ל, דבהאי דינא דיוצא לדרך צריך לפקוד את אשתו אפילו סמוך לוסתה רוב הפוסקים מפרשים דוסת נדות קאמר, והנמוקי יוסף מפרש דר"ל וסת טבילתה (דפירוש וסת זמן), וכגון שאשתו נדה

ותטבול תוך עונה אחת קאמר דצריך להמתין, וכיון דאמרין התם בש"ס והני מילי לדבר הרשות אבל לדבר מצוה לא, ולדעת רוב הפוסקים הכי קאמר, כמו שכתב הרב ואם הולך לדבר מצוה אין צריך להמתין: **משום דהנימוקי יוסף מפרש כו', כצ"ל**. ועיין פלתי [תפארת ישראל ס"ק יב] שכתב דאם נודמן שנמשך זמן טבילתה כל כך עד סמוך לוסת נדתה, אע"פ שבעלה רוצה לצאת לדרך תוך עונה אחת לטבילתה רשאי, ואין צריך להמתין על טבילתה. דממה נפשך, אם תפרש כפירוש הנמוקי יוסף דסמוך לוסת טבילתה קאמר דצריך להמתין, אין כאן היתר ליוצא לדרך לשמש עמה סמוך לוסת נדתה, ואם כן לא יועיל מה שימתין. ואם תפרש הסוגיא כפירוש רוב הפוסקים דסמוך לוסת נדתה קאמר, ואם כן יש כאן היתר ליוצא לדרך לשמש סמוך לוסת נדתה, אכן לדידהו אין כאן חיוב כלל להמתין על טבילתה אם יוצא לדרך והיא נדה, אפילו תוך עונה לטבילתה, ומשום הכי כתב דאסור להמתין על טבילתה ולבעול סמוך לוסתה אפילו תטבול תוך עונה אחת, ע"ש. ואף שהמנחת יעקב (תורת השלמים סימן קפז ס"ק נט) כתב אם ליל טבילתה סמוך לוסתה התירו לו לשמש, דהא חייב אדם לפקוד אשתו בליל טבילתה,

פתחי תשובה

(יט) **שבתדוק**. עיין באר היטב (ס"ק ין בשם ב"ח. והאחרונים כתבו שאין לחוש לחומרא זו, ועיין בתשובות ושב הכהן סימן ל"ד: (כ) **אם יש לה וסת**. עיין ט"ז ס"ק י"ג ועיין בשו"ת תשובה מאהבה חלק א' סימן ל"ב מה שכתב בזה: (כא) **קבוצ**. עיין באר היטב (ס"ק יא). ודע דכל זה מיירי בוסת הקבוע לימים לחודא, אבל בוסתות שעל ידי מקרים שבגופה כיון שהרגישה במקרים הללו ולא בדקה אפילו בוסת שאינו קבוע אסורה לשמש עד שתבדוק, כמו שכתב הט"ז בסימן קפ"ט ס"ק ל"ח ע"ש: (כב) **סמוך לוסתה**. עיין בתשובת כנסת יחזקאל סימן ל"ג שפסק דאם אירע ליל טבילה מכתם סמוך לוסתה מותר גם כן, והביאו הבאר היטב בס"ק י"ד. וכבר חלקו עליו הסדרי טהרה (ס"ק יד) והתנות דעת [באורים סי' נג] ובשאלת יעבץ חלק ב' סימן י', ע"ש. ועיין בתשובות גבעת שאול סימן ס"ב שהשיג גם כן עליו, והעלה לאסור טבילה סמוך לוסתה אף היכא דהוי ראייה גמורה, כגון אשה שיש לה וסת קבוע מלי לל' יום וראתה פעם אחת ל"ח יום, וכשהגיע זמן הוסת דהיינו ל' יום מראה ראשונה שקודם י"ח אז הגיע זמן טבילתה מהראיה שראתה ל"ח יום, אסורה לטבול, ומכל שכן בנמצא כתם, ע"ש. וכן בתשובת נודע ביהודה תנינא חלק י"ד סימן קי"ז [ד"ה ואני אומר] פסק גם כן דאסור, ואף בכלה שאירע ליל טבילתה סמוך לוסתה כתב גם כן לאסור ע"ש [ועיין בתשובת חמדת שלמה סימן כ"ג]. ועיין בתשובות אבן שהם סימן י"ד שהעלה גם כן דאסור, אך כתב דמכל מקום מותרת לטבול אפילו בליל שבת אף שאין זקוק לה בעלה, כיון דכל מיני קורבא שרי רק תשמיש אסור, ושאר מיני קורבא נמי מצוה הן ע"ש. ועיין עוד בשו"ת שער נפתלי בסוף הספר מה שכתב על דברי הכנסת

יחזקאל הגי'ל, ועיין בתשובת שיבת ציון סימן מ"א. [ועיין בתשובות חתם סופר (י"ד) סימן ק"ע שכתב שנשאל אשה שהגיע ליל טבילתה ביום יציאת בעלה לדרך והוא בעונה הסמוך לוסתה, אם נאמר שבצירוף ב' מצות עונה דהיינו ליל טבילה ויום יציאה לדרך לא נחוש כלל למצות פרישה. ואסר בפשיטות, מחמת דמה שכתב רמ"א לחומרא בעלמא מתשמיש לדעתה היא מעיקר הדין, דהב"י [עמוד טו ד"ה מ"וש שיש] והש"ך [ט'] כתבו בזה משום דקיימא לן וסתה לא דאורייתא, ואני קבלתי ממורי ורבי ז"ל דאפילו למאן דאמר וסתה לאו דאורייתא מכל מקום פרישת עונה הסמוך לוסתה דאורייתא כו' (עיין מה שכתבתי לעיל סוף ס"ק ג' מזה), ומעתה כיון דאיכא ספק דאורייתא בודאי אין להקל בתשמיש בעונה הסמוך לוסתה, אך בעונה דאביאסף ודאור זרוע בהאי יש להקל קצת, ע"ש]: (כג) **שלא לפקדה**. עיין בתורת השלמים (ס"ק יט) שכתב דהיכא דאפשר יש לנהוג כמו שפירש מהרש"ל [עמודי שלמה לאין קיא עמוד נו ד"ה ואע"פ] לדברי הסמ"ג, דהמחמיר ומונע עצמו מלילך בדרך סמוך לוסתה כדי שלא יכניס עצמו בספק תבא עליו ברכה, ע"ש: (כד) **לפקדה**. עיין באר היטב (ס"ק נג). ועיין בשו"ת תשובה מאהבה חלק א' סימן ל"ד שכתב דשיעור הדרך בזה נראה שהוא שנים עשר מיל^[כ] ע"ש: (כה) **ותטבול**. עיין כרתי ופלתי [תפארת ישראל ס"ק יב] שכתב דאם נודמן שטבילתה יהיה סמוך לוסתה אין צריך להמתין, ע"ש: (כו) **צריך להמתין**. [עיין באר היטב (ס"ק טו). ועיין בתשובות חתם סופר (י"ד) סימן קס"ב על דבר אשה העומדת עונה סמוך לטבילתה, ורוצה ליסע עם אביה למצות סנדקאות בלי רצון ורשות בעלה, לא נכון לעשות כזו מכמה טעמים. ע"ש]:

יורה דעה קפד הלכות נדה

תפארת ישראל

תורת השלמים

טו

[יז] **אם יש לה וסת**. פירוש שקצעה שלש פעמים, אבל אי לא קצעה שלש פעמים והוא פחות מעונה ציוניה, כגון שראתה מכ"ה לנ"ה וכיוצא בזה אע"פ שלא בדקה כיון שלא הרגישה בדם טהורה בלא בדקה, כן כתב הטור סוף סימן זה [עמוד יח]. ועיין בפרישה [נאח יח] ונצ"י [ס"ק יג] מה שמתרגלים בזה שלא תקשה מסימן קפ"ו [סעיף ג]: [יח] **צריך לפקוד את אשתו**. הרמב"ם השמיט דין זה ותמה עליו הרב המגיד בפרק ד' מהלכות אסורי ביאה [הלכה יג]. ולענ"ד נראה שהרמב"ם חילל לשיטתו שכתב בפרק ד' מהלכות דעות [הלכה יט] שלא יבעול ביום יצאה לדרך או ביאה מן הדרך משום סכנה, ע"ש. והטור והמחבר שהעמיקו דברי הרמב"ם אלו באו"ח סימן ר"מ [סעיף טו] ובאהע"י סימן כ"ה [טור עמוד רנה] חילי לשיטמיהו דתפסי עיקר כפירוש ר"ת דפקידה זו אינה תשמיש רק דברי ריבוי, כן נראה לי פשוט. אכן הלבוש באו"ח [סס סעיף טו] והרב במשנה [שו"ת רמ"א] סימן קל"ב ממלקים בענין אחר, וכן כתב הר"ם באהע"י [עמוד רנה ד"ה ולא], וע"ש בפרישה [נאח יז]. ולענ"ד נראה כמו שכתבתי, כדי ליישב בזה גם כן ממהות הרב המגיד על הרמב"ם שהשמיט דין זה: [יט] **תבא עליו ברכה**. הן ככתב הסמ"ג בסימן קי"א [ג], [ג] דהמתמיר תבא עליו ברכה. וכתב מהרש"ל שם בציואוריו [עמודי שלמה עמוד נו ד"ה ואע"פ ח"ל], וקשה לי איך שייך לומר והמתמיר תבא עליו ברכה, הואיל ואמר חייב לפקוד את אשתו אדרבה זה קרוי חומר מי שמדקדק לקיים המצוה הכלכהה, בשלמא אי אמר מותר לפקוד שייך לומר והמתמיר תבא עליו ברכה, וכתב שם כמה מירוצים לזה, ע"ש. ולבסוף מסקין ח"ל, אי נמי הכי קאמר, המתמיר על עצמו ומונע מלילך בדרך סמוך לוסתה כדי שלא יכניס עצמו בספק תבא עליו ברכה. וזה הוא שלש כדעת הרב כאן, שכתב דהמותר לפקדה בדברי ריבוי. והנכון נראה לי לנהוג היכל דלפטר כמהרש"ל, דלא יוצא ללל הדעות: [כ] **וכבר נתבאר דבכ"ל מיני קורבנה ואהבה שרי**. פירוש אפילו אם אינו יוצא לדרך, אם כן ציוצא מחויב לעשות כן, צ"י [עמוד טו ד"ה ופרישה]. וכתב הש"ך [ס"ק מן] דאפילו לדעת הר"ם שכתב המתמיר בחנוק ושוק תבא עליו ברכה כמו שכתבתי לעיל ס"ק ד', מכל מקום ציוצא לדרך שאני, ואין להחמיר כלל: [כא] **צריך להמתין**. והיינו נמי דוקא לדבר רשות, מה שאין כן בחולך לדבר מנהוג. ואף אם הולך לדבר הרשות לזורך גדול נראה דאין צריך להמתין, ש"ך [ס"ק נט]:

ותטבול תוך עונה אחת קאמר דצריך להמתין, וכיון דאמרין התם בש"ס והני מילי לדבר הרשות אבל לדבר מצוה לא, ולדעת רוב הפוסקים הכי קאמר, כמו שכתב הרב ואם הולך לדבר מצוה אין צריך להמתין: **משום דהנימוקי יוסף מפרש כו', כצ"ל**. ועיין פלתי [תפארת ישראל ס"ק יב] שכתב דאם נודמן שנמשך זמן טבילתה כל כך עד סמוך לוסת נדתה, אע"פ שבעלה רוצה לצאת לדרך תוך עונה אחת לטבילתה רשאי, ואין צריך להמתין על טבילתה. דממה נפשך, אם תפרש כפירוש הנמוקי יוסף דסמוך לוסת טבילתה קאמר דצריך להמתין, אין כאן היתר ליוצא לדרך לשמש עמה סמוך לוסת נדתה, ואם כן לא יועיל מה שימתין. ואם תפרש הסוגיא כפירוש רוב הפוסקים דסמוך לוסת נדתה קאמר, ואם כן יש כאן היתר ליוצא לדרך לשמש סמוך לוסת נדתה, אכן לדידהו אין כאן חיוב כלל להמתין על טבילתה אם יוצא לדרך והיא נדה, אפילו תוך עונה לטבילתה, ומשום הכי כתב דאסור להמתין על טבילתה ולבעול סמוך לוסתה אפילו תטבול תוך עונה אחת, ע"ש. ואף שהמנחת יעקב (תורת השלמים סימן קפז ס"ק נט) כתב אם ליל טבילתה סמוך לוסתה התירו לו לשמש, דהא חייב אדם לפקוד אשתו בליל טבילתה,

באר היטב

(י') **שבתדוק**. מהפוסקים משמע דאפילו איתרה זמן מה אחר הוסת כיון שבדקה ומצאה טהורה טהורה. והב"ח פסק דיש להחמיר דדוקא בבדקה עצמה מיד לאחר וסתה תוך שיעור וסת, אבל לא בדקה תוך הזמן אע"פ שלאחר כך בדקה עצמה ומצאה טהורה טמאה, דחזקה אורת בזמנו בא ונפל לארץ, [ש"ך ס"ק נג]: (יא) **קבוצ**. אבל אם אין לה וסת קבוע אע"פ שלא בדקה כיון שלא הרגישה טהורה, עיין ט"ז [ס"ק יג]: (יב) **שרי**. כיון דוסתות דרבנן במקום מצוה לא גזרו, [סס ס"ק יד]: (יג) **לפקדה**. באו"ח סימן ר"מ כתב הטור בשם הרמב"ם דלא יבעול לא ביום יציאת הדרך או ביאה מן הדרך שקשה לו, ע"ש, [ש"ך ס"ק כה]: (יד) **שרי**. אע"ג דכתבתי לעיל בשם ב"ח דהמתמיר בחבוק ונשוק תבוא עליו ברכה, נראה דהכא אין להחמיר כלל כיון דיש אומרים דאפילו בתשמיש חיוב ומצוה איכא, ש"ך [ס"ק מן]. **אשה שנודמן** ליל טבילתה בלילה סמוך לוסתה, דהיינו שמצאה כתם טמא והגיע זמן טבילתה בלילה שהוא וסתה תמיד לראות, פסק בתשובת כנסת יחזקאל שאלה ל"ג דמותרת לטבול כדי לקיים העונה, אבל בעת וסתה ממש פירוש בשעה שרגילה לראות אסורה, אך בסמוך לוסתה מותר. והגאון בעל מנחת יעקב בסימן קפ"ז [מורת השלמים ס"ק נט] נסתפק בזה, ע"ש: (טו) **להמתין**. מיהו אם הולך לדבר מצוה אין צריך להמתין, ואף לדבר הרשות אם הולך לצורך גדול אין צריך להמתין, ש"ך [ס"ק נט]:

יחזקאל הגי'ל, ועיין בתשובת שיבת ציון סימן מ"א. [ועיין בתשובות חתם סופר (י"ד) סימן ק"ע שכתב שנשאל אשה שהגיע ליל טבילתה ביום יציאת בעלה לדרך והוא בעונה הסמוך לוסתה, אם נאמר שבצירוף ב' מצות עונה דהיינו ליל טבילה ויום יציאה לדרך לא נחוש כלל למצות פרישה. ואסר בפשיטות, מחמת דמה שכתב רמ"א לחומרא בעלמא מתשמיש לדעתה היא מעיקר הדין, דהב"י [עמוד טו ד"ה מ"וש שיש] והש"ך [ט'] כתבו בזה משום דקיימא לן וסתה לאו דאורייתא, ואני קבלתי ממורי ורבי ז"ל דאפילו למאן דאמר וסתה לאו דאורייתא מכל מקום פרישת עונה הסמוך לוסתה דאורייתא כו' (עיין מה שכתבתי לעיל סוף ס"ק ג' מזה), ומעתה כיון דאיכא ספק דאורייתא בודאי אין להקל בתשמיש בעונה הסמוך לוסתה, אך בעונה דאביאסף ודאור זרוע בהאי יש להקל קצת, ע"ש]: (כג) **שלא לפקדה**. עיין בתורת השלמים (ס"ק יט) שכתב דהיכא דאפשר יש לנהוג כמו שפירש מהרש"ל [עמודי שלמה לאין קיא עמוד נו ד"ה ואע"פ] לדברי הסמ"ג, דהמחמיר ומונע עצמו מלילך בדרך סמוך לוסתה כדי שלא יכניס עצמו בספק תבא עליו ברכה, ע"ש: (כד) **לפקדה**. עיין באר היטב (ס"ק נג). ועיין בשו"ת תשובה מאהבה חלק א' סימן ל"ד שכתב דשיעור הדרך בזה נראה שהוא שנים עשר מיל^[כ] ע"ש: (כה) **ותטבול**. עיין כרתי ופלתי [תפארת ישראל ס"ק יב] שכתב דאם נודמן שטבילתה יהיה סמוך לוסתה אין צריך להמתין, ע"ש: (כו) **צריך להמתין**. [עיין באר היטב (ס"ק טו). ועיין בתשובות חתם סופר (י"ד) סימן קס"ב על דבר אשה העומדת עונה סמוך לטבילתה, ורוצה ליסע עם אביה למצות סנדקאות בלי רצון ורשות בעלה, לא נכון לעשות כזו מכמה טעמים. ע"ש]:

שוע

הדפסה בררולוצית מסד - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

אבזדרהם <מהדורת קרן רא"ם> - ג אבזדרהם, **דוד בן יוסף עמוד מס**: 38 **הודפס ע"י אוצר החכמה**

33

יורה דעה קפד קפה הלכות נדה

תורת השלמים

מחצית השקל

[כג] **אפור לבא עליה**. צטור [עמוד טז] אימא הנא מן הדרך וכן השוהה עס אשמו והגיע שעת וסתה כו'. והוא מלשון המשנה דפרק כל היד [נדה טו, א], וקאמר בש"ס למה ליה למתני הנא מן הדרך סלקא דעתא אמינא (פירוש דבנא הגיעה שעת וסתה דמומרת בלא שאלה) הני מילי היכא דאימא במתא, אבל היכא דלימא במתא דלא רמיא אנפשה לבדקה לא, קא משמע לן. והמחבר מקצר שלא כקצ דין זה דקודם וסתה לגמרי, על כן כתב גם כן [כן בסתם, והכל בכלל? [כג] **בא עליה**.] אבל מכל מקום לא יבא עליה מיד אחר ביאתו מן הדרך דהוי ליה צניס ומקין ^[כז] כדליתא בגיטין דף ע' [ע"א], וכן הוא ברעב"ס [דעות ד, יט] הובא צטור אהע"ז סימן כ"ה [עמוד רכה], ועיין לעיל ס"ק י"ח: [סולא למנחה] **בא עליה**. וכתב בסמ"ג דף ל"ז ע"א [לאין קא לו, ג] הדא אמר אסור לאשה לעמוד בימי טומאתה ולריטה להטביל, וכן ראיתי גיסי שהיה מנהיג לבנו לטבול [אף] בחורף בזמנה אף שאין צעלה בעיר, עכ"ל, [ע"א]: [כז] **בגון קפיצה וכיוצא בו**. דהיינו אכילת שום ושאר דברים חמים או שאר מעשה שהיא עושה שמקרי לאה על ידי אונס, דהוי כמו קפיצה (עיין לקמן סימן קפ"ט סעיף כ"ג בהג"ה), וזה פשוט. אבל קציעות וסם על ידי מקרה שאירע בצופה בגון פיהוק ועיטוט דלא חליא במעשה ידיה, אס כן יש לחוש לימים ולוסם מוסקות הגוף, וכמבואר לקמן בסימן קפ"ט [סעיף יט]. והש"ך [ס"ק לג] הביין דברי הב"י דקאי אפילו אפיהוק ועיטוט, לכן האריך להשיג עליו, וסיים ואולי גם הב"י מודה דבוסקות הגוף כו', ולא מיידי אלא בוסת הגוף דלאין על ידי מעשה דומיא דקפיצה אבל לא בשאר וסמות כגון פיהוק ועיטוט, דזרקא דפסט דבריו משמע דבכל וסם הגוף איירי, ועוד דלא מצינו בש"ס ופוסקים שום וסם הגוף על ידי מעשה רק קפיצה, עכ"ל. הנה מה שכתב דלא מצינו שום וסם הגוף על ידי מעשה רק קפיצה זה ודאי אינו, דהא הב"י נמשך בזה אחר הרשב"א, והרשב"א [פורת הניח ציטט שער ג, ב] חשיב עוד אכילת שום וכיוצא בו כקפיצה, וכמו שכתב הב"י לקמן בסימן קפ"ט [עמוד סח ד"ה ומהין] וצוילא נמעלס ממנו שם דברי הב"י. גם מה שכתב דפסט דבריו כו' גם זה אינו, דלדרכה כיון שכתב הוסם חלי במעשה אימור לא קפלה כו' משמע ומבואר להדיא להיפוך, ודברי צ"י נכונים, ודו"ק: **קפה** [א] **עד שתאמר לו טבילתי**. ולא דמי ללעיל סימן קפ"ד סעיף י"א דאין לרין לשאלו אותה, משום דהתם הוה ספק ספיקא, ספק אס ראתה ולא ממנא לומר ראתה אימור טעלה, מה שאין כן כאן דודאי ראתה ואין ספק טעילה מואיל מידי ודאי, כן הוא בש"ס בפרק כל היד [נדה טו, ג]. אבל קשה לפי מה שכתבתי לעיל [מנחת יעקב על מורת חטאת] כלל נ"ט ס"ק מ' וצקונטרס הספקות [סוף ס"ק מה] דאף דהיכא דאיכא ספק ספיקא לא ממירין היכא שיש תקנה בשאלה, אס כן אמאי ממירין לעיל אף בלא שאלה, ואפשר דשאני התם דאיכא עוד חזקה שהיתה בחזקת טהורה וגם מסתמא דרכה לטבול, ומכל מקום היכא שהיא בחזקת טמאה לא סמכין על זה מטעם דאין ספק מואיל מידי ודאי:

שתעטש ותראה. ועל זה כתב משמע הא אם כו': **הוא"ל ואין לה כו' שלא יהא עמו כו'**. דהב"י מפרש מה שכתב הרמב"ן היה לה וסת הגוף ולא וסת יום קבוע דר"ל היה לה וסת הגוף אפילו שהוא ליום ידוע, ולא וסת יום קבוע לכד בלא שנוי הגוף בהדיה: דייכן נזכר בדברי הרמב"ן כו'. ר"ל, כיון שהרשב"א הוכיר קפיצה, אי סלקא דעתך דהרמב"ן והרשב"א בחדא שטתא אזלי גם הרמב"ן הוי [ליה] להזכיר קפיצה: וכמו **שכתבתי לע"ז כו'**. דהואיל ותלוי במעשה ידיה אמרינן אימר לא קפצה ולא ראתה. אבל בוסת הגוף דממילא, חזקה אורח בזמנו בא ופיהקה וראתה או נתעטשה וראתה וכדומה: **ולא מייירי וכו'**, המחבר במה שכתב ולוסת מוסתות הגוף כגון קפיצה וכיוצא בה, אלא בוסתות הגוף כו': רק **קפיצה כו'**. ר"ל, ואם כן מאי וכיוצא בה. וכתב במנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק כד] דאשתמיטתיה להש"ך מה שכתב הרב סימן קפ"ט סעיף כ"ג בהג"ה אכלה שום וראתה, פלפלין וראתה, דהוי נמי וסת הגוף תתלוי במעשה ידיה, ואם כן שפיר כתב המחבר כגון קפצה וכיוצא בה. אבל בוסת הגוף דממילא גם דעת המחבר שאם קבעה לימים דינו כקבעה לימים לתור, ע"ש: **(פ"ק ג) אימור כו' ואין צריך שישאלנה כו'**. אם רצה לכא עליה לאחר וסת הקפיצה:

קפה (פניף א) האשה כו' עד שתאמר לו טבילתי. ואין להקשות ממה שכתוב בסימן שלפני זה בסעיף י"א דאם שהתה אחר הוסת שיעור שתספור ותטבול [יבא עליה ואין צריך לשאול, והכא כשהתה מייירין], דבלא שהתה אינה נאמנת (כמו שכתב הרב בהג"ה), ואפילו הכי

באר היטב

(טז) **לשאול**. אפילו אשה ילדה דבושה לטבול מעצמה, והטעם דטבילת ספק מוציא מידי ספק ראייה דוסתות דרבנן, אבל אם ודאי ראתה אסורה עד שישאלנה, דאין ספק טבילה מוציא מידי ודאי ראתה, גמרא [נדה טו, ג]. ועיין בסמ"ג [לאין קאן] דף ל"ז ע"ג דכתב דאסור לאשה לעמוד בימי טומאתה אלא יש לה לטבול מיד, וכן כתבו אחרונים: (טז*) **הגוף**. עיין ש"ך [ס"ק לג]: **(יז) קפיצה**. ואין צריך שישאלנה אפילו לא שהתה שיעור שיתספור ותטבול, ש"ך [ס"ק לג]: **(יח) בינונית**. ואסור לבא עליה אחר העונה בינונית עד שישאלנה או שהתה שיעור שתוכל לספור ולטבול, [שם ס"ק לד]:

אבל לראש חודש לחוד ודאי דאין צריכה לחוש שמא תפקה, דהא אלו השלשה ראשי חדשים היו שלא כסדרן, עכ"ד:

אוצר מפרשים

שמפקתה ג' פעמים שלא כסדרן באותו יום לחודש ותראה או חוששת לעונה בינונית, דהוי כאין לה וסת קבוע על יום הראיה, ושמא לא תפקה באותו יום כיון דאינה מוכשרת לזה, רק באם היא מפקת תמיד באותו יום דוקא ואחר כך תראה או דינה כימים לחוד, ע"ש: **(פני צבונה)** **קפה** א (דניח בציף א) **האשה שהיא בחזקת טמאה אפור לו לבא עליה וכו'**, עיין בבאר היטב [סוף ס"ק ב] בשם מהר"י וייל, הטוענת על בעלה ששכב עמה בנדותה והוא אומר לא היו דברים מעולם, אין להאמינה. וכן כתב הרדב"ז חלק ג' סימן ת"ז: **יור אברהם**:

גם חייב לפקדה כשיוצא לדרך, וסבירא ליה דשקולים הם וכי הכי דהתירו לו ביצא לדרך לפקדה אפילו סמוך לוסתה הכי נמי דהתירו לפקדה בליל טבילתה אפילו סמוך לוסתה, אלא שסיים בסוף וצ"ע לדינא. אבל הפלתי תולק, דלא מצינו קולא בליל טבילתה, רק ילפינן מהגמרא דברכות [כד, א] דהוי בכלל עונת אשתו כמו עונת תלמידי חכמים בליל שבת, ואם כן אף בליל שבת יהיה הדין כן, אלא ודאי דליתא לדברי המנחת יעקב. ואם כן לפי מה שכתב המנחת יעקב להתיר בליל טבילתה סמוך לוסתה אם כן אודא ליה הממה נפשך שכתב הפלתי, שאם תפרש כפירוש הנמוקי יוסף צריך להמתין וגם יועיל מה שימתין, דהא בליל טבילתה מותר סמוך לוסתה. אלא שהפלתי לשיטתו אזיל. אכן אחר העיון שבוש הוא, דמהיכי מיייתת לה דבליל טבילתה מותר סמוך לוסתה מיוצא לדרך שהתירו אפילו סמוך לוסתה, וכיון דלסלקא דעתא דהשתא תפרש הסוגיא כפירוש הנמוקי יוסף, אין כאן היתר ליוצא לדרך לשמש עמה סמוך לוסת נדות, גם בליל טבילתה אסור סמוך לוסת, ואם כן לא יועיל מה שימתין, והדרא הממה נפשך שכתב הפלתי למקומי. והמנחת יעקב שהתיר היינו לפי מאי דקיימא לן כפי רוב הפוסקים. [הג"ה, ומיהו מה שכתב הפלתי דאפילו אם רוצה להמתין אסור לו להמתין, זה אינו אלא לשיטתו דסבירא ליה דאסור לשמש בליל טבילה בסמוך לוסתה, אבל לדעת המנחת יעקב מאי איסור יש בזה אם ימתין, ודו"ק. ע"כ הג"ה מהנ"ל]: **(פ"ק ג) והגיע כו' קודם וכו'**. והיינו לפי שיטתו (בס"ק ב') דגם לקולא אמרינן סתם וסת ל' יום. ועיין מה שכתבתי שם: **(פ"ק ג) ואין כו' בין קבנה בין גדולה כו' ר"ל**, לא מבעיא גדולה דמותר, אלא אפילו קטנה, פירוש אשה ילדה דבושה לטבול מעצמה, הוה אמינא דאסור לבא עליה עד שישאלנה, דילדה מסתמא אינה טובלת כל זמן שלא יצוה הבעל, קא משמע לן דאפילו הכי מותר: **(פ"ק ג) מוסתות כו' מוסתות הגוף כו' ר"ל**, שאינם תלויין במעשה ידיה, אלא המעשה בא ממילא, כגון שמפקת או מתעטשת בשעת וסתה, חוששת לעולם לוסתה, דכי היכי דביש לה וסת לימים לחוד חוששת לעולם לוסתה ואין צריכה לחוש לעונה בינונית דלא אמרינן אימור לא ראתה דחזקה אורח בזמנו בא, הכי נמי אפילו ביש לה וסת לימים ולוסת מוסתות הגוף לא יריך לומר אימר לא ראתה, דכיון דאורח בזמנו בא ודאי כשהגיע אותו היום פיהקה וראתה, וחוששת רק לוסתה ואין צריכה לחוש לעונה בינונית: **הא כתבו שם המור והמחבר כו' אין צריכה לחוש שוב לוסת החדש כו'**. ולפירוש הג"ל וסת החדש היינו עונה בינונית: **משמע הא אם כו'**. דהש"ך מפרש מה שכתב הרמב"ן היה לה וסת הגוף ולא וסת יום קבוע, שאותו וסת הגוף אינו ליום קבוע, ומשום הכי קאמר דהרי לוסתה עד העונה בינונית, דליכא למימר דצריכא לפרוש עונה סמוך לוסתה הגוף שלה כיון שאינו בא לזמן קבוע, מי ידעה מקמי הכי תוך עונה שתעטש ותראה. ועל זה כתב משמע הא אם כו': **הוא"ל ואין לה כו' שלא יהא עמו כו'**. דהב"י מפרש מה שכתב הרמב"ן היה לה וסת הגוף ולא וסת יום קבוע דר"ל היה לה וסת הגוף אפילו שהוא ליום ידוע, ולא וסת יום קבוע לכד בלא שנוי הגוף בהדיה: דייכן נזכר בדברי הרמב"ן כו'. ר"ל, כיון שהרשב"א הוכיר קפיצה, אי סלקא דעתך דהרמב"ן והרשב"א בחדא שטתא אזלי גם הרמב"ן הוי [ליה] להזכיר קפיצה: וכמו **שכתבתי לע"ז כו'**. דהואיל ותלוי במעשה ידיה אמרינן אימר לא קפצה ולא ראתה. אבל בוסת הגוף דממילא, חזקה אורח בזמנו בא ופיהקה וראתה או נתעטשה וראתה וכדומה: **ולא מייירי וכו'**, המחבר במה שכתב ולוסת מוסתות הגוף כגון קפיצה וכיוצא בה, אלא בוסתות הגוף כו': רק **קפיצה כו'**. ר"ל, ואם כן מאי וכיוצא בה. וכתב במנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק כד] דאשתמיטתיה להש"ך מה שכתב הרב סימן קפ"ט סעיף כ"ג בהג"ה אכלה שום וראתה, פלפלין וראתה, דהוי נמי וסת הגוף תתלוי במעשה ידיה, ואם כן שפיר כתב המחבר כגון קפצה וכיוצא בה. אבל בוסת הגוף דממילא גם דעת המחבר שאם קבעה לימים דינו כקבעה לימים לתור, ע"ש: **(פ"ק ג) אימור כו' ואין צריך שישאלנה כו'**. אם רצה לכא עליה לאחר וסת הקפיצה:

פתחי תשובה

(כו) **שישאלנה**. ואפילו היא ערה ושוכבת אצלו, מכל מקום צריך דוקא שישאלנה ותוציא מפיה שהיא טהורה, חוות דעת [ביאורים ס"ק יד; חידושים ס"ק לב]: **(כח) וכיוצא בה**. משמע דהיינו פהוק ועטוש ודכותייהו. ועיין ש"ך [ס"ק לב] שתמה על זה דבכהאי גוונא מבואר לקמן סימן קפ"ט דינו כוסת ימים לחוד. ועיין בתורת השלמים [ס"ק כד] וסדרי טהרה [ס"ק טז] וזכרתי ופלתי [תפארת ישראל ס"ק יד] שכתבו דמה שכתב המחבר וכיוצא בה ר"ל כגון אכלה שום או פלפל, ע"ש. ועיין חוות דעת [ביאורים ס"ק טז; חידושים ס"ק לה] שכתב דלעולם מייירי בפהוק ועטוש, אלא כגון שהיה לה כמה ראשי חדשים שלא שפיהקה ולא ראתה, רק שכן אירע לה בשלשה ראשי חדשים שלא כסדרן שפיהקה וראתה, ופיהקה כמה פעמים שלא בראש חודש ולא ראתה, דאז לא הוי וסת קבוע רק לענין שאינה צריכה לחוש רק לפהוק של ראש חודש, אבל לראש חודש לחוד ודאי דאין צריכה לחוש שמא תפקה, דהא אלו השלשה ראשי חדשים היו שלא כסדרן, עכ"ד:

יג (ש"ע פניף יא) **ואין צריך**. כשבא מהדרך ושהה שיעור שתספור ותטבול, כתב בתשובות אהל יוסף סימן ל"ט דאין צריך לשאלה, דמסתמא ספרה וטבלה בזמנה, ע"ש: **(הגהות אש"י אברהם)** **יד (ש"ך ס"ק ג) [באמת דבריו צ"ע כו']**. ועיין מנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק כד] שפירש מה שכתב קפיצה וכיוצא בה היינו שאכלה שום או פלפל, אבל בשאר וסתות הגוף הוי כימים לבד. ובחזנות דעת [ביאורים ס"ק טז] מחלק באם מה שמפקת הוא מוכרח דאותו יום לחודש הוי כוסת לימים לחוד, אבל באינה מוכרחת לזה שהיו לה כמה ראשי חדשים שלא פיהקה ולא ראתה. רק אם נודמו

נקט עצרה ולא צדקה הא אמרינן דזה צוה תליא אף לכתחילה א"צ צדיקה. ועוד למה הוצרך הגמ' להציא ראייה דוסתות דאורייתא מדיוקא טעמא דאיכא חרדה וכו', ולא הוכיחו בפשוט מדצעי לכתחילה צדיקה ש"מ דוסתות

דאורייתא, דאי דרצנן הא דרצנן לא סלקא דעתין כלל דצעי צדיקה. ועל כרחק צ"ל דיש חילוק דלענין תחילת צדיקה

במחצא טעם אחר יש זהו מה דלא שייך צמעות וכומו שכתבנו לעיל דאולי תסית הדעת מהפחד ובהלה, ודברי הטור מוכרח מגמרא (עב"א):

[ו] ולא הרגישה שהורה. עיין צדית יוסף שהציא דעת הרמב"ם (פרק ד מאיסורי ציאה הלכה ט) והרי"ף (הלכות נדה שזעזע ד ע"ב) דעצרה וסתה אינה צריכה צדיקה כלל, ובעלה צא עליה אפילו ישנה ואינו צריך לשאול אם טמאה היא דאין חוששין כלל לעונת וסת. והר"ן (שם ה

ע"א) כתב ע"ז דהיא קולא גדולה, ולכך לא הציא צו"ע כלל. ויש להצין לדעתם קושית התוס' צנדה דף ט"ו ע"א ד"ה אפילו הגיע) דהא סמוך לוסתה אסורה לשמש דילמא תראה צומן וסת דחזקה אורח צומנו צא, וא"כ כשהיה לה

וסת איך ישמש עמה צלי שאלה, דלמא צאמת ראתה ואם ישאל פיה תאמר לו אם הרגישה וראתה או לא. וצ"ל דכלאו הכי

כתבו המפרשים צרואה ג' פעמים מחמת תשמיש דתלינן דאשה זו רואה תמיד מחמת תשמיש ולא תלינן צאחר מקרים, משום דטבע חימוד וחימוס התשמיש להזיל דם כדאמרינן (נדה סו ע"א) תצעה להנשא וכו' שמה מחמת חימוד וכו', וא"כ ס"ל צאשה בעלמא אינה עלולה לדם [ד]וסתות דרצנן, ואפי' עצרה וסת לא מחזיקין לה לרואה, משא"כ אם תשמש סמוך לוסתה מחמת חימוד תשמיש והוא ג"כ כלאו הכי זמן מוגבל לראיה תראה צלי ספק,

פלתי המבואר

קושיא על שיטת הרמב"ם דס"ל דמותרת בלי בדיקה והרי יש לחשוש שמא תראה

ולבאורה יש להקשות על שיטת הרי"ף והרמב"ם דהבעל פטור מלשאול אותה אם בדקה את עצמה הרי קיי"ל חזקה אורח צומנו בא ולכן גם אסור לשמש סמוך לוסתה מטעם שמא תראה בעת וסתה וא"כ אם עבר הוסת היאך בא עליה בלי שאלה הרי דילמא ראתה (קא) ואם ישאל אותה תאמר לו אם הרגישה וראתה או לא (עיין תוס' נדה ט"ו ע"א ד"ה ואפילו).

ליישוב דעת הרמב"ם הנ"ל דוסת עם חימוד גורמת להם שתבוא וברדי ליישב הא דהנ"ל יש להקדים מה שכתבו המפרשים להסביר הטעם דקיי"ל באשה שרואה ג' פעמים מחמת תשמיש תלינן דאשה זו רואה תמיד מחמת תשמיש ויוצאת מבעלה ולמה לא תלינן בשאר מקרים, ביאור כוונתו דלמה אמרינן דתשמיש גרוע משאר מקרים כגון וסת הקפיצות דקיי"ל לקמן (קב) דלא קבעה וסת אלא כשקפצה בימים שונים שאז הוסת מורכב מקפיצות וימים ולא כשקפצה בימים שאינם שרים.

מקורות

- (15) צפ"ד מהל' איסורי ה"ט. (16) צמק' שזעזע ועיין גינת ורדים אור"ח (כלל ג') ריש סימן ז' צנוד דעת הרמב"ם דענת הרי"ף עיי"ש. (17) ה' ע"א ד"ה וגרסינן. (ק) כסעף ט'. (קא) עיין תוס' נדה ט"ו ע"א ד"ה ואפילו. (קב) צסימן קפ"ט סעף י"ז.

עמיז סק"ז וש"ך סק"ז מה שהביאו בשם אביאסף דעונה זו הוא יום או לילה ביומי ניסן וחשירי וחלי יום וחלי לילה ביומי חמוז ועבת ע"כ. ומה שהקשה הט"ז ע' בנה"כ שס' דברי הא"א בטוב. אלא שהב"י כחב שאין לחוש לכך מאחר שהפוסקים לא הזכירוהו ק"ט ע"כ. ^{אוצר החכמה} ובמשמרת הבית ב"ז ש"ב מלאה וז"ל וכ"כ ר"ח וז"ל בפ' ידיעות הטומאה אזהרה לב"י לפרוש מנשותיהם סמוך לזבחן וכמה אחר רבא עונה. ופי' משמ' דר' יוחנן בסוף חס' ע"ז כדרך שאמרו בעהרות כך אמרו ביי"ג וכמה עונה או יום או לילה. ואסיקנא לעולם שמים עשרה שעה עכ"ל המה"ב. וכן. הוא בפ' ר"ח שהדפיסו מחדש בשבועות די"ח ע"כ. ואותו סוגיא דע"ז היא עלמה סוגיא דפ' חינוקם שהביאו המעדר"מ והב"ח. ולע"ז שכבר העידו הקדמונים שחלילה לחלוק על ר"ח וז"ל :

סימן נו

שם במחבר ס"פ שאר הנשים צריכות בדיקה כשיגיע תומת עבר הוסת ולא בדקה ולא הרגישה טהורה ¹²³⁴⁵⁶⁷ בלי בדיקה. וי"א שאמורה עד שתברוק ע"כ.

א הנה הדעה הראשונה נרשם בנה"ג ר"ן פ"ב דשבועות לדעת הר"יף והרמב"ם ע"כ. והר"ן וז"ל מוכח לה מהא דהר"יף וז"ל סתם דהפועלים והאחרים וכו' נשותיהם להם בחוקת טהרה בין ערות בין ישנות. ולא חילק בין הגיעו ימי עונתה ושעת וסתה. והרמב"ם וז"ל כתב אשה שיש לה וסת שהלך בעלה למדינה אחרת והגיחה טהורה. כשיבא אל' לשאול לה אפי' מלאה ישנה מותר לבא עליה ע"כ. ומדהחירו ביטנה מוכח דלדעתם אל' בדיקה כ"ז כ' הר"ן וז"ל. וכ"כ בחי' הרמב"ן וז"ל. מזה מוכח דלדעה זו לא צעין שתהא יודעת שלא הרגישה. דהא אל' לשאול אותה ואפי' ישנה מותר (ואפי' בבא מן הדרך דאיכא למימר דלא רמיא אנפשה). אלא דלשון הש"ע ז"ע שכח עבר הוסת ולא בדקה ולא הרגישה. לכאורה מ"ש ולא הרגישה היינו שיודעת שלא הרגישה. ובהבי א"ש מ"ש בס"א אשה שיש לה וסת לימים לבד והגיע שעת וסתה אסור לבא עליה עד שישאלנה והיינו דאף לרעה א' דכאן דאפי' בלי בדיקה טהורה. מ"מ לריך שישאלנה שיודעת שלא הרגישה. וא"ש מה שהמחבר השמיט בא מהדרך ע' תורת השלמים סק"ב והיינו דבבא מהדרך לא מהגי שחלה דלא רמיא אנפשה. (ומ"ש והגיע שעת וסתה היינו אפי' אם בא לאחר שעבר שעת וסתה. ואינה מותרת אלא בשהתה לאחר הוסת

כדי שיוכל לספור ולטבול). וע"כ דעה א' לאו היינו הר"ן לדעת הר"יף והרמב"ם וז"ל. דהא לדידהו אף בבא מן הדרך וישנה מותרת אף שאינו יודע אם יודעת שלא הרגישה וגם לא רמיא אנפשה. ודלא כבאר הגולה שכתב שדעה א' היא הר"ן לדעת הר"יף והרמב"ם וז"ל. וכן מלאה בכו"פ שכחב שדעת הר"ן וז"ל לדעת הר"יף והרמב"ם וז"ל דמותר אף ביטנה. לא הובא בש"ע. והיינו כפי הגרסה מוכ' ולא הרגישה. ואי הכי דעה א' לל"ד מני :

ב ולכאורה היא דעת הר"ה וז"ל בהשגותיו על בעה"ל. דס"ל דק"ל ברבנ"ח דאף בעבר זמן וסתה מותרת. בערה וכ"כ הר"ן וז"ל בתחלה. ונימא דהא דכיון שחבשה אין לך בדיקה גדולה מזו מהני ג"כ דהוי כאומרת שיודעת שלא הרגישה. ולפ"ז מיירי דוקא בבא מן הדרך. דהא הא דכיון שחבשה לא מהני אלא בבא מהדרך שדרטו בפיוס. כמ"ש החוס' די"ב ע"א ד"ה כיון וכ"כ הר"ן וז"ל. (וזה דלא כהבית ארס שכחב דבבא מן הדרך לא מהני שאלה דלא רמיא אנפשה ומאי מהני חביעה) :

ג אבל באמת בש"ע א"א לומר שגמכוין לדעת הר"ה וז"ל והר"ן וז"ל בתחלה. שבב"י לא הביא כלל דבר זה. רק כתב אבל הר"ן וז"ל כ' בפ"ב דשבועות דלדעת הר"יף והרמב"ם וז"ל נהי דנשעת הוסת צעי בדיקה מ"מ אם עבר הוסת ולא בדקה ולא הרגישה טהורה בלי בדיקה ע"כ. וכ"כ בר"ם קפ"ז. ולפנינו בר"ן וז"ל לא נזכר כלל דהא דלא הרגישה. וז"ל שאין לך חומר יותר בוסתות אלא שלריך בדיקה בשעת וסתה. והוא חומר של דבריהם. אבל כל שעבר הוסת למה חסי' צריכה לבדוק. ולמה ציחוש שיהיו דמים מלווים בה שלא בשעת הוסת מספי שלא בדקה בשעת הוסת עכ"ל הר"ן וז"ל. והיינו דמותר לבא עליה אפי' ישנה כמ"ש הר"יף והרמב"ם וז"ל. ואף שאינו יודע אם היא יודעת שלא הרגישה. ומאיכן לנדה הב"י דלדעת הר"ן וז"ל. לדעת הר"יף והרמב"ם וז"ל דוקא ביודעת שלא הרגישה :

ד ולכן נראה דמ"ש הב"י ובש"ע ולא הרגישה קע אחא לאפוקי אם יודעת שהרגישה. והיינו אפי' אי נימא דבהרגישה ולא בדקה טהורה דלא כדעת התה"ד. מ"מ אם הרגישה בשעת וסתה טמאה. אבל בלא ידעה אם הרגישה מותרת. והיינו דינא דיטנה ואף בבא מן הדרך וכמבואר בהדיא בר"ן וז"ל לדעת הר"יף והרמב"ם וז"ל. זה נראה כונת הב"י וכוונתו בש"ע. ^{קעא} ודעה א' הוא דעת הר"ן וז"ל לדעת הר"יף והרמב"ם וז"ל וכמ"ש בנה"ג ודלא כהט"ס :

ועפ"ז

הכסף סימן קפ"ט [צט"ו] סק"ה שכתב כן לתוך דברי המחבר שם כ"ב, וזה נראה גם כוונת הצ"ח צקו"א¹ לתוך קושית הפרישה הנ"ל, ועי' לעיל סימן א' סק"ה מש"ש, ושם ציאתי דעד ג' פעמים לא נתחזקה צאין לה וסת ודלא כהס"ט סימן קפ"ד² וסת קבוע ושינתה פעם א' ליום אחר דהדין סק"ט, והט"ז סימן קפ"ד³ היא דחוששת גם לוסת שאינו קבוע ס"ק י"ג וסי' קפ"ט⁴ וכמוש"ג בשו"ע סי' קפ"ט בזה כיון שעבר הוסת שאינו קבוע ולא בדקה ולא הרגישה מהורה בלי בדיקה. ואפילו הוחזקה באשה שאין לה וסת שבלא"ה צריכה בדיקה לפני תשמיש ואחר תשמיש משום שאין לה וסת מכל מקום בדיקה זו די בבדיקה קלה וא"צ קפ"ט סק"ז תירצו דאשה

שאינ לה וסת די לה צדיקה קלה וא"צ צדיקה חו"ס, מה שאין כן צדיקה הוסת לריכה שתהיה צחו"ס ע"ש. ומעתה תצין שהג' תירוצים הנ"ל הן הג' חילוקי דינים שכתבתי כאן צפנים.

והנה צשו"ע סימן קפ"ד סעיף י"א משמע דבוסת שאינו קבוע צא עליה אחר שעבר הוסת וא"צ אפילו לשואלה אם נטמאת, וכ"כ החוות דעת שם, וכ"כ הס"ט צחדוד הלכות דף ט"ו על דבור התוס' ד"ה אפילו הגיע זמן וסתה ע"ש שכתב דכן משמע מהצ"י, והקשה שם הס"ט דכיון שצריך לפרוש ממנה בוסת שאינו קבוע שמא תראה ואמאי לא חיישין בעבר הוסת שמא ראתה וכמו"ש התוס' והרא"ש בוסת קבוע דאיך מותרת כשעבר הוסת הא כיון שצריך לפרוש ממנה צשעת וסתה שמא תראה כ"ש בעבר הוסת דניחוש שמא ראתה, וה"נ י"ל בוסת שאינו קבוע ואמאי מותרת צלי צדיקה, ומכ"ש דקשה אמאי א"צ לשואלה ניחוש שמא ראתה והרגישה, והניח צצ"ע.

וצ"ל ליישב עפ"ימ"ש הנודע ציהודה סימן נ"ה נ"ו דל"מ חזקה על להצא כמו שמא ימות דחיישין, וה"נ לענין החשש שמא תראה שפיר חיישין ואין זה נגד החזקה דלא שייך בזה לומר חוקמה אחזקה דהא לא הוחזקה כלל מעולם שלא

תראה, אצל בעצר הוסת לחוש שמא ראתה הוי נגד החזקה לחוקמה אחזקת טהרה ע"ש, ומעתה בוסת שאינו קבוע אף דאסורה בזמן הוסת וחיישין שמא תראה היינו משום דלא שייך לחוקמה אחזקת טהרה דהא לא הוחזקה מעולם

שלעולם לא תראה וצודאי תראה צאיזה זמן, ולכן כשראתה פ"א צאותו זמן חיישין שגם עתה תראה צאותו זמן ואין זה נגד החזקה דלא שייך חזקה על להצא שלא תראה, מה שאין כן בעצר הוסת שצו לא חיישין שמא ראתה

צאותו זמן לחוקמה אחזקת טהרה ואמרינן שלא ראתה, וכל זה דוקא בוסת שאינו קבוע דע"י שראתה פ"א או צ"פ צאותו זמן לא פסק עדיין חזקת טהרה כיון שלא הוחזקה צג"פ, מה שאין כן בוסת קבוע ג' פעמים כצ"כ צפתי צפתיחה דאפילו למ"ד וסתות דרצנן מכל מקום צהגיע זמן הוסת פסק חזקת טהרה ע"ש צ"ה, ולכן אפילו בעצר הוסת אסורה דאין לחוקמה אחזקת טהרה שכצ"כ פסק.

ובצ"ה שפיר פסקו הטושו"ע צשם הרשצ"א דבוסת שאינו קבוע בעצר הוסת מותרת צלי צדיקה וא"צ אפילו לשואלה משום לחוקמה אחזקת טהרה ולא חיישין כלל שמא ראתה, ומ"ש הרשצ"א דכיון דלא הרגישה צדס טהורה, לאו דהיתר היא משום שיודעת צודאי שלא הרגישה דצחמת א"צ אפילו לשואלה אם הרגישה וכמשמעות הטושו"ע, רק דהרשצ"א אחי לאפוקי אם ודאי שהרגישה צ"ב ועמ"ש בזה לקמן, ובוסת קבוע שפיר כתבו התוס' והרא"ש דכיון דצריך לפרוש ממנה צעת הוסת שמא תראה ה"נ בעצר הוסת ניחוש שמא ראתה, דאין לומר חוקמה אחזקה, דע"י שראתה ג' פעמים צומן ההוא פסק חזקת טהרה צהגיע הזמן, ומ"ש התוס' והרא"ש דכ"ש היא בעצר הוסת

רועה בשושנים

א בבית מאיר (סי' קפד ס"ט) תירץ כן קושיית התוס' גם בוסת קבוע למ"ד ווסתות דרבנן, והנוב"י כתב כן אפילו למ"ד וסתות דאורייתא, והאריך רבינו בשיטת הנוב"י בפתחה מאות ב' עיי"ש.

ב בפרדס רימונים (לסי' קפד ש"ט אות ל) חולק על זה

כ"ב ובן פירש בכוונת הש"ך הפרי דעה בטורי כסף (ס"ק ה שם), ובחור"ד (שם ס"ק צ) פירש באופן אחר עיי"ש, וע"ע בפר"ר קפ"ד ש"ח סוף ס"ק ל'.

ג בטור עמוד ט"ו, ויותר מבואר כן בב"ח בריש הסימן אות א' עיי"ש.

היינו מטעם כיון דנריך לפרוש ממנה כל העונה
אף די"ל דלא תראה נשעה שתשמע רק אחר תשמיש
באותה עונה ומכל מקום נריך לפרוש ממנה כל
העונה כלל, ומכ"ש כשכזר עזר הוסת דהיינו כל
העונה, מכ"ש שיש לחוש

שראתה נעונה ההוא,
ועמ"ש נפתחה אות ח':
(בח) ואבד העד בו.
החוות

אבד עד
הבדיקה

דעת סימן קפ"ד ציורים
סקי"א מסתפק בצדקה
עגמה ואצל העד כיון
דעיקר ההיתר היא משום
שלא הרגישה וכאן ליכא
ראיה מדלא הרגישה
דשמא הרגישה וטעתה

בהרגשת העד איפשר דטמאה, ונחידושים שם ס"ק
כ"ד פסק כן נפשיטות דטמאה מהאי טעמא ד',
ונפת"ת שם סקי"ח הוסיף לומר דלפי זה ה"ה אם
נשעת וסתה הטילה מ"ר ג"כ טמאה דשמא הרגישה

וסברה הרגשת מ"ר היא, ושז"ל דדיקה אח"כ
ע"ש, ולפי זה ננשי דידן דאין שעה קצוה לוסתן
וכל היום היא שעת וסתן כמו"ש הנה"כ וכ"כ החוות
דעת עגמו צסק"ט וזולאי ככל היום אי אפשר שלא
תעשה נרכיה נהטלת מ"ר

שכן דרכן של בני אדם,
ולפי זה מה דקיי"ל דאם
עזר וסתה ולא צדקה
תצדוק אח"כ וטהורה,
לדידן ליתא להך דינא דהא
כל היום היא וסתה, ואם
עזר היום ולא צדקה
זולאי הטילה מ"ר ושז
ל"מ לה צדקה ד' ונפל
הך התירא צצירא, והיות
קשה לפימ"ש התוס' נדה

נ"ז: ד"ה אימר דזמן ארוך כמפקידה לפקידה
חיישינן להרגשת מ"ר ואעפ"י שלא הטילה ע"ש,
ומפקידה לפקידה היינו כל היום וכמו שפירש"י
במשנה נדה דף י"א ע"א דהצדקה היא שחרית

רועה בשושנים

מצוי כ"כ, וכן הקשה במנחת פתים (סי' קפד ס"ט) והוסיף
בפרט בעו"ב מעל"ע שלם והאיך יתכן, ועוד דא"כ ביוצא
לדרך דמותר לשמש סמוך לווסתה נימא דאח"כ תהיה
טמאה ולא יועיל לה בדיקה, ועיין מש"כ רבינו לקמן ס"ק
כ"ט. ובאבנ"ז (יו"ד סימן לל אות ג) כתב דגם החו"ד כתב
כן רק לדיעות דמותרת בלא בדיקה דבנאבד נחייבה בדיקה,
אבל בבדיקה פשוט שמותרת, וכ"כ המהרש"ם [בהסכמה
שנתן לרבינו עיין בתחילת הספר], וא"כ י"ל דגם ביוצא
לדרך הרי לא ביטלו תקנת הבדיקה ביום הוסת.

וחעיר ידידי הרה"ג ר"י שפירא שליט"א מדברי החו"ד
קפ"ה ס"ק ז' דאם שגג ושימש סמוך לווסתה
ונזכר באמצע תשמיש צריך לפרוש באבר מת דכיון דיש
דין פרישה הרי גם היציאה באבר חי אסור ע"כ, והרבו
האחרונים לחלוק, דאדרבה ביום הוסת דהחשש שמא
תראה צריך למהר לפרוש, וצ"ב דהחו"ד לשיטתו דכיון
שיש חשש הרגשה אסורה, א"כ כאן היציאה אסורה
מדין שמא ראתה, בלא דין פרישה ביום הוסת, ולמה
כתב החו"ד משום דין פרישה, ואפשר דדעת החו"ד
דהא דאינה יכולה לומר שלא הרגישה דאמרינן אולי
טעתה בהרגשת העד הוא דוקא בעבר כל עונת הוסת
דיש חזקה אורח בזמנו בא, אז אמרינן שהרגישה וסברה
הרגשת עד, אבל באמצע העונה דעדיין אם אומרת שלא
הרגישה אינו סותר החזקה דאפשר שתראה אח"כ לא

וסובר דצריך הוכחה מדלא הרגישה, ולכן כתב דגם
בוסת שאינו קבוע אסורה בשינה עיי"ש, וכן משמע
בס"ט (סי' קפו ד"ה ועמה), ובערוך השלחן (סי' קפד
סעיף מו) פסק כהפ"ר, אולם בחו"ד (סי' קפה ס"ק א)
מפורש דאפילו בשינה מותרת, ובפ"ר (לסי' קפד ש"ח
א) הביאו וחולק כשיטתו, ובתהלה לדוד (יו"ד סי' נו אות
י-יא) כתב כדעת רבינו עיי"ש שדייק כן בלשון
הראשונים, ועי"ע בזה לקמן ס"ק כ"ח בד"ה ועיקר.

ל'ג ובחו"ד (סימן קנו ס"ק ג) ס"ל דבאמצע ז"נ גם ראייה שלא
בהרגשה סותר מדאורייתא, וא"כ יצא לנו דין
מחודש באשה שחל יום וסתה בתוך ז' נקיים ולא בדקה
תהא אסורה, דאין כאן הוכחה מדלא הרגישה, ולדעת
החו"ד חזקת הוסת מורה שיבא ראייה עכ"פ גם בלא הרגשה
כמ"ש רבינו לקמן ס"ק ל' ד"ה וטעם, עיי"ש וברוב"ש שם.

ל'ד בן הקשה במהר"ם שיק בסוף הקדמה ליו"ד, אלא שלא
הקשה מעבר הוסת ולא בדקה, אלא שמסתמא ביום
וסתה הטילה מ"ר ושוב טמאה אפילו תבדוק ביום וסתה,
אלא דלהחו"ד לשיטתו וכ"כ רבינו בסעיף ח' שצריך מוך
דחוק כל היום לא קשה מיום הוסת, דהרי יכולה לבדוק
המוך, אולם מדין עבר הוסת ולא בדקה צ"ע כמו שהקשה
רבינו, וגם בחזו"א (סימן פ אות כז) כתב שאילו היה הדין
דאם הטמ"ר טמאה, ודאי לא היו סותמים הטוש"ע דבר

מקשה זהב

שפתי חכם

ספק ולכך יש אזהרה לפרוש ע"ש. ושרשי הדברים הללו נובעין מדברי הרא"ה בבד"ה בשער ב' ע"ש שכתב בדין הפרישה שהיא עונה אחר הוסת שדרכו של דם לבוא בהרגש התשמיש והגם שהוא ז"ל לא אסר מטעם זה רק אחר הוסת ולא קודם הוסת ע"ש דבריו. אולם לדידן דלא קיי"ל בהא כוותי שפיר י"ל דס"ל דסברא זו י"ל גם קודם הוסת דע"י התשמיש תקדים לראות כמ"ש הב"ח והכו"פ כנ"ל. ומעתה א"ש דברי הרא"ש הנ"ל דלעולם תלי' הני ב' דינים אהדרי פרישה סמוך לוסתה ובדיקה בשעת וסתה והא דא"צ בדיקה בכל עונת הוסת הוא משום דזולת התשמיש ל"ח שמא תראה מאחר שעדיין לא הגיע זמן וסתה ממש והרי לא הורגלה לראות רק בזמן וסתה ועכ"ז אסורה לשמש בכל העונה דחיישין שמא מחמת תשמיש תקדים לראות כנ"ל. אך כ"ז בכל הנשים דבזמן וסתן הוחזקה לראות מפאת טבען וע"כ שפיר חיישי' בכל העונה שמא מחמת התשמיש תקדים לראות משא"כ במעוברת דאמר' דאפי' בשעת וסתן א"צ בדיקה הא קמן דמפאת טבען ל"ח שמא תראה אפי' בעת שהוחזקה לראות א"כ ממילא דמותרת לשמש ג"כ סמוך לוסתה דלזה ל"ח שיגרום התשמיש ב' פעולות שתראה ע"ז דם וגם שתקדים לראות קודם זמן וסתה וא"ש דברי הרא"ש ועי' מ"ש בזה בש"ך ס"ק כ' ע"ש. אמנם מה שהקשינו למעלה עדיין במקומה עומדת דדילמא הא דלא בעי' בדיקה הוא משום דסמכי' אטעמא דהרגשה וכנ"ל אולם מה שנראה לומר בישוב דברי הרא"ש דבש"ס שם איבע"ל במעוברת למ"ד וסד"א אי בעי בדיקה מבואר דלמ"ד וסד"ר פשיטא לי' דלא בעי בדיקה ואפי' למ"ד וסד"א מסיק דלא בעי בדיקה וכ"ש למ"ד וסד"ר. והנה למ"ד וסד"א אמר' דודאי ראתה בשעת וסת ואפי' בדקה אח"כ ומצאה טהורה אמר' דטמאה ודאי וכמ"ש בש"ס בד' ט"ז א' דטמאה נדה ע"ש מבואר הדבר דחזקה זו דאורח בזמנו בא היא חזקה אלימתא דלא מהני לה מה שבדקה אח"כ גם מה שלא הרגישה ואמר' דודאי ראתה וארגשה ולא אדעתה וטמאה ודאי ולא מהני לן שום חזקה לסתור הך חזקה דוסתות מעתה אם נאמר דגם במעוברת צריך לפרוש סמוך לוסתה ומשום דלא בריר לן דבר זה אם היא מסולקת דמים וחיישי' שמא תראה בשעת הוסת לפי"ז יקשה אהא דאמר' דאפי' בשעת וסתה לא בעי בדיקה אפי' לכתחילה ולמה לא נצריכנה בדיקה והרי הוא ספיקא דאורייתא כיון דלא בריר לן אם דמי' מסולקים הרי הדבר בספק אם נסתור אצלה הך חזקה דאורח בזמנו בא או לא. ואם היה ידוע בודאי שלא נסתרה החזקה הנ"ל לא היה מהני לה מה שלא הרגישה וכנ"ל. עתה שהדבר ספק לנו הרי הוי ספיקא דאורייתא והיה לנו להצריכה בדיקה ולמה אמרו דאפי' לכתחלה לא צריכה בדיקה. א"ו שהדבר ברור לנו דודאי דמיה מסולקים מעת שהוכר עוברת ואין בזה ספק כלל וממילא דשוב א"צ לפרוש ג"כ סמוך לוסתה וא"ש דברי הרא"ש. ומעתה שוב לק"מ מוסת שאינו קבוע דצריך ג"כ לפרוש סמוך לוסת ועכ"ז אינה צריכה בדיקה דש"ה שאינו רק ספק אם תקבע וסת ביום זה או לא וע"כ לענין הבדיקה שפיר סמכי' אטעמא דהרגשה משא"כ לשמש אסורה דשמא תראה בשעת תשמיש וכנ"ל משא"כ בהך דמעוברת דע"כ צ"ל דאין כאן ספק כלל דודאי דמי' מסולקים וכנ"ל. היוצא לנו מכל

הרב כאן (ועמ"ש בש"ך ס"ק כ"ט) ושניהם שגו וטעו אחר המחילה ולקיימת הנמק"י מ"ש בש"ס סמוך לוסתה פי' סמוך לוסת טבילתה ולא סמוך לוסת נדה וכמבואר בנמק"י להדיא ע"ש. שוב אחרי אומרי זה מנלתי כח"ד כאן שהשיגו ג"כ כנ"ל ע"ש. גם בתקו' אכן הקוים סי' י"ד אסר כליל טבילה סמוך לוסתה עיין שם:

בח תוך עונה. ע"ש. דהוא יוס או לילה ולאפוקי דלא נימא גם כאן יוס ולילה כדעת האו"ז דלעיל בש"ק ז' ומסו' לפירוש דעונה ודאי אינה רק או יוס או לילה וכמ"ש הרשב"ם בפסחים ק"ג ב' והרא"ש ס"פ המפלת וכן פרש"י בעלמנו כפבת פ"א א' וביבמות ס"ב ב' ובגדה דף ב' ועוד בכמה דוכתי טובא וכן פירשן כל הפוסקים. וטעמו של האו"ז כבר נתבאר לעיל בסק"ו. עוד כתב הס"ק דעונה זו הוא י"ב שעות כלליל סק"ו כוון לדברי הא"א שהביא שם. ולפי"ז ביומי תמוז אם רואה לנסוע בתחילת היום דהוא יותר מ"ב שעות עד הלילה אינו נריך להמתין. וביומי טבת א"י לנסוע אפי' בסוף הלילה דהוא שייך להיום לדעת א"א הנ"ל. אך בזה יש להסתפק לפי מ"ש הס"ק בנה"ך לדעת הא"א הנ"ל שאם היום הוא ט' שעות שייך שעה ומחלה מהלילה שקודם היום להיום ושעה ומחלה שאחר היום שייך ג"כ להיום ע"ש. א"כ אם רואה לנסוע ערך ב' שעות קודם אור היום לפי דברי הס"ק הנ"ל הוא מעונה אחרת ואינו שייך להיום כנ"ל. אמנם עכ"ז ליכא י"ב שעות עד הלילה. ואם נאמר דכלל הוא לנריך להמתין י"ב שעות א"י לנסוע אז. אמנם לפי מ"ש בט"ז ס"ק ב' גם כאן העיקר הוא העונה שקודם הטבילה ואין נ"מ אם הוא יוס ארוך או קצר ע"ש. ויש לעיין במ"ש הס"ק על עונה ההיא או יוס או לילה לכאורה אינו מוכן דהא נדה טבילתה כלילה וא"כ לאיזה לורך ימתין לילה אחת ואם עדין לא הגיע זמן טבילתה כלילה זו א"כ ממילא לא תוכל לטבול עד הלילה השני' וא"כ יאסרך להמתין לילה ויום והרי ב' עונות אינו מחויב להמתין וז"ל דאם בית הטבילה רחוק מביתה ולא תבא לביתה עד סוף הלילה מחויב להמתין וא"י לנסוע כליל זו וע':

בט צריך להמתין. ע"ש. הנה הנמק"י פי' מ"ש בש"ס לא נלכח אלא אפי' סמוך לוסתה פי' הוא סמוך לוסת טבילתה. וע"ז פירש בש"ס וכמה אמר רבא עונה ר"ל דאם הוא בתוך עונה לטבילתה נריך להמתין. ומה שחילק בין דבר הרשו' לדבר מלוה כ"ה בש"ס שם ביבמות ס"ב ב' וה"מ לדבר הרשות כו' עיין שם. ומה שכתב הס"ק דיש להקל אפי' לדבר הרשות ללורך גדול דהנמק"י יחידאי הוא וגם אין פי' מחזור. הנה ראינו בחי' ריטב"ל ליבמות שהביא פי' הנמק"י הנ"ל וכתב ע"ז דפי' נכון הוא ע"ש. אמנם נראה דאם הוא לורך גדול לא מיקרי דבר הרשות וה"ז דומה לדבר מלוה כמבואר בכ"ז וע':

ל' והגיע שעת וסתה. ע"ש. מבואר הוא דדוקא וסתה הקבוע אסור לו לנא עלי' עד שישאלנה אצל באל וסת הקבוע מותר לו לנא עלי' אחר שבער יוס וסתה שא"ק ואפי' לא שסתה שיעור שתוכל לספור ולטבול אמנם הוא תמוה. ולפי"ז יקשה קו' תוס' ט"ז א' ד"ה אפי' והרא"ש ברפ"ק דמכילתין דהא אמר' לנריך לפרוש סמוך לוסתן דחיישי' שמה תראה ומכ"ש לנריך לפרוש אחר וסתן דליכא לאיסתפוקי שמה תראה יוטי' דחיישי' בשסתה שתוכל לספור ולטבול דליכא ס"ס ע"ש. ולפי"ז ממילא מוכח דגם בוסת שאינו קבוע אסור

הגדה

לו לנא עלי' אם לא שסתה זמן שתוכל לטבול דהא גם בוסת שאינו קבוע נריך לפרוש סמוך לוסתה. וא"כ יקשה קוש' תוס' ורא"ש הנ"ל דכ"ש דליכא למיתשן שמה תראה כנ"ל. וכבר נתקשה בזה הס"ט בחי'

(*) ומדבריהם מוכח דלית להו מ"ש הגו"כ לחלק בין שמה תראה לשמה תראה והבאחיו כפ"כ ע"ש שדחיתו דבריו ומדברי תוס' ורא"ש אלו מוכח ג"כ דלית להו סברת הגו"כ הנ"ל דאם לא כן לא מקשי מידי כמבואר למעיו:

שפתי חכם

מקשה זהב

על הגמ' בד' ע"ז א' ע"פ. אמנם נראה דבישנה אסור לו לבא עלי' אפי'
בוסת שא"ק אם לא שהיה שיעור שחולל לטובל דהא כל עיקר הטעם
מ"ש בוסת שאינו קבוע דאם עבר היום ולא ראתה מותרת בלא בדיקה
הוא משום דסמכי' אטעמא דהרגשה וכמבואר בראב"ד ורמב"ן ורשב"א
ועור א"כ בישנה הא לא ידעי' ודילמא באמת הרגשה וראתה. אולם
מ"ש הטור כאן לדוקא וסת קבוע הוא משום שסיים בדבריו שם בין ערה
בין ישינה כו' עיין שם ובערה אין איסור כי אם בוסת קבוע דבוסת שאינו
קבוע לא אסרי לה אם לא הרגשה ואמרי' מדלא הרגשה מסתמא לא
ראתה רק בישנה אסרי' ליה מטעם דשמא באמת הרגשה כנ"ל א"כ
בערה ליכא למיתק כנ"ל דאם הרגשה הרי ידוע לה שהיא טמאה והיא'
מגדת לו וע"כ מותר לו לבא עלי' בערה בלי שאלת פיה בוסת שא"ק
משא"כ בוסת קבוע דלא סמכי' אטעמא דהרגשה ואפי' בעבר הוסת ולא
הרגשה אסור' לשמש עד שתבדוק ומטעם דכיון שקבעה לרא' בו חשקו
חז"ל למיעוט המלו' ושמא ארגשה ולאו אדעתה וכדומה וע"כ אמרי'
דאפי' בערה אסור לו לבא עלי' עד שישאלנה ותאמר לו שהיא טהור'
דזול"ז איכ' למיתק שמא לא בדקה א"ע כלל והיא סומכת ע"ז שלא
הרגשה ע"כ היא מחזקת א"ע בטוהרה ובאמת לא כן הוא וכ"ז שלא
בדקה א"ע ה"ה בחזקת טמאה בוסת הקבוע וע"כ אסור לו לבא עלי'
אפי' בערה עד שישאלנה אם בדקה א"ע ומלאה טהורה והגם דנש"ס
ספ"ק י"ב א' אמרי' באשה העסוקה בטוהרות דבעי בדיקה גס לבעלה
וע"כ אמרו שם בבא מן הדרך דא"ל לשאלה ומטעם דכיון שתבעה א"ל
בדיקה גדולה מזו ועתו' שם ד"ה כיון שתבעה שחילקו בזה בין בא מן
הדרך ובין שהיה עמה בעיר וא"כ לכאורה יקשה על הטור שהשווה כאן בין
בא מהדרך לבין שהיה עמה בעיר וכתב בשניהם דאסור לו לבא עלי' עד
שישאלנה הא לק"מ. דכבר כתבתי בפ"כ שהפוסקים נחלקו בזה שהרמב"ן
והר"ן כתבו ג"כ לענין הך בדיקה דוסתות דלכא מהדרך הקילו בבדיקה
זו וסמכי' אתביעה. אולם הראב"ד ס"ל דדווקא לעיל לענין בדיקה לבעלה
משום דעסוקה בטוהרות בזה הקילו לבא מהדרך לסמוך אתביעה משא"כ
כאן דלריכה בדיקה מפאת וסתה אין חילוק בין בא מהדרך לשהיה בעיר
ולעולם בעי בדיקה דווקא ולא סמכי' אתביעה והוכחתי שם דע"כ תוס'
והראב"ד ס"ל ג"כ בהראב"ד דכאן אין חילוק בזה ולא סמכי' אתביעה
ע"פ וע"כ סתם גס הטור כאן וכתב דאין חילוק בין בא מהדרך לשהיה
עמה בעיר וכדעת תוס' והראב"ד והרא"פ וע"פ בפ"כ שהארכתי לכתב
דברי תוס' והרא"פ הנ"ל דעיקר קושיתם מהך לריך לפרוש סמוך לוסתן
אינו אלא משום ישינה דבהא שפיר הקשו מפרישה סמוך לוסתה ע"פ
עכ"פ הנה ילאנו לדון דבישנה גס בוסת שאינו קבוע אסור לו לבוא עלי'
אם לא שהיה שיעור שחולל לטובל דחיישינן שמא ראתה והרגשה
באמת ובערה יק' חילוק בזה בין וסת הקבוע דאסור לו לבא עלי' עד
שישאלנה ובין וסת שא"ק שמוחר לו לבא עלי' וא"ל שאלה וכנ"ל בטעמים
נכונים ובס"ט כאן בחי' על הגמ' הרבה להקשות בזה ע"פ ובמ"פ
נחבטלו כל דבריו כאשר יראה המעיין וכ"ז ברור ונכון בס"ד. ומ"פ הס"ד
דבא"ל וסת קודם לת"ד א"ל שישאלנה עמ"פ בזה לעיל ס"ק ב' ועתה
ראיתי בס"ט כאן שכתב דאם ראתה מכה לכה הגם שעדיין לא קבעתו
שלא ראתה רק בפ"ע כיון דחזי' ששינתה מכל הנשים וראתה בפחות
מעונה בינונית ע"כ דינה כדיון אשה שא"ל וסת ונריכה בדיקה להפוסקים
דמלריכי בדיקה באל וסת ע"פ. והנה כתב זה לדעת הפרישה שהקשה
דברי הטור אהדדי וכמו"פ בט"ז ס"ק י"ג. אמנם לדברי הב"ח שתי'
באמת קושי' הפרישה דכאן איירי בתחילת קביעותה וע"כ א"ל בדיקה
וכ"כ בנה"ך סי' קפ"ט והבאתיו בט"ז ס"ק הנ"ל מבואר דלא ס"ל החילוק
הנ"ל ולעולם א"ל בדיקה בתחילת קביעותה:

האמור למעלה דלפי מה דקיי"ל דוסד"ר מה שצריכה בדיקה
בשעת וסתה בוסת הקבוע הוא מתקחז"ל שתקנו שתבדוק א"ע
בשעת וסתה ובכדי לחזק תקנתם זאת גזור אומר דגם אם לא
בדקה בשעת וסתה אסור' לשמש עד שתבדוק וזהו שאמרו
חכמים בברייתא בד' ט"ז א' תבדוק. אולם בוסת שאינו קבוע
לא מצאנו שתיקנו חז"ל בזה דבר וממילא נשאר על קו הדין
דאינה צריכה בדיקה כלל דסמכי' אטעמא דהרגשה אם תראה
בדאי תרגיש וגם בוסת הקבוע עיקר התקנה ה"י שתבדוק
בשעת וסתה. ומה שאמרו דגם אח"כ צריכה בדיקה הוא אינו
רק לחזק התקנה שתקנו שתבדוק בשעת וסתה ועכ"פ אם היתה
אנוסה בשעת וסתה ולא היתה יכולה לבדוק שוב אין עלי' חיוב
לבדוק אח"כ ומותרת לבעלה בלא בדיקה וכמ"ש הרמב"ן בהך
דהי' במחבוא כנ"ל. ואכתי פש לנו לבאר בדברי הרמב"ן הנ"ל
דלכאורה דבריו בחי' הנ"ל סותרין לדבריו שבהלכותיו נגדה.
דלפמ"ש בחי' שהבאתיו למעלה לרבנן דס"ל וסד"ר א"ל צורך
להטעם דחרדה מסלקת הדמים דבלא"ה א"צ לבדוק אח"כ כיון
שלא היתה יכולה לבדוק בשעת וסתה ומדאמר ר"מ הטעם
דחרדה מסלקת כו' הוכיחו בש"ס דס"ל וסד"ר וכנ"ל.
ובהלכותיו ספ"ה כתב האשה שהיתה נחבאת במחבא כו' עבר
היום ולא ראתה מותרת לשמש אע"פ שלא בדקה שחזקתה
הוא שחרדה מסלקת את הדמים כו' ע"ש. וכ"ה בבעה"נ
ובטור ולמה הוצרכנו לטעם זה והא לדין דקיי"ל כרבנן א"צ
לטעם זה וכל עיקר מה שהוכיחו בש"ס דר"מ ס"ל וסד"ר הוא
ממ"ש טעם זה דחרדה מסלקת וכמ"ש הרמב"ן כנ"ל ולכאורה
הוא תמוה רבתא ומה שנ"ל בישוב דברי הרמב"ן הנ"ל
בשנאמר דמ"ש הרמב"ן בחי' דבמחבא א"א לה לבדוק זהו
בדיקה גמורה לחורין ולסדקין כדין חובת הבדיקה בשעת וסתה
(עי' מ"ש בס"ק שאח"ז) דכיון שהיא נחבאת במחבא אין
דעתה מיושבת עלי' ובלי ספק לא תבדוק היטב. וזה שכתב
הרמב"ן בחי' שא"א לה לבדוק בשעת וסתה היינו בדיקה
גמורה לחורין וסדקין. אולם סתם בדיקה שאינה לחורין וסדקין
וכעין אותה בדיקה דלקמן סי' קפ"ר באשה שא"ל וסת (עי'
בס"ק שאח"ז) ומכ"ש קינוח מבחון ודאי שאפשר לה לבדוק
גם במחבא וממילא הוטל עלי' חובת בדיקה זו גם אחר הוסת
שאסורה לשמש עד שתקנה עצמה מקודם כיון שהיה אפשר
לה לבדוק בדיקה זו בשעת הוסת כנ"ל. ומעתה א"ש דברי
הרמב"ן בהלכותיו שהוצרך לומר טעם זה דחרדה מסלקת את
הדמים דעכשיו א"צ לבדוק כלל ואפי' לקנה א"ע אינה
מחוייבת דחרדה מסלקת דמים כנ"ל. אך כ"ז לדין דא"ל
טהרות ואשה שי"ל וסת א"צ בדיקה כלל לבעלה. אולם בזמן
הש"ס ובפרט הך מתני' דס"פ בנות כותים בהיתה במחבא
דאיירי באשה העסוקה בטוהרות א"כ לעולם היא צריכה בדיקה
כשבאה לשמש עם בעלה ואפי' שלא בשעת וסתה וכדתנן בד'
י"א א' וע"ש בש"ס רק שאינה מחויבת לבדוק בדיקה גמורה
לחורין וסדקין וכמ"ש בש"ס ה' א' דעד שלפני תשמיש אינה
מכנסת לחו"ס ע"ש. ומעתה שפיר הוכיחו בש"ס דר"מ ע"כ
ס"ל וסד"ר דאי ס"ל וסד"ר יקשה בממ"ז למ"ל ה"ט דחרדה
מסלקת הדמים אי לענין בדיק' חו"ס בלא"ה א"צ לבדוק בדיק'
זו מאחר דלא היה אפ"ל לבדוק בשעת וסתה וכנ"ל ואי לענין
סתם בדיקה גם זולת החשש דשעת וסתה מחויבת עתה לבדוק

קפט א. ממירא דרש לקיט וכו' והוא שגא ומלאה צמח ימי עונתה, ופירש רש"י א [ד"ה צמח ימי עונתה] צמח שלשים יום לראייתה, נדה דף ט"ו ע"א [רש"י] צמח היום בית ז' עשר ג טו, א; ר"ן שנועט ד, ד ד"ה וגרסינן, וס' בשם רש"י: [אוצר החכמה] א. שם ט, ב כמה עונה, ממירא דרש לקיט משום רבי יהודה נשיאה ב: א. * כדלעיל סימן קפד סעיף ב אות ד: ב. טור וכן כתב הרשב"א [שם ט, ב — ט, א] ונקרא שם ממנה דלין אשה קובעת לה וסת עד [שקבעה] לה [שקבענה] שלש פעמים, שם דף ס"ג [ע"ב] וכן כתבו המוספות שם דף ס"ד [ע"א] [וש"פ] דד"ה איתמר ראה וכו' [ואשר פוסקים [הראש"ד] צעלי הנפש שער מיקון הוספות סימן א הלכה יב] שיש עוד חילוק בין וסת קבוע לשאינו קבוע, ויתבאר לקמן סעיף י"ד וט"ו: ו אינו נעקר בפחות משלש פעמים. ועל דרך שיתבאר לקמן [סעיף יד — טו]: ז ועונה בינונית ב'ו. ואסורה לצעלה לשלשים עד שתבדוק, וכדלעיל סימן קפ"ד סעיף ט' ועיין שם: ח כגון שראתה היום ב'ו קבעה וסת ב'ו. משמע דבארבע ראיות קבעה וסת לדילוג, והיינו דוקא לדעת הים מתמירין דלקמן סעיף ז, וכן כתב צפרישה סעיף ל"ז, וכן משמע בתוספות [נדה סד, א ד"ה איתמר] והרא"ש סוף פרק האשה [שם פ"ט סימן ג] גבי מה שכתבו דלא קאמר רב דרביה ראשונה מן המנין אלא היכא שהרביה הראשונה היתה בט"ו בחודש, כיון דראייתה למנין ימות החודש, אצל אס ראיה ראשונה היתה צראש חודש ושניה בט"ו לראיה זו ושלישית בט"ו לאותה ראיה מודה רב דלא קבעה לה וסת, דרביה ראשונה אינה מן המנין, עכ"ל. ומצינו צ"י דף קצ"ב ע"ג [עמוד נא] סוף ד"ה כיצד קובעת בימי החודש דלילוג ב'ו. משמע דאם ראתה ארבע ראיות למנין ימות החודש, שקבעה וסת לדילוג לרב. ולפי זה להפוסקים צפריה ז' כשמואל, אם כן הכא לא קבעה וסת לדילוגים אלא בחמשה ראיות, וכמו שכתב הרמב"ן ז' ומצינו הטור, כגון שראתה פעם אחת ואח"כ ראתה פעם שנית בט"ו לראיה ראשונה ואחר כך פעם שלישית בשלשים לראיה שניה ואחר כך צ"ל ואחר כך צ"ל, דהשתא צריכה שלישית התחילה לדלוג ושם דלילוג עליה. ולפי מה שכתבתי לקמן ס"ק י"ט דלענין הדין יש להחמיר כשי הסדרות, הוא הדין הכא: ערך להם אמהריק"ש

קפט סוף סעיף ד [בוסת קבוע]. עיין סימן קפ"ד דין ט': פתחי תשובה

באר היטב

קפט (א) ליום. היינו לאותו יום המדש, ש"ך [ס"ק א]: (ב) הירדע. ואינה צריכה לחוש לסתם עונה שהיא ל' יום, אלא זמן הידוע לחוד, כיון שיש לה וסת קבוע, ט"ו [ס"ק א]: (ג) שראתה. פעם שנית לקוף כ' לראיה ראשונה, מושגת מכאן ואילך כשיגיע יום כ' שליש, ש"ך [ס"ק ג]: (ד) לשעות. פירוש, אחר טבילה או שאר דברים כיוצא בהן שרגילה לראות מחמת אותו זמן, ט"ו [ס"ק ד]: (ה) שעברה. כתב הט"ו [ס"ק ה] אף על גב דבסימן קפ"ו פסק צאן לה וסת צריכה בדיקה לפני תשמיש, כאן מיירי שיש לה כבר וסת אלא ששינתה עכשיו בוסת חדש ולא קבעתו שלש פעמים [ובנקודות הכסף ס"ק א כתב דזה אינו, דמשמע דמיירי אפילו בתחלת קביעותה, אלא יש לומר דהס' מיירי שאין לה וסת כלל וכל פעם היא מוחרקת צרובה, אצל כאן יש לה וסת אלא שאינו קבוע]:

דיני אשה שיש לה וסת קבוע ושאיין לה וסת קבוע. וכו' ל"ד סעיפים:

א כל אשה שאין לה וסת קבוע א [ס"ק א] חוששת [אוצר החכמה] ליום שלשים לראייתה * שהוא עונה בינונית לסתם נשים * ואם יש לה וסת קבוע לזמן ידוע מעשרים לעשרים או מב"ה לב"ה (א) ב [ס"ק ב] חוששת לזמן (ב) הירדע:

ב [ס"ק ב] כיצד קובעתו כגון שראתה ארבע פעמים וביניהם שלשה זמנים שווין כגון שראתה היום ולסוף עשרים יום פעם אחרת ועוד לסוף עשרים יום ועוד לסוף עשרים יום וזה נקרא וסת ההפלות ולכך צריכה ארבע ראיות שראתה ראשונה אינה מן המנין לפי שאינה בהפלה

ג [ס"ק ג] ואפילו קודם שקבעתו שלש פעמים חוששת ג שמיד אחר (א) שראתה פעם אחת [ס"ק ג] לסוף עשרים חוששת מכאן ואילך כשיגיע עשרים ד וכן בראיית הימים שהיא לימים ידועים לחודש מיד אחר שראתה פעם אחת ליום ידוע לחודש (ב) כגון כ"א או כ"ה בו חוששת לפעם אחרת לזה היום ואסורה לשמש כל אותה העונה * והוא הדין לשאר מיני וסת שצריכה לחוש להם כן חוץ מוסת הדילוג וכמו שיתבאר בסימן זה [סעיף יא] * * * [ס"ק ג] ולא אמרו שצריך לקובעם שלש פעמים ה אלא לענין עקירה שכיון שקבעתו בשלש פעמים ו אינו נעקר בפחות משלש פעמים שכל זמן שלא עקרתו שלש פעמים צריכה לחוש לו אבל ליאסר (ג) אפילו בפעם אחת חוששת לו בפעם שניה * * * ומיהו אף על פי שחוששת לו נעקר [ס"ק ג] בפעם אחת [ס"ק ג] אפילו קבעתו שתי פעמים שאם ראתה שתי פעמים [ס"ק ג] ליום ידוע ובשלישית לא ראתה אינה חוששת לו עוד:

ג ד [ס"ק ג] אם קבעה (ד) [ס"ק ד] וסת (ד) [ס"ק ד] לשעות ולא לימים אינה חוששת אלא שעתה בלבד * ווסת זה הוא נעקר בשעה אחת ואפילו בלא בדיקה: ד עוד יש חילוק בין קבעתו שלש פעמים ללא קבעתו שלש פעמים שהקבוע ← אף על פי שעברה עונתו ולא הרגישה אסורה לשמש עד שתבדוק ותמצא טהורה * ושלא קבעתו שלש פעמים אם ז' וכן הוסת ולא בדקה ולא ראתה (ה) כיון [ס"ק ה] שעברה עונתו מותרת * * * ז [ס"ק ז] ועונה בינונית שהיא לשלשים יום [ס"ק ז] דינה (ב) בוסת קבוע:

ה [ס"ק ה] פעמים שתהיה ההפלה שקובעת בהם הוסת בדילוג י ח כגון שראתה

בספר עמודי כסף כתי' שחיבר ש"ב הגאון בעל מאיר גתים וז"ל, ונראה דאף שראתה אח"כ דם עמו טהורה, דעל ידי ג' פעמים הוחזקה דמכה בגופה, ותלינן בה כמו במכה דעלמא בין וסת לוסת. וזה שכתב בהג"ה ודוקא כו', בשראתה עמו דם גמור. ובוה נסתלקה קושיית הש"ך (הובא בבאר היטב ס"ק ר) ס"ק ט"ז, ע"ש, עד כאן דבריו:

קפט (א) לשעות ולא לימים. [עיין באר היטב ס"ק ד ועיין בתשובות נודע ביהודה תניינא י"ד סימן קי"ז ובתשובות חמדת שלמה י"ד סימן כ"ג]: (ב) בוסת קבוע. היינו לענין זה דוקא דאסורה לשמש עד שתבדוק, אבל לענין עקירה מתעקר בפעם אחת, כמו וסת שאינו קבוע. תורת השלמים [ס"ק ד] וחכמת אדם [כלל קיב סעיף ג]:

קפט או (פ"ז ס"ק ה) כאן פיירי שיש דה כבר וסת בר. זה אינו, דמשמע דמיירי אפילו בתחילת קציעותא, אלא י"ל דהסת מיירי שאין לה וסת כלל וכל פעם היא מוחזקת צרופה, אבל כאן יש לה וסת אלא שאינו קבוע:

קפט א (פ"ז ס"ק ה) כאן פיירי שיש דה כבר וסת בר. זה אינו, דמשמע דמיירי אפילו בתחילת קציעותא, אלא י"ל דהסת מיירי שאין לה וסת כלל וכל פעם היא מוחזקת צרופה, אבל כאן יש לה וסת אלא שאינו קבוע:

תבנית

הגהות והערות

קפט א (פ"ז ס"ק ה) כאן פיירי שיש דה כבר וסת בר. זה אינו, דמשמע דמיירי אפילו בתחילת קציעותא, אלא י"ל דהסת מיירי שאין לה וסת כלל וכל פעם היא מוחזקת צרופה, אבל כאן יש לה וסת אלא שאינו קבוע:

ב] הסם איירי לענין זקניה שעברו עליה ג' עונות, אמנם ה"ר"ן על ה"ר"ף שצויות ד, ז ד"ה וגרסינן מדייקים מדברי רש"י בנזיר דסבירא ליה דגם אשה שיש לה וסת מושגת לעונה ציונית. וע"ש שצ"ח א"ל דהם ד"ה אמר ר"ל:

ב] הסם איירי לענין זקניה שעברו עליה ג' עונות, אמנם ה"ר"ן על ה"ר"ף שצויות ד, ז ד"ה וגרסינן; מדברי רש"י בנזיר דסבירא ליה דגם אשה שיש לה וסת מושגת לעונה ציונית. וע"ש שצ"ח א"ל דהם ד"ה אמר ר"ל:

ג] סוף סעיף ז:
ד] ממהדורות אמ"ד מע"ד ואילן הטוסט "וכן כשיגיע". ועיין גמר היעב ס"ק ג ומחצית השקל:
ה] כוונתו דהמחבר נקט להלכה כשמואל וכדמשמע בדבריו לקמן סעיף ג, וכדברי רוב הראשונים. ואע"פ דכאן משמע לכאורה מדברי המחבר דפסק כרב, כדי שלא יסמור עצמו כד"ץ לדמות בדבריו ולומר כדברי הצ"ח בסעיף ג, או כדברי הפרשה א"ת ל', ע"ש. וע"ע צ"ח דהערה ז ובמהריק"ש כאן:
ו] בדפוס"ר נדפס כאן "שני ימים ליום ..." ולפינו מוקן ע"פ דפוס"א:

ז] כך היתה הגירסא לפני העור והצ"ח, ולפינו צרמנ"ן ליחא. וראה מקור מ"ס חיים, אולם מפרשים ס"ק עו:

קפט [א] חוששת ליום שששים. היינו לזומו יום המדוש, וכמו שכתבנו לקמן ס"ק ל'. וכן מושגת לוסת ההפלגה עד שתקבע אחד דינו, כלקמן סעיף ז' וסעיף י"ג בהג"ה, עד כאן לשון הש"ך [ס"ק א]. והא דמושגין לוסת ההפלגה, היינו צרופה שמי פעמים, דאם לא כן לא שייך לומר וסת הפלגה, וכן כתב הש"ך עצמו בסיומן זה כמה פעמים [ס"ק ג, טו, ל סה:].
[ב] חוששת לזמן הירדוע. ואסורה לשמש, כמבואר לעיל בסיומן ספ"ד עשרים:
[ג] ליום עשרים. פירוש, אחר ראייה ראשונה:
[ד] בפעם אחת. ואפילו עונה ציונית שלא נקבע רק פעם אחת נעקר פעם אחת, וכן משמעות הש"ס והטור והרשב"א וכל הפוסקים, וכן משמעות המחבר כאן, ודלא כעטרת זהב [נתיב] שנסעיף י"ג כתב דעונה ציונית הוה כוסת קבוע ממש ואינו נעקר אלא בשלש פעמים, ולא דק צ"ח, וכבר השיג גם כן עליו הש"ך בסיומן זה ס"ק ל', ע"ש:
[ה] וסת לשניות. כגון אחר טבילתה ויכולא צ"ח, עיין צ"ח [עמוד מט ד"ה וסת הראשון:
ו] דינה בוסת קבוע. דהיינו לענין דין זה דוקא לדאסורה לשמש עד שמצדוק, אבל לענין עקירה מתעקר בפעם אחת כמו וסת שאינו קבוע, כמבואר בסעיף ז'. ועיין מה שכתבנו בס"ק ד':
[ז] פעמים שתהיה ההפלגה. כתב הצ"ח [עמוד נ ד"ה ופעמים] שכן מתבאר מתוך הרשב"א [פורם הגיה צ"ח ז שער ג יד, ג], וכן כתב הראש"ד בספר צעלי הנפש דף כ"ה ע"ב [שער מיוקן הוספות סימן ג הלכה ו] להדיא, וכתב שם והוא הדין אס דלגה למפרע, כגון לנ"ט ואחר כך לכו"ט, וכן כתב הש"ך [ס"ק ט] שסם המוספות. וכתב עוד הש"ך [ס"ק יא] דהוא הדין אס רחמה מתמלה לכו"ט ואחר כך לנ"ט ואחר כך לנ"ט ואחר כך [לנ"ט] [לנ"ט], מושגת [לנ"ט] ואחר כך [לנ"ט], וכן לעולם, וזה כוונת המחבר במה שכתב בין שהריסקה דלוגה וכו':

לחוש אח"כ לכ"א באייר, ואם אח"כ ראתה פעם ב' בכ"א באייר דהוי הפלגה של ל"א יום צריכה לחוש לכ"ב בסיון, דהוא יום ל"א מראה השניה, דהא אייר חסר:
(פ"ק ג) שמיר בו'. **מבוא ואי"ך כשיגיע יום ב' שנית** [וכן כשיגיעין בו', [כצ"ל]:
(פנייה ג) **אם קבעה בו' והושת היה הוא נעקר בו'.** דבריו נובעים מהראב"ד בספר בעלי הנפש [שער חיקון הוספות סימן א הלכה ו], וראיתו מש"ס [נדה] דף ס"ו ע"א היא איתתא דאתא לקמיה דרבי יוחנן דכל אימת דהות סלקא מטבילת מצוה הות קחזיא דמא, אמר [לה] שמה דימת עיריך עלתה ביך [פירוש, בנות עיריך שהיו מתקנאות ביך בחיבה שביניך לבעליך נתנו לך עין הרע], לכי והבעלי לו על גבי הנהר [קודם שתבואי לעיר ולא יוכלו ליתן לך עין הרע]. אם כן מוכח דאם קבעה וסת לשעות ולא לימים, כנידון הנ"ל, אינה חוששת בליל, ואינה חוששת בלילה, ואינה חוששת בלילה, ומה שכתב קודם שתבא לעיר, דאי סלקא דעתך דדינה כדין שאר וסת וחוששת כל אותה עונה אם כן אמאי התיר לה על גבי הנהר הא היה תוך עונה. ומה שכתב והושת הזה הוא נעקר בשעה אחת, ר"ל, דאם הגיע שלש פעמים דטבילה ולא ראתה באישון לילה, מותרת בפעם הג' מיד לאחר שעברה אותה שעה, דהואיל ובא תמיד מכוון ואח"כ עברו שלש פעמים ולא ראתה, נעקר בפעם הג' מיד בשעה אחת. אבל מה שכתב ואפילו בלא בדיקה, קשה מנין להראב"ד זה, דהא בסעיף שאחר זה מבואר בוסת קבוע אע"פ שעברה עונתה ולא הרגישה אסורה לשמש עד שתבדוק, הכא נמי הוי קבעה וסת לשעות ואמאי אין צריכה בדיקה, דהא מש"ס הנ"ל אין להראב"ד ראייה לזה דלא תהיה צריכה בדיקה, עכת"ד הפלתי [תפארת ישראל ס"ק ג]. וסיים והדברים צריכין ביאור ותלמוד, ע"ש:
(פ"ק ז) ועונה בו'. **בדע"צ סימן קפ"ד סעיף טו, כצ"ל:**
(פ"ק ח) כגון בו'. וסת דר"צ"ג בו' דרעת היש מחמירין בו'. דאמרינן בש"ס [נדה] דף ס"ד ע"א אתמר ראתה בטר"ו לחדש זה וטר"ו לחדש זה וי"ז לחדש זה, רב אמר קבעה וסת לדילוג (ואסורה בי"ח לחדש רביעי ובי"ט לחדש חמישי, וכן לעולם), ושמואל אמר עד שתשלש בלילוג (וי"ט) עד ט"ו אינו מן המנין, שהוא תחתא ראייתה ואין עליו שם דילוג). ובפרק שור שנגח ד' וה' [בבא קמא] דף ל"ז ע"ב אמרינן נגח שור ט"ו בחדש זה וט"ז בחדש זה וי"ז בחדש זה תליא בפלוגתא דרב ושמואל הנ"ל, לרב בג' נגחיות נעשה מועד לדילוג ומשלם נזק שלם בשלישית, ושמואל אמר עד שנגח רביעית בי"ח בחדש רביעי, דקמייתא לאו ממנינא הוא. וידוע דקיימא לן [בכורות מט, ב] הלכתא כותיה דרב באיסורא וכשמואל בדינא, ואם כן הכא דפלוגתיהו בתרווייהו הן גבי איסור והן גבי ממון, ובעינן למפסק הלכתא או כרב בתרווייהו או כשמואל, דהא בהא תליא, יש לשאול כיו מינייהו קיימא לן. ונתחלקו הפוסקים, יש פוסקים כשמואל, והוא דעה א' שכתב המחבר בסעיף ז', ויש פוסקים כרב, והיינו היש אומרים שבסעיף ז' בוסת החדש בדילוג. ואם כן הכא בוסת הפלגה בדילוג שכתב המחבר בדב' ראיות קבעה וסת לדילוג, היינו דוקא להיש מחמירין קבעה וסת בד' ראיות, ועל זה כתב וכן משמע בתוספות והרא"ש כו': **אינה מן המנין בו'.** לפי שאינה בהפלגה:
[ה] **פוסקים בסעיף ז' כשמואל כו'.** עד שתשלש בדילוגים, ובוסת הפלגת] אפילו באין עליו שם דילוג). ובפרק דילוגין, דהא לא התחילה לדלג עד ראיה ג', אם כן הכא לא כו':
ולפי מה שכתבתי בו' הוא הדין הכא. ואם כן בד' ראיות בהפלגה כנידון המחבר, מחמירין כרב וחוששת לל"א הכא ואח"כ לל"ד, וכן לעולם. וגם אינו נעקר בפחות משלש פעמים, כדין וסת קבוע. וגם מחמירין כשמואל דלא קבעה עדיין וסת הדילוג, וחוששת גם כן לל"ב הכא משום הפלגה אחרונה שהיתה לל"ב:

ביאור הגר"א

אמר רב פפא לא כו' מאי קא משמע לן כו', ומתניתין בוסת הפלגות, כמו שכתוב שם ל"ט א' ב' והוא הדין לכל הוספות, וכמו שבאר הוה"ק וכן בראית כו', חזק מוסת כו', ועיין תוספות שם [סו, א] ד"ה ואנה כו':
[ג] **ולא אסרו בו' ומיהו בו'.** גמרא שם:
[ד] **אפילו קבעתו בו'.** שם:
[ה] **נפיק ג' אם קבעה בו'.** ממה שכתוב שם [נדה] ס"ג [ע"כ] תניא כיצד אמר רבי יוסי ימים ושעות וסת כו', משמע דוקא ימים ושעות, וכמו שכתוב שם מיום עשרים ליום עשרים כו', בהא הוא דפליג רבי יהודה על רבי יוסי דוקא. והוה שכתוב שם ס"ו א' לכי והבעלי כו', לפי שהוא קודם שיתחיל רגילה בביתא לביתה, והטבילה אינה ביום קבוע:
[ו] **נפיק ה' ועונה ציונית.** ממה שכתוב שם [נדה] ט"ו [ע"א] והוא שבא כו', אלמא אף לאחר עונתה חיישין [בראתה] [נראתה]. אבל וסת שאינו קבוע אינה חוששת, ממה שכתוב והוא שבא ומצאה כו', אבל לא לראייתה כיון דלית לה וסת קבוע:
[ז] **נפיק ח' פעמים בו'.** עיין תוספות [נדה] ס"ד א' ד"ה איתמר כו'. ונראה אף שכתבו תוספות לכולי עלמא, מכל מקום לשמואל בעינן ה', וכאן הוא אוליב דרב וכסברא האחרונה שבסעיף ז'. וכן כתב בש"ך [ס"ק ח], ע"ש:

אוצר מפרשים

שרגילה לראות אחר שעה ידועה, כמו טבילה, אם כן משמע שהבין כוונת הראב"ד והיינו דהשנה גרם לה שתראה דם מכל מקום אינה חוששת אלא לשעתו, וצ"ע אם כן היינו קביעות וסת על ידי מעשה ופשיטא דקודם שבא המעשה אין צריך לחוש. ובאמת גם על ראיית הראב"ד עמדו הפוסקים בזה מהך דשמא דימת עיריך נגעה בך לכי והבעלי על גבי הנהר, דשם אין ראייה לריני של הראב"ד כיון דקביעותה היה על [דין] מעשה. ועיין בספר סדרי טהרה [ס"ק א] שהראב"ד ליישב:
אמנם כונת הראב"ד הוא כמו שכתבתי:

אורחא דמילתא היא ולעולם אפילו יבש נמי וכו', בלח ונעשה יבש לא קמבעיא לי, כי קמבעיא לי ביבש מעיקרא (כגון שיצא מגופה חתיכה של דם יבש). אמר ליה נתיחיה, המפלת כמין קליפות כמין שערות כמין עפר כמין יבחושים אדומים תטיל למים, אם נמוחו טמאה דדם הוא, אלמא אף על גב דכי חזיתיה יבש היה כעפר אפילו הכי טמאה. אי הכי בשלא נמוחו נמי, אמר רבא כי לא נמוחו בריה בפני עצמה היא (ולא דם). והוקשה להש"ך לישנא דאי הכי, דהאי קרשיא קשה אמתניתין בלא הכי, מאי שנא נמוחו ומאי שנא לא נמוחו, אלא וכו' דהא כסברא הראשונה דבבבית דם אע"פ שקשה ואינו נמוח טמאה, ואתי שפיר לישנא [דאי הכי, דעל המשנה גופא] לא קשיא מאי שנא נמוחו ומאי שנא לא נמוחו, דהוי ידע מתירוץא כי לא נמוחו בריה בפני עצמה, אבל השתא דפשט ליה דם יבש מדין המפלת כמין קליפות, הבין רבי יוסי ברבי חנינא דמדמה דם יבש למפלת כמין קליפות לגמרי, דהכא נמי אי לא נמוחו טהורה, וקשיא ליה שפיר אדם יבש אי הכי בשלא נמוחו בלא הכי, דהכא לכתא למימר בריה בפני עצמה היא. ומשני, התם במפלת כמין קליפות, איכא למימר בריה בפני עצמה היא. וכוננת התרצן לומר דהכא באמת אפילו לא נמוחו טמאה, דלא פשטתי לך מהתם רק יבש טמאה, ולא דאית לי לגמור לגמרי דם יבש מדין המפלת כמין קליפות לחלק בין נמוח או לא נמוח. אלמא מוכח כסברא הראשונה. מיהו תירוצ זה אלישנא דאי הכי יש לפקפק קצת בשנוי לשון דר"ש, דעיקר חסר מן הספר, ודוק:

קפט (פ"א) **חוששת בו'.** יום החדש בו'. כגון אם ראתה בטר"ו לחדש זה וחוששת לט"ו בחדש הבא, בין אם החדש חסר או מלא: **לוסת ההפלגה בו' בדלקמן סעיף ב' בו'.** שאם ראתה כ"א בניסן צריכה

לחוש אח"כ לכ"א באייר, ואם אח"כ ראתה פעם ב' בכ"א באייר דהוי הפלגה של ל"א יום צריכה לחוש לכ"ב בסיון, דהוא יום ל"א מראה השניה, דהא אייר חסר:
(פ"ק ג) **שמיר בו'.** **מבוא ואי"ך כשיגיע יום ב' שנית** [וכן כשיגיעין בו', [כצ"ל]:
(פנייה ג) **אם קבעה בו' והושת היה הוא נעקר בו'.** דבריו נובעים מהראב"ד בספר בעלי הנפש [שער חיקון הוספות סימן א הלכה ו], וראיתו מש"ס [נדה] דף ס"ו ע"א היא איתתא דאתא לקמיה דרבי יוחנן דכל אימת דהות סלקא מטבילת מצוה הות קחזיא דמא, אמר [לה] שמה דימת עיריך עלתה ביך [פירוש, בנות עיריך שהיו מתקנאות ביך בחיבה שביניך לבעליך נתנו לך עין הרע], לכי והבעלי לו על גבי הנהר [קודם שתבואי לעיר ולא יוכלו ליתן לך עין הרע]. אם כן מוכח דאם קבעה וסת לשעות ולא לימים, כנידון הנ"ל, אינה חוששת בליל, ואינה חוששת בלילה, ואינה חוששת בלילה, ומה שכתב קודם שתבא לעיר, דאי סלקא דעתך דדינה כדין שאר וסת וחוששת כל אותה עונה אם כן אמאי התיר לה על גבי הנהר הא היה תוך עונה. ומה שכתב והושת הזה הוא נעקר בשעה אחת, ר"ל, דאם הגיע שלש פעמים דטבילה ולא ראתה באישון לילה, מותרת בפעם הג' מיד לאחר שעברה אותה שעה, דהואיל ובא תמיד מכוון ואח"כ עברו שלש פעמים ולא ראתה, נעקר בפעם הג' מיד בשעה אחת. אבל מה שכתב ואפילו בלא בדיקה, קשה מנין להראב"ד זה, דהא בסעיף שאחר זה מבואר בוסת קבוע אע"פ שעברה עונתה ולא הרגישה אסורה לשמש עד שתבדוק, הכא נמי הוי קבעה וסת לשעות ואמאי אין צריכה בדיקה, דהא מש"ס הנ"ל אין להראב"ד ראייה לזה דלא תהיה צריכה בדיקה, עכת"ד הפלתי [תפארת ישראל ס"ק ג]. וסיים והדברים צריכין ביאור ותלמוד, ע"ש:
(פ"ק ז) **ועונה בו'.** **בדע"צ סימן קפ"ד סעיף טו, כצ"ל:**
(פ"ק ח) **כגון בו'.** וסת דר"צ"ג בו' דרעת היש מחמירין בו'. דאמרינן בש"ס [נדה] דף ס"ד ע"א אתמר ראתה בטר"ו לחדש זה וטר"ו לחדש זה וי"ז לחדש זה, רב אמר קבעה וסת לדילוג (ואסורה בי"ח לחדש רביעי ובי"ט לחדש חמישי, וכן לעולם), ושמואל אמר עד שתשלש בלילוג (וי"ט) עד ט"ו אינו מן המנין, שהוא תחתא ראייתה ואין עליו שם דילוג). ובפרק שור שנגח ד' וה' [בבא קמא] דף ל"ז ע"ב אמרינן נגח שור ט"ו בחדש זה וט"ז בחדש זה וי"ז בחדש זה תליא בפלוגתא דרב ושמואל הנ"ל, לרב בג' נגחיות נעשה מועד לדילוג ומשלם נזק שלם בשלישית, ושמואל אמר עד שנגח רביעית בי"ח בחדש רביעי, דקמייתא לאו ממנינא הוא. וידוע דקיימא לן [בכורות מט, ב] הלכתא כותיה דרב באיסורא וכשמואל בדינא, ואם כן הכא דפלוגתיהו בתרווייהו הן גבי איסור והן גבי ממון, ובעינן למפסק הלכתא או כרב בתרווייהו או כשמואל, דהא בהא תליא, יש לשאול כיו מינייהו קיימא לן. ונתחלקו הפוסקים, יש פוסקים כשמואל, והוא דעה א' שכתב המחבר בסעיף ז', ויש פוסקים כרב, והיינו היש אומרים שבסעיף ז' בוסת החדש בדילוג. ואם כן הכא בוסת הפלגה בדילוג שכתב המחבר בדב' ראיות קבעה וסת לדילוג, היינו דוקא להיש מחמירין קבעה וסת בד' ראיות, ועל זה כתב וכן משמע בתוספות והרא"ש כו': **אינה מן המנין בו'.** לפי שאינה בהפלגה:
[ה] **פוסקים בסעיף ז' כשמואל כו'.** עד שתשלש בדילוגים, ובוסת הפלגת] אפילו באין עליו שם דילוג). ובפרק דילוגין, דהא לא התחילה לדלג עד ראיה ג', אם כן הכא לא כו':
ולפי מה שכתבתי בו' הוא הדין הכא. ואם כן בד' ראיות בהפלגה כנידון המחבר, מחמירין כרב וחוששת לל"א הכא ואח"כ לל"ד, וכן לעולם. וגם אינו נעקר בפחות משלש פעמים, כדין וסת קבוע. וגם מחמירין כשמואל דלא קבעה עדיין וסת הדילוג, וחוששת גם כן לל"ב הכא משום הפלגה אחרונה שהיתה לל"ב:

קפט [א] **נפיק ג' כיצד קובעתו בו'.** עיין תוספות [נדה] ס"ד א' ד"ה אתמר כו', ותוספות דבבא קמא ל"ז ב' ד"ה יום כו', וכן משמע כו':
(ליקוט) **כיצד בו'.** ממה שכתוב במתניתין שם [נדה] ס"ג ב' היתה למודה כו' שינתה ג' פעמים כו', אלמא צריך שתשלש בהפלגות. ואין לומר למודה שאני, אם כן דפריך שם ס"ד א' איתביה היתה למודה כו', מאי קארי ליה, הא על כרחך למודה שאני ממתניתין. ועוד, מדרתן בטר הכי שאין האשה קובעת כו', אלמא אין הפרש בין קביעות של למודה זו לקביעות של אחרת שאינה למודה, תורת הבית [בית ז שער ג ט, ב]. ועיין תוספות דבבא קמא ל"ז ב' ד"ה יום כו'. ואף על גב דאמר שם [נדה] ס"ג ב' אמר שמואל הרי אמרו כו', היינו לרבי, וכמו שכתבו תוספות שם ד"ה לימים כו', וכמו שכתוב שם בגמרא. והא דקאמר שם זו דברי רבן גמליאל כו' [משום רבן שמעון בן גמליאל], זו וסבירא ליה, דהא איפליגו שם ס"ד א' רב ושמואל ואמר עד שתשלש כו', וכן סתם מתניתין שם כרבן שמעון בן גמליאל ואיפסיק בהדיא בפרק הא על יבמתו [יבמות סד, ב] כרבן שמעון בן גמליאל בוסות, תורת הבית [שם ט, א]. ועיין תוספות [נדה] ס"ג ב' ד"ה זו כו', וי"א א' ד"ה קפצה כו'. (ע"כ):
[ב] **ואפילו בו'.** גמרא שם [נדה סד, א]

קפט א (ש"ע סעיף א) **אם קבעה וסת לשעות וכו'.** מקור הדין מדברי הראב"ד בספר בעלי הנפש [שער חיקון הוספות סימן א הלכה ו], וכפי הנראה כוונתו וכן נראה שהבין הרו"ה בהשגות [אות זו] דהיינו דלא קבעה וסת לימים, והיינו שראייתה בימים שאינו שוים, רק קביעות השעה היא שוה, דבכל פעם שהיא רואה, ראייתה בשעה קבועה כגון בשעה ששית מן היום, אם כן שעה זו נאסרה לעולם לשמש. והטעם במבואר בדברי הראב"ד שם, דלא אתי שאינו קביעות דימים ועוקרת קביעות השעה דהיא וסת השוה. ומדברי הט"ז וס"ח דו נראה שלא הביז כו'. אלא

השם

שעתה כשהשעה נקצעה ג' פעמים. ולזה שפיר מסיים המחבר דהוסת הזה נעקר בשעה אחת אפילו בלא צדיקה, דהיינו כיון שעברה שעתה ולא צדיקה ולא הרגשה, מותרת כדין וסת שאינו קצוץ. והטעם פשוט, דהנה השעה קצוץ דכיוס שתרעה ודאי לא תראה רק בשעה זו, מכל מקום היום אינו קצוץ שתרעה בשעה זו כיוס זה דוקא, והוא כשאר וסת שאינו קצוץ דמותרת בלא צדיקה ונעקר בפעם אחת כמו בסעיף ד': [ב] כיון שעברה עונתו. הט"ז ס"ק ה' הקשה הא אשה שאין לה וסת צריכה צדיקה לעולם. ולפי מה שכתבתי בסיומן קפ"ו דצאין לה וסת אין צריכה צדיקה לאור הנר [ביאורים סוף ס"ק ב], ולא בחורין וסדקין [מדושים וביאורים ס"ק א], לא קשה מדי, דכאן^א צריכה צדיקה לאור הנר וחורין וסדקין דוקא. ונקודות הכסף [ס"ק א] מירץ דכאן מיירי בשם לה וסת ואינו קצוץ. נראה כוונתו, דמיירי באופן שנמצא בסיומן קפ"ו סעיף ג' ע"ש, ומיירי שראתה פעם אחת קודם הי"ד יום, ודוק. ולפי מירון הט"ז צריך לומר הא דאמר ועונה צינונית דינה כוסת [קצוץ], מיירי גם כן שיש לה וסת, רק שעברה וסתה ולא ראתה דלא חוששת ליום לי מהרואה שעברה, כמ"ס כאן^ב: [ג] כגון שראתה היום. עיין ש"ך ס"ק ח'. והנה הרא"ש דף ס"ד [נדה פ"ט סימן ג פה, א] כתב וז"ל, דרכ לא אמר דסגי בג' רק כשהוא לימי החודש, אבל בהפלה צעין ד', וכן מוכח בפרק שור שנגח [בבא קמא לו, ב] דמדמה נגח ט"ו בחודש וט"ו בחודש לפלוגתא דהכא. והן משוללי הצנה. ונראה דהרא"ש צא לאפוקי מהרמב"ם שכתב בחמשה שיטות [מדושי נדה סד, א] דפלוגתייהו בהפלגות, דהיינו בחדשים שוין, ע"ש, ולזה מציא ראה דעל כרחך הכא כיוס החודש מיירי, דהא מדמה נגיחות לפלוגתא דהכא, ובנגיחות ודאי דבהפלגות סגי לכולי עלמא בג', כדמוכח מהא דראה שור נגח שור לא נגח, כמו שכתב הרשב"א בתורת הבית

הארוך (דף קס"ט ע"א) [צית ז שער ג ע, ב] בטעם הדבר, וכן צבעלי הנפש להראש"ד (דף י"א ע"א) [שער תיקון הסמות סימן ג הלכה כג], ועיין צ"י שהציאו שם [עמוד נג ד"ה כתב הראש"ד], וכן כתבו כל הפוסקים, כן נראה לי כוונתו: [ד] ובימי השבוע. כתב הש"ך [ס"ק יד] דהיינו שראתה כיוס א' ולצקוף ג' שבועות חזרה וראתה כיוס א' וכו', ואף דכחאי גוונא איכא נמי הפלגה שזה לכ"ז יום, ומשגיג אותה לוסת הפלגה בנדה דף ל"ט ע"ב. ונראה דמיירי הכא שלא נקצע לה וסת הפלגה, כגון שראתה באמצע הפלגה שלישית דלא נמצא וסת הפלגה, כמבואר לקמן סעיף י"ד^א, דלא תולה וסתה צימות השבוע, דוסת השבוע לא נמצא אפילו ראתה צינומית כמו בוסת הסירוג ליום החודש לקמן בסעיף (ה') [ס"ד], ע"ש, וכיון דלא נקצע וסת הפלגה ווסת השבוע איקבע משום הכי תולה בוסת השבוע, אבל בשכר נקצע וסת הפלגה כגון שלא הפסיקה בראיה צנומית, אינה תולה כלל בוסת ליום השבוע רק בוסת הפלגה, כדמוכח שם [לג, ב]. ואם אחר שנקצע להפלגה הרחיקה ראיותיה, מונה הפלגתה מיום הראיה השניה, ואינה חוששת כלל לוסת השבוע ולומר כיון שנקצע ג"כ לימות השבוע צימורג ובוסת הסירוג אף שהרחיקה ראיותיה חוששת לאותו יום הראוי לראות כמו שכתבתי בס"ק (י"ט) [טז, ע"ש], דכאן לא חיישינן לזה כיון שכר נקצע וסת הפלגה אינה תולה רק בוסת הפלגה ולא בוסת השבוע כלל, דהא הרמב"ן בחידושו [שם] סובר דאין לחוש לשום וסת רק להפלגה, ונהי דאין קיימא לן דקוצעת וסת אף לימי השבוע היינו במקום דאי אפשר למחלי בהפלגה, אבל במקום דאפשר למחלי בהפלגה אינה תולה רק בהפלגה, דאי לא תימא הכי לא משכחח וסת הפלגה שלא יהיה ג"כ וסת השבוע או צוה או צילוג, דאם וסתה מח' ימים לח' ימים והתחלת ראיתיה היה דרך משל כיוס א' הרי וסתה

חוות דעת חידושים

קצעה וסת, [ש"ך ס"ק יב]: (ז) בימי החודש. והיינו לתיקון צית דין, דשיפורא גריס, [ש"ך ס"ק יב]: (ח) באחד בשבת. כגון שראתה היום ולסוף ג' שבועות ג"כ ראתה באחד בשבת וכן בפעם הב'. ואם כבר נקצע וסת להפלגה, דהיינו שראתה כבר ד' פעמים כך ואז נקצע וסת להפלגות שווח לכ"ז יום, שזו אינה חוששת רק להפלגה ולא לימי השבוע, ונפקא מינה אם הפסיקה או ריחקה ראיותיה. ועיין ביאורים [ס"ק ד]: (ט) קבעה דה וסת. ולא דמי לוסת הפלגות דצעין ד' ראיות, דהתם אי אפשר לומר כך וכך ימים

שעתה כשיש לה שעה קצוץ לראיתיה. והוא הדין בוסת הקפילות או אחר טבילתה, ג"כ אינה חסורה רק שעתה כשיש לה שעה קצוץ לראיתיה, כיון דוסת שאינו קצוץ הוא. ועיין ביאורים [ס"ק א]: (ה) ורביעית. ולדעה קמייתא בסעיף ז' צעין שתרעה עוד חמישית לל"ג, ואז חוששת לל"ד, [ש"ך ס"ק ט]. והוא הדין אם דילגה למפרע, כגון שמה לכ"ט ושלישית לכ"ח, [שם ס"ק ט]. והוא הדין אם היה כל דילוג לז' ימים כגון (ל') [ל"א] ול"ג ול"ה, [ש"ך ס"ק יא]: (ז) משיחה. ואם דילגה יום אחד ואחר כך שני ימים לא

באר היטב למהר"י מיקמין

ל"ג ואח"כ ליום ל"ד וכן לעולם, [ש"ך ס"ק י]: (ט) דיחוגה. כגון שדלגה מכ"ט לל"א ואחר כך לל"ג ואחר כך לל"ה, חוששת עוד לל"ז ואחר כך לל"ט וכן לעולם, [ש"ך ס"ק יא]: (י) משיחה. לאפוקי דילגה פעם אחת יום אחד ואח"כ ב' ימים או איפכא, [ש"ך ס"ק יב]: (יא) באחד. ולא דמי לוסת ההפלגה דלעיל סעיף ב' שצריכה ד' ראיות, דהתם אינו תלוי בימי החודש או שבוע, ואי אתה יכול לומר בהפלגה כך ימים היא רואה עד שתראה פעם ב', שהרי אין הפלגה הראשונה נודע אלא ע"י זמן שבין ראיה ראשונה לשניה,

(ג) [ב] פעמים, שהרי ראיה ראשונה אינו מן המניין, [ט"ז ס"ק ג]: (ד) עונתו. אע"ג דבסימן קפ"ו [סעיף ב] פסק באין לה וסת צריכה בדיקה לפני תשמיש, כאן מיירי שיש לה כבר וסת אלא ששינתה עכשיו בוסת חדש ולא קובעתה ג' פעמים, [ט"ז ס"ק ה]: (ז) לשלשים ואחד. והוא הדין דילגה למפרע, כגון ראתה שנית לסוף כ"ט ושלישית לסוף כ"ח, [ש"ך ס"ק ט]: (ז) לשלשים ושנים. זהו כיש אומרים שבסעיף ז', אבל לדיעה הראשונה דלשם בעינן כאן עוד ראתה בשלשים ושלשה, [ט"ז ס"ק י]: (ח) דיחוגה. וחוששת אח"כ ליום

הגהות והערות

קפט א. כלומר, ביש לה וסת קצוץ ועבר זמן הוסת, או עברה העונה בינונית, צריכה בדיקה וכו'. ועיין סימן קפד ביאורים ס"ק יב:

ב. עיין מ"ש לקמן ביאורים ס"ק כ:

ג. לדעת הש"ך שם ס"ק מ. אמנם החוות דעת ביאורים ס"ק יד ויח: חדושים ס"ק כא לא סבירא ליה הכי, וצ"ע:

ד. עי"ש בש"ך ס"ק כ דביאר שם דנקבע לה ג' ווסתות לט"ו ול"ז ואין אחת סותרת חברתה. כן נראה כוונתו:

ואין הראיה שצאמנע מפסקת ההפלגה מכל מקום מודה דצ"ע דהטעם כמו"ש הר"ן דוכי לעולם לא תראה ודאי דהמשנן היא מראה הסמוכה ע"ש, וזה דלא כנראה מהכרו"פ הנ"ל דע"כ דומה להפלגות וממילא תלוי במחלוקת הט"ז והש"ך גבי הפלגות, וזה אינו לדברי החוות דעת, אכן כלאו הכי גם בהפלגה קיי"ל דהראיה שצאמנע מפסקת ההפלגה ומונין ההפלגה מראה הכי כמושי"ת איה"ש וכ"ש צע"כ:

חילוק בין וסת קבוע לשאינו קבוע רק לענין עקירה שאחר שקבעתו ג' פעמים אינו נעקר בפחות מג"פ ועל הדרך שיתבאר איה"ש באיזה אופן נעקר, וכל זמן שלא עקרתו ג' פעמים עדיין חוששת לו, והוסת שאינו קבוע אעפ"י שחוששת לראיה פעם א' לוסת החדש ולב' ראיות לוסת הפלגה [שאינן הפלגה פחות מב' ראיות כמובן] מכל מקום נעקר בפ"א, ואפילו קבעתו ב"פ שאפילו ראתה ב"פ ליום ידוע בחדש או שראתה ג' פעמים ועשתה שתי הפלגות שוות לב' או לכ"ה וכיוצא ובשלישית לא ראתה באותו יום בחדש או בהפלגה אינו חוששת לו עוד (שו"ע סי' קפ"ט סעיף ז):

ג. עוד יש חילוק בין וסת קבוע ג' פעמים לוסת שאינו קבוע ג' פעמים, שהקבוע אע"פ שעברה עונתה ולא ראתה ולא הרגישה אסורה לשמש אח"כ עד שתברוק ותמצא טהורה, ושלא קבעתו ג' פעמים אם הגיע זמן וסתה ולא בדקה באותה עונה ולא הרגישה בדם מותרת לבעלה בלא בדיקה אחר שעברה עונתה והיינו שא"צ בדיקה לאור הנר ובחורין ובסדקין כמו שצריכה בדיקה בשעת וסתה אפילו בוסת שאינו קבוע כמושנ"ת לעיל סי' ג' סעי' ח' ובעבר וסתה (ג) לא בעינן בדיקה לאור הנר ולא לחו"ס, אבל עכ"פ צריכה בדיקה שלא לאור הנר ולא בחו"ס קודם תשמיש ואחר תשמיש כדין אשה שאין לה

ג. לא בעינן בו. על מ"ש המחבר

צסימן קפ"ט סעיף ד' דבוסת שאינו קבוע אם עברה עונתה מותרת הקשה הט"ז שם סק"ה דהא צסימן קפ"ו פסק דצ"אין לה וסת צריכה בדיקה לפני תשמיש, והנה לפימ"ש הס"ט והחוות דעת סימן קפ"ד [ס"ק-א] דכלא הוחזקה עדיין שאין לה וסת מותרת כלל צדיקה, ממילא מיושז כאן קושית הט"ז די"ל דמיירי כלל הוחזקה עדיין שאין לה וסת ט, והט"ז כאן וצסימן קפ"ד סקי"ג תירץ דמיירי שהיה לה וסת ושינתה לוסת אחר, והחוות דעת סימן קפ"ט סק"ז תירץ דיש חילוק

אופני הבדיקה באין לה וסת

דצאשה שאין לה וסת שצריכה צדיקה די לה צדיקה קלה שאינה מכניסתו לחורין וסדקין וגם אינה צריכה צדיקה לאור הנר, וצעזר הוסת שצריכה צדיקה הוא צדיקה מעלייתא לחורין וסדקין ולאור הנר ושפיר אמרינן דבוסת שאינו קבוע אם עבר וסתה אינה צריכה צדיקה והיינו שאינה צריכה צדיקה מעלייתא כמו בוסת קבוע צעזר וסתה, אבל מכל מקום צריכה צדיקה גרועה לפני תשמיש כדין אשה שאין לה וסת וכן תירץ הס"ט סימן קפ"ד סקי"ג ד"ה ולפע"ד.

והנה"כ סימן קפ"ד סק"ה כתב וז"ל י"ל דהתם מיירי שאין לה וסת כלל וכל פעם היא מוחזקת צרואה וכאן מיירי שיש לה וסת אלא שאינו קבוע ע"כ, והנה החוות דעת שם צסק"ז פירש דצרי הנה"כ דהיינו צלופן שנתצאר צסימן קפ"ו סעיף ג' ע"כ, והיינו דמצואר שם דאשה שאינה רואה צפחות מי"ד ימים אחר טבילתה ולאחר י"ד יום אין לה קצע אז עד י"ד ימים דינה כדין אשה שיש לה וסת, וזהו כונת הנה"כ שכתב דמיירי כאן שיש לה וסת אלא שאינו קבוע, דהיינו שיש לה וסת דעד כך וכך ימים אינה

רועה בשושנים

בראתה הפלגה פחות מל' יום וכדעת הט"ז ס"ק י"ז, וכעת לא ראיתי מי שיעיר בזה.

ט. וב"כ בפרי דעה טורי כסף ס"ק ה' לפרש דברי הנקודה"כ. ועייז בשמלה ס"ה ט'.

רש"י דבוסת קבוע פחות מעו"ב ועבר וסתה חוששת לעו"ב, ומסיים בזה"ל ומ"מ ברואה בשעת וסתה בין בוסת מורחק בין בוסת מקורב אינו חושש לעונה כלל כיון דקביע ליה זמן עכ"ל, משמע דרק משום דקביע, אבל באינו קבוע איז הראיה מפסיק לעו"ב. ומיירי שם

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

סוגה בשושנים <רועה בשושנים> גלייזר, יואל יהודה בן משה - שניאורסון, יוסף משה עמוד מס: 196 הודפס עיי

רואה חלל שאינו קבוע ליום ידוע דלמחר אותן הימים אין לה קצב צאיזה יום תראה, דהיינו למשל שמי"ד יום עד עשרים יום אין לה קצב שלפעמים תראה צזה ולפעמים צזה, וראתה פעם אחת למשל ציום כ' אחר טצילתה והיה

יום כ"ז צחדש וספרה ז'

ימים היינו יום כ"ח כ"ט

ל' וארבעה ימים מחדש

שאחריו וטצלה צליל ה'

לחדש ואח"כ ראתה תיכף

אחר י"ד ימים אחר

טצילתה דהיינו ציום י"ט

לחדש וציום שאחריו שהיא

כ' לחדש התחילה לספור

ז' נקיים וכלו הז' נקיים

צכ"ו לחדש וטצלה אור

ליום כ"ז ועתה צריכה לחוש ליום זה משום יום

החדש שעצר שראתה צכ"ז, דצמה שהקדימה וראתה

צ"ט לא נעקר החשש של כ"ז כמצואר צרמ"א סימן

קפ"ט סעיף י"ג ראתה צא' צניסן וכ' צו חוששת

לא' צאייר מפני ר"ח ניסן, וה"נ חוששת לכ"ז צחדש

שהוא תוך י"ד ימים לטצילתה [דהא הוא יום

ראשון לטצילתה] וצאותן הי"ד ימים אינה צריכה

צדיקה משום אשה שאין לה וסת, ושפיר אמרינן

דאם עצר יום כ"ז הנ"ל ולא צדקה ולא ראתה

מותרת לצעלה צלי צדיקה משום שהוא וסת שאינו קבוע, ונמעתה אין אנו צריכין למ"ש החוות דעת דמיירי דפעם אחת ראתה צאותן הי"ד ימים, דה"ה אפילו לא ראתה צזה רק שנודמן לה חשש הראיה

הקודמת שאינו קבוע

צאותן הימים כמו"ש,

ואיפשר דלאו דוקא קאמר

ועמש"ל סימן קפ"ו אות

א' י"א.

ול"י נראה לפרש דצרי

הנה"כ דמיירי

שקצעה לה וסת ליום ידוע

רק שצאותו יום לא קצעה

צעונה ידוע רק שהיא

רואה לפעמים ציום

ולפעמים צלילה, דהדין

מצואר צסימן קפ"ט סעיף י"ג דאינה קוצעת וסת

צכה"ג וחוששת תמיד לעונה שראתה צאחרונה,

וצוסת החדש ודאי דאינה קוצעת וסת צכה"ג

כמוש"ת איה"ש [לקמן סעיף כז], ומכל מקום צכל

ימי החדש חוץ מאותו יום החדש שקצעה לראות צו

דינה כדין אשה שיש לה וסת לענין זה שאינה צריכה

צדיקה לפני תשמיש, דכ"ש הוא מהדין המצואר

צסימן קפ"ו סעיף ג' דהא שם אין לה כלל יום

קבוע לראות צו ומכל מקום כיון שקצעה שאינה

רועה בשושנים

סובר כהחור"ד עכ"ל, וכן מסיק במנחת יצחק (מ"ו ס' פצ).

וי"ש ליישב בזה קושיית רבינו על מה שהצריך החור"ד

לאוקמי שראתה פ"א באותן ימים, דלשיטתו בסימן

קפ"ו ס"ק ג' דלדעת המחבר אין צריך לחשוש לעו"ב

בתוך אותם ימים [ומש"ה חולק שם] א"א לפרש דברי

השו"ע כאן באופן שחל בתוך אותם ימים, דהרי א"צ

לחשוש לזה, רק אם כבר ראתה פעם בתוך אותם

ימים אז סובר שגם המחבר מודה שחוששת לאותו

יום אע"פ שוסת תרוה"ד עוד לא נעקר בפ"א ואז

חוששת גם לעו"ב מראיה זו כמ"ש החור"ד לדייק

מדברי המחבר על תירוץ הט"ז, ומיושב שלא יסתור

דברי החור"ד אהדדי מסימן קפ"ו ס"ג לסי' קפ"ט ס"ק

ב' ודוק.

יא הבונה לחלק שני שלא זכינו לאורו, כמ"ש רבינו

בשער הספר. אולם לקמן סימן ד' סוף ס"ק

י ובשערי טוהר שער ד' דין כ"ח דעתו שאם אירע

בתוך י"ד ימים אלו עונת וסת שא"ק אינה

חוששת לו דמוחזקת היא שלא תראה בימים אלו, ועיין

מש"כ בזה בבדי השלחן (ס' קפ"ו ס"ג ציאוריס ד"ה עד י"ד)

ולדברי רבינו שחוששת ליום החדש שאינו קבוע כשחל

בתוך וסת תרוה"ד כ"ש שצריכה לחשוש לעו"ב שנמצא

בתוך ימי וסת תרוה"ד, דעו"ב דינו כוסת קבוע, והאריכו

בזה האחרונים, דבטהרת ישראל (ס' קפ"ו אות יג) ובאגרות

משה (יו"ד מ"ז ס' עז) הקילו בזה, ומסקנת הס"ט (ס' קפ"ט

ס"ק כ) להחמיר, וכ"מ ברשב"א המובא בב"י סוף

סימן קפ"ד, וכ"כ בהפלאה הל' נדה (קפ"ד) ובדעת תורה

למהרש"ם (קפ"ו). ובשו"ת שרגא המאיר (מ"א סימן כ)

כתב ששאל הלכה למעשה לאא"ז הגאון מטשעבין וצ"ל

והשיבו בזה"ל כבר ראה דברי החור"ד בסימן קפ"ו ס"ג

ורבים מהאחרונים מקילין כדברי השו"ע שם [לסמוך

על וסת תרוה"ד] וכו', ולענין דינא בשו"ת שו"מ (תלמי

מ"ז סימן מ) אע"פ שחולק על החור"ד מ"מ לענין עו"ב

רואה צלותן הי"ד ימים דינה צהן כיש לה וסת, ומכ"ש כאן ציש לה יום קצוע דפשיטא דצשאר הימים הוי כיש לה וסת ואינה צריכה צדיקה, רק צלותו יום החדש הקצוע לה לראות צו שלא צעונה ידוע דינה צלותו יום כאין לה וסת וצריכה צדיקה, דהיינו דאס ראייה אחרונה צלילה חוששת צלותו ליל החדש ^{הוא חסור} ואסורה לגמרי משום עונת הוסת, וצלותו יום שאחר הלילה מותרת רק שצריכה צדיקה לפני תשמיש כאשה שאין לה וסת דצלותו יום הוי כמו צלותן הימים שאחר הי"ד יום שצסימן קפ"ו סעיף ג, וכן להיפך אס ראייה האחרונה היתה ציוס הדין דצלותו יום החדש אסורה משום עונת הוסת וצלילה שלפניו מותרת [לדעת הטור והמחבר שלא ס"ל כאו"ז לאסור צעונה

שלפניו] רק שצריכה צדיקה צלותה הלילה לפני תשמיש כאין לה וסת, ומעתה י"ל דמיירו הטור והמחבר צכה"ג שקצעה לה לראות ציוס ידוע רק שלא צעונה אחת דלפעמים רואה ציוס ולפעמים צלילה ועתה ראתה ראייה אחרונה ציוס, והדין

דחוששת ליום החדש שאחריו ציוס, וצוה שפיר כתצו הטור והמחבר דעצר הוסת ולא צדקה מותרת צלי צדיקה דכיון שעצר צותו יום שקצעה לראות צו היא צשאר הימים כיש לה סת ומותרת צלי צדיקה י"ב כמוס"ג, וזהו כונת הנה"כ שכתב דמיירי כאן שיש לה וסת אלא שאינו קצוע דהיינו שיש לה וסת ליום ידוע שלא תראה עד צותו יום אלא שאינו קצוע צעונה ידוע וא"ש, ולשון הנה"כ קוצל יותר כפירוש זה.

ול"ל דצריכה היה נ"ל לתרץ דצרי הטור והמחבר שכתצו עצר הוסת אינה צריכה צדיקה דמיירי צלותן הנשים שהן מסולקות דמים כגון מעוצרת ומינקת שנתצאר לעיל סימן א' דאפילו אין להן וסת א"צ צדיקה לפני תשמיש ומכל מקום צריכה לחוש לראיה כמו לוסת שאינו קצוע, וצוה שפיר כתצו הטור והמחבר דעצר הוסת ולא צדקה מותרת צלי צדיקה, שצו ראייה שגס הכרו"פ תירץ כעין זה ע"ש צסימן קפ"ד סק"י. והנה כל אלו התירושים עולין להלכה ולכן כתצתי צפנים כלן להלכה.

רועה בשושנים

הפלגות מוסת החדש כמ"ש הראשונים, אלא שיש לדון אם קבעה וסת תרוה"ד לימי החדש שאין להם קשר בהפלגה, כגון שקבעה שרואה באחד מימים א' או ט"ו או כ"ג וכדו'.

עוד נתחדש כאן בדעת רבינו דכמו שיש תרוה"ד שעד י"ד ימים אינה רואה, ה"ה אשה שרואה תמיד מ"ד עד כ' הרי כשיעברו הכ' ימים דינה כמו הימים שלפני י"ד שאינה צריכה צדיקה, דהרי ע"ז כתב רבינו שנאמר בשו"ע שעבר הוסת מותרת בלא צדיקה, והרי אשה זו אין לה לגמרי קביעות ליום זה, דהרי וודאי שלעו"ב חוששת דלכל מילי נפסק דאין קביעות וסת אלא אם כולם באותה עונה, ובשבט הלוי (פ"ג ס' קטז) ושיעורי קפ"ו ס' ג אות ה) ובקנה בשם (קפ"ו ציורי שו"ע ז וצנעין)

ה' כתב רבינו מ"ש בח"ב בס"י קפ"ו אות א' דדעתו שוסת תרוה"ד נעקר בפעם אחת, דלא כמבואר בחו"ד כאן.

יב ובן כתב רבינו בפנים וכתב דין זה בין בוסת הפלגה ובין בוסת החדש, ונתחדשו כאן ב' דינים, א' דיש דין וסת תרוה"ד לימי החדש, אולם נראה שהיינו דוקא בציור זה שרואה ביום קבוע ולא בעונות קבועים, דאם תראה בקביעות בא' או ב' לחדש מהיכי תיתי לומר שזה וסת תרוה"ד לימי החדש אפשר שקביעתה להפלגות ל' ול"א ול"ב דאם ראתה בחדש מלא בא' ואח"כ בב' הרי זה הפלגת ל"ב ובחדש הבא שהיא חסר א"כ ב' לחדש היא הפלגת ל"א ודאי שתצטרך צדיקה גם בג' לחדש שהיא הפלגת ל"ב, דיותר מסתבר וסת

ביעתותא ובין מחבוא לקמן בדף ע"א וז"ל, בית שמאי אומרים וכו' מאי טעמא דבית שמאי אי נימא משום דכתיב [אסתר ד, ד] ותתחלחל המלכה ואמר רב מלמד שפרסה נדה, הכא נמי אגב ביעתותא דמלאכא דמותא חזיא, והאנן תנן שחרדה מסלקת את הדמים, הא לא קשיא, פחדא צמית, ביעתותא מרפיה. ופירש רש"י [ד"ה] פחדא צמית, דאגת יראה

כי הכא מפני פחד כרכום והגיע שעת וסתה ולא בדקה טהורה, שהחרדה מסלקת דמים.

ביעתותא, הבהלת פתאום שהאדם רואה או שומע נבהל, מרפיה. וכן פירש רש"י לעיל

דף ל"ט [ע"א ד"ה נמחנא] ודף ט' [ע"א ד"ה אס הימא נמחנא] אם היתה במחבוא מחמת פחד כרכום או ליסטיין. וא"כ לפי זה ענין הר[ח]אות במראה ולא בחדות שיש לחלק בין לשון ביע[ת]ותא ובין לשון מחבא. ולפי זה לא קשה מידי, דהב"י באו"ח איירי מלשון ביעתותא, ולא לשון מחבא, וק"ל [ע"כ הג"ה]:

בין שופעת לפוסקת כ"ל. אך סוגיין דעלמא קשה, דרוב נשים דרכן לרואה ד' או ה' ימים, ואינה חוששת רק ליום ראשון. לכן נראה דדוקא כשהימים שהן בתחלת ראייתה אינן בדרך קציעת וסת, כגון שראתה צ' פעמים בריש ירחא וזה' צירחא וזפעס הג' חוץ זה' צירחא וצריש ירחא לא חוץ, דלא אינן לה רק קציעות וסת של ימי נדוטה, חוששת אולי וסת הן, וראיות הראש חודש מז' פעמים הראשונים מימי ויזה הן וראיות ה' צירחא הן וסת, וכטעם הרמב"ן שכתב בהלכותיו בפרק ה' [הלכה טו], אבל כשימי תחלת הראיה הן גם כן וסת קצוע, כגון שראתה ג' פעמים בראש חודש וזה' צירחא או המשכה ראיותיה שכתב הרב צה"ה סימן קפ"ט [סוף] סעיף י"ג שימי התחלת הראיה הן וסת קצוע לדילוג, או אינה חוששת להראיות שבתוך ימי נדוטה, ולומר אולי הוסת קצוע שבתחלת ראייתה אינן ראויין לקציעת וסת שראיות מקריאות הן, והראיות שבתוך נדוטה הן ראיות לקציעת וסת, ולעשות מהעיקר טפל ומהטפל עיקר כולי האי לא חיישין. וכן נראה דאינה חוששת

[ח] (בא) צריכה דיקה:

זא שאר נשים [ט] (בב) צריכות בדיקה (בג) בשינוי

תחלת הראיה הן גם כן וסת קצוע, כגון שראתה ג' פעמים בראש חודש וזה' צירחא או המשכה ראיותיה שכתב הרב צה"ה סימן קפ"ט [סוף] סעיף י"ג שימי התחלת הראיה הן וסת קצוע לדילוג, או אינה חוששת להראיות שבתוך ימי נדוטה, ולומר אולי הוסת קצוע שבתחלת ראייתה אינן ראויין לקציעת וסת שראיות מקריאות הן, והראיות שבתוך נדוטה הן ראיות לקציעת וסת, ולעשות מהעיקר טפל ומהטפל עיקר כולי האי לא חיישין. וכן נראה דאינה חוששת

רק כשהימים בתוך נדוטה כבר נקצעו בג' פעמים, אבל לראיית פעם אחת שבתוך נדוטה אינה חוששת כלל כמו לשאר וסת שאינו קצוע, דהא הראב"ד [שם סימן א הלכה כז] לא חש לחששא דטועות אפילו כשהן וסת קצוע, ואף הרמב"ן דפליג נראה דלא משוין פלוגתא רחוקה כל כך, וזאת שאינו קצוע דאינו רק חששא נראה דלא הרמב"ן יודה דלא חיישין לחששא דטועות, דהוי כעין ספק ספיקא, חדא דשמא התחלת הראיה היא עיקר ואז אין חשש כלל להראיות שבתוך ימי נדוטה, ואפילו אם תמצי לומר שהראיות שבתוך ימי נדוטה היא עיקר מכל מקום אימר לא יצא ראייה זו לידי קציעת וסת כלל. והטור שהציג בסימן קפ"ט [עמוד ס] דברי הרמב"ן [שם פ"ה הלכה כז] בהמשכה ראיותיה, דחש אף להראיות שבתוך ימי נדוטה אף שהימים שהן בתחלת ראייתה הן וסת קצוע לדילוג, נראה דסבירא ליה כיון דיותר שכיח וסת השוה מוסת הדילוג על כן חש לשניהם, מה שאין כן כששניהם וסתות שוות. ועוד נראה כיון דשם מייירי שלא ראתה בדילוג רק ג' פעמים ולהחמיר חיישין למאן דפסק כשמואל [וגה סד, א] דבעינן ד' ראיות לדילוג כמבואר בסימן קפ"ט סעיף ז' ועיין ט"ז ס"ק כ"ז, משום הכי כתב דחוששת גם להימים שבתוך נדוטה, דאימר הלכה כשמואל ואז הימים של תחלת הראיה לא נקצעו וצריכה לחוש גם להימים שהם בתוך נדוטה, אבל כשימי התחלת הראיה הן וסת שוה קצוע או ודאי אינה חוששת להראיות שבתוך נדוטה כ"ל. ובשופעת דלא שייך חששא דהרמב"ן, כיון דהכל ראייה אחת כמו שכתב הראב"ד בספר בעלי הנפש, אפילו כשימי התחלת הראיות אינן וסת והימים שבתוך נדוטה הוקצעו אפילו הכי אינה חוששת כ"ל: [ח] צריכה בדיקה. ב"י ס"ק י"א כתב לתוך קושיה הב"י שהקשה הא ב"ש מדמה מעוברת למחבא, ומירך משום דנגד התשמיש חיישין שמא באמצע התשמיש יאל הפחד מלזה וכו'. שומא דמין הרב ט"ז לא ידענא, דמשמע שגא לתוך גם דברי הרב שהזכירו בריש דבריו, והרב צה"ה כתב אבל לתחלת צריכה בדיקה. ועל כרחק אי אפשר לפרש דברי הרב בענין תשמיש, דאם כן בדיקה מאי מהני, דלמא בשעת בדיקה עדיין לא יאל הפחד מלזה ובשעת תשמיש יאל, ועל כרחק בדיקה דכתב הרמ"א היא לענין אחר, דאשה שיש לה וסת צריכה בדיקה בשעת וסתה אפילו אינה רוצה לשמש כמבואר בסעיף ט', ונגד זה חילוק של הרב בין מעוברת למחבא אינו מעלה ארוכה. והנה להמליך בעד ה"ט צריך לומר דלא בא לתוך רק דברי הטור שכתב סתם חוששת, ומפרש ה"ט דמייירי רק לענין תשמיש. אכן גם בהטור משמע דחייבת בבדיקה לתחלת בשעת וסתה משום חשש דשמא תראה ותפול לארץ, וז"ל הטור, עבר היום ולא בדיקה טהורה, משמע דלתחלת בשעת בדיקה בשעת וסתה, ובמעוברת כתב דאין צריכה בדיקה אפילו לתחלתה, וזוה אינו מועיל חילוק ה"ט. לכן נראה דהטור הוכיח מהש"ס דלתחלת צריכה בדיקה במחבא, מדקתני במתניתין [ל"ט, א] ר' מאיר אומר אם היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדיקה טהורה, ולא קאמר אם היתה במחבא אין צריכה בדיקה, משמע דוקא דיעבד אבל לתחלת בשעת בדיקה, משא"כ במעוברת אין להוכיח מנדה דף ט' [ע"א] מהא דלא קא מציעא ליה בהגיע שעת וסתה בימי עזורה בשעת בדיקה או לא, דזה אינו, דיש לומר כמו שכתב הר"ן בחידושים שם [ד"ה כיון ע"ש ב"ר], אבל מהא דמחבא מוכח שפיר, דלא שייך שם חירוק הר"ן. וגם נראה דהא שכתב הטור דמעוברת לא בשעת בדיקה לתחלתה לאו מנדה (דף ט') יליף לה, דשם לא נזכר רק לענין דיעבד. רק דהטור למד זה מהא שכתב בתורת הצית הארוך (דף קע"א) [בית ז שער ג יב, א] וז"ל, וכיון דדיה שעתה אלמא ראייה מקריית היא ואינה ראוייה לחוש לה. ומשום הכי כתב אינה צריכה בדיקה, מה שאין כן לענין מחבא דאף דמסולקת דמים היא לא מצויה בגוה שעתה דיה שעתה, ואדרבה חסוב במתניתין [א, א] [ד' נשים דדיין שעתין ולא חשיב מחבא בהדיה], ועוד דבימי ויזה לכולי עלמא היא מסולקת דמים ואינה ראוייה לקצוע וסת ולענין שאר דברים, ואפילו הכי מטמא מעת לעת כמבואר דף ל"ט [ע"א], ע"ש, מכל שכן במחבא דרך ר' מאיר אמרה במתניתין שם מכל שכן דלא הוי מסולקת דמים לענין דיה שעתה, ודי אם נחשוב הא דמחבא מסולקת דמים כמו בימי ויזה לענין שאין מאטרף ראיות מחבא לקציעת וסת, כמו שכתב הר"ן בחידושו [לנדה ב] שם. ואף דמשמע שם דמחבא אפילו בדיקה ומלאה טמאה, טהורה, יש לומר דהיינו דאם בדיקה עזמה זמן רב אחר הוסת ומלאה טמאה אינה חוששת לוסתה ואינה טמאה משעת וסתה, אבל חוששת לראייתה להיוח מטמא מעת לעת, דבשאר נשים חוששת לוסתה ולראייתה עיין נדה ט"ז [ע"א], ובש"ס דמדמה מעוברת למחבא היינו רק לענין דיעבד, ולמאן דאמר וסתה דאורייתא ויליף במכל שכן מעוברת ממחבא. ועיין באו"ח סימן ג' במגן אברהם ס"ק י"ד מה שמקשה אדין דמחבא דהכא ומה שמירך: [ב] צריכות בדיקה. נראה דאם יש לה שעה קצועה ציוס הוסת דאינה צריכה בדיקה רק אותה שעה ולא כל העונה, דאפילו רבנן דפליגי אר' יוסי בנדה דף ס"ג [ע"א] דאמר שעות וסתות, וסברי כל היום, לא פליגי שם רק לענין איסור תשמיש ומקרא דהזרתם [ויקרא טו, לא], אבל לענין בדיקה מודו דשעות וסתות. וראייה לזה מהא דליתא בש"ס [שם טו, א] הוצא בש"ך ס"ק כ"ג דאם לא בדיקה שיעור וסת סמוך לוסתה וכו', ואם נאמר אף לענין בדיקה כל היום וסת לא משכחת לה אם לא שיהיה ידיה בין עיניה כל היום משיעור וסת אחר הנך החמה. ועוד ראייה, דאם כן אשה שיש לה וסת למה דיה שעתה, על כל פנים אותה עונה היה לה לטמא. והא דמשמע בנדה דף (מ"ג) [סג ע"ב] דאפילו לטהרות אסורה עונה שלפני הוסת, היינו לענין פרישה לתחלתה, אבל לטמא למפרע עונה משמע מהרמב"ם [איסורי ביאה ט, ד] דלא מטמאה. ועיין בחידושו לנדה שהבאתי עוד ראייה לזה. אמנם אם אין לה שעה קצועה ציוס וסתה, וכן במשנית ב' או ג' ימים, צריכה שתהיה לה מוך דחוק כל משך השנינו:

חוות דעת חידושים

שמותת אפילו בשעת וסתה לשמש, הן לענין שאין צריכה בדיקה בשעת וסתה: (בא) צריכה בדיקה. כמו שאר נשים בסעיף ט', והוא הדין שאסורה לשמש אפילו בשעת חרדה משום דאימא בשעת תשמיש יאל הפחד מלזה, ט"ז [ס"ק יא]. וגם אם ראתה במחבא אינו מאטרף לענין קציעות

הגהות והערות

[ח] לפנינו ליתא:

48

סימן קפ"ד

סעיף א

רוב הנשים יש להם ופתות. ואשה ששכחה זמן וסתה ע"י נש"ת מהרי"א יו"ד סימן ק"ץ כתב שאין לחוש מספק, וע"י חוות דעת ביאורים ס"ק ו' וזהגהות ר' ברוך פרענקל שם:

סימן קפ"ה

סעיף א (מהד' קראקא)

הגה, ומאחר שעברו ימים שאפשר לה למנות ולטבול נאמנת. ע"י חוות דעת [ביאורים] ס"ק א, באשה שזינתה בהיותה פנויה נדה ואח"כ ניסתה, אם נאמנת בעניני ספירה דחשודה לאותו דבר, וע"י תשובות ברית אברהם שהוצא בפתחי תשובה אה"ע סי' קטו [ס"ק יב] בזה. ומנאמי בתשובות הרא"ש כלל לב [ס"ק ט] שכתב באשה אף שחשודה לאכול חלב ודם אינה חשודה להכשיל בעלה דאימת בעלה עליה כמו בעצד דאימת רבו עליו יעו"ש, והוא דבר חידוש. וע"י סוטה כה ע"א באשה שיש לה בעל אימת בעלה עליה, וע"י בבא קמא כה ע"א לענין עצד עד האידנא אימת רבו עליו יעו"ש, אף דחשוד כיון דאימת רבו עליו אינו גונב וזה כוונת הרא"ש שכתב דעצד אימת רבו עליו, ודו"ק:

סעיף ג

אמרה לבעלה טמאה אני ואח"כ אמרה טהורה אני אינה נאמנת ואם נתנה אמתלא לדבריה וכו' נאמנת. ואם אמרה לשחוק כיוונתי או שאר אמתלא גרוע אינה נאמנת, ע"י תבואות שור סימן א' ס"ק ע"ח:

סימן קפ"ו

סעיף ב

אם אין לה ופת קבוע שלש פעמים הראשונים צריכין לבדוק קודם תשמיש ואחר תשמיש. ע"י חוות דעת סק"צ שכתב באשה שראתה פעם אחת אחר תשמיש מחויבת בדיקה אחר תשמיש כיון דאחיליד לה ריעותא, והנה הוא החמיר מכח שיטת הראב"ד, וע"י נש"ע הרב בקונטרס אחרון לסימן קפ"ו ס"ק ב' שכתב דהר"ה ויתר הפוסקים

סעיף ב (מהד' קראקא)

בשעת ופתה וכו' אם הוא ביום פורש ממנה אותה היום. ע"י נש"ע הרב בבאורי [ס"ק] דהיינו לאחר הנץ החמה, ומוכח דקוצר דקודם הנץ שרי אף שווסתה באותו יום. וע"י חוות דעת לקמן [ביאורים] ס"ק ה, ודבריו ז"ע. ובתשובות חוט השני סי' כד מבואר להיפוך דאסור מעלות השחר. גם באשכול ה' נדה סי' לב [סלק א עמ' 77] כתב דאפילו ווסתה צקוף היום בעינא פרישה מתחילת עלות השחר, ע"י ש:

סעיף ט

עבר הופת ולא בדקה וכו' וי"א שאפורה עד שתבדוק. ע"י ש"ך ס"ק כ"ג מה שכתב בשם הב"י דאפילו איחרה זמן מה כו', ובאמת שלשון הב"י היא אפילו איחרה כמה זמן ומשמע אפילו זמן מרובה, וכן מנאמי באשכול הלכות נדה סימן ל"ג וז"ל ואם לא בדקה בשעת הוסת אפילו איחרה ימים הרבה לבדוק ושזב בדקה ענמה ומנאמי טהורה טהורה יעו"ש.

וע"י בפתחי תשובה ס"ק י"ח בשם החוות דעת ס"ק י"א דאם בדקה ענמה ונאצד העד אסורה דתו ליכא ראייה מהא דלא הרגישה דאימור הרגשת עד היא, והוסיף עליו הפתחי תשובה דהוא הדין בהטילה מים בשעת וסתה. ותמהני דהא עונת וסת היא יום או לילה וכי מיירי נש"ע שכתב שתבדוק אחר כן שזכל העונה ההיא לא הטילה מים, ובפרט בעונה ציונית דלדעת הפלתי סימן קפ"ט ס"ק ט"ו היא מעת לעת שלם והאיך יתכן שזמעת לעת שלם לא הטילה מים, וכיון שכן דבהטילה מים טהורה ע"י שתבדוק אחר הוסת א"כ הוא הדין בבדקה ונאצד העד דלא כהחוות דעת. ועוד דלדברי החוות דעת אם עצרה ושימשה בשעת וסתה אף אם אח"כ בדקה ומנאמי טהורה תהיה

שבתוך ימי הווסת מוכחת שאין הדם דם גדה. וזוה מיושב קושיית המה"צ שם על הרא"ה מהרואה דם מחמת מכה:

(ג) והחזון"ד לא נסתפק רק אם להמירה בלא בדיקה. אבל אם בדקה בתוך ימי הווסת הדבר פשוט וברור דטוהרה וליט דין צריך בושש:

הק' אברהם:

אוצר החכמה

סימן רלא

ב"ה יום ד' וירא זמ"ר"ת לפ"ק. ^(החזון"ד)

שפעת שלום וברכה לבבור גיסי הרה"ג חרף ובקי מושלם במעלות איש חמודות מו"ה יצחק הכהן ג"י.

(א) יקרית מכחנך הגיעני שצוע העברה ובהעברה בעלמא ראייתי דצריך מתוקים וערבים. ומאז ועד עתה הי' לי טרדות שונות. והיום עיינתי בדבריך וראיתי ההמירים שלך. אומ' א' ואומ' ה' כטעם אחד הם והמה דברים מסתברים. היתר ב' מחודד ומפולפל. היתר ג' יחבאר לפנינו. היתר ו' כחצת בטעם ר' יוסי באשה עושה רכ"י לטהר לגמרי. דהמ"ר כעד שאינו דווקא אף אי הוה ידעין דעיילי למקור שמא ממכה שכוליות באל. ובעומדת ומוזנקת דספק אם עיילי למקור ספק כחמים להקל. ואכתי קשה מה הקשה הש"ס לר' מאיר אימא דר"מ מטמא שם משום כחם לבד דשמא לא עיילי כלל למקור. ולעולם צעד שאינו דווקא טמא משום גדה. אולי הי' לך איזה כוונה ושכחת לכחוב:

(ב) והנה בענין הדור מ"ר למקור ואייתי דס. יש לפרש בג' אופנים. הא' דמ"ר ילאו דכרכס מנקב שלמטה סמוך ליציאה והדס מנקב המקור. ומחמת שהדור מ"ר למקור המעורר דס שבמקור לזאת. ומ"מ זה ילאו דכרכו וזה דכרכו. ולשון הדור מ"ר למקור ואייתי קשה לפי זה. הב' שהדור מ"ר למקור. ושבו ילאו המ"ר עם הדס יחד מנקב המקור. וכן ראיתי להרב ז"ל מלאדי בש"ע שלו. הפ"י הג' הוא בתשו' מהר"ם או"ז סי' ח' דכשעוררת עצמה ומחמלל מקום ויולאים משם דרך סדק או נקב צפנים קודם שיאלו. וחזרו צפנים למקום מ"ר. ושבו ילאו עם הדס בנקב מ"ר. ומסיים וכדי שלא יועיל אם תסתום הנקב בשעת הטלת מ"ר. וכוונתו לצדיקת מהרי"ל. או שמכנים שפופרת עם מוך בשעת הטלת מ"ר. דמה רא"י שהמוך נקי. הלא אנו אומרים שבאמת לא ילאו דרך נקב המקור רק דרך נקב מ"ר ואעפ"כ טמא משום שדס המקור ילאו למקום מ"ר:

(ג) והנה לפי הראשון ודאי צנ"ד אין בית מיחוש דאין יתכן שדס ילאו לבדו ומ"ר לבדו ובהערוצתן סמוך ליציאה יהי' לאחדים ממש עד שלא יהי' ניכר מים לבד ודס לבד. אך לב' פירושים אחרונים שנתערבו צפנים או במקור או במקום מ"ר

כוחות דראשון דלחמזק לשני דלא לחמזק כנ"ל. אבל בשני פשוט למקשן דמותרת. אך לדעת הרא"ה הנ"ל יצא קושיית המוס' על נכון. דלשני נמי אלו היו רואה לראשון שני פעמים ולשני פ"א הי' אסורה לשניהם כדברי הרא"ה הנ"ל. וה"ה אם ראמה ג"פ דלא גרע לדעת המקשן הנ"ל. ובחו"ד כתב בדברי המוס' דברים לא שרירין ולא קיימין:

(בח) העולה מזה דהמוס' סוברים כדעת הרא"ה. וע"כ אף לדעת המרנן דלא מהני חזקת ראשון לשני היינו דוקא בדלחמזק לראשון. אבל היכא כשתדוק במוך ולא יחזיק לא לבעל ולא למוך. שפיר יועיל כנ"ל ותיאסר לבעל. לכן דעמי לסמוך שתבעל עוד פעם אחת ובתנאי שיסכימו עמי שני גדולים המפורסמים בהוראה מטינא שיבא מכשורא בהדיהו [אכן האשה תזהר לעצמה עד שיוחזק אצלה עכ"פ שנחפשא כי לאחר שתבעל וחו"ו תראה לא יהי' לה תקנה] וצאם לא דברי בטליו. ולענין להאמין לרופאים הוא ענין ארוך ועמוק ואין לי פנאי לעיין בימים האלו ימי חשבון עם קוניהו. ימחול ידידי להודיעני מה נהיית באשה הזאת:

דברי ידידי הרוש"ת הק' אברהם:

החזון"ד

סימן רל

ב"ה ה' ויקרא ב' ניסן תרמ"ם סאבטישאב.

שלום לאהובי נכדי המופלג השגון מו"ה
מנחם מענדל' ג"י.

(א) בענין אשה שבדקה בשעת ווסתה ונאצד העד דנסתפק החו"ד [סי' קס"ד ציטורים ס"ק י"א]. דכל ההיתר משום שלא הרגישה. וזו אין רא"י מדלא הרגישה דאימור הרגשת עד הוא. וכתב הפ"ת [שם סק"ת] דפשוט אפי' בדקה ומלאה אח"כ טוהרה. באמת הדבר פשוט וברור להיפוך שהרי הרואה דם מחמת מכה שבמקור אפי' בשעת ווסתה טוהרה. וזו אין רא"י מדלא הרגישה. דהא אימור הרגשת דם מכה הוא וכ"ש למ"ש הרשב"א דאפי' אינה מרגשת שדס זה מן המכה. דאין רא"י כלום מדלא הרגישה. שהרי מרגשת ואינה יודעת אם הוא דם גדה או דם מכה:

(ב) א"ף צ"ל לפי ד' ספיקו של הח"ד דהיכא דאין רא"י מדלא הרגישה אסורה. דהתם שבדקה אח"כ ומלאה טוהרה. והיינו לפמ"ש ברא"ה בס' דה"צ קס"ה: דהבדיקה שאח"כ הוא. כגון אשה שדרכה לראות ג' או ד' ימים ביחד. ואם בדקה ומלאה טוהרה חליטן שצודאי לא ראמה עוד בשעת ווסתה. שא"כ הי' לה לראות גם עכשיו כמנהגה. ואם בדקה ומלאה טוהרה חליטן שצודאי לא ראמה בתוך ימי הווסת. ולדס גדה יש ווסת איזה ימים. משא"כ דם מכה אין דרכה למשוך איזה ימים. וע"כ הבדיקה

משולשות בסדר קיים אם יקוים ראייה יום הזה צדו הנשי צדו חייבהו אין זה אלא כמחלה על מחלה, ולכן היא בחקקה הראשונה בלא רחוקה, ועפ"י לר"ך תלמוד עממא דמ"ד וסחות דל"ר, וזוהר, לומר דפליגי במילואה בדבר.

(כ) וי"ל דעממי דיד"י דפרש"י דכ"ה להם קבלה הללמית, וגררר דהלכה כ"ה דלר"ך דדיקא וכדמלמי עין הדדיקה ב"ז ח"ה דכחצו דהדדיקה הוא מבי"ה, וכי כי"ה דהסם בלא דדקא איכ"ה למ"ד דסותרת ספירתה ואפי"ג דל"ן לחוש לרא"י דעיקר עיניו, אצל בן הוא מלות הדדיקה בלא נחזיק בעברה ודלית עד שתדוק, כי"ה ציוס הוסה כ"ה לא ילכ"ה מספק עד כי"ה עברה ודלית דכ"ה דדיקה, ונפ"ז גררר דכי כי"ה דהסם סגי בדדיקה שהרית וערצית ואפי"ג ד"ה לחוש דרררר בלאמ"ע היום ונפל לר"ך, מ"מ לא חייבה חורה אלא ראי' בתחלה ודל"י בסוף, כי"ה בדדיקה בתחלה הוסה ובסופו סגי.

(כ"ה) רבוה י"ה לפרש פלוגתת ר"ש ע"ז א' למאי דמוקי דכ"ה וסחות דל"ר ומיירי בדדיקה ע"מא שיעור וסח אחר הוסה, י"ה נפ"ן כיון דשיעור וסח ראי' גמורה הוא בלא היה דס מקדס מ"ע דשמואל, אצל לפי באמור נחל דכ"ה דדיקה אינו בכל משך הוסה אלא בסופו ואכתי איכ"ה למיחש דנפל לארץ אלא דקן הוא הד"ן דכ"ה צ"ה, ולא סדר דין כחורה דדיקה י"ה בשעת הוסה ממש והוא מעיד גם דשיעור וסח מקדס אצל בדדיקה לאחר הוסה נ"ה דלא רררר בסופו דלמ"ה רררר מקדס, ור"ב סדר דכ"ה צ"ה, ובאמ"ה י"ה נפ"ן צ"ה בדדיקה ע"מא שיעור וסח לאחר היום אי ה"ו בדדיקה ציומי לענין פלוגתת ר"ה ור"י ור"ה לעיל ז' ב', ואין לחוש דפליגי בהלכה דמלמי דכ"ה ור"ה במקור מק"ע פי ח"ו דכ"ה הלכה ואפי"ה פליגי צ"ה.

(כ"ב) יר"ד ס"י קפ"ד פ"ה ס"ק י"ז דכ"ה שחשים מוך דחוק כ"ה, כ"ז תמוה דכ"ה נחלקו בגמ' ע"ז א' בדדיקה דשיעור וסח אצל בדדיקה בזמן הוסה לכ"ה דעבורה היא אפי' למ"ד וסחות דאורייתא ואי לר"ך מוך דחוק כל זמן הוסה לא שייך דון בדדיקה דשיעור וסח, ואפי"ג דהסם לענין דיעבד, אין להחמיר כאן לענין לכתחלה צדוק זמן הוסה כיון דדיקה של רגע אחת חשיבה דדיקה ומעכרת אפי' למ"ד וסחות דאורייתא, וכבר נחבאר בדבר לעיל בסיומן ז', והלכך סגי בדדיקה בעונת הוסה אפי' פעם אחת, ואם לא דדקא צודקת אחר הוסה אפי' אם דדקא חוק הוסה וא"כ העד או העילה מ"ר חוק הוסה כל בדדיקה אחר הוסה ומלכ"ה עבורה היא עבורה, ח"ה מצואר בלשון העוש"ע שאינו היה הד"ן דאם העמ"ד היא עממא ודל"י לא היו כותמין כיון דדבר מל"י ועל כרוב לא היתה מועילה דדיקה ואין השמיטו הפוסקים עיקר ז', ואף אם דדקא לאחר הוסה וא"כ העד צודקת פסם שני ואף אם רררר כל בית הסתרים צודקת אחר רחילה ועבורה.

סימן פא

ע"ד אשה — שפ"י דכ"ה הרופא — יש לה להצטוות במקורה בפיות העורקים המצוקים אח דס הנדות, ולפיכך אין נסתמין לעולם וצרחית הימים של הוסה היא שופעת ואח"כ מתמעט אצל אין לה עברה לעולם גם ימים ששופעת נכנסות חוק ימי יצ"ה.

נראה דאף אם תרחץ ויכ"ה נקי לפי שעה ומיד תדוק צמוך דחוק צהרין וסדקין ותמלא אח המוך נקי, אין זה הפסק עברה דל"ן הפסק עברה אלא במלכ"ה עממא עברה בתחלה בדדיקה אצל במלכ"ה עממא עממא והעצירה צרחית אין בדדיקה מידי דלעולם אין באשה שופעת אלא פוסקת לפי שעה וחזרת ומשפעת ואין בדדיקה עד על המעין שנסתם אלא בשכחה זמן מרובה ולא כרגיעה ולא רררר ואח"כ דדקא צהרין וסדקין ולא

ומה בין זו גרשה שעה אחת סמוך למיחתו דאסורה נאכ"ה בתרומה מיד, אצל לפי המצואר דמ"ד וסחות דרצנן מעיקר דין אין לחוש כלל לעיקר חזקת הוסה, דעת הפוסקים ז"ל דלפי סמוך לוסתה מכה דקו"ל וסחות דרצנן מצוארת, וכן גררר דעת בגר"ה ז"ל דציומיו שם ס"ק כ"ב וכי כי"ה דאשה שאין לה וסח מותרת כ"ה י"ה לה וסח סמוך לוסתה ואפי' ברא"ה ז"ל דאוסר מבי"ה בשעת וסח ממש כיוון שמה"ת יש לו להסם להרחיק ע"מא מן עצירה ואין יכנים ע"מא לספק איסור שכ"ה נכ"ה ע"מא שעה הוסה לרא"י יותר משאר הזמנים אלא שאינה חזקה גמורה וכמשי"ג לעיל, ואפשר דגם המחזירים ציומא לדרך אינו אלא בעונה הסמוכה וכדעת ברא"ה ז"ל.

(טו) ומש"כ טוד הכ"ד למ"ד וסחות דל"ר כיוון דחיישין דרררר בלא כרגשה ועממא מדרצנן, ג"כ אינו מוצן, למ"ה נחוש בראתה בלא כרגשה אחרי שרוב הראיות ברגשה, וגררר דלמ"ד וסחות דל"ר אינה קובעת וסח צרחיה בלא ברגשה ובדאמרינן לעיל י"ה ב' דמימי עברה לימי עממא לא קבעא, ושלא ברגשה גררר דלא עדיף מכה וכש"כ שאין לחוש לרא"ה בלא ברגשה מחמת הוסה שכ"ה הוסה החזיק גרררר ראי' גמורה דכ"ה ברגשה, ועוד דוסחות דל"ר לא יתכן אלא למ"ד מקור מק"ט, ועוד דכ"ה להוכיח דוסחות דל"ר מדקאמר חוששת לוסתה, ובתצו כח"ו ואפי"ג דלמ"ד דרצנן נמי חיישין לשעת וסח מ"מ מקולקלת למנינ"ה לא ה"ו ואמאי כיון דחיישין דל"ר ה"ו דדקא בשעת וסח ה"ו משכחה אותו כדס וע"כ עממא משום דסוף סוף כ"ה חז"ה בלא כרגשה ולמ"ה לא נחוש לוסתה שכתה מקולקלת. (טז) ולפי המצואר לעיל דלמ"ד וסחות דרצנן עיקר חזקתו מדרצנן, גררר בספיקו של הכ"ד בלא דדקא בפעם

כ"ה ודדקא בפעם ד' דלא קבעא, ואפי' למ"ד דל"ר נמי ה"ה ב"ה פעמים עדיין לא קבעא, ומיכה אפשר דחכמים החמירו צ"ה שלא יועיל הוסה שלא רררר ולא נדק כלום לא לעמא ולא להפסיק וכן בלא דדקא ג"פ חוששין לוסתה ול"ע, מיכה כ"ז אי חיישין לוסתה דארגשה ולא חרעתה אצל אי סמכין דלא כרגשה אלא דחיישין לרא"י בלא ברגשה קרוב דכ"ה דלא מחשב ראי' לענין קביעות וסח ולא לענין קיום הוסה, מיכה אפשר כיון דמדרצנן עמא מחשב ראי' מדרצנן לכל ול"ע.

(יז) ובס' פ"ה אחרי העתיקו דכ"ה הכ"ד, כע"ר דכ"ה המ"ר בשעת הוסה לא מכוני לה דדיקה אחרי כן, ולפי"ז אחרי דנשי דידן אין להן שעה קצובה ואפי' אם לא נחוש כל בעונה מ"מ שעות כמשתנות בן שעה וסח מן הד"ן, נפל צצירה דינא דוסחות דרצנן המצואר צו"ע להחיר בדדיקה אחרי כן, ומלמי שפסקו כהמקיל בוסחות משום שח"ה דרצנן ולמ"ה לא חששו לכל כ"ה דכו"ה מדל"ר.

(יח) ובאמ"ה י"ה לענין ד"ה לה שעה קצובה דמצואר צה"ד סק"ע דאפי' למ"ד וסחות דל"ר א"ל דדיקה אלא אחת השעה, והלא כשתררר לאחר שעה כל שח"ה צרחיה עונה לא חמרינן דכ"ה שנינו וסח, כ"ה דל"ן באורה צממו ב"ה בשעה אלא זמנו כל בעונה וא"כ כשעברה השעה ולא רררר וא"ו דנין אם ב"ה באורה אח"כ ודל"י יש לנו לומר מחמת חזקת הוסה שודל"י ב"ה, ורררר הכ"ד מאשה שיש לה וסח עממא עונה י"ל כיון דמעל"ע לוכ"ה לא גזר בדאמרינן לקמן ל"ו א', אי"ג דמעל"ע הקילו צרגילה לראות בסוף בעונה אין חוששין לתחלתה, אצל צרגילה לראות בתחלת בעונה ודל"י יש לנו לומר בלא חשנה וסח ויצ"ה בסוף בעונה, ואפי"ג דלפי"ז לר"ך מוך דחוק כל בעונה, דלמ"ה אכ"ה והלא ע"כ הוא צל"ן לה שעה קצובה, ולפי"ז ע"כ מוכרה דל"ן המ"ר מצעתל בדדיקה אפי' למ"ד וסחות דל"ר ובאמ"ה עממא צ"י.

(יט) ונראה דכ"ה כבר נחבאר דעממא דמ"ד וסחות דרצנן שאין זה חזקה כלל, ואפי"ג דרוב יש להן וסח כיוון עיקר קיום הוסה אצל מל"י שנינו בסדר לוסה אחר ופעמים מקדמת ופעמים מאחרת, ובדאמרינן כחצות ב' ב' כיון דאיכ"ה נשי דקמשנו וסחיתו בשעת וסח דמי ע"כ, עד שאם נדון בדרך הארץ צרחיות

במקל הנשים ששותות משקה או שאר דברים לעכב
וסתן עשרה או עשרים יום אם אסור לבעלה לזא עליה
אע"פ שהיא עבורה דהוי כסמוך לוסתן או לא. ומתוך
השבתו שם יראה צדור דעיקר הספק הי' אם אסורה
כל ימי משך הוסת וכל הימים עד שתראה והיינו
להחמירים בהראש"ד (דלא כר"ה ושו"ע שלפנינו)
דכל משך ימי הוסת נקרא ימי עונה, אבל עכ"פ צעונה
ראשונה הי' פשיטא לי' להרד"ב שהיא אסורה כמש"כ
צח"ד הילכך יפרוש ממנה היום הראשון של הוסת
ומותרת לאחר"כ, וא"כ לדיון דללא"ה גם בדרך הרגיל
אינה אסורה רק צעונה ראשונה אין נפ"מ מזה, איצט
להרד"ב כי ומכ"מ לריבך צדיקה קודם תשמיש ואע"ג
דנשאר נשים חני תופס מילתא מליעחא דאי אית לה
וסת קציע אינה לריבך צדיקה ואם אין לה וסת קציע
לריבך צדיקה צ"ד הוי כאין לה וסת קציע ומסיים
הרד"ב, ואם נסתה אשה זי משקה זה ג' פעמים
שמעכב וסתה מסתברא דמשמשת בלא צדיקה ע"כ,
והיינו דדיונה כקציעה לענין זה שלא תראה בימים
אלה א"כ גם צעונה ראשונה אין לה לחוש דכר"ה יש לה
קציעה שלא לראות, ומש"כ הרד"ב למעלה דצעונה
ראשונה תחוש היינו קודם דאסיק מליאות זה דכבר
נסתה משקה זאת ואחרי לה ג' פעמים, וא"כ באלה
שנוקחים כדורים אלה לשמות וסתן ואחרי לה ג"כ כמה
פעמים לכאורה יראה דאין להם לחוש גם לעונה
ראשונה, אלא לאחר הפסקת לקיחת הכדורים שאז הם
עלולים לראות צקרוצ כידוע.

י.

ס"ט, שאר נשים לריכות צדיקה וכו' ולא הרגישה
עבורה. צח"ד נסתפק אם צדקה ונאצד עד
הצדיקה די"ל דשוצ אין הוכחה מדלא ארגשה די"ל
הרגשה עד הו"א, ובפת"ש ס"ק ח"י העתיק דברי הח"ד
כאלו נאמרה בדרך הלכה פסוקה לא בדרך הספק וזה
אינו, מכ"מ צעיקר הח"י של הח"ד צספר חקר הלכה
הרבה להשיב על הח"ד דאין הפ"י בדברי המחבר ולא
הרגישה שתהא מעכבת הוכחה זאת דלא ארגשה די"ל
דקושטא דמילתא נקט שאם הרגישה אף שלא צדקה אם
המראה עבורה או עמאה עמאה מספק כמבואר סי'
ק"ל אשה שהרגישה שנפתח מקורה, מכ"ש כאן שהוא
שעת וסתה, או דמייירי כאן בהרגשה קענה כזאת דלולא
יום הוסתה היתה עבורה כגון הרגשה זיצת דבר לה
צצית החילון ואעפ"כ כאן עמאה כיון דיום וסתה היא
ותקע עצמו לדבר הלכה דגם הרשב"א צח"ה שהזכיר
דבר זה לא משום דהוכחה דלא ארגשה מעכב עד
דמימא שאם אצדה בהוכחה ע"י שצדקה עמאה שלא
הרגי אלא גם דברי הרשב"א מתפרשים כנ"ל וע"ש
שהאריך.

אבל לדידי צעניותי לא נראין דבריו דודאי שצזה
שיעת הח"ד כנים דהוכחה לא ארגשה הו"א

אינו עושה חשש וסת כלל א"כ צפעס אי' פשיטא דיש
לחשש ליום הכי שצא וסת הגמור, ואמנם בראתה כן
ג"פ וכל פעם ציום אי' ע"י עד הצדוק, או לשיטות
הסוברים דכלל פעם ראות עד הצדוק נחשב כמו וסת
צזה מסופקני מאד אם גם צזה נעשה להני"ל יום הי'
טפל ליום ראשון והי' יאיר עיני. [ועיין מש"כ צעניי
צצצט הלוי ח"ב סי' צ"ט השיך לרמ"א סי' קפ"ט
סי"ג לחלק בבהני"ל צין ראתה רק ראות מועפת. לראיה
מרוצה יעש"ה].

ח.

ס"ז, שהוכר עוצרה. עיין מש"כ צצצט הלוי ח"ג סי'
ק"ד צסם המאירי עי' שאין סלוק עד שעת הכרה
עוצר שהולד מכיר חיותו ומכציד עליה ראשה ואצריה
ודמיה מסתלקין, ועיין הי' בלשון הרמב"ן והרשב"א
נדה עי' שם תראה דרבותינו שוין צזה דיתכן סלוק
דמים וגם כצדות ראש ואצריה גם קודם ג"ה ולדעת
הרמב"ן והרשב"א זה ספק הגמ' שם אי' אוליין צתר
הקדמת כצדות הראש של כא"י"א והיתה השוצת הגמ'
דגם ראשה ואצריה כצדין הלוי צהכרת העובר דג"ה,
ור"ל דאע"ג דאיכא הכרה מה, וגם כצדות ראש לפני
ג"ה חכמים קצבו גמר סנוק הדמים צהכרה דג"ה
דוקא שהיא הכרה שג' ודל חי כמש"כ הרמב"ן והמאירי
ושעור דראשה ואצריה כצדין נקבע ג"כ רק לפי הכרה
דג"ה ושיניהם שיעור אי' כתצתי כ"ז להוליא מדעה
העושים דיתכן חזקת מעוצרת לענין דיוני נדה גם קודם
ג"ה אם יודע שהיא מעוצרת, והמעין צכל דצרי
ראשונים הנ"ל יראה שזה אינו, וכבר הארכתי צזה
צצצט הלוי ח"ג סי' ק"ד, והצצתי שם על דברי תשורה
שי מהדו"ה סי' קצ"ו.

ט.

ס"ח, היתה נחצית צמחצא מפני פחד והגיג שעת
וסתה איננה חוששת לו. נסתפקתי באלו נשים
שנוקחות כדורי רפואה ידועים שיכולים לעכב ציאה
הוסת ולשנותו כידוע ומפורסם מן הנסיון אם לריכים
לחוש ליום וסתן הרגיל עד עכשיו דמה הצדל יצ צין
חרדה המסלקת דמים או עצור או שעשתה פעולה
רפואה הנ"ל שצודאי מסלקת הדמים עכ"פ עכשיו
וצחרדכ החמיר השו"ע לכתחלה ועיין צצ"י וט"ז, וכבר
הצאתי צסם המאירי נדה עי' ע"א הטעם דכיון דיש
הצדל צין פחדא לצהלה כמבואר צנדה ע"א ע"א ועיין
היטוי צמג"א סי' ג' ס"ק י"ד, וכיון שאין כל הדעות
שולטות להצדיל צזה צין פחדא לצהלה עלינו להחמיר
לכתחלה, וכ"ז לא שייך צכדורים הנ"ל שמוחזקים
למסלקי דמים ומנוסים לכך.

וכבי' תלמידי הה"ג מהר"מ שעערן הראני צתשובה
הרד"ב החדשות חלק ח' שנשאל צכיו"צ רציו
הרד"ב שם צסי קל"ז והיתה השאלה אודיעך דעתי

וראיתי אח"כ מש"כ בתשובת מהר"ם לוצלין סי' ז'
להחמיר בכחמי לילה דילמא ארגשה ולא אדעחה,
ובס"ט סי' קפ"ג הקשה עליו מש"ם נדה ג', ובצר
כתבתי בגליון תשובתי שם ליישב זה, ועכ"פ ציוס הוסת
כנ"ל יש מקום טובא לחשוש לחומרת המהר"ם לוצלין.
עיין פת"ש סוס"ק י"ח בספק החו"ד אם וסת שאינו
קבוע נעקר צלי בדיקה: איברא לדינא מבואר
באחרונים דוסת שאינו קבוע נעקר גם צלי בדיקה
כמש"כ בתשובת צית שלמה יו"ד ח"צ סי' כ"ז ועיין
צס' דע"ת כאן.

יב.

סי', הרוצה ללכת לדרך לריך לפקדה אפי' סמוך
לוסתה וכו': לעיין סמוך לוסתה שחל צליל
עצילה כבר האריכו האחרונים צזה והסכמת כולם
להחמיר וכמש"כ ג"כ צצט הלוי ח"ג סי' קי"צ וע"ש
שכתבתי בענין מה שרצה להקיל במקנה קידושין צקו"א
לסי' ס"א בענין צעילה ראשונה של כלה שחל צעונה
הסמוכה לוסת, וצנצ"ת חו"ד סי' קי"ז וצפ"ת כאן
סי' כ"ג מחמירים בצשיעות וכן הדעת נוטה להלכה
כמש"כ צצט הלוי שם וכיון שכי הראשונים דעס
פרישה סמוך לוסת שעי' חוס התשמיש מתקדם
ונתעורר הדם ללכת אי"כ מכ"ש וכ"ש שיש לחוש לזה
צצ"א ראשונה כמובן.

ועיין בתשובת משיבת נפש להגאון מפלאק סו"ס י"ד
צאשה שראה כל פעם צליל עצילה צליל סמוך
לאור הצקר והחיר העצילה והצ"א צתחלת הלילה,
וראיתי מלשון הפוסקים לקמן ריש סי' קפ"ז דראה
מחמת תשמיש ג' פעמים אם הראיה רחוקה משעת
תשמיש דמותרת לשמש הרי דאין לנו אוסרים אותה
אע"פ שעי"ז נעשה כ"פ ליל תשמיש עונה סמוך לוסת,
וסתימת הגאון משיבת נפש ומו"מ של הלכה שלו מוכח
דצתחלת הלילה מותר לשמש אפי' יותר מפעם א',
איברא עיין צחו"ד ריש סי' קפ"ז שכי דדוקא צ"א א'
החיר במקום עיגון כה"ג לא פעמים יעשה.

יג.

סי"א, ואם שהתה אחרי הוסת שיעור שתספור
ותצול יצא עליה וכו': וצמקומות שאין הנשים
עוצלות כשאין צעליהן צעיר לא שייך קולא זאת, עיין
צס' ד"ת וצס' ערוך השולחן כאן, וצו"ת תשובה מאברהם
צהגרותיו על השו"ע, ומוי"צ קושית הס"ט סי' ע"ז,
ועיין תשובת ח"ס יו"ד סי' קל"ז, וצד"ת סי' קל"ז
סי' כ"ג וגי'.

סי"ב, עיין תוה"ש סי' כ"ד ול"ע על רבותיו שלא
הציאו תוספתא פ"ק דנדה איזה אוגס קפלה
או תלתה או הכה צעלה או נשאה משאוי צד וראתה
זה אוגס, ועיין השגות הר"י על צעל הנפש צשער
הוסתות סי' י"ע.

תנאי לטברה כפי פשטות לשון המחבר והרשב"א
וכאשר הצין כן ג"כ הס"ט וצחידושו של הס"ט לנדה
נ"ז ע"א, אלא דהאמת דמחלוקת הראשונים ציסוד זה
כאשר הוכיח למישור צס"ט שם ושם, וא"כ עכ"פ לא
מצטיא צנשי דידן שאין להם שעה קבועה לצ"א וסתן
כמש"כ הפוסקים וכל היום הוא צחש שמה יצא אי"כ
אלא מה גם קולא דאין לנו לחשש דצרגע זאת צצדקה
עלמה הופיעה וסתה לא לפניה ולא לאחריה ויש כעין
סי' דילמא אין צכלל עכשיו שעה וסתה, ועוד דילמא
צאמת לא ארגשה דהא החשש של דילמא צהרגשה עוד
עעתא הוא עכ"פ ספק רחוק, ומכ"ש אם נימא דדין
ההוכחה של לא ארגשה הוא ג"כ עכ"פ רק ספיקא
דדינא, מ"מ גם אם יש לה שעה קבועה לראות הדבר
ג"כ רחוק דצדרך כלל הוסת הצ"א צשעה קבועה נמשך
עכ"פ זמן מה של שעה עכ"פ והוא ספק רחוק שמה
ראתה צרגע של הצדקה ועעתה צהרגשה עוד ואין
סימני גוף כלל על צ"א וסת, ועוד לפמש"כ הט"ז סי'
ק"ל סי' ק"ט דאפי' צהרגשה עוד ומלאה דם אם יש
לתלות אינו אלא ספק דצנן, וכמש"כ הפוסקים שם
והיינו כיון דאפשר לתלות הדם לא חיישינן לספק
הרחוק דילמא עעתה צהרגשה אי"כ מכ"ש כשאין שום
חשש דם לפנינו אלא החשש דילמא אחליף לה הרגשה
עוד צהרגשה צ"א דם דאין מקום להחמיר, וצזה אפשר
לדחות כמה הוכחות של החקר הלכה נגד הח"ס
יעש"ה, ולהלכה כיון דהח"ד עלמו ספקי מספק"ל
והרבה נוטים להקל אף אן עניות דעתנו נוטה כך.

ע"ע ח"ה סי' ק"ח

יא.

בש"ך סי' כ"ג: כי צ"י דאפילו איחרה זמן מה,
צצית יוסף הלשון אפילו איחרה כמה זמן ויש
הצדל גדול צמשמות, שו"ר צס' מנחת פתים כאן העיר
ג"כ צזה, והצ"א לשון סי' האשכול ה' נדה סי' ל"ג ואם
לא צדקה צשעת הוסת אפילו איחרה ימים הרבה
לצדוק ושו"צ צדה עלמה ומלאה עהורה עהורה.

ע"ע ח"ה סי' צ"ט. ח"ז סי' קב"א

בש"ך שם וצ"ח פסק דיש להחמיר וכו': ולדינא
פסקו כל האחרונים להקל כמש"כ צפ"ת ועוד,
ואם מלאה אח"כ כחם דם פחות משיעור גרים לא
מצטיא אם צדקה ציוס הוסת דיש לו דין כחם עהור
אלא אפילו לא צדקה ומלאה אח"כ כחם כנ"ל, וצדקה
ומלאה עלמה עהורה, עהורה כמש"כ צס' דע"ת כאן
צסם תצ"ץ קען סי' תע"ט.

ומ"מ אם הוא דם ממש יש להיות מתון צזה, היות
כי הרבה נשים מעידות שגם דם וסתן צא
כמעט צלא הרגשה, ויחכן שהי' הרגשה קלה שמדין
הרגשה עמאה מדאורייתא אלא שהאשה לא משימה לצ
ומכ"ש צאשה שקמה צצקר ציוס הוסת ומלאה כחם
דם ממש פחות מכגרים ע"פ החשש של כתמי לילה
שכתבתי צעניי צצט הלוי ח"ג סי' קי"ט אות ז',

ע"ע ח"ג סי' ק"ב

יום אחד רצוף, וכ"ש ז' וג' ימים. וכ"ש להמבואר לקמן (על הש"ך סקכ"ג) דבעבר הוסת ולא בדקה מקילים שתדוק אף לאחר זמן ומותרת, דמוכח דאין חוששין למפרע על כל רגע שמה ראיה, והחוו"ד גופי' (סק"י) הסכים לזה.

(ה) עבר הוסת: דע"ת כתב בשם תש"ץ קטן (סתפ"א) דאשה שהגיע יום וסתה הרגיל, ולא בא הוסת אפילו לא בדקה, ואח"כ מצאה כחם פחות משיעור המטמא, על הסדין או על חלוקה, אם בדקה באותו מקום ומצאה טהורה, נדון הכחם כחם דעלמא דפחות מגריס טהור כיון דוסתות דרצון. והנה אף דבאמת מעיקר הדין כתם פחות מכשיעור טהור גם כיום הוסת, מ"מ הנסיון הוכיח שיש מציאות שהוסת באה בלי הרגשה, ואולי מרגישות כמה ימים קודם, אבל בשעת ציאת הדם אין הרגשה, ויש נשים רבות שמעידות על עצמן שרואות הוסת ממש בלי הרגשה כלל, וממילא א"א לומר דמדלל ארגשה לא ראיה, ולכן נראה דכשמוצאת דם שהוא ודאי דם נדות, אע"פ שהוא פחות מכשיעור, אין רחוק להחמיר, וצפרט בנשים שמעידות שוסתן בא לפעמים בלא הרגשה גמורה, ובאמת כיון שנראה כדם יש מקום להחמיר אפילו שלא ביום וסתה, כיון שהחוש מראה שהוא בא מגופה, ואין להקל אלא בצרור גמור בלי שום ספק שהיה בלי הרגשה, או שיש מה לצרף לקולא, ולכן בעלי נפש מחמירים בזה, אבל כשאנו נראה דם ממש אלא כחם, טהורה כשודאי בלי הרגשה, ואין חיוצ דדיקה (ומה שרגילים לבדוק אינו מעיקר הדין), אך ביום הוסת יש לחוש יותר ולהצריך בדיקה, עכ"פ בוסת קבוע, דהוי ריעותא ורגלים לדבר שמגיע הוסת, ובוסת שא"ק ז"ע, אך מסתבר דכיון שנראה שהוא מגופה יש לחייב בדיקה, ומן הנסיון דכשרואה כחם ביום הוסת ובדקת, מוצאת דם, וכמשנ"ת דבזמניו אין הנשים בקיאות בהרגשה, והרבה נשים שאמרו שלא הרגישו נתגלה אח"כ שכן הרגישו, אלא שאין בידינו כח לעקור דין כחם, ובזמן טהרה א"א להחמיר, אך ביום הוסת מסתבר שיש לבדוק. (שבה"ל ח"ג סק"כ וח"ד סל"ט אות י"א).

(ו) ולא בדקה ולא הרגישה: צפת"ש (סקי"ח) העתיק בשם החוו"ד [בחדושים סקכ"ד], דאם בדקה ונאצל העד אסורה, דכבר ליכא ראיה ממה שלא הרגישה דלמא סברה

לה שעה קבועה, וצריכה לבדוק עצמה בעונת הוסת. ולשון המחבר משמע דסגי בבדיקה אחת, ומשמע קצת אפילו בשאין לה שעה קבועה, אמנם כיון דשכיח שהוסת יגיע בכל שעות היום ואפשר שתדוק בצקר והוסת יבא אח"כ, טוב שתדוק עצמה ג"פ בג' זמנים ביום, כשקמה בצוקר, וצלהריס, ולפנות ערב לפני השקיעה. אך כלילה א"ל לבדוק אם בדקה ביום. ואם לא בדקה סמוך לערב רצוי לבדוק אחר הוסת. ואם עונת וסתה כלילה, תדוק עצמה בתחילת הלילה וגם קודם שתשכב לישון, ואם קמה קודם הנץ (מלוי בחורף) כדאי שתדוק עצמה פעם שלישית, ואם קמה אחר הנץ רצוי לבדוק לברר את הלילה. ובוסת של יום לכל הפחות תדוק ב"פ ביום, בצקר ולפנות ערב, ומי שקשה לה לבדוק אפי' ב"פ אפשר להקל בפ"א, ותדוק בסוף היום, וכל זה ביום הוסת עצמו לפי הוסת האחרון ויום ל', ואף בוסת שא"ק, אבל בימים המסופקים סגי בפ"א בעונה, וראוי אף בעונת או"ז לבדוק פ"א ביום או כלילה. ובזמן עונה בינונית, אם וסתה ביום תדוק ביום ל' כביום הוסת, וכליל ל' תדוק פעם א' כדין עונת או"ז, [אך ביום כ"ט א"ל להחשיב בעונת או"ז למעל"ע], וגם ביום ל"א סגי בבדיקה אחת, וכליל ל"א לרוב הפוסקים אין חוששין לפלתי (עי' לקמן סי' קפ"ט ס"א אות ה') דהוי מעט לעת, אך בוסת יום יש מקום להחמיר לבדוק משום עונת או"ז וגם צירוף דעת הפלתי, וז"ע אם אפשר להקל שלא לבדוק. ובוסת לילה תפרוש יום כ"ט ותדוק פ"א בעונת או"ז, וליל ל' הוא בעונת הוסת, וביום ל' פ"א דיש להחמיר כפלתי לכתחילה וגם שרגילות הוסת לאחר קצת, וכליל ל"א פ"א, וביום ל"א מעיקר הדין א"ל לחוש אם אין לה הרגשות הרגילות לבא ביום הוסת.

ועיין צפת"ש (סקי"ז) שכתב בשם החוו"ד (סק"ט) דאם יש לאשה שעה קבועה לוסתה, א"ל בדיקה אלא באותה שעה, אבל אם אין לה שעה קבועה או בעו"ז, צריך בדיקה כל העונה, והיינו ע"י מוך דחוק כל הזמן, וכן אשה שרואה ז' וג' ימים, צריכה מוך דחוק כל אותן הימים, דהכל חשיב שעת וסתה, וסיים שם שכ"א צריך ללמד זאת בתוך ביתו ע"ש. אבל גדולי ההוראה כתבו שאין נוהגים כן, משום דקשה במציאות שאשה תלך במוך דחוק אפילו